KIRSTEN BOIE

ALHAMBRA

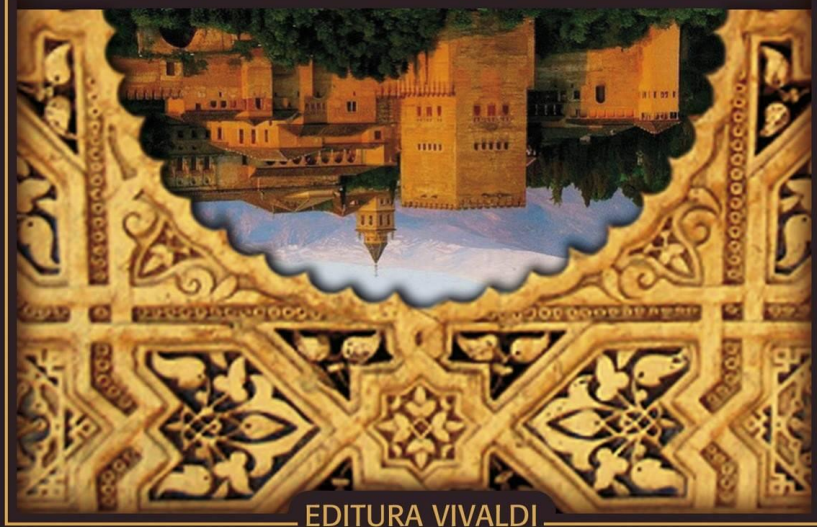

EDITURA VIVALDI

KIRSTEN BOIE

ALHAMBRA

I. Papadopol, Corneliu (trad.)

Editura VIVALDI
Bucureşti, 2010

Sfatul meu însă acesta este: luaţi
Împrejurarea pe de-a-ntregul, aşa cum se găseşte. Dacă
Fiecare dintre voi are inelul de la tatăl său
Atunci creadă nestrămutat fiecare că inelul său
Este cel adevărat. – (…) Haideţi! (…)
Străduiască-se fiecare dintre voi, pe întrecute,
Puterea nestematei inelului
Să pună în lumină! Veniţi într-ajutor acestei puteri, cu blândeţe,
Cu iubitoare îngăduinţă, cu fapte bune,
Cu adâncă credinţă în Dumnezeu!
Şi dacă a nestematelor putere
Se arată copiilor stră-strănepoţilor voştri
Atunci, peste mii şi mii de ani, vă chem
Din nou în faţa acestui scaun. Aci,
Pe scaunul acesta, va sta un om mai înţelept
Ca mine; şi va vorbi. Duceţi-vă acum! – Aşa grăi
Judecătorul cel modest.

Gotthold Ephraim Lessing
Natan înţeleptul

Prolog. Granada. Prezent.

Plouă rar în Granada.

Dar când se desferecă zăgazurile cerului (şi nicio formulare nu ar fi mai potrivită ca să descrie ce s-a întâmplat acolo în dimineaţa aceea), oraşul de la poalele munţilor îşi schimbă înfăţişarea.

Pe dalele de granit, cam denivelate, din faţa catedralei şi între bolovanii albi şi negri ai pavajului din Realejo[1], se adună băltoace; rigolele, tocite de secole, trimit puhoaiele în jos, pe ulicioarele strâmte ale cartierului maur Albaicin şi prin gangurile înguste din Alcaiceria. În bazarul oriental, dintre Plaza Bib-Rambla şi vechiul caravanserai, negustorii întind în grabă folii de plastic nesfârşit de lungi, deasupra ghetelor cu vârf ascuţit întors în sus, pernelor din piele pentru şezut pe jos, lămpilor de alamă şi narghilelelor. Negustorul african, de pe Calle des los Reyes Católicos, câştigă în câteva ore, cu umbrelele lui pliante ieftine, mai mult decât în tot restul anului, cu atâta nerăbdare îi smulg marfa din mână turiştii sosiţi tocmai din nordul rece, ploios, dar pregătiţi, la destinaţia călătoriei lor, numai pentru soare.

Băbuţe bondoace, în rochii negre şi cu papuci leorcăiţi, lipăie curajoase, în sus şi în jos pe colină, parcă fără să le pese cum e vremea, ca să cumpere peşte sau pâine.

Străzile se golesc. Băbuţele deschid uşile caselor şi aruncă o ultimă privire spre vremea cenuşie.

Mâine chiar, ele ştiu foarte bine, soarele va reda din nou oraşului culoarea lui adevărată, va usca băltoacele şi va prezenta turiştilor splendoarea de la poalele munţilor Sierra, aşa cum le-au promis-o ghidurile de călătorie. Poate chiar după-amiază.

---

[1] Cuvintele sunt explicate în glosarul de la pagina cu indice alfabetic

În bucătărie, băbuţele pun peştele în frigider sau pâinea pe masă. Ploaia spune adevărul numai iarna şi atunci soarele rămâne mincinos. Dar se vor trezi într-o bună dimineaţă şi iată că ultima părere de zăpadă de pe piscurile munţilor, din spatele Alhambrei, va fi dispărut. Şi vara îşi va face intrarea, multicoloră şi luminoasă, venind dinspre Sierra. Aşa a fost întotdeauna. Aşa va fi din nou şi anul acesta.

1.

Granada în aprilie, prezent

La aterizare au trecut prin nori şi Boston şi-a mai tras încă o dată fermoarul centurii de siguranţă, ca să verifice dacă şi ea stătea bine, când au început zguduiturile. Se simţi mai liniştit când văzu că, lângă el, pe furiş, făcea şi Kadir la fel, ca şi Tukan, pe partea cealaltă a culoarului. La urcare amândoi se înfuriaseră că nu primiseră locuri unul lângă altul.

— De ce trebuie să stau lângă ăsta? ţipase Kadir. Păi nuu! De ce nu pot să stau lângă Tukan?

— Nu vă desparte decât culoarul, spusese doamna Hilbert. Stai deci lângă Tukan şi ţine-ţi gura, Kadir.

— Aşezaţi-vă, vă rog, aşezaţi-vă toţi! strigase timidul profesor stagiar de spaniolă, alergând agitat pe culoar. Parcă ar fi avut cineva alte intenţii…

— Măi-măi, ce mizerie! spusese Kadir făcând o strâmbătură în spatele doamnei Hilbert. Boston se făcu pe cât posibil mai mic şi mai neînsemnat. În timpul zborului nici măcar nu scosese cartea din rucsacul de la picioarele lui, cu toate că Frodo era într-o situaţie cam fără perspective; dar probabil că iar ar fi avut ceva de spus Kadir. În loc de astă se holbase prin fereastră la norii care, de sus, arătau ca nişte tampoane de vată supradimensionate. Deasupra soare, soare, soare.

Fireşte, au aterizat în siguranţă. Aeroportul din Malaga era cufundat în gri-închis şi ploaia răpăia pe asfaltul lucitor al pistei de aterizare.

— Na, super! spuse Serghei, în timp ce pasagerii avionului se înghesuiau între scaune, în stânga şi în dreapta, aşteptând

nerăbdători să se deschidă uşa de coborâre. Pe vremea asta căcăcioasă puteam la fel de bine să rămânem acasă.

— Alte expresii nu mai ştiţi, zău? spusese un bărbat mai vârstnic. Faţa lui era mult prea roşie. În timpul zborului, cei mai mulţi dintre pasageri se prefăcuseră că grupul lor nu-i deranjează, ca şi cum nu i-ar fi observat pe cei treizeci şi doi de băieţi şi fete. Boston însă găsea că ei se comportaseră tot timpul destul de bine, nu făcuseră nici gălăgie, nici cine mai ştie ce. Iar de băut, până la urmă, băuseră numai adulţii, înveselindu-se din ce în ce mai tare, alcoolul este eficace contra fricii de avion, se ştie. Dar ei n-au putut să bea deloc pentru că, în primul rând, stewardesele nu le-au dat nimic, iar în al doilea rând, pentru că, înainte de călătorie, toţi părinţii trebuiseră să semneze că nu aveau nimic împotrivă dacă, din cauza consumului de alcool, copiii lor vor fi trimişi înapoi, în Germania, pe proprie cheltuială şi neînsoţiţi. Mai rămânea de văzut dacă învăţătorii îşi vor permite într-adevăr să facă asta.

— Ei, în sfârşit! spuse Kadir. Coada de pe culoar începu să avanseze încet. Boston rămase aşezat. Merita să se ridice numai când era mai puţină înghesuială.

Manuel Corazón se aşeză oftând pe un mic taburet, la uşa prăvăliei lui întunecoase. Cu o coadă de mătură, ridicase încă o dată prelatele puse deasupra mărfii de pe stradă, ca să nu se adune prea multă apă în pungile formate de plasticul transparent. Dacă mai turna aşa, trebuia să iasă din nou cu coada de mătură, peste câteva minute.

— *Mierda!* mormăi el. Alcaiceria trăia din lumina soarelui. Numai când era soare veneau turiştii de pe plajă şi, după ce vizitau Alhambra, făceau cu autobuzele o mică escapadă în jos, pe străduţele întortocheate ale oraşului, la catedrală, apoi erau conduşi de ghizii amabili la bazar, ca să fie uimiţi de aerul oriental care aici, chiar şi după cinci sute de ani de la plecarea maurilor, mai adia încă pe străduţe; de când turiştii din nord deveni-seră tot mai numeroşi,

îşi spuse Manuel cu ironie, aerul oriental se simţea din ce în ce mai tare, chiar de la an la an. Atunci oaspeţii scoteau mici strigăte de entuziasm, răsuceau în mâini obiectele din sticlă suflată, lăsau mâinile să le alunece cercetătoare pe sfeşnicele de alamă, expertizau ca nişte specialişti scrumierele decorate cu semne ale scrierii arabe, părea să fie chiar e-mail. Cercetau podoabele de argint, figurinele din steatită şi şeile pentru cămile, confecţionate în Taivan. Negustorii zâmbeau, dădeau din cap ademenitori şi aşteptau cu răbdare. Până la urmă, turiştii tot mai cumpărau câte ceva, aproape niciunul nu părăsea Alcaiceria fără pradă; chiar şi ghizii excursiei care, rămaşi la o cafea pe Plaza, îşi aşteptaseră protejaţii, primeau de la negustori mulţumiri în euro şi cenţi.

Pe ploaie, dimpotrivă, oaspeţii rămâneau în hotelurile de pe coastă şi jucau Bingo sau priveau la televiziunea prin satelit ce se întâmpla la ei acasă, în ţările lor. Pe ploaie câştigau numai barurile hotelurilor dintre Gibraltar şi Almeria, unde oaspeţii comandau cafea fierbinte sau cacao cu rom, pe care o numeau Lumumba. Chiar şi localurile de pe Bib-Rambla rămâneau atunci goale, deşi, ca protecţie împotriva fluviilor cereşti, deschiseseră, deasupra meselor, uriaşe umbrele îmbietoare şi întinseseră prelate.

Manuel îşi spuse uşurat că acum trecuse timpul în care se întreba din nou, în fiecare dimineaţă, dacă mai merita să-şi deschidă prăvălia. Dar ce altceva să facă?

Cât timp vecinii lui le deschideau pe ale lor şi stivuiau pe stradă, în faţa vitrinelor, ciocari, milieuri de dantelă şi brelocuri pentru chei, făcuse şi el tot aşa. Încasările erau ridicole, în schimb negustorii de pe stradă se întâlneau tot mai des la câte un mic taifas, la un cortado sau o ţigară, când era linişte deplină, mai trăgând şi câte un fum din narghilea.

Nu profitase nici de data asta de zilele de iarnă ca să se hotărască, în sfârşit, ce trebuie să facă.

Manuel se uită în jur speriat. Nimeni nu-i dădea atenţie.

De mai multe săptămâni o regăsise, în partea întunecată a

prăvăliei, pe care o numea depozitul, când scotocise prin rafturi. Numai iarna avea timp, nu erau clienţi care-l sileau tot mereu să iasă afară, pe stradă, şi, cu zâmbete şirete, încercau să coboare ridicol demult preţurile şalurilor şi ceşcuţelor de moca, numai pentru ca, până la urmă, să le cumpere totuşi la un preţ ridicol de ridicat.

Manuel oftă. În fiecare toamnă îşi propunea să verifice serios rafturile depozitului din fund, să sorteze lucrurile ce ocupau loc degeaba, să le scoată în faţă, poate merita să mai vândă câte ceva din ele. În fiecare toamnă, la prima ploaie, începea din nou să facă ordine prin rafturi, dar până la urmă, i se făcea lehamite şi prefera să stea şi să pălăvrăgească cu alţi negustori, pe stradă. Lehamite şi frică.

Se întoarse şi privi în întunericul din fundul prăvăliei. Cât de descumpănit fusese în toamna trecută, când o redescoperise pe neaşteptate, după mulţi ani. Fusese aproape primul lucru care îi venise în întâmpinare când ridicase încet capacul plin de praf al cutiei de carton, ca să vadă ce se ascunde înăuntru. Regăsise semnele scrierii arabe, de pe suprafaţa ei ciobită la margini, acolo unde placa fusese smulsă de pe perete, *wa-la gahiba illa'llah,* nimeni nu mai vorbea arăbeşte în Granada, chiar de mai multe secole.

Se întrebase de ce a reapărut aşa, deodată, tocmai acum, după ce nu o mai văzuse atâţia ani şi aproape că o uitase. După ce începuse să creadă că nu existase niciodată. Unele amintiri sunt, Manuel ştia asta foarte bine, ca şi poveştile care le însoţesc, numai nişte minciuni.

Le-ar fi uitat cu plăcere. S-ar fi prefăcut şi mai departe că nu există. Deşi era curios, ce-i drept.

Manuel se ridică. Nu era încă nevoie să scuture din nou apa de pe prelate. Cu paşi şovăielnici se apropie de depozit, acum era aprilie şi el nu luase încă nicio hotărâre.

— Sigur că participi şi tu la excursie, Boston! îi spusese mama

când, după seara culturală pentru părinţi, venise în camera lui să stingă lumina şi îl găsise treaz, în pat, cu cartea în mână. Nu trebuie să-ţi scape o şansă ca asta!

— E cam scump, mormăise Boston, dar regretă imediat. Nu e vorba de bani, îi spunea mereu mama. De altfel, banii nu sunt cel mai important lucru în viaţă, să nu crezi asta niciodată.

Dar Boston era destul de sigur că ea spunea aşa numai pentru că, oricum, nu-i avea. Chiar la începutul studiilor ei plecase pentru un an în SUA şi acolo îl cunoscuse pe un minunat tânăr american; apoi se întorsese în Germania pentru că era gravidă şi îl născuse pe Boston şi îi pusese numele Boston după oraşul unde trăia tati şi după aceea nu-şi mai terminase niciodată studiile.

— Dar dacă tati era totuşi un om bogat? o întreba mereu Boston. De ce nu i-ai spus că o să mă ai pe mine?

Ea se mirase un pic şi spusese că pe atunci nu ştia dacă voia să aibă complicaţiile care, cu siguranţă că ar fi existat.

Dar Boston era aproape sigur că ea ar fi dorit complicaţiile şi de asemenea şi pe acest tati care putea să-şi urmărească originea familiei timp de patru secole. Asta în SUA avea la fel de multă valoare ca şi un titlu de noblețe, spunea mama. Cine putea să spună că strămoşii lui imigraseră cu aproape patru sute de ani în urmă pe „Mayflower", era un fel de baron!

Boston citise după aceea ce era „Mayflower" şi hotărâse să nu-i mai fie frică de nicio complicaţie şi mai târziu să se ducă în America ca să-l cunoască pe tati al lui, de îndată ce va fi economisit destui bani.

Dar acum nu avea bani suficienţi nici măcar pentru excursia în Spania. De altfel, avea un motiv în plus să aleagă călătoria la Granada şi nu cursul de administraţie sau cel de sport extra. Cei ce învăţau spaniola se duceau anual în Spania pentru două săptămâni şi de îndată ce începeai cursul puteai depune lunar ceva într-un cont, la şcoală, ca să poţi aduna într-adevăr suma destul de mare. Excursiile în Spania erau vestite şi cei din ciclul superior, care aveau

bani pentru asta, fuseseră acolo chiar de două-trei ori. Deci, probabil că era bine.

— O să ne descurcăm cumva! spusese mama. De ce vinzi ziare? Măi Boston, ia gândeşte-te, Spania! N-am fost încă acolo!

Ce mare lucru, îşi spusese Boston. Unde ai mai fost, în afară de America, şi asta acum o mie de ani.

— Şi nu doar Mallorca, sau Costa del Sol, sau în altă parte unde să mai fie aşa de ieftin! Chiar Granada! E un oraş grozav, a povestit odată doamna Hilbert a voastră, există o cetate şi o catedrală şi…

— Oricum nu prea ţin la asta, spusese Boston. Deşi minţea. Ştia deja de mai mult timp câte erau de văzut în Granada, căutase asta în mass-media prin Internet şi o văzuse la Google Earth. Dar asta era ceva ce nu trebuia mărturisit niciodată. Nici măcar propriei mame. Cine ştie cui i-ar mai fi povestit apoi, mândră de fiul ei inteligent, interesat, silitor, şi apoi s-ar fi vorbit, tranca-fleanca, în clasă şi el s-ar fi supărat.

— Sunt şi prăvălii cu ţoale? Şi cârciumi?

Mamă-sa l-a privit nedumerită, apoi a râs.

— Trebuie să fie, spusese ea. În orice caz, te-am înscris. Şi aşa a rămas.

În timp ce Boston vedea şiroind ploaia pe geamul autobuzului care trebuia să-l aducă din Malaga în Granada, pentru că era mai ieftin decât zborul direct, se întreba dacă nu ar fi trebuit să revoce planul. Din clasa lui erau numai patru, Kadir, Tukan, Serghei şi el; şi încă trei fete, dintre care pe una o chema Sylvia şi pe alta Yesim, pe cealaltă nu o cunoştea; şi încă şase băieţi. Cei din clasele superioare, oricum, erau prea mari pentru el. Poate că reuşea să hoinărească cu fetele. Kadir şi Tukan nu-l acceptau, în niciun caz, şi că Serghei încerca să se ţină după ei fusese limpede încă de la aeroport.

Ploaia biciuia pe dinafară dungi neregulate pe geam. Picături grele trăgeau urme verticale tremurătoare, din faţă spre spate, apoi pe o curbă largă, parcă fără să vrea, în jos, unde apa se aduna la

marginea ferestrei, deasupra garniturii de cauciuc şi, în sfârşit, dispăreau pe peretele de tablă al autobuzului. Din când în când părea că o picătură se opreşte pentru o clipă, ezitând parcă încotro s-o ia, înainte de a trece repede mai departe, pe acelaşi drum ca şi toate celelalte.

Afară însă, dincolo de geam, se afla Spania, era Costa del Sol: cartiere monotone, blocuri de locuințe, periferii nesfârşite; un hotel Golf lângă autostradă, care îşi lăuda poziția unică pe panouri de afişaj uriaşe, în limbile spaniolă, germană şi engleză. Bineînțeles! gândea Boston şi simțea că este ceva mai binedispus. Uneori, în spatele aglomerării de case, între două dealuri, apărea pentru un moment o fâşiuță gri-pal, numai ca să dispară imediat. Marea Mediterană.

— Bă, ce nasulie! spuse Serghei lângă el. Vrei gumă? Boston încuviință din cap speriat. Tukan şi Kadir, de pe locurile din fața lor, adormiseră, fireşte, capul lui Kadir se rezema pe umărul lui Tukan, o fată din cursul superior îi şi fotografiase aşa, pe amândoi. Între timp, mulți dintre ei adormiseră, luaseră prima cursă de avion de dimineață, pentru că era cea mai ieftină. Totuşi Serghei n-ar fi trebuit să vorbească cu el. Şi nici să-i ofere gumă.

— De-ar vedea asta bătrânii mei! mormăia Serghei întinzându-i lui Boston pachețelul şifonat. Tata a muncit ore suplimentare, păi e oribil de scumpă şi acum mai e şi vremea asta!

Boston încuviință din cap încă o dată.

— În anotimpul ăsta vremea este cam schimbătoare aici, spuse el. Am citit…

— Iacă şi profesorul! spuse Serghei clătinând din cap. Dar Boston observă uşurat că nu suna chiar agresiv. Păi, ori se face frumos, ori rămâne tot aşa, pentru asta nu trebuie să citeşti nimic. Oricum nu se schimbă.

— Nuuu, spuse Boston resemnat.

— Trag şi eu un pui de somn, spuse Serghei. Şi aşa nu se întâmplă nimic afară. Dar să nu mă trezeşti dacă dau peste tine,

bătrâne. Fă-mi loc.

— Okay, spuse Boston. Se trase de lângă Serghei, aproape de fereastră, cât se putea mai mult.

Dârele de ploaie de pe geamuri se împuţinară şi deveniră mai tremurătoare. Cerul se însenina. Boston închise ochii.

Manuel Corazón scutură picăturile de ploaie de pe prelată şi o înfăşură cu mişcări îndemânatice. Ar fi fost mai bine dacă ar fi lăsat-o încă deschisă câtva timp, ca să se usuce; dar acum, când soarele strălucea din nou, sus, pe cerul azuriu, apăreau pe stradă şi primii turişti, cu umbrelele ude în mână şi totuşi, pentru că vremea bună ţinea din nou, aşa cum le promiseseră prospectele, veseli şi împăcaţi.

Ştia din experienţă că primele cumpărături vor fi sandalele, *alpargatas*, numai rar şi pantofii arăbeşti de piele, ornamentaţi artistic, cu care călătorii îşi vor schimba încălţămintea înmuiată de ploaia care mai băltea pe străzile denivelate ale Granadei. Două femei se opriseră deja în faţa prăvăliei şi răsuceau în mâini şlapi de plastic.

Manuel zâmbi şi înghesui în prăvălie prelatele rulate, între şei de cămile şi feţe de pernă fără umplutură. Seara, după ce a dispărut şi ultimul turist, o să le scoată încă o dată şi o să le întindă pe jos. I se oferiseră deja primele monede, primele sandale fuseseră trase pe picioarele încă umede ale copiilor. Întinse unei femei o pungă în care să-şi poată pune pantofii uzi.

Două familii cu copii se amuzau împreună de achiziţiile lor, ridicau ciocarii şi îşi arătau unii altora scrumierele şi brăţările. Probabil că veniseră împreună din Nord, poate că se cunoscuseră abia pe plajă, sau în restaurantul hotelului. O să le trebuiască câtva timp ca să se hotărască ce vor să cumpere pentru prietenii de acasă şi pentru ei înşişi, Manuel ştia asta din experienţă. Făcu un pas înapoi în prăvălie. Ei se puteau hotărî mai repede dacă nu încerca să îi convingă, ştia, ca şi ceilalţi vânzători din bazar, că aşa erau

oamenii din Nord; dar apoi trebuia să prindă momentul potrivit ca să transforme jumătatea de hotărâre într-una întreagă. Şi nu trebuia să îi urmărească, să îi supravegheze. Nu furau decât rar şi niciodată ceva de valoare. Dacă la el s-ar fi găsit aşa ceva.

Manuel se întoarse şi se uită fix la cutia de carton deschisă. O va pune în faţă, lângă celelalte plăci care, împodobite cu ornamente maure şi totuşi arse undeva în Extremul Orient, având pe dedesubt lipit un strat de pâslă, trebuiau să servească cumpărătorilor ca suport pentru diferite vase. Dacă cineva l-ar fi întrebat de ce asta arăta atât de jalnic, atât de tocită şi de ciobită, el ar fi putut să spună că tocmai în asta constă valoarea ei: numai ea este autentică, veche, dar cât de veche nu se mai poate stabili exact.

Inima îi bătu mai tare. N-ar fi fost o minciună, gândi Manuel. Şi de ce să le spun mai multe? Oricum, le-ar lua drept superstiţii, poate că aşa şi simt. Aş scăpa de ea şi pentru cumpărător ar fi un adevărat chilipir. Dacă mă gândesc, e de fapt singurul lucru ce merită să-l ia de la mine, dar scoaterea peste graniţă, fireşte, este ilegală.

Luă cutia şi o duse în faţă. Un puşti îi întinse cu o mână o pasăre de pluş cu gâtul şi picioarele din spirale de sârmă şi cu cealaltă o bancnotă mică. Manuel zâmbi, căută nişte mărunţiş pentru rest şi mângâie băiatul pe cap. Ştia că oamenii din Nord apreciau amabilitatea lui faţă de copii şi de ce să nu le dea ceea ce aşteptau. Atunci mai cumpărau din nou, cu plăcere.

— *Hola, chico!* spuse Manuel. Copilul îşi feri capul, alergă la mamă-sa şi se lipi de picioarele ei. Chiar pe drumul până la hotel capul şi picioarele păsării se vor desprinde de pe sârmele lor – pe bani puţini doar o scurtă bucurie.

— Şi pe asta te rog, spuse un bărbat aducând o carafă. Cât costă?

Manuel aşeză cutia de carton cu descoperirea lui printre celelalte plăci şi făcu socoteala. De ce tot se mai temea să o atingă? Cine ar crede că s-ar putea întâmpla ceea ce îi povestise tatăl lui, şi tatăl acestuia înaintea lui şi aşa, la nesfârşit, tot mai demult? Oamenii nu dispăreau, indiferent despre ceea ce povesteau cei mai bătrâni

dintre negustori, dar niciodată în gura mare. Pe atunci crezuse asta, pentru că era copil; şi credinţa copilului, îşi explicase el de mii de ori, chiar şi mai târziu, nu e uşor de zdruncinat, indiferent ce spune despre asta raţiunea. Nu s-a mai întâmplat de multă vreme. Dacă s-o fi întâmplat vreodată.

Dar nu se poate şti niciodată, gândi Manuel şi îşi făcu cruce în grabă. Până la urmă totul ar fi posibil, dacă povestea era transmisă de atâtea generaţii în Alcaiceria. Dacă nimeni nu a dovedit niciodată contrariul. Dacă uşa încă mai era deschisă.

Cine ştie ce cumpărător va da curând de chilipir. Nimeni nu putea să bănuiască, în ce constă cu adevărat.

2.

Micul dejun, bineînţeles, era mizerabil.

— Păi chiar aşa? spuse Serghei holbându-se în paharul cu cafea cu lapte străvezie. Pentru asta au săpat bătrânii mei în mină! Îmi închipui că există un bufet cu gustări de dimineaţă? Că acum am ajuns şi eu într-un hotel.

— Acesta este un *hostal, chico,* spuse doamna Hilbert. Dar mai central nu se poate, cred că ai observat asta ieri, la plimbarea noastră de orientare. Ţi-ar fi plăcut mai mult să luăm o gustare de lux şi pentru asta să facem până în oraş o oră cu autobuzul şi tramvaiul?

— Serghei vrea poziţie centrală şi gustare de lux! spuse Kadir. Împreună cu Tukan şedea faţă în faţă cu Serghei şi Boston, la o masă cu placă de resopal. Ieri, în camera de patru paturi, niciunul nu făcuse gură când Boston, fără să întrebe, îşi aşezase încetişor geanta de voiaj pe ultimul pat liber. Dar, fireşte, niciunul nu se entuziasmase.

— Mi se pare cool că toate prăvăliile sunt după colţ.

— Tipic, spuse doamna Hilbert. Dar despre catedrală n-ai vrea să scapi măcar un cuvinţel mai amabil?

— Uuaah! gemu Kadir scuturându-se. Dar se vedea că este extrem de mulţumit. Toţi arătau extrem de mulţumiţi, gândi Boston, chiar şi Serghei. Ca şi cum micul dejun n-ar mai fi avut nicio importanţă. Soarele strălucea, *hostalul* se afla în centrul oraşului, pe Gran Via, şi că era cam dărăpănat şi poate nu chiar deosebit de curat, nu deranja pe nimeni în realitate. Cu toate că, fireşte, se văicăriseră şi înjuraseră, într-o excursie şcolară trebuiau să facă ce trebuia să se facă. Magazinele erau doar la o aruncătură de băţ, ca şi

catedrala, Albaicinul şi Alcaiceria; şi, la două aruncături de băţ, invizibilă din apropiere, mult deasupra lor, chiar şi Alhambra. Ceea ce fireşte nu mai interesa pe nimeni, după ce aflaseră unde se găseau prăvăliile.

Doamna Hilbert, împreună cu trei dintre elevii din ciclul superior care repetau călătoria şi se declarau foarte plictisiţi, de parcă s-ar fi născut în Granada, le arătaseră ieri împrejurimile.

— Ca să nu se rătăcească niciunul dintre voi, când aveţi timp liber, spusese doamna Hilbert. Sigur că vreţi să mai aveţi şi timp liber.

— Ura! strigase Serghei.

— Întotdeauna numai el! spusese Boston, probabil nu prea tare, dar suficient ca Tukan să-i dea prieteneşte un pumn în coaste.

Dar, fireşte, o călătorie în Spania nu putea începe imediat cu timp liber.

— Aşa că în dimineaţa asta se va merge imediat la Alhambra, spuse doamna Hilbert.

— Nuuu! gemu unul din a zecea. Nu imediat, se poate? Mă gândesc să mergem o dată şi la mare?

Două fete cu păr lung, proaspăt spălat şi încă incomplet uscat cu fonul, intrară în sala micului dejun şi căutară locuri libere. Cel puţin feţele le aveau gata fardate.

— O *dată şi la mare mai înseamnă şi la mare odată,* spuse doamna Hilbert. Şi odată nu înseamnă chiar în prima zi. Astăzi avem bilete pentru Alhambra, le-am comandat online de trei luni. Doar nu vă închipuiţi că altfel am putea intra acolo aşa uşor.

— Pe cine deranjează asta? şopti Tukan şi Boston râse mai tare decât ar fi fost necesar.

— Exact! spuse el, cu toate că doamna Hilbert se uita spre ei. Era aproape sigur că ea ştie cât de mult îl bucură această vizită, fiind probabil singurul interesat, sau poate împreună cu câţiva din ciclul superior, sau chiar d într-a zecea.

— Boston! spuse doamna Hilbert. Ce este?

— Nimic, totul e okay, spuse Boston silindu-se să-i zâmbească. Doamna Hilbert oftă clătinând din cap. Nimeni nu-l înghionti în coaste în semn de aprobare, totuşi Boston ştia că îşi mai câştigase încă o bucăţică deloc la masa asta şi în camera cu patru paturi.

— Ne întâlnim peste douăzeci de minute, în faţa casei de bilete, spuse doamna Hilbert. Urcăm pe jos.

Gemetele erau exact atât de puternice cât trebuiau să fie faţă de această afirmaţie. Boston citea pe feţele tuturor cât de bucuroşi erau că se află aici.

al-Andalus, aprilie 1492

Regina privea însorita Curte a Leilor, în a cărei fântână albă apa ţâşnea clipocind uşor: vertical, în mijlocul bazinului şi în curbe graţioase din gurile celor doisprezece lei ale căror spinări purtau cupa fântânii. Chiar şi acum, tot îi mai venea greu să creadă că toată frumuseţea asta îi aparţine numai ei. Îi mulţumea Domnului în fiecare zi.

— Dar dacă îi lăsaţi nepedepsiţi, spuse Marele Inchizitor. Umbra lui cădea lungă şi îngustă pe pietrele grele ale curţii. Atunci vă vor batjocori. Pe ascuns, în faţa infamelor altare ale necredinţei lor. Nu am dovedit noi în alte oraşe ale imperiului Vostru, în Burgos, în Toledo, în Cordoba şi Cadix că numai prin moarte…

Moarte, tot mereu moarte. Ruguri, condamnaţi în s*anbenito*, cămaşa de penitent pictată cu semnul satanei, răcnind, contorsionându-se, apoi linişte, numai trosnetele focului.

Ea era puternică. Născuse şase copii şi, împreună cu Ferdinand al ei, unise două regate. Când o bătălie era fără speranţă, ea alerga călare pe armăsar la locul luptei, ca să-şi încurajeze soldaţii. Granada ar fi rămas mereu în mâinile necredincioşilor dacă nu s-ar fi dus în taberele de campanie, dacă nu ar fi poruncit să se construiască Santa Fé, oraşul în forma Sfintei Cruci, pe Vega, în raza vizuală a Alhambrei. Ea lua hotărâri atunci când trebuiau luate, nu

era o femeie şovăitoare.

Numai când se puneau întrebări privind credinţa devenea mică şi umilă şi ezita. Nimic nu era mai greu decât să cunoască voinţa Domnului, care nu se milostivise niciodată să-i vorbească. El îşi exprima dorinţa numai prin gurile preasfinţiţilor săi preoţi şi cine putea să-i spună dacă slujitorii ei înţelegeau întotdeauna corect dorinţele Lui? Unde era dovada că toate morţile acestea, din toată împărăţia ei, toate aceste îngrozitoare morţi prin foc, morţi pentru ispăşire, erau într-adevăr voinţa Domnului?

— V-am împlinit dorinţa şi am semnat Edictul evreiesc, spuse Isabella. Nu este de ajuns? Nu am putea să aşteptăm până expiră termenul pe care l-am acordat?

— Domnul V-a ales, dintre toţi cârmuitorii, să înălţaţi stindardul singurei credinţe adevărate deasupra ţărilor Castiliei şi Aragónului, spuse Torquemada. V-ar fi îngăduit El victorie după victorie împotriva necredincioşilor, succes după succes, dacă nu ar fi fost voinţa Lui ca voi să întemeiaţi în ţara asta împărăţia Lui catolică pe pământ, fiica mea? Şi atunci, nu se cuvine, în primul rând, să fie pedepsiţi ereticii, pentru păcatele lor?

— Domnul nostru a predicat iertarea, murmură Isabella. Totul ar fi fost mai simplu dacă Domnul şi-ar fi anunţat limpede fiecărui om voinţa Lui, şi ei, se înţelege. Dar Lui i-a plăcut să lase lucrurile nelămurite. „Iubeşte-ţi aproapele!" L-a trimis să predice pe Fiul său. „Iubiţi-i chiar şi pe duşmanii voştri!". Dar preoţii Lui vorbeau o altă limbă şi care nu studiaseră ei Sfânta Scriptură şi nu erau ei atât de mulţi?

— Domnul este iertare! strigă pătimaş Torquemada. Chiar şi pe necredincioşi îi iartă dacă se convertesc şi fac penitenţă! Dar aceştia, despre care vorbesc, ne-au înşelat nu numai pe noi, fiica mea, pentru că într-adevăr, aşa cum ne-a predicat Domnul Isus Cristos, noi trebuie să iertăm greşiţilor noştri. Ei L-au înşelat pe Domnul însuşi, nu au alt ţel mai puţin însemnat decât să distrugă Sfânta Mamă Biserica! Atunci la ce oare, fiica mea, ar mai folosi toate

izbânzile Voastre împotriva necredincioşilor, dacă acum vreţi să îngăduiţi, sub ochii Voştri, să recucerească ţara pentru idolii lor mincinoşi?

— Însă porunca a cincea nu spune oare: „Să nu ucizi!”? întrebă Isabella. Ceea ce o tulbura era, acum şi întotdeauna, că toate erau atât de contradictorii. Atât de uşor puteai să înţelegi greşit, atât de uşor puteai să păcătuieşti, fără să vrei. Şi nu stă această poruncă deasupra celorlalte?

Episcopul zâmbi.

— Deasupra tuturor celorlalte, fiica mea, stă porunca întâia: *„Eu sunt Domnul, Dumnezeul tău”*. Şi încă: *„Să nu ai alţi dumnezei în afară de Mine”*. Nu ai văzut chiar tu că binecuvântarea Domnului se coboară asupra bătăliilor noastre dacă luptăm pentru gloria Lui? Dacă moartea este necesară pentru a aduce necredincioşii la credinţa noastră sfântă şi pentru a-i pedepsi pe cei îndărătnici, nu cere El atunci copiilor săi să dea uitării cea de a cincea poruncă pentru acest sfârşit în dureri?

Isabella tăcu. Să smulgă Granada din mâinile necredincioşilor fusese tot atât de necesar precum odinioară cruciadele în ţara Sfântă, de asta nu se îndoia. Dar toate acestea pe care i le cerea acum inchizitorul…

— Şi nu stă porunca de a-L slăvi pe Dumnezeu tocmai de aceea pe primul loc, pentru că a o urma este cea mai nobilă obligaţie a oricărui creştin, astfel că toate celelalte porunci, oricât de sfinte ar fi, trebuie să se retragă în urma ei?

Isabella încuviinţă din cap obosită.

— Vreau să mă gândesc la asta, spuse ea. Însemna că întrevederea a luat sfârşit. Torquemada înţelese şi se înclină. La uşă se întoarse încă o dată.

— Nu şovăiţi prea mult, Maiestate, spuse el şi vocea lui se asprise iar. Dacă şovăiţi prea mult, s-ar putea să fie prea târziu. Azi este joi. Chiar mâine-seară puteţi avea dovada pe care aţi cerut-o. Lăudat fie numele Domnului.”

— Lăudat este numele Domnului, spuse Isabella.

Insistă atât de mult pentru că este foarte bătrân, îşi spuse ea. Poate că se teme că Domnul nu-i mai acordă mulţi ani pe acest pământ şi vrea să-şi îndeplinească misiunea mai repede.

Şaptezeci şi doi de ani, nu mai cunoştea pe nimeni altul care să fie atât de bătrân ca Marele Inchizitor. Chiar faptul că Dumnezeu i-a dăruit atât de mulţi ani dovedea că El vedea în Torquemada unealta Sa, oricât de groaznic ar fi putut să pară ceea ce El cerea.

Isabella închise ochii.

Granada în aprilie, prezent

Era un sentiment plăcut să poţi trece pur şi simplu pe lângă cozile nesfârşite ale vizitatorilor care, struniţi de paznici, aşteptau în faţa ghişeelor Alhambrei, sus, pe deal.

Tukan scoase o pălărie invizibilă şi o flutură în semn de salut.

— O zi bună şi pentru voi, oameni buni! spuse el. Măi să fie, ăştia stau ore întregi aici numai ca să se holbeze la câteva pietre vechi!

Nu se putea decide dacă turiştii îl înţeleg. Boston recunoscu diferite limbi, engleza, franceza, germana, şi alte limbi pe care nu le mai auzise niciodată şi, în orice caz, nu le înţelegea. Daneză poate, olandeză sau suedeză. Japoneză, cu siguranţă.

Şi toţi aceşti oameni erau dispuşi să aştepte ore întregi. Toţi voiau să vadă Alhambra, palatul maur de deasupra oraşului. Era ciudat că exista un palat arab, aici în mijlocul Europei. El auzise când un elev din cursul superior ţinuse un referat despre asta la lecţiile, Powerpoint cu Beamer, pentru pregătirea călătoriei. Totuşi niciun om nu-şi putea închipui cu adevărat că mai înainte aici stăpâniseră arabii, şapte sute de ani. Maurii, musulmani, care clădiseră un oraş plin de moschei. Dintre turiştii de pe litoral, numai la o oră distanţă, cu siguranţă că nu ştiau asta nici măcar jumătate.

— Rămâneţi împreună! strigă doamna Hilbert. Stagiarul de spaniolă cel timid îşi flutura braţele fără multă speranţă, de parcă ar

fi vrut să arate că avea rost să fie luat şi el.

— Fără mine nu intraţi, domnilor!

— După asta ne ducem din nou jos! spuse Serghei făcându-i cu ochiul lui Tukan. Să bem câte o *cerveza* mică. Vii şi tu?

Tocmai atunci controlorul de la intrare le făcu semn să treacă.

— Mişto, spuse Kadir şi făcu o piruetă. Pentru asta îmi tocesc eu tălpile!

Dar Boston nu mai asculta. Cireşi pe ambele părţi ale drumului îngust, atât de înalţi încât nu lăsau soarele să ajungă niciodată până la pavajul alcătuit artistic din pietre albe şi negre, parcă abia atunci montate.

Boston se întrebă dacă erau realmente vechi. Originale. Pur şi simplu, dacă puteau face aşa ceva, cu mai mult de cinci sute de ani în urmă. Şi cum reuşiseră să găsească atât de multe pietre la fel de mari? Le şlefuiseră, sau cum făcuseră?

— Hei, n-auzi! spuse Tukan. Ai ceva de băut, vrea să ştie Kadir!

Boston băgă mâna în rucsacul lui, în care se afla mobilul, lângă portmoneu. Noaptea trecută îl încărcase, era o adevărată minune că dormitoarele din hostal aveau o priză.

— Nuuu, din păcate.

— Măi, mor de sete! spuse Kadir. Naşpa!

— Rămâneţi împreună! strigă doamna Hilbert. Robert, numără tu! Aşa, iată că am ajuns la primul nostru obiectiv. Generalife a fost reşedinţa de vară a domnitorilor mauri…

De ce vor mai fi avut nevoie de încă o reşedinţă de vară, gândi Boston. Sub ei, pe coasta colinei, ascunse printre pomi, se găseau clădirile Alhambrei. Turnuri cu ambrazuri, turnuri cu acoperişuri graţioase, ziduri de palat. Cele de dincolo nu le fuseseră suficiente?

— …cele mai frumoase grădini din lume; spuse doamna Hilbert. Observaţi cât de multă apă este peste tot. Au fost nevoiţi să o aducă cu trudă, din Sierra Nevada, printr-un mare apeduct. Sylvia? Ce este un apeduct?

— Ce? spuse Sylvia ridicând speriată ochii de pe telefonul mobil.

Răsucea în gură o gumă de mestecat. Nu v-am înţeles.

— Ai face bine să mă înţelegi, măcar de acum înainte, spuse doamna Hilbert. Îţi mai pun aceeaşi întrebare diseară, încă o dată; dacă e nevoie, după masă stai în cameră cu ghidul şi toceşti un pic, ca să te alegi într-adevăr cu ceva din călătoria noastră. Ce este un apeduct?

Boston îşi apăsă cu putere braţele de coaste. Să nu strice acum totul cu ceilalţi din cameră. Unul din cursul superior explică instalaţiile de apă maure, pe tonul plictisit cu care poţi vorbi când eşti în cursul superior şi mai explică imediat, în plus, tot sistemul de conducte şi bazine subterane de pe colina Alhambrei. Şi asta era permis, fără să devii penibil, dacă erai în cursul superior. Să ştii. Şi să comunici.

— Şi de aceea este patio-ul de la Acequia… spuse doamna Hilbert. Ea fusese atât de des aici, probabil că ştia totul pe de rost. Plăci roşii lângă un bazin dreptunghiular, lung şi îngust, adâncit în pământ. Un număr nesfârşit de fântâni de-a lungul lui, pe stânga şi pe dreapta, ale căror jeturi de apă, compuse parcă din mii de picături distincte, se înălţau în arce de aceeaşi mărime, până când, deasupra mijlocului bazinului, înainte de a ajunge în cădere la suprafaţa apei, aproape că se atingeau. Lângă zid, tufe de bougainvillea de un violet-închis, al căror nume Boston îl cunoştea numai pentru că mama lui încerca din nou, în fiecare vară, să menţină cu sila în viaţă o plantă cu aspect bolnăvicios.

— …încă un tur! spuse doamna Hilbert. Nu ne mai întoarcem aici şi în timpul vostru liber cu siguranţă că nu veţi mai urca până aici. Apoi jos, la Alhambra.

Boston încercă să-şi imprime imaginea în minte. El i-ar povesti mamei sale despre bougainvillea, asta ar interesa-o cel mai mult. Ea îi spusese să observe totul cu atenţie, ca să-i poată descrie foarte exact ce a văzut. La noi nu le merge deloc bine acestor bougibelele, ar spune el. Nici nu-ţi poţi imagina cât de uriaşe sunt acolo. Şi cum înfloresc.

Porni în trap uşor. Ceilalţi dispăreau deja pe scară, doar trei elevi din cursul superior rămăseseră în urmă, ca şi el; bănuia însă că într-adevăr voiau să facă doar o vizită în linişte.

— Ce vrei? îl întrebă unul, nepoliticos.

Boston clătină repede din cap şi trecu pe lângă ei. Dacă ar fi avut o cameră, ar fi putut desigur să filmeze totul, ca să aibă ce arăta acasă. Dar poate că nici atunci nu ar fi făcut-o. În niciun caz, dacă toţi ceilalţi ar fi stat în jur, zgâindu-se la el.

al-Andalus, aprilie 1492

După plecarea lui Torquemada, Isabella ieşi afară, în curte. Razele soarelui care apunea nu mai luminau decât faţada dinspre răsărit, arcadele cu coloane duble, arabescurile de deasupra arcelor luau o culoare roşiatică. O ultimă strălucire în aşteptarea întunericului: Kala al-Hamra, cetatea roşie. Ea nu mai vorbea decât puţin arăbeşte, demult nu mai era necesar.

În spatele ei se afla sala celor două surori, în umbră. Tavanul în formă de stea, nenumăratele stalactite împodobite cu aur şi lapislazuli: de ce crease Domnul atât de multă frumuseţe tocmai cu mâinile necredincioşilor? Îşi pusese mereu întrebarea asta când admirase eleganţa moscheilor, fineţea lor, pietrele asemenea dantelelor brodate, chiar şi palatele, pe care, mai târziu domnitorii creştini, în ţările lor Castilia şi Aragón, ceruseră să fie construite după modelul reşedinţelor domneşti ale maurilor, de către meseriaşi mauri.

De ce lăsa Domnul să ia fiinţă atâtea minunăţii din mâinile necredincioşilor dacă El cerea în acelaşi timp ca ei înşişi să fie nimiciţi?

Sau convertiţi, gândi Isabella. Poate că mai degrabă asta şi nimic altceva nu cere Torquemada. Convertiţi. Dar ei sunt nesfârşit de încăpăţânaţi, maurii şi evreii, se prefac, când le cerem, că au primit credinţa noastră adevărată, se duc la slujbe, sărbătoresc cina cea de

taină şi cad în genunchi în faţa crucii; se roagă Sfintei Fecioare, însă în spatele uşilor închise ale caselor lor batjocoresc Sfânta Biserică, îl batjocoresc pe Domnul, îndeplinind mai departe riturile lor păgâne. O fac pretutindeni în Spania, evreii *conversos* şi musulmanii *moriscos,* de ce ar fi altfel aici, în Granada? Şi eu, care ştiu asta, nu pot răbda, altminteri aş fi vinovată ca şi ei, chiar mai vinovată, pentru că eu ştiu, altfel decât ei, încă de când eram copil, care este singura credinţă adevărată.

Torquemada are dreptate. Domnul m-a ales să aduc credinţa noastră catolică adevărată şi celor fără Dumnezeu. Sacrificiile trebuie făcute.

Îngenunche. Rochia ţeapănă, din tafta de mătase maură, cu broderii de Almeria, foşni. „Sfântă Fecioară Maria, Maica Domnului", se rugă Isabella. Ea domnea peste Castilia; împreună cu soţul ei Ferdinand, domnitor al Aragónului, smulsese necredincioşilor ultimul lor bastion. Frumoasa Granada, floarea Sierrei, era, în sfârşit, după secole, din nou în mâna celor drept-credincioşi. Dar soţul ei se îmbufna dacă voia să-i vorbească despre îndoielile ei, despre izgonirea, torturarea şi moartea celor încăpăţânaţi, despre teama ei de a nu înţelege greşit voinţa Domnului.

— Noi am învins, Malaga şi Almeria ne aparţin, acum şi Granada, nu suntem mai bogaţi ca oricând? spunea el.

De la început numai acesta îi fusese scopul şi ea se temea uneori pentru sufletul lui nemuritor.

— Nu este asta chiar şi pentru tine, porumbiţa mea evlavioasă, o dovadă suficientă a voinţei Domnului?

Nu spunea asta în gura mare, dar niciodată în public. Apoi cădea în genunchi, ca şi ea.

Ca să scape de îndoieli, ca să capete limpezime asupra celor ce îi cerea Domnul, nu avea alţi sfătuitori decât preoţii ei.

— Sfântă Fecioară Maria, Maica Domnului, şoptea Isabella. Îndură-te de mine.

Chiar mâine vor vedea de pe colina Alhambrei deasupra căror acoperişuri din *juderia* se ridică fumul şi deasupra cărora cerul rămâne limpede.

— Roagă-Te pentru mine.

Ani întregi luptase să ajungă regină. Nu bănuise niciodată ce va cere de la ea acest serviciu.

— Îndură-Te de mine.

3.

Granada în aprilie, prezent

Doamna Hilbert a observat că ghidul ei de călătorie dispăruse, în Sala Audienţelor, (în spaniolă se numeşte *sala de los embajadores),* când a vrut să explice grupului friza de pe perete.

— Sus mai era încă în poşetă! spuse ea aplecându-se asupra sacoşei pe care o purtase tot timpul pe umăr. Deschisă. În Spania. Probabil că lua drept prejudecăţi zvonurile despre hoţii de buzunare.

Se auzi zornăind legătura de chei, apoi scoase, pe rând, tocul ochelarilor, un portmoneu mare şi o cutiuţă cu bomboane de mentă pentru respiraţie. Capul aproape că îi dispăruse în adâncul sacoşei.

— Imposibil! Unde l-am lăsat?

Boston văzu cum Tukan îl înghionti pe Serghei şi ridică în sus amândouă degetele mari. Dar dacă doamna Hilbert fusese deja de o sută de ori aici, oricum ştia aproape totul pe dinafară, şi cei doi cu siguranţă că se bucuraseră prea devreme.

— Robert, nu ai şi tu unul la tine?

Stagiarul de spaniolă cel timid clătină speriat din cap. Nici măcar pentru asta nu era util.

Doamna Hilbert oftă.

— Okay, atunci fără. Uitaţi-vă totuşi la pereţi. Ce puteţi vedea aici?

Sylvia oftă şi ea încercând să frece cu salivă pe buricul arătătorului o pată de îngheţată de pe fusta mini. Yesim bătea cu degetul gros al mâinii drepte, cu o viteză nebunească, un mesaj pe telefonul mobil, de parcă nici n-ar fi existat tarife pentru străinătate. O fată din a zecea şuşotea cu un băiat din a douăsprezecea,

aruncându-şi tot timpul peste umăr părul blond.

— Aşadar? întrebă doamna Hilbert. Nimic? Nu vedeţi nimic?

— Parcă sunt traforate în piatră, spuse prompt o fată din a zecea. Nimeni nu tropăi ironic, nici nu strigă bravo. Toţi auziseră din tonul doamnei Hilbert că buna dispoziţie coborâse sub punctul zero.

— Minunat! spuse doamna Hilbert. Mulţumesc, Elvira. Se poate ceva mai precis? Niciunul nu a ascultat când Erkhan a ţinut referatul pentru voi?

Erkhan ridică degetul, dar între timp doamna Hilbert nu mai era mulţumită.

— Tukan? întrebă ea. „Kadir? Ümüt?"

— De ce tocmai noi, mă rog? spuse Tukan. De ce ne aveţi din nou pe noi în vizor?

— Nu te-ai dus tu în weekend la Şcoala de Coran, n-am auzit eu asta? spuse doamna Hilbert. Deci probabil că ne poţi citi ce scrie pe perete în arabă? Nu este totuşi din Coran? Deci nu poţi?

— Păi… mormăi Tukan.

— *Numai Dumnezeu este învingător,* spuse Erkhan arătând spre friză. *Mereu, peste tot. Nu există alt învingător în afară de Allah.*

— Chiar aşa, spuse doamna Hilbert. Tukan, mai bine du-te şi joacă fotbal, dacă de tine oricum nu se prinde nimic. Ieşi în patio fără să mai vadă dacă o urmează cineva.

— Măi-măi, repetă Tukan. Arăta de parcă i-ar fi fost penibil.

— Are ceva contra noastră? întrebă Kadir. Are ceva contra noastră!

— Ei, pe naiba, are ceva contra numai fiindcă nimeni nu-i atent! spuse Serghei. E amărâtă că cineva i-a. Manglit cartea. D-aia e aşa de acră.

— Nu fură nimeni un ghid din geantă dar lasă banii înăuntru, spuse Tukan. E complet ilogic. A uitat-o undeva. Îmbătrâneşte şi se uituceşte, asta-i tot.

Cele trei fete, din a noua, se postaseră în faţa unui perete şi fotografiau. Fotografiile de grup probabil că nu erau penibile.

Cel puţin cu mobilul, gândi Boston. Păcat că acolo, la flori, nu mi-a dat prin cap. Ies nişte poze nasoale, dar mai bine decât nimic.

— Vă aşezaţi în faţa uşii? întrebă el. Serghei mişca două degete în spatele capului lui Kadir, ca şi cum acesta ar fi avut urechi de iepure. Tukan îşi băgă degetele groase în colţurile gurii şi trase de ea, lăţind-o până la urechi. Se mai uita şi cruciş.

Apoi scoase degetele obosit.

— Gata, ajunge! spuse el. Nu pot să fac asta mai mult timp!

Boston râdea.

— Mişto fotografie, spuse el. Acum erau oarecum oamenii lui.

al-Andalus, aprilie 1492

„Porumbiţa mea!" spuse Ferdinand. Se apropie de regină din spate şi o prinse cu două degete de ceafă. Cu degetul gros o mângâie uşor în sus şi în jos până ce, sub atingere, puful fin se ridică. Când îi mai suflă şi o sărutare peste păr, ea nici măcar nu simţi. El tocmai fusese din nou la alta, ea ştia întotdeauna, dar asta nu o deranja. Cât timp el se prefăcea că nu s-a întâmplat nimic şi ea că nu ştie nimic, n-avea importanţă. N-avea decât să-şi caute amantele unde îi plăcea. Cât timp proceda discret şi nu se făcea de râs.

În dragostea lor nestrămutată nu se schimba nimic, ştia şi ea, ştia şi el. Legătura dintre ei era atât de puternică, indestructibilă, pentru că împărţeau un vis comun: Spania. O împărăţie catolică unită, cuprinzând toate regiunile, un regat spre gloria Domnului.

— După cum aud, tot nu l-ai dat încă dracului pe şarlatanul acela.

— Te gândeşti la genovez? întrebă Isabella. Îi îndepărtă mâna de pe ceafă şi îşi roti o dată capul. Parcă ne-am înţeles că vrem să încercăm cu el!

Ferdinand se aşeză în faţa ei pe un scaun, la pernele de pardoseală maure renunţase imediat după cucerire. Zâmbetul lui

Ferdinand îi mai plăcea încă Isabellei, chiar dacă era ironic, ca acum.

— Ştii că, de la început, nu mi-a picat bine, spuse el. Brusc, vocea lui sună serios. Ea îl iubea şi mai mult aşa. Când i-am dat speranţe acestui Colón, în ianuarie, nu cumva era încă beţia victoriei, dragă Isabella, bucuria noastră că am cucerit ultimul bastion maur, cea care ne-a îmbătat şi ne-a făcut să ne încredem în planurile lui nebuneşti? Deşi comisia ne reproşase de două ori că planurile lui sunt condamnate eşecului? Comisia asta, porumbiţa mea, pe care tu însăţi, nu-i aşa, ai numit-o şi a cărei sentinţă deci voiai să o respecţi.

Isabella încuviinţă din cap. Între timp se întreba ea însăşi de ce nu putea să renunţe la negocierile cu acest Colón. Era un lăudăros, se dovedise demult că poveştile pe care le tot turuia despre călătoriile lui, erau născocite şi mincinoase. Şi totuşi el avea ceva, un nu ştiu ce…

— Nu uita că ne promite toate bogăţiile din Cathais şi din legendarul Cipangu, spuse ea. Nu eşti tu cel ce se plânge mereu că aurul nostru nu este suficient pentru planurile noastre? Dacă el găseşte calea spre India…

— Calea spre India nu mai trebuie s-o găsim, spuse Ferdinand supărat. O cunoaştem demult şi negustorii noştri călătoresc pe ea de secole. Calea spre India trece peste Marea Mediterană.

— Îl uiţi pe sultanul otomanilor, spuse Isabella. Uiţi că vremurile s-au schimbat. Că este tot mai greu să călătoreşti prin Imperiul Otoman. Şi că imperiul lor creşte tot mai mult.

Ferdinand sări în picioare.

— Atunci tocmai acolo trebuie…! strigă el. Umblă în sus şi în jos. Ascultă-mă Isabella. Nu am încredere în acest Colón. Cei mai înţelepţi matematicieni ai ţării noastre au dovedit că ar trebui să călătorească pe mare, cel puţin trei ani, ca să ajungă pe drumul pe care îl propune. Toate calculele lui sunt greşite. În India cea mare nu se poate ajunge într-o viaţă de om, călătorind spre apus! Între aici şi India, pe acest drum, se află numai oceanul imens, echipajele vor flămânzi pe drum, vor muri de scorbut, vor muri de sete, în primul

rând! Asta mai trebuie să înţelegi!

Isabella încuviinţă din cap.

— Mă gândesc numai, spuse ea, că miza nu e mare. Numai două milioane de *maravedis*, numai 5000 de galbeni, ca să-i armăm corăbiile! Dacă îi pierdem, nu-i prea rău. În alte întreprinderi am pierdut chiar mai mult. Dar dacă ar avea dreptate, Ferdinand, gândeşte-te la tot aurul, gândeşte-te la sufletele tuturor necredincioşilor din ţările de peste ocean, pe care i-am putea salva! Pe care trebuie să îi salvăm, Ferdinand, nu este misiunea noastră sfântă să-i convertim pe toţi la credinţă?

— Asta putem s-o facem şi luând drumul spre India prin Orient, dacă sufletele lor sunt atât de importante pentru tine, spuse Ferdinand impacientat. Convertire la răsărit, convertire la apus, care este deosebirea? Ceea ce m-ar putea convinge sunt numai comorile acestor ţări, numai comorile pe care, dacă el ar avea dreptate, le-am putea cuceri fără luptă cu musulmanii din Orient. Dar de ce trebuie să se întâmple asta tocmai acum, porumbiţa mea? Nu vom avea din nou, oricum, aur din belşug?

Isabella se uită la el pe tăcute. Poate că nu voia să înţeleagă ce gândeşte.

— Când va expira termenul, spuse Ferdinand, toţi evreii îndărătnici din Granada vor trebui să părăsească ţara şi să ne lase aici averile lor şi atunci, prea scumpa mea soţie, vom putea să umplem încăperea asta cu galbeni, până sus. Şi conştiinţa mea îmi mai spune că, poate, după aceea, nu vom proceda altfel. Nici cu maurii. De comorile din Cathais şi Cipangu, porumbiţa mea, atunci nu vom mai avea nevoie.

— Nu am încuviinţat încă să ne purtăm atât de îngrozitor cu ei! şopti Isabella. Nu vreau aurul lor! Vreau sufletele lor.

Ferdinand zâmbi.

— Acestea, în general, sunt mai greu de căpătat, spuse el. Mă tem că va trebui să te mulţumeşti cu aurul lor.

Granada în aprilie, prezent

Chiar şi fără ghid, au mai rămas aproape două ore pe colină, apoi doamna Hilbert le-a dat liber până la cină.

— Şi dacă între timp mai vreţi, mâncaţi câte ceva! strigase ea, dar nimeni nu o mai ascultase.

— Burger? întrebase Serghei. Între timp li se alăturaseră două fete din a noua, de fapt era comic. Big Mac? Nu-i deloc departe de hotel.

— De-aia am ajuns în Spania, ca să halesc burger? spusese Kadir dar, bineînţeles, veni şi el. Boston mergea undeva la mijloc. Se simţea, pur şi simplu, bine.

Coada din local era nesfârşită şi de îndată ce se eliberă o masă cele două fete se aşezară ca să o ocupe.

— Pentru mine numai salată! strigă Sylvia, de la capătul opus al sălii. Aţi auzit? Şi dressingul ăla roz!

Boston făcu trei curse, ca să care totul la masă. Trei scaune erau în mod evident insuficiente pentru şase inşi, dar Sylvia şi Yesim se înghesuiră pe acelaşi scaun şi Serghei cu Tukan la fel, iar pentru Boston nu conta dacă mănâncă în picioare. Ăsta era avantajul burgerilor.

— Exact acelaşi gust ca şi acasă, spuse Sylvia şi îşi linse vârful degetelor după ce dusese cu graţie la gură ultima foaie de salată. Scotoci în gentuţa împodobită cu paiete. Aici.

Nu căutase batiste ca să-şi şteargă degetele, ar fi fost un gest ciudat. Pe toate tăvile, pe lângă tacâmurile de plastic şi punguţele cu ketchup în ambalaj etanş de plastic, erau stivuite şerveţelele. La mijloc, printre ele, trânti ghidul de călătorie.

— Şi pe ăsta? spuse Tukan privind-o fix. De unde-l ai?

Sylvia zâmbi şi îşi scoase din geantă o oglindă pliantă. Apoi începu să-şi încondeieze ochii cu fard proaspăt.

— Doar nu-ţi închipui serios că o să stau astă-seară să citesc

ghidul! spuse ea. În timp ce voi toţi veţi fi pe pistă! Ce, sunt tâmpită?

— Ăsta e furt, la fix! spuse Kadir. Boston nu putea să spună dacă suna a admiraţie sau a frică. I l-ai şterpelit!

Sylvia înclină puţin capul şi se şterse cu un deget în jurul ochiului.

— Atunci bagă-l la loc şi dă-i-l înapoi acasă; spuse ea. Şoricelule! Fii aşa drăguţ. E aici, pe masă.

— Ce-s tâmpit, se răsti Kadir. Câţiva turişti se întoarseră spre el.

— Dacă i-l daţi înapoi, o să întrebe imediat de unde îl aveţi, spuse Tukan. Nu poţi să le potriveşti pe toate, asta este.

— Yesim? spuse Tukan. I-l dai tu înapoi? Hilbert n-o să creadă în niciun caz că tu i l-ai manglit. Spui că l-ai găsit aici, în cetate, pe jos. I-a căzut din geantă. La început nu ţi-a dat prin cap că l-a pierdut ea. Abia acum ţi-a venit ideea.

Yesim se bătu pe frunte.

— Nuuu, spuse ea.

Tukan oftă.

— Cine mai vine cu noi la bazar? întrebă el.

Abia după ce toţi se apropiaseră de ieşire, Boston băgă ghidul în rucsacul lui. De fapt nu dorise să ia decât o punguţă cu ketchup, ar fi fost păcat să o lase acolo, încă nu ştia cum ar fi putut să i-l restituie doamnei Hilbert. Poate reuşea, pur şi simplu, să-l strecoare în camera ei, când ea nu era acolo. Sau pe locul ei, în sala de mese. Sau, şi mai bine, pur şi simplu, să-l lase pe o masă oarecare din sală.

al-Andalus, aprilie 1492

— Şi poate că nici nu-i ruşine? îngăimă soldatul. De-a curmezişul obrazului său se întindea o cicatrice, încă roşie, vor mai trece poate chiar mai mulţi ani până să pălească, să bată mai puţin la ochi. Chiar şi atunci, tot va rămâne însemnat.

Vorbea poticnit, din cauza rachiului. Se aşezaseră în patio, lângă

sala de los embajadores, în întuneric, de parcă ar fi avut ceva de păzit, liniştea domnea demult în Granada. Totuşi, în faţa fiecărei porţi erau postate santinele, nu complet înarmate, totuşi cu halebarde, spade şi lăncii. Alhambra fusese cucerită şi ultimul emir plecase, cu toată trupa lui; undeva, în sălbăticiile munţilor Alpujarra. Maiestăţile Lor Catolice îi cedaseră totuşi un principat, o adevărată batjocură. Boabdil, ultimul domnitor al maurilor, nu va mai prezenta niciodată un pericol.

— Dacă aşa le place Maiestăţilor Lor? spuse altul. Îşi desfăşurase obielele şi îşi răcorea picioarele în bazinul artezienei din mijlocul patio-ului.

— Nimeni n-o să se încumete să spună că regina n-ar fi foarte credincioasă! Dacă ea îngăduie asta, dacă tocmai în palatul ei…

Maiestăţile Lor se retrăseseră demult la odihnă, în harem.

— Ruşine! mormăi din nou soldatul cu cicatrice. *Wa-la ghaliba illa'llah!* Un verset din Coran, de o mie de ori, pe pereţii palatului nostru creştin! Pentru asta i-am izgonit pe necredincioşi?

— Parcă eşti în stare să numeri până la o mie! spuse al treilea şi luă ulciorul. Pentru regina noastră! Pentru regele nostru! Pentru Spania unită, scăpată de musulmani şi de evrei!

Al doilea soldat şovăi.

— Ce e, Pablo? întrebă al treilea. Tu nu?

Al doilea apucă ulciorul.

— Pentru Spania unită! spuse el şi trase o înghiţitură. Apoi îşi înmuie din nou picioarele în bazin.

Soldatul cu cicatrice se ridică greoi.

— *Wa-la ghaliba illa'llah!* bombăni el agitându-şi lancea. Se împletici spre Sala Ambasadorilor. Şi ce o să-i povestesc popii la următoarea spovedanie? Că am păzit versete păgâne! Am păzit versete din Coran! Am…

— Nu! strigă Pablo. Dar soldatul lovise deja în mijlocul benzii cu scriere cufică, lovea şi iar lovea, ca ieşit din minţi.

— Nu! strigă Pablo.

O placă se desprinse şi căzu.

Acum sări în picioare şi al treilea soldat. Îl prinse pe furibund din spate.

— Te-au părăsit toţi sfinţii! şuieră el. Ia uite ce-ai făcut! Ce o să spună Maiestăţile Lor când vor descoperi stricăciunea, mâine-dimineaţă?

Soldatul cu cicatrice încercă să scape.

— Să cadă toate! Toate să cadă! răcni el. Nu era greu să-l oprească, băuse atât de mult rachiu şi nu se mai putea ţine aproape deloc pe picioare. Când s-a aplecat ca să-şi vâre triumfător placa la cingătoare, aproape că s-a prăbuşit.

— Ce se întâmplă aici? întrebă comandantul. Venise, pe tăcute, prin poarta de intrare de lângă Patio de las Arrayanes. Ţinuta lui era corectă, ca întotdeauna. Cu mâna dreaptă pe mânerul spadei.

— Se pare că acest camarad a băut o înghiţitură în plus, domnule comandant, spuse al treilea, cu umilinţă. Ar fi vrut să salute dar cel cu cicatricea încerca să scape şi trebuia ţinut.

— Voiam tocmai să-l ducem înapoi în tabără, dar, după cum vedeţi, se zbate întruna.

Comandantul aruncă o privire prin patio. Linişte deplină.

— Nu e permis ca, în beţia lui, să o trezească pe Maiestatea Sa. Ştiţi bine că întotdeauna m-am purtat frumos cu voi, pentru că aţi făcut fapte mari în lupta împotriva necredincioşilor şi aţi avut multe de îndurat. Dar dacă, în timp ce sunteţi de gardă, se întâmplă să vă doboare rachiul…

El ştia, desigur, că peste tot se bea. Cum ar fi putut soldatul să suporte zilele şi săptămânile şi lunile departe de soţie şi de copii, de satul lui, departe de părinţi şi de prieteni; şi să facă zi de zi de gardă, iar orele libere să şi le petreacă la jocul cu zaruri, care venea de la satana, şi de aceea era interzis. Comandantul ştia, fireşte, că trebuia să dea impresia că nu a văzut nimic, nu a auzit nimic, nu a ştiut nimic. Pentru ca, după aceea, din când în când, să dea un exemplu. Se întreba dacă acum nu venise momentul.

— Îl duc în tabără, domnule comandant, spuse al treilea soldat ţinându-l cu putere pe beţiv. Garantez că nu se va mai întâmpla.

Prefer aşa, gândi comandantul. Şi oamenii mei ştiu asta.

Pablo veni desculţ şi salută. Apoi îl apucă pe camarad de partea cealaltă. Dacă comandantul ar descoperi placa la cingătoarea celui beat, cine ştie cum l-ar mai pedepsi.

4.

— Din nou tot despre genovez? spuse Ferdinand şi scuipă în curte sâmburele unei curmale. Picăturile de apă ale fântânilor sclipeau în toate culorile curcubeului.

Isabella încuviinţă din cap şi îi întinse unui servitor scrisoarea împăturită.

— Nu ne dă pace, spuse ea. Colón acesta solicită audienţă după audienţă. De parcă nu am avea alte probleme mai urgente decât blestemata lui Indie! Pe lângă asta, are pretenţii nemăsurate.

Următorul sâmbure nimeri în capul unui leu de la fântână. Ferdinand izbucni în râs.

— Păi, porumbiţa mea, lasă-l să se zbată. Tu eşti regina.

De data asta sâmburele greşi ţinta şi se scufundă fără zgomot în apa bazinului.

— Tu hotărăşti, nu el. Nu mi-a plăcut cum s-a prezentat, încă de la început.

Făcu semn unui servitor şi ceru să i se aducă a doua cupă de curmale.

— Dar de la prinţ nimic? Când te-am văzut cu scrisoarea am crezut un moment că ar putea să fie un mesaj de la el! Ce mai face Johanna?

— Johanna mai este şi fiica ta, spuse Isabella, dar Ferdinand respinse reproşul. Un tată nu trebuia să fie familiar cu fiicele sale. Era suficient dacă se preocupa de o căsătorie convenabilă.

— Tot se mai încăpăţânează? întrebă Ferdinand. Are treisprezece ani. Ar trebui să înţeleagă că binele imperiului trebuie asigurat. Dacă nu înţelege asta de la sine, atunci…

Isabella se ridică de pe scaun şi se aşeză lângă el. Îl mângâie pe

Ferdinand pe braţ.

— Soarta nu apropie întotdeauna doi oameni într-un fel atât de fericit cum a făcut-o cu noi, spuse ea şi se aplecă ceva mai mult spre soţul ei. Simţea cum muşchii lui se încordează. Poate că totuşi ar fi trebuit să afle cine era noua lui amantă? Dar întotdeauna mai rămăsese loc şi pentru ea.

— Johanna va învăţa să îl iubească, pentru că trebuie să înveţe să-l iubească, spuse ea zâmbind şi se depărtă puţin de el, parcă întâmplător. Ea este fiica noastră. Vrem să sperăm că Filip va apărea curând.

Sâmburii de curmale care pluteau în bazinul fântânii, se scufundau încet. De îndată ce perechea regală va părăsi curtea, un servitor îi va pescui.

— Nu a fost uşor să unificăm acest imperiu, spuse Ferdinand. Să sperăm că va fi mai uşor să-l asigurăm pentru multe generaţii.

Granada în aprilie, prezent

Turiştii se îmbulzeau în Alcaiceria.

Abajururi, feţe de pernă brodate cu fire sclipitoare, cearşafuri indiene imprimate, podoabe. Uliţele strâmte erau şi mai strâmte din cauza coşurilor şi vaselor cu mărfuri aşezate pe stânga şi pe dreapta, în faţa intrării prăvăliilor. Covoare, întinse de-a curmezişul, sus, deasupra capetelor, pe cablurile electrice, rame de oglinzi turnate din fontă rezemate de ziduri, o firmă cu inscripţia „Bazar oriental". Printre ele steaguri ale Germaniei, ale Angliei, pe canaturile uşilor fluturaşi autocolanţi arătând cărţile de credit acceptate.

— Ce mişto! spuse Sylvia. Ia uite, Yessi, ce mai cercei!

— Dulci! strigă Yesim învârtind în mâini un ursuleţ de pluş.

Pe ăsta îl iau pentru surioara mea!

— Femei, spuse Tukan rotindu-şi ochii în orbite.

— Cum adică, nu-ţi place cum e aici? spuse Serghei. Te poţi simţi exact ca acasă. Nu e ca în Turcia, ce zici?

— Le ştii tu pe toate? spuse Kadir. Nu eşti în toate minţile?

— Lasă fetele în pace, să facă cumpărături, spuse Tukan. Ne aşezăm aici, în piaţa asta cu nume caraghios şi bem o *cerveza.*

— Bib-Rambla, spuse Boston. Dar mai bine şi-ar fi muşcat limba.

— Exact, încă un nume aiuristic, spuse Tukan. Dar şi *cerveza* spaniolă este tot o noţiune geografică. Hilbert o ţine întruna să cunoaştem ţara. O să fac un referat: *Este cerveza spaniolă mai bună decât berea germană?*

Serghei râse.

— Las-o mai moale, spuse el.

Boston rămase cu un pas în urmă. Voia ca ei să observe, să se întoarcă şi să spună: „Hei, puştiule, ce este? Vii cu noi, sau ce faci?" Dar nu voia nici să bată la ochi. Nu voia bere. Nu băuse încă niciodată bere.

— Ei, puştiule, ce e? spuse Tukan.

Boston roşi. Oamenii lui.

— Mă uit încă o dată rapid ce aş putea să-i duc mamei! spuse el repede. În curând va fi ziua ei.

Ceea ce nu era adevărat. Dar era chiar atât de simplu să-i ducă mamei ceva? Unei surioare da, mai mergea, dar mamei? Nu putea să fie sigur.

Tukan se şi întorsese fără să spună nimic şi flutură încă o dată mâna, la despărţire. Dar îl întrebaseră. Poate că astă-seară o să bea totuşi cu ei o bere.

Lanterne cu aspect arab, la cinci metri deasupra străzii. La primul etaj, casele aveau ferestre cu arce în formă de potcoavă şi arabescurile de gresie roşie împodobeau faţadele albe. Prea puţini turişti îşi îndreptau privirile în sus, chiar şi aşa bazarul era pentru ei suficient de oriental. Dar Boston simţi o bucurie incredibilă la această privelişte.

Fireşte, toate astea nu erau autentice, Miriam povestise la curs, în referatul ei despre oraşul vechi, că bazarul autentic arsese în urmă cu o sută cincizeci de ani. Dar era minunat că îl reconstruiseră la fel.

Poate că acasă, mama lui va încerca să-i explice că toate astea erau kitsch şi el nu o va contrazice. În acest moment era atât de încântat, era mai beat de bucurie decât ar fi putut să-l îmbete o *cerveza* spaniolă, dar ea nu va afla.

La capătul străzii apăru brusc o poartă dublă, gigantic de înaltă şi împodobită cu arabescuri pe arcul în formă de potcoavă de deasupra primei intrări, pe când cea de a doua intrare, joasă şi simplă, avea deasupra două ferestre. Caravanseraiul autentic, total autentic. *Funduq-ul.* Vechi. Aici se odihniseră în evul mediu negustorii veniţi la Granada să facă comerţ. Aici îşi adăpaseră vitele. Aici spuseseră prima rugăciune de dimineaţă.

Boston şovăi dar, până la urmă, totuşi nu intră. Mai întâi cumpărăturile.

Se opri în faţa unei tarabe. Mamele erau simple: se bucurau întotdeauna, indiferent ce le duceai. Dar mamele mai erau şi dificile: nimeni nu putea să ştie ce îi place cu adevărat unei femei de aproape patruzeci de ani.

Boston roti raftul cu podoabe. Poate că era prea bătrână pentru cercei atât de lungi. Sau nu i-ar fi plăcut culoarea pietrelor. Atunci i-ar da o sărutare, l-ar strânge cu putere în braţe şi ar privi cerceii admirativ. „Îţi mulţumesc mult de tot, Boston!" ar spune ea. „Sunt extraordinar de frumoşi, zău!" Dar, după aceea, nici că-i va vedea vreodată în urechile ei.

Aşa că era păcat de banii lui.

Ţoalele erau exact la fel de riscante, nimeni nu ar vedea-o pe mamă-sa într-un T-shirt cu inscripţia *„They vent to Granada and all I got was this lousy T-shirt"*[2] iar să umble cu o zicală şi mai glumeaţă, în niciun caz. Lămpile şi covoarele erau prea scumpe şi poate că ea le va găsi totuşi kitsch.

Tocmai când voia să plece mai departe, descoperi cutia de carton cu plăci: gri cu model albastru; ramuri cu frunze împletite; flori şi

[2] M-am vânturat prin Granada și tot ce am găsit a fost T-shirtul ăsta jegos, (argou)

pământufuri de palmieri şi modele geometrice; infinit de complicate, totuşi clare. Nu supraîncărcate. Poate că asta o să-i placă. Astea totuşi i-ar plăcea: cu siguranţă.

Luă o placă în mână şi se uită la preţ. Dacă cumpăra patru bucăţi din astea, mama le poate folosi ca suporturi pentru pahare. Cu un strat de pâslă lipit pe partea de dedesubt. Atunci ar mai fi avut şi o scuză pentru astă-seară că nu a băut *cerveza* – cadoul pentru ziua ei a fost oribil de scump!

Boston puse deoparte placa cea mai frumoasă şi căută mai departe. Toate erau asemănătoare, totuşi mai existau şi mici deosebiri. Le va lua numai pe cele mai frumoase.

Cutia de alături o văzu abia când credea deja că a adunat tot ce îi trebuie, mai era şi aproape goală. În ea nu se mai găsea decât o singură placă, şi nu era de mirare că tocmai asta rămăsese nevândută. Avea marginile ciobite, modelele de pe faţă erau acoperite cu praf cenuşiu. De fapt, nu era deloc o plăcuţă ca lumea, gândi Boston. Mai curând semăna cu arabescurile de sus, de pe Alhambra. Sau aici, cu cele din jurul arcelor de la ferestre.

Se aplecă mult peste carton şi suflă. Praful se în vârtejea, plutea şi cădea din nou la loc. Dacă ar fi fost în bună stare, placa asta ar fi însemnat poate ceva cu totul deosebit. Ornamentele de pe suprafaţa ei arătau ca nişte semne ale scrierii arabe. Dacă este cu-adevărat veche, mama s-ar bucura mai mult de ea decât de cele noi. Dar dacă este falsă şi învechită artificial, ar găsi că este, pur şi simplu, cel mai oribil kitsch. Se putea stabili ce era, una sau alta?

Boston băgă mâna în cutie.

al-Andalus, aprilie 1492

— Căprioara mea! spuse doica pe un ton rugător, îngenunchease în faţa divanului şi masa picioarele prinţesei. Luna mea luminoasă! Scoală-te!

— Vorbeşti exact ca maurii! spuse Johanna posacă şi îşi trase

genunchii sub bărbie. Doica îi acoperi speriată picioarele cu rochia lungă, de mătase.

— Va trebui să-l primeşti! Părinţii tăi au hotărât să te căsătoreşti cu el. Este o legătură minunată, atât de înţeleaptă, tu cu el, şi fratele tău cu sora lui! Nu poate exista o legătura mai strânsă între casele voastre Castilia şi Aragón şi habsburgii din Burgundia şi Viena! De cine ar mai trebui să se teamă atunci imperiul vostru?

— Oricum nu mă tem de nimeni, spuse Johanna. Mi-e frică doar de prinţul ăsta! Ţi-a poruncit odinioară cineva cu cine să te căsătoreşti? Fii cinstită cu mine!

Doica îi mângâie obrajii cu tandreţe, dar Johanna se răsuci cu faţa la perete, sub mâna ei.

— Eu nu-s prinţesă, lunişoara mea. De mine nu depinde dacă domneşte pace între popoare! De tine însă şi de fratele tău…

— Să se căsătorească Johann cu habsburgheza! spuse Johanna cu faţa întoarsă spre perete. Până la urmă, odată o să fie rege! Pe mine să mă lase în pace. Am treisprezece ani! Mai am încă timp destul!

— Trebuie să fie tare frumos, Filip ăsta, spuse doica linguşitoare. Păr blond-roşcat! Ochi albaştri! Numai cu un an mai mare ca tine!

— Măcar la atâta mă pot aştepta! Se întoarse şi o privi pe doică cu răutate.

Părul blond o să-i cadă, dacă mai îmbătrâneşte. Ochii albaştri o să se tulbure. Şi ce o să am atunci? Mai bine mă duc la mănăstire.

— Ah, porumbiţa mea, căprioara mea! spuse doica descurajată. N-o să fie chiar aşa de rău!

— Asta ar trebui s-o bucure pe mama! spuse Johanna încăpăţânată. Dacă m-aş duce la mănăstire. Şi aşa stă toată ziua în genunchi şi pentru ea nimeni nu-i destul de evlavios! Du-te la ea doică şi spune-i că vreau să mă duc la mănăstire! Nu mă mărit cu prinţul habsburgez!

— Ah, micuţa mea Johanna, copilul meu de suflet! Nu fi atât de îndărătnică! El nu este încă aici. Aşteaptă mai întâi. Dacă îl vezi, poate că o să-l iubeşti ca pe o bucată albă şi dulce de cozonac cu

migdale!

Johanna o privi răutăcioasă.

— Sper să-l atace pe drum tâlharii, asta sper! spuse ea. Sper că tâlharii îl vor înjunghia şi îl vor jefui, şi îl vor împuşca şi decapita! Sper atât de mult să moară încât nici chiar tata nu poate să-mi mai ceară să fiu soţia lui!

— Ah, lunişoara mea, şopti doica. Sărmană lunişoară a mea!

Granada în aprilie, prezent

Manuel Corazón şedea în fundul prăvăliei şi îl observa pe băiat.

Vremea fusese minunată toată ziua, turiştii se îmbulziseră pe străzi, cu toate că mai era timp destul până la ora exactă a plecării. El trebuia să mai comande în plus perniţe de pardoseală, iar podoabele din Taivan păreau foarte căutate în primăvara asta. O turistă îi pătase cu îngheţata pe băţ o pereche de ciocari de mătase şi după aceea refuzase să-i cumpere. Dacă străzile erau atât de înguste încât nu mai aveai loc să treci de ceilalţi! Nu era ea vinovată.

Manuel blestemase, răcnise chiar la ea. Nu se putea interzice intrarea turiştilor în bazar cu îngheţate şi băuturi, nici copiilor să pună mâinile lipicioase pe obiecte sensibile. Desigur, pierderile se adăugau la preţ.

Băiatul se afla deja de mai mult timp aici, era unul ti între cei liniştiţi, timizi. Cu siguranţă că în realitate era mai mare decât arăta. Nu era din cei ce şterpelesc pe furiş, sau strică şi apoi dispar în înghesuială.

Manuel făcu un pas înainte. Băiatul căuta printre plăcile-suport. Alegea cu grijă, asta însemna că nu prea are bani. Poate că Manuel îi va face o mică reducere.

Era ridicol cât de mult cerea pe plăcile lui.

Încă un pas. Se apleca acum băiatul într-adevăr deasupra cutiei?

Manuel deschise gura să strige.

Apoi se opri. Era oare vina lui? Ce ştia el? Ar fi fost o hotărâre

dumnezeiască.

Se întoarse şi dispăru în fundul prăvăliei. Se uită fix la peretele din spate şi numără până la o sută.

Când reveni, prudent, din nou în faţă, cele patru suporturi mai erau încă acolo.

Placa din cutie lipsea.

Şi băiatul.

5.

al-Andalus, aprilie 1492

Ceea ce a simţit Boston în primul rând, a fost căldura. După aceea a văzut că placa nu mai este în mâinile lui. O scăpase pe jos? Nu sunase. Lumina crescuse brusc.

Boston se uită în sus. Se aprinseseră lanternele? De ce?

Nu avea timp să se gândească înainte de a vedea. Erau numai fracţiuni de secundă ca să înţeleagă şi mai ales să nu înţeleagă.

Strada dispăruse. El se afla, încă aplecat, ca în faţa prăvăliei din bazar, pe un drum de nisip alb care ducea în sus, printre cireşi şi pini, destul de lat ca să lase loc soarelui să-l lumineze.

În al doilea rând, ceea ce a simţit, a fost greaţă. Parcă îi venea să vomite, iar gândurile, senzaţiile i se învârtejeau în cap, totul era confuz, se rotea.

Nu! Nu, nu! gândi Boston şi se agăţă cu toată puterea de primul cuvânt pe care îl putea desprinde din vârtejul minţii lui. Nu, nu, nu! Simţea că îl ajută, era un petec de realitate de care se putea agăţa cu putere, în timp ce în jurul lui toate se prăbuşeau. Nu, nu, nu, ăsta era gândul, asta gândea el acum, pentru că voia să gândească în timp ce toate celelalte i se învârteau în cap necontrolabile, i se sustrăgeau, nimic nu însemna ceva în afară de haos, haos şi confuzie.

Nu, nu, nu. Se împletici pe marginea drumului şi vomită violent printre copaci. Nu, nu, nu.

Se culcă pe un covor de ace de pin, în timp ce deasupra lui ramurile subţiri ale copacului filtrau blând razele soarelui. Respira repede, cu putere, inima îi bătea tare, de parcă fiecare bătaie ar fi vrut să o întreacă pe cea de dinainte. Nu, nu, nu. Şi: soare, soare,

soare. Pini.

Pini, gândi Boston. Să mă liniştesc. Să mă liniştesc. Pini. Este o pădure.

Simţi din nou că îi vine să vomite şi în acelaşi timp că bătăile inimii se domoliseră.

Pini, este o pădure.

Vomită, se înecă, rămase culcat pe spate, respiraţia i se calmă. Este o pădure.

Îşi sili privirea să călătorească. Piscuri înzăpezite. Parfumul acelor de pin, ca o mireasmă vărătecă. E mai bine. Văd totul şi pot să înţeleg. Numai să nu-mi mai vină iar vâjâitul ăsta în cap. Totul e în ordine. Asta-i o pădure, stau culcat pe pământ, pot să văd totul şi să înţeleg. Să nu mă mai apuce iar vâjâitul ăsta în cap.

Respiră mai încet. Asta-i o pădure. Dar adineaori mai eram încă pe o stradă.

Nu, nu, nu. Ţine-te tare. Soare, soare, soare.

Vâjâitul nu mai reveni. Inima tot îi mai galopa, respiraţia gonea, să respir liniştit, să respir încet, dar vâjâitul nu mai reveni. Asta era o pădure şi el înţelegea că era o pădure, şi cât timp înţelegea unde se află, şi cât timp îşi simţea din nou capul şi că ar putea gândi cu el, totul era în ordine.

Boston închise ochii. Respiră adânc. Pământul nu se clătina sub el. Mireasma vărătecă dăinuia. Dacă ar deschide ochii, s-ar afla tot culcat în această pădurice de pini.

De undeva, din depărtare, auzi venind zgomote, parcă s-ar fi lovit metal de metal. O voce strigă ceva, foarte departe. Răcnetul unui măgar.

Rămase cu ochii închişi şi îngădui gândurilor sale să facă ce vor. Zăpăceala nu mai revenea. Înţelese ce era atât de ciudat la aceste zgomotele: tocmai ce le lipsea.

Nu era deloc zgomot de motoare, gândi Boston şi era totodată uimit şi bucuros că a înţeles şi deci că mintea lui funcţiona din nou, percepea, înţelegea. Cât de mare trebuie să fie pădurea asta dacă nu

se aude niciun zgomot de motor. Şi totuşi, în aer pluteşte un văl de zgomote. Voci, hodorogeli şi zornăituri neobişnuite.

Bine. Putea să cugete din nou, asta era bine. Dacă era din nou el însuşi, toate celelalte nu mai puteau să fie atât de înfricoşătoare.

Boston deschise ochii. Soarele mai lumina încă printre vârfurile pinilor.

Granada în aprilie, prezent

Nu trebuia să însemne nimic, oricum numărase până la o sută. Cât de des dispăruseră clienţii dacă rămânea un moment în prăvălie, nu fiecare turist care se oprea căutând şi cercetând în faţa tarabelor lui mai şi cumpăra apoi câte ceva.

Micul pezevenghi însă luase cu el placa, gândi Manuel, asta s-a dovedit. Dacă se gândea mai bine, poate că ar fi trebuit să fie mulţumit. Arăta atât de inofensiv, mititelul, şi uite ce-a făcut. Tot hoţ se numeşte.

Luă cutia goală, o rupse pe muchii şi o împături, bucată peste bucată. Praful de pe mâini îl şterse pe crăcii pantalonilor.

Uneori nu se poate prevedea. Arăta atât de inofensiv şi totuşi era hoţ. Dacă te gândeşti destul de des la o idee, devine realitate. Tocmai ceea ce voise el cu placa aceea veche.

O femeie, cu chip posac, îi arătă un prosop şi întrebă de preţ, apoi îl puse la loc supărată.

Cât de des ar fi trebuit să aibă acest gând până să creadă în el?

Ar fi putut să strige. Ar fi putut să-l avertizeze pe băiat.

Cum de se nimerea să se bage tocmai el într-o poveste veche şi caraghioasă. Băiatul nu era nimic altceva decât un hoţ.

al-Andalus, aprilie 1492

Boston aştepta.

Nu se întreba ce aşteaptă. Să se regăsească deodată pe stradă? Să se trezească şi totul să nu fi fost decât un vis?

Stomacul îi ghiorăia, dar la gândul mâncării simţea că îi vine din nou greaţă. Totul nu era decât un vis.

Mai mirosise vreodată a pini în visele lui? Nu-şi putea aminti. Poţi să miroşi în vis? Poţi să gândeşti astfel de gânduri în vis?

Să gândeşti, totuşi, îşi spuse Boston. Şi să te întrebi dacă doar visezi sau eşti treaz. Îşi aminti de coşmarul în care limuzina decapotabilă venea cu toată viteza în urma lui, în ea se afla tocmai profesorul de sport şi îl urmărea prin curtea şcolii, tot mereu, în cerc. Şi limuzina se apropia, tot mai mult, şi în faţa sălii de sport se adunase jumătate din şcoală şi chiuia, şi el alergase ca de frica morţii şi tot timpul gândise: *e doar un vis, e doar un vis!* dar nu-i venea să creadă. Şi frica, în orice caz, nu era un vis şi decapotabila se apropiase şi apoi se trezise şi luase din baie paharul pentru spălat pe dinţi, plin cu apă, şi mult timp nu mai putuse adormi.

Însă de data asta nu se simţea absolut deloc aşa, gândi Boston. Nu alerg. Nimeni nu mă goneşte. Mă simt normal, ca în viaţă, inima îmi bate din nou, aşa cum bate mereu, normal. Numai că nimic nu este normal. Este ceva fals, dar ce? Trebuie să stau liniştit. Nu trebuie să-mi pierd capul, asta este cel mai important.

Din când în când oameni urcau pe drum la deal, îi auzea, deşi erau încă departe, mai jos decât el, apoi se întoarse cu faţa la pământ, ca şi cum nu l-ar fi putut vedea dacă el nu îi vedea. Le auzea vocile, câteodată cineva râdea. Se înserа.

Dar dacă nu era un vis, atunci ce era?

Teleportare, gândi Boston. Beamen[3]. Numai aşa, de exemplu. Văzuse la televizor o emisiune că, într-o zi, va putea exista teleportare, aşa spusese un fizician, un american ca şi tăticul lui, de asta era convins. Nu aşa ca în filmele de Science-Fiction, dar va putea să existe, poate că într-un viitor nu prea depărtat. Dacă

[3] Termen folosit în mass-media pentru teleportare

examinăm cu mai multă atenţie principiile fizicii…

Atunci închisese televizorul. Deci s-ar putea să fi fost teleportare ce i se întâmplase lui, era el primul om care fusese teleportat? Era ştiinţa mai avansată decât voia să recunoască mass-media?

Prostii, gândi Boston, acum trebuie numai să rămân raţional. De nişte tehnică tot ar mai fi nevoie. Nu poţi să fii pur şi simplu teleportat, fără ceva în plus. Probabil că nu este un vis, dar nu este în niciun caz teleportare, din păcate.

Atunci este nebunie? Înnebunise dintr-o lovitură? Dar de ce? Îşi închipuise mereu altfel nebunia, nu îşi închipuise deloc nebunia, dar dacă acum era nebun, atunci era altfel decât îşi închipuise nebunia, dacă se gândise vreodată la asta. Ce prostie.

Dar acum e bine, gândi Boston. Nu sunt dement. Mă simt ca întotdeauna. Numai lumea a înnebunit, brusc.

Dar dacă nu era vis, nici teleportare, nici nebunie, atunci ce era?

Exista o explicaţie logică, ea există întotdeauna. Trebuie însă să mă liniştesc complet şi să cuget. Dacă ştiu ce s-a întâmplat cu mine, pot să deduc şi ce trebuie să fac şi totul va fi din nou bine.

Deasupra vârfurilor pinilor apăru luna. Era mare şi rotundă şi arăta ca o portocală. Pădurea asta se afla şi ea la sud. El fusese în Granada, pe o stradă, şi acum era într-o pădure spaniolă, probabil totuşi, în orice caz pinii arătau aşa, şi în ciuda înserării, nu era încă frig. Întrebarea era numai cum ajunsese de pe stradă în pădure, fără să observe că a făcut drumul până acolo. Dar era totuşi liniştitor că drumul ăsta nu putea să fie prea lung.

Boston se rezemă cu spatele de trunchiul unui pin. Acum emoţia era plină de bucurie. Se apropiase ceva mai mult de soluţie.

De exemplu, s-ar fi putut să fi leşinat şi cineva l-a luat de pe stradă şi l-a dus în pădure. La întrebarea: De ce? nu trebuia să dea răspuns. Era o explicaţie logică şi se potrivea foarte bine. Vâjâiturile din cap! Nu se simţise exact aşa când, după operaţia de apendicită, de acum doi ani, se trezise din narcoză? Totul era limpede. Leşinase în îmbulzeala din bazar şi cineva îl adusese aici, în pădure.

Cum de putuse să fie atât de panicat. Exista întotdeauna o explicaţie logică, pentru toate. Dacă s-ar fi gândit în linişte, ar fi ajuns la asta mai devreme. Trebuia să comunice imediat, cu siguranţă că doamna Hilbert era îngrijorată din cauza lui. Poate că anunţase poliţia sau, şi mai rău, pe mamă-sa.

Şi ea nu ar muri atunci de frică? Ar trebui să-i scrie că în ceea ce îl priveşte totul e în ordine, acum, imediat.

Boston scoase telefonul mobil din rucsac. Degetele nu îi mai tremurau. Totul era în ordine.

Display-ul se aprinse, o după ce deblocase tastatura. Văzu de la prima privire că bateria era aproape plină. Ce bine că o încărcase noaptea trecută.

Îşi bătu mesajul: „Totul e okay, nu-ţi face griji!" şi apăsă pe sent.

Nu am găsit nicio reţea, spuse display-ul.

— Blestemată porcărie! mormăi Boston. Nu putea să fie prea departe de oraş. Trebuia să se grăbească să revină.

Când ieşi dintre copaci, pe drum, simţi timp de un moment cât de frumoase erau toate, liniştite şi parcă vrăjite.

Vrăjite, gândi Boston ironic. Păi da.

Se gândea dacă trebuie s-o ia la drum în sus, sau în jos, şi spera că răpitorii nu îl scoseseră prea departe de oraşul cel mai apropiat, ca să nu fie nevoit să meargă ceasuri întregi. Dacă nu putea găsi nicio reţea de telefon.

Scoase încă o dată mobilul şi îl deconecta. Se auzi melodia de închidere, apoi display-ul se stinse. Nu trebuia să consume bateria.

6.

Isabella ridică privirea spre cer. Stelele încă nu răsăriseră.

Ferdinand îşi luase rămas-bun, ea îşi putea închipui unde se duce. Mesagerii veniseră cu ştiri, rugăminţi, întrebări; vorbise cu comandantul gărzii din cetate, un om isteţ; Torquemada trimisese un mesaj, ca să-i amintească de convorbirea de ieri şi de seara asta; după-amiaza trecuse. Luna răsărise deasupra acoperişurilor. Era mare şi rotundă şi arăta ca o portocală.

Cât de frumoase sunt toate astea, gândi ea şi se aşeză pe un jilţ adus în curte de un servitor. Şi drept mulţumire, Doamne Dumnezeul meu, vreau să fac tot ce îmi stă în puteri şi să mă străduiesc ca toţi necredincioşii să fie convertiţi şi să Te preamărească aşa ca mine, făgăduiesc asta solemn, pe tot ce am mai sfânt.

— Isabella? spuse o voce cunoscută. Cum de îl lăsase garda să vină aici, la ora asta târzie?

— Copila mea. Văd că încă nu dormi. Dar cum ai putea? Prea multe griji îţi apasă sufletul, nu-i aşa?

— Arhiepiscopul! spuse Isabella. Garda, pregătită să ducă oaspetele din nou afară dacă Maiestatea Sa i-ar fi făcut un semn oricât de mic, se retrase fără zgomot cu un pas, în întuneric, sub arcade. Vocea reginei sunase bucuroasă.

— Am vorbit cu Marele Inchizitor, spuse oaspetele. Isabella, copila mea – îngăduiţi-mi, Maiestate, să vă numesc aşa şi de acum încolo, chiar dacă acum nu mai sunt duhovnicul Vostru – şi m-am gândit că, poate aveţi nevoie de sprijinul meu.

Isabella ezită. Talavera, gândi ea. Cât de des i-am vorbit deschis, în umbra scaunului confesional, sub protecţia secretului

spovedaniei, aşa cum nu i-am vorbit nici măcar soţului meu. Poate că nu trebuia să-l numesc arhiepiscop al acestui oraş, cu toate că, fără îndoială, nu există nimeni care să poată îndeplini această sarcină cu mai multă înţelepciune. Îmi lipseşte. Pentru o regină, puţini oameni pot fi mai importanţi decât un duhovnic înţelept.

— Talavera, spuse ea zâmbind. Luaţi loc lângă mine. Aveţi dreptate, Marele Inchizitor m-a rugat să dau urmare edictului privind evreii şi m-a văzut ezitând. Dar până la urmă am înţeles că trebuie să fac ce îmi cere. E vorba de binele imperiului şi de sufletele necredincioşilor.

— Păi da, spuse Talavera. Nu mi-ai cerut părerea, copila mea şi de aceea ţi-o spun neîntrebat. Ezitarea ta ţi se potriveşte mai bine. Marele Inchizitor este cu siguranţă un om corect, ce se străduieşte să-şi îndeplinească misiunea în mod cinstit, dar este el oare un sfânt ca să poată afirma că numai el cunoaşte voinţa Domnului fără să aibă îndoieli?

Isabella aştepta. Toţi ştiau că relaţiile dintre Talavera şi Torquemada erau prea puţin amicale.

— Nu am ascuns niciodată că, în multe privinţe, nu sunt de aceeaşi părere cu Marele Inchizitor, spuse Talavera. Edictul de izgonire a evreilor pe care l-ai semnat în ultima zi din martie, orice ar spune Torquemada, nu s-a născut din spiritul creştin. Şi tu ştii asta, Isabella. Tu ştii asta, copila mea.

— Nu este un *Edict de izgonire a evreilor,* spuse Isabella. (Poate că nu ar fi trebuit să-i îngădui libertăţi atât de mari? Un arhiepiscop trebuie şi el să respecte nişte limite în relaţiile cu regina lui.) Acesta este un edict pentru salvarea sufletelor lor! Nu cere nimic altceva decât ca ei să treacă la adevărata noastră credinţă creştină şi veţi fi totuşi convins, ca şi mine şi toţi drept-credincioşii, că numai aşa le vor putea fi salvate sufletele! Nu vrem nimic altceva, Excelenţă, decât să-i facem cu adevărat credincioşi!

— Înţeleg, spuse Talavera mângâindu-şi bărbia. Înţeleg. Dar nu ştiu dacă în cer nu va fi mai multă bucurie pentru un singur suflet

convertit de bunăvoie decât pentru miile care şi-au renegat cu sila iudaismul şi au rostit crezul creştin. Tu ce părere ai? Pot fi oamenii siliţi să creadă, Isabella? Asta te întreb. Pot fi oamenii siliţi să creadă?

Isabella îl privi în faţă.

— Se spune că în oraş aveţi dezbateri publice cu preoţii mauri. Se spune că acceptaţi la slujbă instrumente muzicale arabe. Se spune că aţi poruncit să se traducă Sfânta Scriptură în limba arabă, ca să o poată citi maurii…

Talavera încuviinţă din cap.

— Cred în puterea cuvintelor. Dacă citiţi, veţi înţelege. Şi dacă nu, cu atât mai bine. Nu cred că Domnul din cer este atât de meschin încât să nu îi primească în raiul Lui pe acei oameni care, ce-i drept I se închină pentru că totuşi asta fac şi maurii, Isabella? Şi nu fac tot aşa şi evreii? Nu ne închinăm aceluiaşi Dumnezeu? – dar ei nu vor să creadă numai în mântuirea prin Fiul Său. Trebuie să-i osândească numai pentru că nu sunt pregătiţi să înţeleagă şi să primească darul Său?

Isabella îi întoarse spatele.

— Domnul m-a numit pe mine, şopti ea. Când vorbea cu Talavera toate i se păreau schimbate. Cum de era totuşi posibil ca doi slujitori ai lui Dumnezeu să spună lucruri atât de contradictorii despre voia Domnului? Misiunea mea este să convertesc ţara asta.

— Aşa e drept, copila mea, spuse Talavera. Aşa e drept. Oftă. Dar apoi îţi pun a doua oară întrebarea: pot fi siliţi oamenii să creadă?

Isabella tăcea. Subtilităţi exagerate, gândi ea. Aşa ar spune Torquemada. Rafinamente.

— Atunci? spuse Talavera.

Isabella se ridică şi se întoarse către el.

— Noi nu silim pe nimeni, Sfinţia Voastră! Cunoaşteţi edictul! Niciun evreu nu este silit să-şi renege religia. Numai celui care vrea să trăiască aici, în Granada noastră, aceluia îi cerem să se convertească la credinţa noastră. Ceilalţi însă pot să părăsească,

nestingheriţi, ţările spaniole, până în iulie.

— Şi să lase în urmă casele şi întreg avutul lor, spuse Talavera. Care, după aceea vor aparţine coroanei. Vocea lui, oricât de reţinută, era aproape jignitoare.

— Păi, sigur că le va fi greu să-şi ducă cu ei casele în spinare. Au permisiunea să le vândă.

— Dar nu le este permis să scoată din ţară aur, argint, podoabe şi alte obiecte de valoare, spuse Talavera, tot în şoaptă. Astfel că aurul pe care îl obţin din vânzarea averii lor trebuie să-l lase coroanei. Nu-i aşa?

Isabella îşi privi genunchii. El fusese duhovnicul ei, totuşi. Dar nimic nu-i dădea dreptul să vorbească aşa cu ea.

— La ce le foloseşte deci, dacă îşi vând casele? întrebă Talavera. Nu li se îngăduie să părăsească ţara cu nimic altceva decât ceea ce poartă pe trup. Cum ar mai putea să înceapă o viaţă nouă în alt loc, îmi explicaţi asta, Maiestate? Şi mai susţineţi că nu sunt siliţi să-şi renege credinţa, să devină *conversos*? Ce altă posibilitate le mai rămâne?

Exact la fel îi vorbise şi ea lui Torquemada. Fusese şi Ferdinand de faţă când grupul evreilor din Granada, sub conducerea venerabilului Abravanel, propriul lor perceptor regal, venise la Alhambra, ca să le ofere treizeci de mii de ducaţi de aur şi cea mai strictă respectare a legilor evreieşti dacă li se va îngădui evreilor să trăiască mai departe în oraş şi să-şi practice credinţa. Nu voiau să părăsească *juderia* noaptea, erau gata să poarte chiar şi peticul galben, dacă li se îngăduia să rămână. Nu era Granada patria lor? Nu trăiseră ei aici timp de secole în pace, sub mauri?

— De ce vreţi să vă mulţumiţi cu treizeci de mii de ducaţi când puteţi căpăta întreaga lor avere? spusese Torquemada şi ea văzuse sclipirea de o clipă din ochii soţului ei. Poate fi voia Domnului ca evreii din ţările Voastre să trăiască în bogăţie, după ce l-au răstignit pe Mântuitor?

— Dacă se creştinează, pot să rămână, spusese Isabella, încercând

să dea vocii ei fermitatea necesară. Şi să-şi păstreze toată avuţia.

— Asta numiţi Voi de bunăvoie, spuse Talavera. Fără a mai vorbi de faptul că, fiind *conversos,* nu vor mai putea să se simtă siguri nici măcar o zi! Cine îl crede pe un *conversos,* cine îl crede pe un *morisco* că este într-adevăr cinstit când îşi recunoaşte apartenenţa la unica biserică adevărată? Nu dovedeşte Inchiziţia, pretutindeni în ţară, că o convertire la credinţa creştină, pentru mauri ca şi pentru evrei, este aproape echivalentă cu o condamnare la moarte? Nu sunt spionaţi pretutindeni în ţările Voastre de către vecini, preoţi, membri ai Sfintei Frăţii, că, pe ascuns, rămân legaţi de vechea lor credinţă? Şi atunci această învinuire nu înseamnă pentru ei moartea necondiţionată pe rug, chiar dacă nu există dovezi? Dacă i-a denunţat vreun vecin invidios, care le doreşte averea, dacă…

— Ajunge! spuse Isabella. Se ridicase şi umbla agitată, de colo până colo. Apa ţâşnea din gurile leilor. Nu cumva vreţi să spuneţi, excelenţă, că în ţara mea sunt arşi oameni care nu îşi merită pedeapsa? Ştiţi ce spune Marele Inchizitor: dacă îl batjocoriţi pe Dumnezeu, singura speranţă de salvare a sufletelor voastre stă în ispăşire prin moarte în foc! Noi îi salvăm de osânda veşnică! Aici, la noi, ei ard doar câteva clipe – dar cât de mult timp ar arde în iad dacă autodafeurile nu le-ar da posibilitatea să-şi ispăşească păcatele chiar în această lume!

— Ah, copila mea, spuse Talavera obosit. Voi, Maiestate, stăpâniţi un imperiu uriaş, şi eu vă cunosc de multă vreme şi ştiu că faceţi întotdeauna numai ce vă porunceşte cugetul. Cu atât mai important este să nu vă lăsaţi prea repede mulţumită, Isabella! Cufundaţi-vă în sufletul Vostru. Căderi în genunchi şi rugaţi-L pe Domnul să vă lumineze. Şi gândiţi atunci: Dumnezeul nostru nu este un Dumnezeu crud. Fiul Lui a murit şi pentru cei ce nu cred în El.

Isabella încuviinţă din cap şi tăcu. Ar fi putut să-l roage să mai rămână. Să fie şi el de faţă când Marele Inchizitor, aşa cum ea îi îngăduise, va fi gata să dovedească minciuna şi prefăcătoria acelor

conversos. Dar ştia că atunci Talavera va distruge totul. Îi trebuia doar limpezime. Dacă l-ar fi lăsat pe arhiepiscop să participe la discuţie, conştiinţa ei nu i-ar mai fi permis să ia hotărârea care totuşi trebuia luată.

Talavera aşteptă, apoi oftă.

— Vreţi să plec, spuse el. Frământaţi ce V-am spus în inima Voastră. Vreau să mă rog ca Domnul să vă arate calea de urmat. Nu trebuie să fie chiar o minime. Lui poate îi va veni alt gând.

Isabella făcu o reverenţă, aşa cum era obişnuită, şi Talavera zâmbi.

— După cum văd, aţi început să îndepărtaţi din palatul Vostru versetele din Coran, spuse el, pe un ton mai lejer, de conversaţie. "W*a-la ghaliba illa'llah?* Nu ştiu ce ar putea să fie respingător în cuvintele acestea, transmiteţi totuşi asta Marelui Inchizitor, împreună cu un salut prietenesc, din partea mea. El nu poate avea nimic împotrivă dacă pereţii Voştri vestesc că numai Dumnezeu este învingător. Chiar dacă Coranul este cel ce afirmă asta.

— Nu ştim cine a scos placa, spuse Isabella străduindu-se să vorbească la fel de calm. De îndată ce va fi găsită, va fi pusă la loc. Nelegiuitul îşi va primi pedeapsa.

— Ce melodie ciudată! şopti băiatul, apropiindu-se prudent de Boston, printre trunchiurile copacilor. Ştii să fluieri mai plăcut decât o pasăre! În întunecimea din jurul lor putea să-i distingă numai silueta; un nor acoperea luna. Pacea fie cu tine. Dar nu mai era nevoie să te trimită. Nu v-a spus asta şi Santángel?

— Cum? spuse Boston. După voce îşi dăduse seama că băiatul nu putea să fie mai mare decât el, după înălţime de asemenea, asta îl liniştea. Şi totuşi simţea că panica voia să revină. Cum de îl înţelegea atât de uşor? Cum de se descurca atât de bine în spaniolă, de parcă nu ar fi vorbit niciodată altă limbă?

— De altfel, Santángel mi-a descris drumul, şopti băiatul şi îl trase pe Boston mai adânc printre copaci. N-am nevoie de ghid. Nu

era deloc nevoie. Îi făcu un semn să se aşeze pe jos. *Wa Allah!* De ce te-ai travestit aşa? Credeai că o să te ia drept mâncător de porci? Chicoti.

Dar Boston nu intenţiona să se scuze pentru îmbrăcămintea lui. Desigur, blugii nu erau de firmă. T-shirtul nici el; dar mai ciudat decât acest băiat nu puteai în niciun caz să fii îmbrăcat, chiar dacă întunericul ştergea culorile.

— În primul rând trebuie să ştim cât vrea să plătească, şopti din nou băiatul. Armele sunt cele mai importante, ca să poată reuşi revolta noastră. Mâncătorii de porci au tunuri! Dar în felul ăsta ne fac un serviciu nouă, tuturor, să-i mulţumim lui Allah.

Boston încuviinţă din cap, fără să se gândească. Băiatul purta un turban care îl făcea să pară mai mare şi o cămaşă largă, albă, care lumina în întuneric. Parcă ar fi vrut să meargă la carnaval, dar asta, fireşte, nu mai făcea nimeni la vârsta lor.

— Nu trebuie să te pripeşti! şopti băiatul. Santángel este foarte îngrijorat pentru voi, foarte îngrijorat! Mulţi îl caută acum, aşa cum ştii, dar ce poate să facă fără să se pună el însuşi în pericol? *Ya Allah!!*

Nu era nicio cameră de filmat pe acolo. Deci nu putea să fie vorba de asta.

— Cât sunt gata să dea oamenii tăi? şopti din nou băiatul. Căpitanul spune că numai după ce vor ajunge pe punte destule mărfuri de tot felul, ca să nu observe nimeni, poate încărca o caravelă întreagă, ba două, sau chiar trei! Cu toate că, după cum am auzit, creştinii nu sunt dispuşi să vă plătească cât se cuvine, deci prea mult aur n-are cum să fie. Santángel spune că ei cumpără casele pe preţ de batjocură, pentru prăvălii nu plătesc nici jumătate, nici măcar a treia parte din valoarea lor! Unde le rămâne mărinimia? Spune că ei o numesc cumpărare, dar este jaf pe faţă, îşi liniştesc conştiinţa cu puţinul pe care-l dau, şi mai cred chiar că, după aceea, vor lua înapoi şi acest puţin, pentru că tot aurul trebuie lăsat aici. Ah, mă bucur că se înşală! Moarte şi pieire mâncătorilor

de porci! Allah să-i pedepsească!

Nu e film, indiferent cum sună. Despre ce vorbea băiatul? Drept cine îl lua?

— Crezi că oamenii tăi ar fi gata să-i dea căpitanului jumătate din ceea ce duce pentru ei peste mare? şopti băiatul. El trebuie să ceară atât pentru pericolul pe care îl ia asupra lui ajutând să fie ocolit edictul împotriva evreilor! Mulţumirile voastre însă, ne folosesc prea puţin, cu ele nu putem cumpăra arme. Şi nu ştiu dacă te poţi încrede prea mult în Dumnezeul evreilor, chiar dacă Santángel spune că vă veţi ruga toţi pentru noi, în sinagogile voastre!

Dacă ar fi leşinat acum, poate că şi-ar fi revenit în Alcaiceria. Poate că funcţiona în ambele direcţii. Boston simţea din nou cum i se face rău.

— Trebuie să ne grăbim! spuse băiatul. Nu trebuie să fiu văzut noaptea în *juderia! Ya Allah,* cât de mult s-au schimbat toate!

Asta se poate spune, gândi Boston. Numai că nu ne gândim exact la acelaşi lucru.

Privi spre cer. Luna îşi schimbase poziţia şi se micşorase. Lumina ei pălise.

Era indiferent ce făcea acum, cât timp nu se întâmpla nimic. Şi ce noroc că îl găsise tocmai un băiat. Cât de ciudat i se părea că îl aşteptase. Chiar dacă nu-şi putea închipui cu cine îl confunda, până la urmă tot va afla.

— Acum hai sus, la Realejo, şopti băiatul.

Boston încuviinţă din cap uşurat. Indiferent ce avea de gând să facă băiatul acolo, de la Realejo va găsi el singur drumul înapoi la *hostal.* Slavă Domnului! Fostul cartier evreiesc le fusese arătat chiar ieri, în turul de orientare, de către lăudăroşii elevi din treapta superioară. Câteodată este totuşi bine să fii atent.

— E mai bine să umblăm tiptil, şopti din nou băiatul. Trebuie să fim prudenţi. Aşa cum spune Profetul: încrede-te în Allah dar leagă-ţi mai întâi cămila.

Acum şi cămile, gândi Boston. Minunat. Simţi treptat, pe lângă

frică, o curiozitate care devenea tot mai puternică.

7.

Pe străzi era linişte şi întunericul era atât de profund încât Boston trebuia să-şi pironească ferm privirea pe cămaşa albă a băiatului, ca să nu-l piardă din ochi. Fireşte că, mai devreme, în Alcaiceria, îşi spusese cât de mult îi plăcuse că totul fusese reconstruit, ca şi cum ar fi fost vechi; nu îşi făcea griji dacă cineva de acasă va susţine că totul era numai kitsch.

Dar, de fapt, de ce trebuiau să ducă atât de departe atenţia linguşitoare faţă de turişti? Pe stradă nu era aprins nici măcar un singur felinar, nici nu putea descoperi vreunul. Ai fi putut să crezi că în acest cartier din oraşul vechi nu există deloc felinare şi că, aproape înspăimântător, totul era doar foarte verosimil aranjat. Boston simţi că ameţeşte.

De aceea şi travestiul ciudat al băiatului! Dar cât de greu le venea aşa oamenilor care trăiau aici, cât de ciudat şi neobişnuit era: nicio fereastră luminată pe undeva şi nicăieri, nicăieri, lumina pâlpâitoare de la ecranele televizoarelor. Aici nu exista nici măcar curent? Primeau oamenii rabaturi la chirie dacă se mutau într-o astfel de zonă? Era posibil ca aceste case să nici nu fie locuite?

— Pe aici, pe aproape? şopti băiatul privindu-l întrebător pe Boston. Nu suntem aproape de destinaţie?

Dar niciun automobil, nici măcar, nici măcar un automobil pe aceste străzi. Oricum, erau prea înguste, dar atunci ar fi trebuit să apară, măcar din când în când, un scuter, o trotinetă sau, pentru Dumnezeu, cel puţin o bicicletă. Fusese atât de neatent, ieri după-masă, şi nu observase nimic.

Aici, ar trebui chiar să plăteşti intrarea, gândi Boston. Liniştea era de nepătruns dar lui îi răsuna în urechi. De fapt doamna Hilbert ar

fi trebuit să ne avertizeze.

— Totuşi, este aici, şopti băiatul. Bătu cu încheieturile degetelor un ritm ciudat pe o poartă de lemn adâncită mult în zid, o dată, de două ori şi aşteptă. Nu era locul cel mai bun pentru depozite, băiatul parcă vorbise de nişte depozite? Cum ar putea să vină până aici un camion în timpul zilei? Şi în spinare n-ar fi putut nimeni să care mărfuri pe străduţele astea înguste.

Poarta fu întredeschisă. O femeie tânără ţinea în mână o lampă cu ulei şi îmbrăcămintea ei neagră era foarte demodată, ca şi a însoţitorului său.

— Domnul vă aşteaptă deja, spuse ea încet. Se întoarse cu spatele şi merse înaintea lor.

Isabella aştepta.

Bătrânul din spatele ei respira greu, ea încerca să-i ghicească gândurile.

— Trebuia să fie neapărat Torre de la Vela? spusese ea rugătoare. Chiar turnul cel mai înalt al Alhambrei mele? Desigur, ceea ce vreţi să-mi arătaţi va…

Dar el o întrerupsese fără să scoată un cuvânt; numai cu privirea lui dominatoare.

Acum stătea lângă parapet şi tremura. Aici, sus, vântul de seară era rece, ar fi putut să trimită jos un servitor să-i aducă un şal. Două scaune erau pregătite, aduse mai înaintea lor de santinele.

— Aşa, spuse Marele Inchizitor păşind pe platformă. Respira greu, ea se temea pentru inima lui.

Apoi se aşeză. Un slujitor îi sprijini cotul dar el îl respinse nemulţumit.

— Priviţi acum, Maiestate, spuse el, de îndată ce i se linişti respiraţia.

Isabella lăsă privirea să rătăcească. Îi plăcea să privească din acest turn în cursul zilei: sub ea acoperişurile oraşului, acum oraşul ei, atât de mic încât aproape că îi venea ameţeală; în spate, vasta

câmpie roditoare a Vegăi. Toate astea îmi aparţin acum mie. Nouă. În numele Domnului.

Dar acum numai întunecime; sub vârfurile copacilor care se conturau pe coasta colinei ca nişte umbre negre în lumina lunii, casele, străzile abia se ghiceau, estompate. Granada dormea.

— Oraşul doarme, şopti ea.

— La vremea asta încă nu, Maiestate, spuse Torquemada sec. Respiraţia lui era mai liniştită. Priviţi cu atenţie. Pentru asta ne-am urcat în turnul acesta. Priviţi cu atenţie.

În stânga, jos, întunecat şi liniştit, Realejo, mai departe, în dreapta, Albaicinul, din care se înălţau zgomote de seară, o rază slabă de lumină, pe străzi.

— Ei? întrebă Torquemada. Vârful bastonului său cu mâner de argint bătea un tact rapid în pardoseala de piatră, toc, toc, toc, nerăbdător.

— Nu dorm toţi, spuse Isabella nesigură. Ce avea de-a face asta cu ceea ce îi cerea el? Se pare că în Albaicin, în unele locuri, se mai sărbătoreşte încă.

Marele Inchizitor clătină din cap.

— Este vineri. Sărbătoarea musulmanilor. Va trebui să le explicăm şi lor că, după creaţie, Domnul s-a odihnit în a şaptea zi, nu în a cincea. Gâfâia. Dar pentru asta e încă prea devreme, câtva timp trebuie să mai rămână valabile învoielile prin care, la predarea oraşului, aţi făgăduit cu atâta uşurinţă maurilor că nu îi veţi împiedica să-şi practice religia. Nu din cauza musulmanilor am urcat până sus scara asta abruptă.

— Eminenţă? spuse Isabella întrebătoare. De pe străzile din Albaicin se auzea o lăută, undeva se cânta, se bătea din palme. Chiar şi râsetele pătrundeau până aici, sus, ce motiv de râs mai aveau maurii în oraşul lor învins?

Vârful bastonului bătu în pardoseală.

— Nu din cauza maurilor, spuse Isabella. Nu putea să-l lase să aştepte prea mult. Ştia bine despre ce vorbiseră. Este vorba de edict,

eminenţă. Voi spuneţi că acei *conversos* mint şi înşală. Că se duc duminica la sfânta slujbă, aşa cum porunceşte edictul şi totuşi, în casele lor, practică pe ascuns ritualurile evreieşti păgâne, şi că de aceea trebuie să le salvăm sufletele. Că trebuie să-i prindem şi să-i ardem, spre mântuirea lor.

Bastonul se oprise.

— Şi? întrebă Marele Inchizitor. Vocea lui era slăbită de bătrâneţe. Cum mai putea să aibă totuşi atâta tărie?

Isabella contemplă acoperişurile oraşului ei. De ce îi spusese lui Talavera să plece? Dar nici arhiepiscopul nu ar fi putut să conteste ce vedea ea acum acolo, jos.

— Şi deci viaţa continuă în *juderia*? întrebă Marele Inchizitor. Se ridică de pe scaun, un servitor se apropie. Torquemada se duse spre ea la parapet şi se rezemă de pietrele aspre.

— Vedeţi fumul ridicându-se peste acoperişurile din Realejo?

— Este seară, şopti Isabella.

— Şi în Albaicin nu este? întrebă Marele Inchizitor. Pentru mauri mai este încă zi? Putem recunoaşte raza de lumină din casele lor, chiar şi fumul, când luna nu se ascunde după un nor.

Isabella clătină din cap.

— Vreau să aud asta de la Voi, Maiestate, spuse Torquemada întorcându-se cu faţa către ea. Vocea lui suna mânioasă. Nimeni nu putea să conteste ce se întâmpla acolo, jos.

— Evreii din Realejo sărbătoresc ajunul sabatului, şopti Isabella, ziua lor de odihnă. Nu au voie să muncească. Nu au voie să aprindă niciun foc. Se duc la sinagogă…

— Cu siguranţă nu aici, la noi, în Granada! strigă Marele Inchizitor. Un servitor făcu un pas înainte dar se retrase speriat.

— Şi tatăl îi binecuvântează pe copii. Mănâncă prima lor cină de sabat. Cântă.

Isabella se ridică.

— Cântă, eminenţă! strigă ea. Dar în Realejo este linişte, nu auziţi! Deci nu sărbătoresc! Deci nu este nicio înşelăciune! Ar trebui

să auzim totuşi cântecele lor de preamărire!

Marele Inchizitor pufnea.

— Mă uimiţi, Maiestate! Nu aţi ezitat niciodată când a fost vorba să trimiteţi oamenii la luptă. De ce atunci, aşa, deodată, ezitarea asta când este vorba de ucigaşii Domnului Nostru? Vedeţi cu propriii voştri ochi că şi acei *conversos* botezaţi sunt tot *marranos,* porci! Evrei evlavioşi, care vă înşală, sub ochii Voştri şi tot mai vreţi să îi cruţaţi?

Isabella tăcea.

— Nu vă este de ajuns ce se întâmplă acolo, jos? întrebă Marele Inchizitor. Vreţi să vă urcaţi mâine, pe lumină, ca să mai vedeţi o dată ceea ce ştiţi deja de astă-seară?

Veţi fi atunci, în sfârşit, gata să recunoaşteţi ce se întâmplă în faţa propriilor Voştri ochi?

Dacă totuşi nu aş fi văzut, gândi Isabella. Dacă ochiul nu vede, inima nu trebuie să se mâhnească. Însă eu am urcat aici împreună cu el şi l-am trimis pe Talavera acasă.

— Nu vreau ca acum să se şi ucidă, spuse ea. Mare Inchizitor, mă auziţi? Edictul le mai dă timp până în iulie, abia după aceea trebuie să fie creştini.

— Chiar şi aceia dintre ei care susţin că şi-au renegat demult credinţa? întrebă Torquemada. Vreau numai să înţelegeţi viclenia! Vom trimite Sfânta Frăţie în Realejo. Să nu credeţi că noi nu ştim ce încearcă să ne ascundă.

Isabella făcu o reverenţă.

Gangul era lung şi îngust şi întunecos; înainte de a intra în sala mare de la capăt, tânăra femeie bătu încet la uşă.

— Intră! spuse o voce de bărbat. Privirea cu care posesorul ei îi întâmpină pe Boston şi pe însoţitorul lui avea un efect liniştitor şi era în acelaşi timp interogativă.

— Şalom, spuse bărbatul. Purta o mantie lungă, neagră, care îl făcea să arate ca un preot. Sau nu, pentru că mă dezvăţ doar greu de vechile obişnuinţe: Domnul fie lăudat! Sperasem că veţi fi voi.

Zâmbi. Dar pot să fiu sigur?

Băiatul cu turban părea să înţeleagă ce voia să spună.

— Sunteţi Isaac, negustorul? spuse el. Numele meu este Tariq, *salam alaikum.* Pentru că salutul acesta încă ne mai este permis în Granada. Veţi înţelege, domnule, că acela, al cărui mesager sunt, n-a putut să-mi dea nimic scris ca dovadă pentru dumneavoastră.

Încăperea întunecoasă era în mod evident un depozit. Pe rafturi erau aşezate coşuri, vase masive din ceramică de toate mărimile, boccele învelite în pânză; pe lângă pereţi erau stivuiţi saci de iută. Şi în afară de toate acestea, în mijlocul încăperii, se afla o masă lungă de sufragerie, sub care erau împinse dezordonat scaunele, parcă în grabă. Tacâmuri nu mai erau, dar firimiturile de pâine arătau că aici, cu nu prea mult timp înainte, se mâncase. Un sfeşnic de argint cu două braţe în care cele două lumânări, pe jumătate arse, fuseseră stinse de curând încât fitilurile încă mai fumegau, se afla la capătul mesei. În mijlocul ei, pe faţa de masă din pânză albă, groasă, se afla o bucată de pâine care se vedea că a fost împletită. Un băiat, rămas după prânz singur cu gazda, putea să fie cam de aceeaşi vârstă cu Boston şi însoţitorul lui, al cărui nume, după cum ştia acum, era Tariq, luă pâinea de pe masă.

Omul în manta neagră încă mai zâmbea.

— Ceva scris nu mai aşteaptă nimeni la vremea asta în Granada, spuse el. Ar fi nebun. Totuşi. Dovedeşte-mi că eşti cel ce susţii că eşti.

— Vă voi recita primele versuri, spuse băiatul şi îşi drese glasul. Ya Allah! Ce ar spune mama dacă m-ar putea auzi! Părea intimidat. Deci, să spun: *Slavă dar, slavă ţie, Doamne, Dumnezeul nostru şi rege al întregii lumi.* Şi aşa mai departe. Asta trebuie să spun, ca dovadă.

Bărbatul zâmbi.

— Da, aşa a fost înţelegerea. Dar ţi-a fost cam neplăcut, după cum am observat, maurule! Păi, că a ales tocmai cele două versuri pe care noi, evreii, le spunem în ajunul sabatului, la începutul rugăciunii – este uimitor. Pentru că şi cel ce te-a trimis, va fi ştiind

că familia mea şi cu mine nu mai suntem demult evrei. Suntem supuşi fideli ai Maiestăţilor Lor Catolice şi creştini evlavioşi. Dar, fireşte, ne mai amintim încă vechile obiceiuri.

Un moment, lui Boston i se păru că recunoaşte pe faţa băiatului o uşoară ironie.

— Şi Santángel este, după cum cunoaşteţi, şi ştie toată lumea, demult cel mai evlavios dintre toţi creştinii, wa Allah! spuse el plecându-şi capul. Poate că era din nou zâmbetul acela. Şi oricum, este de mulţi ani vistiernicul casei regale de Aragón. Şi, pe lângă asta, este cel ce mă trimite să vă aduc vestea că marele căpitan îşi oferă ajutorul său pentru acei dintre confraţii întru credinţă – pentru confraţii voştri întru credinţa de dinainte – care nu posedă înţelegerea de a trece la credinţa respectatei perechi regale şi care de aceea trebuie să părăsească ţara. Căpitanul este gata să ia în taină toate avuţiile evreieşti, depozitate în încăperile voastre printre condimente şi mătăsuri, de îndată ce caravela pleacă din Malaka spre Constantinopol. Astfel confraţii voştri – foştii voştri coreligionari – care nu posedă înţelegerea de a trece la credinţa respectatei perechi regale, şi care de aceea trebuie să părăsească ţara, la sosirea lor dincolo de Marea Mediterană, vor găsi cel puţin o parte din acea avere pe care, evlavioasa şi preacinstita pereche regală, în nemărginita ei înţelepciune, nu vrea să le-o îngăduie.

— Şi cât cere pentru asta? spuse omul în mantie neagră. O sumă este deja pregătită. După cum am auzit, aurul nu va îmbogăţi pe nimeni, ci este destinat pentru – să-l numim aşa – un scop nobil. Oftă. Sper să vă reuşească ce visaţi, maurule, spuse el. Ceea ce eu poate că voi tăgădui veşnic, chiar şi atunci când visez.

În acest moment se auziră bătăi puternice şi furioase, afară, la uşa de intrare.

— În numele Sfintei Inchiziţii! răcni o voce răguşită. Deschideţi uşa sau o spargem!

Dar să deschidă, vizitatorii nechemaţi nu mai lăsară timp nimănui. Tocul uşii se sfărâmă. Şase oameni în tunici de piele

năvăliră în încăpere.

8.

Că erau băuţi, Boston constata nu numai din felul cum vorbeau. De îndată ce se năpustiseră toţi şase pe uşă, încăperea se umpluse cu miros de rachiu ieftin, aşa cum îl cunoştea de la supermarket când aştepta uneori la coadă printre bărbaţi şi femei cu feţe congestionate, permanent zâmbitoare, a căror cumpărătură consta de cele mai multe ori dintr-o singură sticlă.

— Iac-aşa! spuse soldatul care intrase primul în încăpere. O cicatrice mare îi brăzda faţa de-a curmezişul, încă foarte proaspătă. Poate că el fusese acela care spărsese uşa. Poate că era şeful, dacă exista un şef al acestei acţiuni, pe care Boston nu trebuia s-o înţeleagă ca să tremure de frică. Tariq se retrăsese în colţul cel mai dosnic.

Dar bărbatul în mantie neagră rămase liniştit.

— Domnul fie lăudat! spuse el şi făcu un pas înainte. Un bun creştin ar trebui să salute când intră atât de nechemat într-o casă! Şi ce vrea să însemne că aţi năvălit aşa, pur şi simplu, fără să aşteptaţi să vă urez bun venit? În ceea ce priveşte uşa, sper că unul dintre voi este tâmplar. Altminteri va trebui să fac plângere la comandant.

Boston văzu că cel cu cicatrice se cam clătina. Se propti de marginea mesei.

— Nu fi obraznic, evreule! spuse el. Cel ce ne trimite este chiar comandantul! Se uită la oamenii lui cu înţeles şi arătă spre masă. Aici aveţi dovada, strigă el şi apucă sfeşnicul. Fitilele încetaseră demult să mai fumege. Puţină ceară picură pe faţa de masă albă. O lumânare se desprinse şi se rostogoli pe pardoseală.

Stăpânul casei se ridică.

— Dacă aude comandantul că în timpul gărzii voastre aţi băut

rachiu, ce crezi că o să spună, beţiv ordinar? Îi smulse soldatului sfeşnicul din mână. Şi nu-mi mai spune încă o dată evreu, că îţi sfărâm sfeşnicul ăsta în cap!

— Ho, ho, ho! strigă şeful rostogolindu-şi ochii. Trebuie să ne fie frică! Ce ziceţi, bărbaţilor? Aţi mai văzut vreodată un evreu aşa de neprietenos?

Ceilalţi râseră.

— Pungaşule! strigă omul în mantie neagră. Boston văzu cum băiatul se lipea cu spatele de perete. Avea cămaşa ciudat de umflată în faţă, încât nasturii trăgeau de butoniere. Pâinea de pe masă dispăruse.

— Potoleşte-te odată, evreule care susţii că nu ai fi evreu, spuse şeful. De ce nu iese fum pe coşul tău? De ce nu arde niciun foc în casa ta?

— Ţi-e frig spuse bărbatul ridicând o sprânceană. Vrei să ţi se aducă un vas cu cărbuni?

Soldatul bătu cu putere în masă. Ceilalţi cinci apucară armele.

— Ţine-ţi gura! spuse el. Vocea lui suna mai ferm, de parcă furia l-ar fi trezit. Şi în bucătărie?

— Există vreo poruncă, în noua Granadă, că trebuie să se gătească noaptea? spuse stăpânul casei înclinându-se uşor. Atunci cer iertare că nu ştiu nimic despre asta.

Un soldat se repezi la el cu pumnalul.

— Să-l iau? întrebă el. Ar trebui să-l ducem în faţa Închizitorului pe *marrano* ăsta!

Şeful îl opri cu un semn al mâinii.

— Ţi-am luat casa la ochi, evreule! spuse el. Astăzi n-am vrut decât să-ţi arătăm că nu poţi să ne păcăleşti! Dar data viitoare n-o să sară în ţăndări numai uşa.

Ceilalţi râdeau.

— Mulţumeşte milostivei tale regine care a vrut să mai vadă neamul vostru cruţat şi de data asta! strigă şeful. Cine să mai înţeleagă de unde i-a venit atâta blândeţe, *marrano!* Apoi făcu semn

oamenilor săi să-l urmeze afară.

Boston se uită în urma lor. În încăpere era o liniște mormântală.

Când se întoarse din nou văzu că bărbatul tremura. Băiatul care se rezemase tot timpul de perete, fără să scoată un sunet, se prăbuşi încet. În timp ce cădea, pâinea împletită îi alunecă de sub cămaşă şi lovi cu un zgomot scurt pardoseala din plăci de faianţă.

Bătrânul făcu un pas spre el.

— Salomon! şopti el. Fiul meu!

Boston văzu speriat cum îi aluneca o lacrimă pe obraz.

Soldatul cu cicatrice îi amintise ceva. Dar ce? Ce fusese? Nu-l mai văzuse niciodată până atunci.

Băiatul luă cu grijă pâinea de pe jos şi o întinse tatălui.

— De ce te ţii tot timpul după mine? spuse Tariq supărat. Se rezemă cu spatele de un zid alb, tencuit. În faţa lor strada dădea într-o piaţă. Clipocitul fântânii se putea auzi până la ei. Du-te acasă! Misiunea ta a fost îndeplinită! Şi, după cum vei fi observat, nu ai fost necesar niciun minut. Nu am găsit eu singur drumul?

Sub cămaşa lui albă, în punga de piele, monedele se loveau între ele. Bărbatul în mantie neagră scosese punga dintr-o nişă adâncită în perete, punga probabil că era grea. Boston a înţeles că Tariq nu mai voia să-l aibă lângă el, deşi nu înţelegea altceva nimic.

— Nu ştiu unde să mă duc! şopti el.

— Nu ştiu unde să mă duc! repetă Tariq dispreţuitor. De unde ai venit, evreule, acolo să te întorci! La fel o să fac şi eu.

Boston se holbă la el. De frica soldaţilor din casa evreului uitase pentru un moment cealaltă frică: nici din Realejo nu ducea niciun drum spre *hostal*, nimic nu arăta cum ar fi trebuit. Chiar şi străzile cunoscute acum îi erau necunoscute. Părea că nu mai există nicăieri o urmă din acea realitate care fusese a lui.

— Mai înainte te mai pot întreba ceva? şopti el.

— Mai înainte te mai pot întreba ceva? repetă Tariq şi făcu o strâmbătură. Căscă, dar cel puţin nu spuse nu.

— Sunt cam nesigur, mormăi Boston. Dacă ar fi explicat ce i se întâmplase, însoţitorul său l-ar fi luat drept nebun. Nu ştiu prea bine – unde suntem de fapt?

Tariq tocmai căscase a doua oară şi acum se holba la Boston.

— În Ischibilia? spuse el ridicând din sprâncene, ca şi cum ar fi cugetat la o problemă dificilă. Hm, nu. În Kurtuba? Hm, hm, nici acolo. În Malaka, poate? Hm, hm, hm. Cu siguranţă nu. Să încercăm şi cu Gharnata? Sau asta ţi se pare a şaptea grădină a Paradisului?

— Nu! spuse Boston. Aproape că se înfuriase, asta era bine. Că suntem în Granada ştiu şi eu! Vreau să ştiu ceva mai mult. Ezita. Nu voia să pronunţe întrebarea. Nici măcar să o gândească. De fapt când suntem noi aici?

Tariq arăta gata să-şi piardă răbdarea.

— Acum, spuse el. Nici ieri. Nici mâine. În orice caz de asta sunt destul de sigur. Acum, suntem aici, în Gharnata, în Albaicin, şi imediat mă duc să mă culc în *funduq.* Eşti mulţumit? spuse el făcând o plecăciune batjocoritoare.

Oricum tot mă crede nebun, gândi Boston. Aşa o să mă şi prefac.

— Dar când este acum? întrebă el repede. Ştiu ziua săptămânii, e vineri! Dar în rest? Scotoci în rucsac după mobil. Cu siguranţă că ar mai indica încă ora şi data de acasă.

Avea nevoie de certitudine, oricât de înfricoşătoare ar fi fost.

— În ce lună suntem? În ce an? Când apăsă tasta, display-ul se lumină o dată, scurt. Melodia de pornire sună straniu, pe strada întunecată.

— *Allahu Akbar!* strigă Tariq şi căzu în genunchi. Cruţă-mă!

Granada în aprilie, prezent

Când, întorcându-se spre *hostal,* observaseră că Boston lipsea, se simţiră pentru un moment oarecum vinovaţi.

— Măi! spusese Tukan. Unde o fi dispărut iar puştiul!

Fireşte, nu băuseră *cerveza* spaniolă în timpul zilei şi în văzul

lumii, în niciun caz. Pe lângă asta, spusese Kadir, taică-su l-ar omorî în bătaie dacă ar fi trimis acasă din cauza alcoolului.

— Acolo, orişicum, e nasol dacă bei! spusese el. Turcii nu pilesc, okay? Din cauza religiei noastre.

— Turcii nu pilesc, ha ha, răspunsese Serghei, dar fiecare putea să vadă cât de uşurat era că acum mai exista încă un motiv ca să rămână la Cola. Care nu era spaniolă, nici germană, ci americană. Aşa că nu se realiza de fapt niciun fel de informare geografică atunci când şedeau pe Plaza Bib-Rambla, cu picioarele întinse în drum, sub o umbrelă mare de soare şi se uitau spre Alcaiceria unde turiştii intrau şi ieşeau îmbulzindu-se.

Nu-l uitaseră pe Boston. Dar se miraseră că nu apăruse în *hostal* nici mai târziu, după-amiază, când rucsacul lui ecologic, tare urât, lipsea de pe patul lui şi el însuşi, orişicum.

— Să o anunţăm pe Hilbert? întrebase Kadir. Poate că i s-a întâmplat ceva?

Tukan se bătu pe frunte.

— Pur şi simplu are chef de aventuri, puştiul! N-ai avut deloc încredere în el, nu-i aşa?

— Nu fiţi turnători! spusese Serghei trăgând de guma de mestecat. Toţi ştiau că fumează. Dar Tukan spusese că dacă în cameră pute a fum, o să fie scandal.

— Dacă nu, o să mai aibă probleme.

Situaţia rămăsese încurcată.

Dar când, la masa de seară, locul lui a rămas gol, doamna Hilbert a venit, fireşte, să întrebe.

— Unde este Boston? Nu a ieşit mai înainte împreună cu voi trei?

Tukan clătină din cap.

— A spus că e obosit. A adormit şi n-am vrut să-l trezim.

Doamna Hilbert părea cam sceptică.

— Dar, în rest, toate sunt în ordine? întrebă ea. Obosit înseamnă obosit şi nu bolnav. Sau i-e dor de acasă?

Serghei se bătu pe frunte. Profesorilor nu le plăcea asta. Dar

acum era necesar.

— Boston în niciun caz! spuse el umflându-se în pene.

Doamna Hilbert zâmbi. Îşi făcuse griji cum se va integra băiatul. Şi totul mersese mult mai bine decât se aşteptase.

— Dar dacă nu este nici mâine-dimineaţă aici, la micul dejun, încep să-mi fac gânduri.

De aceea înfăşuraseră pătura de pe patul lui Boston, în forma unei ridicături lunguiețe, înainte ca timidul stagiar de spaniolă să-şi facă turul ca să le spună noapte bună şi să controleze dacă sunt într-adevăr toţi copiii în camerele lor.

— Pssst! şoptise Tukan. Mai încet, frăţioare! Puştiul doarme!

— Ah, aşa! spusese stagiarul şi trăsese, aproape fără zgomot, uşa după el, mulţumit că şi în camera asta totul era în ordine.

Acum şedeau pe paturile lor, cu ferestrele larg deschise. Serghei nu rezistase fără ţigara de dinainte de culcare.

— Şi dacă i s-a întâmplat ceva? şopti Kadir. Şi dacă vine mai târziu, cum intră?

— Închipuie-ţi ce ar păţi dacă ar veni abia acum! spuse Tukan. Îi trebuie o scuză serioasă, băiete! Nuuu, aşa nu merge, nu-l putem turna. Se aplecă spre Serghei.

— Lasă-mă şi pe mine să trag un fum! Dacă nu-i aici mâine-dimineaţă, atunci…

Kadir se lăsă atât de mult înapoi încât se lovi cu capul de perete.

— Ce crezi că o să păţească, şopti el.

Serghei strivi mucul ţigării în lavoar.

— Şi noi, în primul rând, spuse el.

al-Andalus, 1492

Boston nu se gândise niciodată cum ar putea să explice ce este un mobil, cuiva care nu ştia nici măcar ce este un telefon. Şi pentru ce? Oricine ştia ce este un telefon. Oricine ştia ce este un mobil. De ce era băiatul atât de speriat?

Pentru că, realitatea era cea care îl speria pe Boston de când văzuse străzile întunecoase din Realejo: turbanul; soldaţii. De când trăise acea stranie întâlnire în casa evreului, aproape că nu mai avea nevoie de niciun răspuns la întrebarea lui.

Tariq îşi acoperise ochii cu mâinile când se aplecase spre el.

— Nu-i decât mobilul meu! spusese Boston ca să-l liniştească şi îi ţinuse telefonul aproape de faţă. Display-ul se luminase puternic şi Tariq răcnise atât de tare încât sus, la înălţime, se deschisese o fereastră într-un zid.

— Linişte! E noapte! strigase o voce furioasă de bărbat. Nu se mai poate nici măcar dormi ca lumea în Gharmata, de când mâncătorii ăştia de porci s-au cocoţat aici, sus, pe Alhambra!

După ce fereastra se închisese iar, Boston îi făcuse un semn pe muteşte lui Tariq, să vină în piaţă.

Fântâna susura şi, pe colina de deasupra lor, luna scălda cu lumina ei palidă palatul liniştit.

— Nu-i decât mobilul meu! şopti Boston. Cu degete abile căută printre fotografii o poză pe care o făcuse la amiază lui Tukan, Kadir şi Serghei. Kadir mai avea încă urechi de iepure şi Tukan se strâmba. În fundal, plăcile *azulejo* ale Alhambrei. Ia uită-te încoace! Asta e aici, sus! Arătă în sus, spre Alhambra. Asta a fost ieri! Înainte de a ateriza aici! Şi nu ştiu, zău, absolut deloc când şi de ce!

Tariq se holbă la fotografie.

— Cine te-a lăsat să intri? şopti el. În cetate?

— A comandat asta de acasă, online, învăţătoarea noastră, spuse Boston încercând să-l lămurească că se poate vorbi de la un loc la altul, în jurul lumii. Apoi privirea îi căzu din nou pe mobil şi tăcu speriat.

Ştiu sigur că nu există călătorii în timp! spuse Boston insistent. Nu vreau să existe! Sigur că nici tu nu crezi în aşa ceva! Dar singura explicaţie care îmi vine, ştii? Care mai este un pic logică – cu toate că, fireşte, este de fapt total ilogică – este Deci, să-mi spui, pur şi simplu, în ce lună sunteţi chiar acum, aici? Şi în ce an?

Tariq clătină din cap. Boston înţelese că, în acel moment, situaţia celuilalt poate că era şi mai ciudată decât a lui. Avusese cel puţin timp să se obişnuiască cu gândul ăsta.

— Mâncătorii de porci o numesc luna aprilie, spuse Tariq. Şi este anul 1492, după numărătoarea lor, 891 după a noastră. Vrei s-o iei după numărătoarea lor sau după a noastră?

Dar acum Boston era cel ce trebui să se aşeze pe marginea fântânii.

— Eşti sigur? şopti el. 1492?

— După numărătoarea lor. De ce? Cum l-ai numi?

Boston clătină din cap.

— Am nimerit în trecut! şopti el. Of, Doamne, vai de mine!

Tariq se uită la el. Era limpede că nu îl crede.

— Cum adică în trecut? spuse el. Acum este acum. N-am mai spus asta chiar adineaori?

— Acum este mereu acum, mormăi Boston. Dar când este acum – asta diferă întotdeauna.

Tariq strânse din ochi. Fântâna susura. De partea cealaltă a pieţei un măgar răcnea în somn, undeva, în grajdul lui.

— Să-ţi explic, spuse Boston. Ca să pot crede eu însumi, gândi el. Deci mobilul ăsta, pe care îl am – şi îmbrăcămintea mea de asemenea, şi uite, pungulița cu ketchup! – pe toate astea tu nu le cunoşti.

Tariq încuviinţă din cap. Se uită la mobilul din mâna lui Boston, care era acum stins şi tăcut şi se îndepărtă puţin de el. Ketchupul nu prea părea să-l impresioneze.

— Nu ştiu cum am ajuns aici, spuse Boston. Nu ştiu nici măcar de ce sunt aici. Încă mai sper că toate astea sunt un vis, dacă înţelegi ce vreau să spun.

Dar în mod normal eu nu trăiesc în niciun caz acum. Eu trăiesc cu cinci sute de ani mai târziu, sau chiar cu mai mult. Şi, de fapt, sunt aici într-o excursie în Spania.

— Excursie în Spania? întrebă Tariq.

Şi în timp ce Boston explica, enormitatea celor ce i se întâmplaseră îi deveni din ce în ce mai evidentă… Dar în acelaşi timp simţea cât de consolator era faptul că Tariq şedea lângă el şi îl asculta. Că era cineva aici, pentru care toate acestea de aici erau obişnuite, la fel de normale cum era pentru ei lumea cu blocuri înalte şi automobile şi televizoare. Chiar dacă Tariq a râs când i-a povestit cum grupul de spaniolă sosise cu avionul.

— O pasăre cu care oamenii zboară? spuse el. Wa Allah! Vreau să te cred că mă ceri de nevastă, spuse şoricioaica leului.

— Chiar aşa! spuse Boston rugător. Adevărat! O, Doamne, tot ce îţi povestesc este adevărat! Dar astea de aici, de la voi… tăcu.

Tariq clătină din cap.

— Am crezut că astăzi, după-amiază te-au trimis la mine din *juderia* ca să-mi arăţi drumul spre Isaac. Ce vremuri!

— Acum ştii, spuse Boston. Auzea cât de tare îi tremură vocea. Dacă sunt aici – se silea să nu lase din nou să se apropie frica – şi dacă nu am habar cum am ajuns aici şi, deocamdată, nici cum pot să mă întorc, atunci trebuie cel puţin să înţeleg ce a însemnat tot ce s-a întâmplat mai înainte. Îl privi rugător pe Tariq. Cu soldaţii. Şi cu aurul. Şi cu pâinea.

Tariq nu mai căsca demult. Se uită în toate părţile, parcă ar fi vrut să se încredinţeze că nimeni nu îi ascultă, şi începu să povestească.

9.

Johanna şedea pe pervazul ferestrei şi privea spre vale. Soarele de dimineaţă încă nu se ivise deasupra orizontului, totuşi ea nu mai putea să doarmă.

Ar trebui să li se interzică muezinilor de pe minaretele de jos, din oraş, să cheme peste tot la rugăciune, încă atât de devreme, gândi ea. Înfricoşător de tare! Trezesc toată lumea, şi la ce ne trebuie asta nouă, care nu suntem musulmani? Este supărător. Vreau înapoi, la Córdoba, Córdoba este demult a noastră, aici mai este încă tot o ţară străină. Nu vreau să călătoresc întruna de colo până colo, azi la curtea asta, mâine la cealaltă: azi încă în Córdoba şi mâine deja în Sevilla şi poimâine în Granada şi apoi te pomeneşti că şi la nord, în recea Barcelonă şi numai pentru că imperiul nostru este atât de uriaş. Nu vreau nicicum să am un imperiu. Îmi pare foarte rău că sunt prinţesă.

Săltă picioarele peste pervaz şi bătu toba cu tocurile în zid. Dacă se scoală acum doica şi mă vede, cade la pământ moartă.

— Lunişoara mea! Căprioara mea! O să cazi de la fereastră!

Se aplecă înainte până îi veni ameţeală. O clipă crezu că nu mai lipsea decât un pic şi se va prăbuşi. Senzaţia era înfricoşătoare şi totodată minunată. Se retrase, numai atât cât să-i bată inima mai liniştită.

— Şi ce dacă aş cădea? gândi ea cu ciudă. Pe cine ar mai mărita cu frumosul habsburghez? Pe Maria poate? E proastă, proastă, proastă şi nu are deloc importanţă că mai este încă un copil, la cei zece ani ai ei. Şi la zece ani, eu tot eram mai deşteaptă decât ea. Mai este şi cuminte! Plictisitor de cuminte! S-o ia totuşi blondul pe Maria!

Se aplecă din nou înainte, numai cât o părere, şi respiră mai repede.

— Sau Katharina? Ea este un bebeluş şi plânge imediat dacă nu se face totul cum îi convine. Nici chiar evlavioasa noastră regină – mamă nu o poate suporta, observ cum se uită atunci la Katharina. Dacă ar lua-o pe Katharina am scăpa de ea!

Chicoti.

— Lunişoara mea! strigă doica. Era minunat că ştia întotdeauna, întotdeauna exact, ce va spune doica:

— Căprioara mea! O să cazi din fereastră!

Johanna râdea şi toboşărea cu tocurile peste piatră.

— Păi atunci, ţine-mă bine! strigă ea fără să se întoarcă. Dacă nu, mă arunc în vale! Nu mă voi mărita cu habsburgul, niciodată!

Braţul doicii o apucă strâns şi cu putere. Ea însă era o femeie foarte blândă, durdulie, drăgăstoasă.

— Te vei mărita cu el, porumbiţa mea, spuse doica, cu o voce atât de tristă încât Johanna se ruşina că a speriat-o. Pentru că tu eşti prinţesă şi el este prinţ şi atunci nu se mai pun întrebări.

Când Boston se trezi, mai rămase pentru un moment cu ochii închişi.

Dacă îi deschid acum, gândi el, mă aflu iar culcat în patul meu scârţâitor din *hostal.* Deasupra mea doarme Serghei şi pe partea cealaltă dorm Tukan şi Kadir. Şi eu le povestesc despre visul meu. Sau poate mai bine nu. Abia de curând au început să mă considere ceva mai normal.

Dar el ştia că şi cea mai bătătorită saltea din cel mai ieftin *hostal* nu ar fi putut să fie atât de tare ca pământul pe care îl simţea acum sub spatele lui. Sforăiturile şi hârşâiturile arătau că animalele se treziseră: măgari, cămile, catâri; la margine de tot, în *funduq,* chiar şi câţiva cai.

Înainte de a-i povesti despre căderea Granadei, despre disperarea maurilor învinşi şi despre frica evreilor urmăriţi, Tariq venise cu el

aici, în noaptea trecută.

— Este imediat în spatele pieţei de mătăsuri, la Bab al-Ramla, spusese Tariq. Şi undeva trebuie totuşi să dormi.

Boston deschise ochii prudent.

Soarele era încă jos, dar primele lui raze cădeau în curtea interioară pătrată şi luminau centrul fântânii în jurul căreia se adunaseră oameni în haine albe. Sub arcadele de cărămidă care înconjurau curtea, pe toate cele patru laturi şi pe galeriile de deasupra, se odihniseră peste noapte călătorii veniţi în Granada să facă comerţ. Acum umblau prin curte, grăbiţi, preocupaţi.

Totuşi am ştiut, gândi Boston. Să nu mă sperii, numai să nu mă sperii din nou, pentru că totuşi am ştiut. Acesta este caravanseraiul prin a cărui arcadă dublă a porţii m-am uitat ieri în Alcaiceria, fără să intru; şi soarele intră chiar foarte prudent în curte. Şi este 1492, şi singura posibilitate de a suporta toate astea fără să înnebuneşti este să te comporţi ca şi cum ar fi o călătorie foarte normală.

Am călătorit la Marea Nordului.

Am călătorit la Mallorca.

Şi tu, Boston?

Eu am călătorit la 1492.

Locul de lângă el, unde se odihnise peste noapte Tariq, era gol. Boston nu ştia de ce era atât de sigur că băiatul se va întoarce.

Dar cum am călătorit? Cum e posibil? La un moment dat eram în Alcaiceria şi totul era normal; şi apoi eram aici.

Trase încet rucsacul spre el şi scoase ghidul de călătorie al doamnei Hilbert. Cu siguranţă că trebuie să scrie în el ceva şi despre istoria Granadei. Nimeni nu se uita la el. Nu atrăgea atenţia nimănui, era un călător printre alţi călători.

În ianuarie 1492, îi povestise pe şoptite Tariq noaptea trecută – cu nici măcar o sută de zile mai înainte! – ultimul emir maur, Muhammad Abu Abd'allah, pe care spaniolii îl numeau Boabdil, predase cheia oraşului său, Granada, fără luptă, perechii regale Ferdinand şi Isabella, după ce fusese încheiat un tratat de capitulare

care promitea maurilor din regatul Granadei că li se va îngădui să trăiască mai departe la fel ca şi până atunci: să se îmbrace ca mai înainte, să se hrănească, să-şi ţină sărbătorile şi să-şi practice religia nestingheriţi; ca şi cum Granada, după cucerirea ei de către regii catolici, ar fi putut rămâne oraşul musulman, maur, aşa cum fusese de secole.

— Dar noi nu i-am crezut, chiar de la început! şoptise Tariq. În cele din urmă mâncătorii de porci ne-au cucerit toate imperiile din peninsulă…

— Mâncătorii de porci? întrebase Boston. La câţiva paşi de el, un bărbat gemuse în somn.

— Creştinii! răspunsese Tariq şi suna de parcă ar fi vrut să scuipe.

Boston s-a gândit un moment dacă trebuia să-i spună că tocmai atunci urma cursul pentru confirmanzi[4]. Hotărî că nu este important. Acasă nu fusese ceva important şi atunci de ce să mai joace un rol aici.

— Ştim deja demult cum se poartă cu cei învinşi, ya Allah! Şi în tratat nu scria nimic despre evrei! spuse Tariq. Ei încearcă acum să-i izgonească pe toţi evreii din Spania; cine nu primeşte botezul, este ars; şi cine îl primeşte – este ars şi el. Pentru că ei nu cred că evreii iau botezul în serios. Ce fel de religie o mai fi şi asta, care nu poate să creadă că cineva se poate converti la ea, serios?

Atâta vorbărie despre religie, gândise Boston. Cui îi pasă de asta.

— Păi acum o să ardă şi aici, la noi, evreii, spusese Tariq. Aici, în Gharnata. Nu mai au mult timp până să părăsească oraşul. Şi tot aurul şi toate averile lor vor aparţine după aceea regilor spanioli.

Boston arătase spre punga de piele care, şi aici în *funduq,* se odihnea în poala lui Tariq.

— Şi asta? întrebase el.

Tariq pufni în râs.

---

[4] Pregătire religioasă pentru tinerii de religie catolică (n.tr.).

— Tot n-ai înţeles? Evreii vor părăsi Gharnata, cu miile, vor fugi din toată Spania, cu nimic altceva în afară de hainele de pe ei. Pentru că mai mult nu le este permis, sub pedeapsă cu moartea.

Boston se holbă la el. Ăsta era furt.

— De ce să nu ne dea acum, cât se mai poate încă, o parte din banii lor, nouă, maurilor, care mai putem rămâne încă aici? întrebă Tariq. Pentru ca un curajos căpitan maur, şi asta este interzis, sub pedeapsă cu moartea, să ducă, pe ascuns, o parte a averii lor în afara ţării? El îşi pune viaţa în pericol, pe el îl aşteaptă, dacă este descoperit, rugul – atunci de ce să nu-l plătească?

Boston încuviinţă.

— Şi voi, maurii, vreţi să cumpăraţi pe banii ăştia arme, spuse el. Vreţi să faceţi o revoltă, nu-i aşa? Şi să-i alungaţi pe spanioli.

— Spaniolii suntem noi! strigă Tariq. Noi suntem musulmanii Spaniei, tot aşa cum sefarzii sunt evreii Spaniei! Şi mâncătorii de porci, creştinii Spaniei! Poate exista numai un fel de Spanie? În ţara asta, aşa deodată, nu mai e loc decât pentru o religie, după ce, sub stăpânirea maurilor, a fost loc, şapte sute de ani, pentru toate trei?

— Nu, murmură Boston. Nu voia ca Tariq să se agite atât de mult. Mi se pare ciudat.

Dar nici pe departe atât de ciudat ca faptul că mă aflu eu aici. Ah, Doamne, eu am călătorit în timp.

— Timp de şapte secole! strigă Tariq. Timp de şapte secole am trăit împreună în pace! I-am alungat noi, maurii, pe evrei? Am cerut creştinilor din ţările noastre să-l cinstească pe profet?

— Habar n-am, murmură Boston.

Tariq părea acum atât de treaz încât Boston se întreba dacă va tot vorbi neîncetat până dimineaţa.

— Biruri trebuiau să plătească! strigase el şi tăcuse speriat când la câţiva paşi distanţă de ei un bărbat se mişcase în somn. Dar i-am ars noi? Allah să-i. Blesteme pe mâncătorii de porci!

Boston încuviinţă din cap. Înţelesese de ce Tariq fusese la evreul Isaac. Îi adusese vestea că acceptă comandantul corăbiei să ducă

averile evreieşti, în siguranţă, la Constantinopol. Şi atunci Tariq primise o primă plată pentru armele cu care maurii trebuiau să elibereze din nou Granada de regii creştini. Asta nu era deloc greu de înţeles.

Mai greu de înţeles era că toate astea trebuiau să existe în realitate. Izgonire. Moarte pe rug. Şi că el era amestecat în toate.

— Şi tu să nu crezi că o să ne lase mult timp în pace pe noi, maurii! şoptise Tariq.

Odată ce îi vor fi izgonit pe evrei, după ce au pus mâna pe toată avuţia lor, crezi că o să fie mulţumiţi? Noi, musulmanii vom fi următorii şi averile noastre le fac ochii să sclipească! Convertiţi-i pe mauri! Izgoniţi-i pe mauri! Încoace aurul maurilor!

— Dar tu ai spus că există un tratat, şoptise Boston, dar şi el însuşi auzise cât de prost suna acest cuvânt. Ce valoare putea să aibă un tratat pentru oamenii care puneau să fie arşi pe rug alţi oameni, numai din cauza religiei lor?

— Numai o revoltă ne poate salva, a răspuns Tariq. Luna se oglindea în apa fântânii.

Şi deci acesta este anul în care am nimerit, gândi Boston clipind orbit de lumina soarelui ce răsărise. Deci acum este anul 1492.

Răsfoi ghidul de călătorie, încet, ca să nu atragă atenţia nimănui.

Chiar înainte de a vedea titlul, îşi aduse din nou aminte de ce numărul anului i se păruse atât de cunoscut.

Despre cucerirea Granadei nu ştiuse nimic.

În acest an însă Columb descoperise America.

10.

Până să se întoarcă Tariq, Boston citi în ghidul de călătorie. Nu era foarte detaliat ce se găsea acolo despre istoria Granadei, dar îl ajuta să înţeleagă mai bine ceea ce explicase adineaori Tariq. În ianuarie 1492, regii creştini ocupaseră Granada. Chiar în 31 martie, semnaseră un edict care poruncea evreilor din oraş să se boteze sau să părăsească ţara, fără averile lor. Mii de oameni, spunea ghidul de călătorie, s-au îmbarcat în corăbii spre Africa de Nord, spre Constantinopole, şoselele Spaniei erau înţesate de coloanele pline de jale ale evreilor fugari. Doar cu câţiva ani mai târziu avea să le meargă exact aşa şi maurilor, în 1499, deci Tariq avea dreptate. Şi maurii au fost izgoniţi din patria lor, executaţi, băile lor publice demolate, bibliotecile lor arse.

Dar asta încă nu s-a întâmplat! gândi Boston. Revolta lor ar mai putea totuşi să reuşească! Răsfoi ghidul. Despre o victorie a maurilor, sau despre o revoltă, nu găsi nimic în el.

Cine ştie, dacă nu se mai poate schimba ceva! La gândul ăsta îi veni ameţeală. Se putea schimba retroactiv cursul istoriei? Se putea anula ceea ce s-a întâmplat?

Prostii. Cine să creadă aşa ceva.

Dar cine să creadă ceea ce tocmai i se întâmplase lui?

Că din prezentul lui, care devenise brusc un viitor foarte îndepărtat, el călătorise cu cinci sute de ani în urmă, fără să înţeleagă de ce? Era timpul oare atât de reversibil?

Şi cum călătorise?

Era aproape insuportabil ce i se întâmplase; dar faptul că nu ştia de ce, era şi mai îngrozitor.

— Ei acum, în sfârşit, eşti treaz! spuse Tariq în spatele lui. Aruncă

o boccea de pânză pe pământ. Na! Nu cred că e bine să umbli mai departe prin Gharnata în straiele laie străine!

Boston se ridică în capul oaselor. Desfăşură pânza, o cămaşă cum purta Tariq, cum purtau toţi cei din curte.

— Mulţumesc! şopti el.

Tariq ridică din umeri.

— Nu te-am trezit la rugăciunea de dimineaţă, spuse el. Dormeai aşa de adânc, cum numai un necredincios poate dormi la răsăritul soarelui. Niciun adept al profetului n-ar putea să doarmă în timpul rugăciunii de dimineaţă! Eşti deci într-adevăr evreu, sau mâncător de porci…

— Nu! spuse Boston repede.

— M-am gândit la toate câte mi-ai spus noaptea trecută. Şi nu pot să cred, pe Allah şi pe toţi profeţii! Dar dacă m-ai minţit: ce înseamnă atunci unealta asta ciudată? Se uită la Boston. Să nu laşi pe nimeni să vadă cutiuţa care poate arăta poze şi poate face muzică, oul cel negru împărţit în două! şopti Tariq insistent. Oricât de folositor ar putea să-ţi fie, te sfătuiesc: desparte-te de el!

— De mobilul meu? De ce? întrebă Boston.

— Dacă îl descoperă oamenii Inchiziţiei? Ya Allah! O să spună că e o unealtă a diavolului! O să spună că ai un pact cu diavolul! Nu povesti nimănui ce mi-ai povestit mie! Nimănui, ai auzit?

— Dar ăsta este adevărul! Şi tu m-ai crezut.

Tariq izbucni în râs.

— Am hotărât doar să nu mă mai gândesc la ceva ce nu voi înţelege niciodată, spuse el. Dar pentru Torquemada orice este o dovadă. Dacă găsesc la tine cutia, vei arde.

Se ridică în picioare.

— Acum te las. Ştii ce am de făcut.

Şi eu? gândi Boston. Pipăi mobilul din rucsac. Dacă nu l-ar mai avea, cum ar mai putea să sune acasă, să anunţe poliţia, s-o anunţe pe doamna Hilbert, ca să-i vină cineva în ajutor?

Oricum, în trecut, nu există conexiuni radio.

Cine ştie.

Este ridicol, nu există nici măcar curent electric.

Cine ştie. O să mă gândesc la asta mai târziu.

— Şi ceea ce trebuie să faci tu este periculos! spuse Boston. Dacă te-ar prinde, te-ar băga la închisoare! Sau chiar te-ar arde!

Tariq ridică din umeri.

— De ce să se sperie de ploaie cineva care se îneacă? întrebă el. Nimic nu poate fi mai rău decât asuprirea.

— Pe lângă asta, tot în acest an va fi descoperită şi America, spuse Boston, dus pe gânduri. America, unde trăia tatăl lui. De ce îi venise deodată gândul ăsta? La ce ar fi fost de folos cuiva?

Tariq râse.

— Cine va fi descoperită? întrebă el. O fată frumoasă? O mirodenie necunoscută? O plantă parfumată? Măi, străinule ciudat! Ai grijă de tine.

— Ia-mă cu tine! spuse Boston sărind în picioare. Îşi trase cămaşa peste cap. Exact ca un arab.

Tariq făcu un semn de refuz.

— Ştii deja mult prea multe, spuse el. Şi dacă ai veni cu mine te-ai expune la mari pericole.

Boston îl privi rugător. Nu voia ca acest băiat să plece şi să-l lase din nou singur! Abia îl cunoscuse; dar era singurul om apropiat în lumea asta străină.

— Nu mi-e frică! strigă Boston.

Tariq râse.

— Ai putea să mori! spuse el. Ia-ţi acum bocceaua şi du-te.

— De asta nu mi-e frică! strigă Boston şi observă speriat că acesta era adevărul. Oare putea să moară într-o vreme în care nici măcar nu se născuse încă? Şi dacă s-ar întâmpla, dacă l-ar nimeri o săgeată, dacă l-ar străpunge o spadă: nu era atunci posibil să se trezească din această moarte şi să se regăsească acasă, în viaţa lui adevărată? Nu cumva tocmai asta era calea pe care trebuia să meargă, dacă voia să se întoarcă acasă: calea prin moarte?

Tariq clătină din cap nerăbdător.

— Nu-mi eşti de folos, spuse el. Rămâi cu bine. Allah să te ocrotească. Se întoarse şi porni cu paşi mari spre poartă.

Boston se uită în urma lui. Nu! gândi el. Nu! Nu mă lăsa singur!

— Tariq! strigă el. Întoarce-te! Dar Tariq merse mai departe, ca şi cum nu ar fi auzit şi dispăru în labirintul străduţelor înguste.

Boston simţi un nod în gât.

Dar nu vreau să plâng, chiar dacă acum sunt din nou singur, gândi el. Şi aşa este indiferent ce mi se mai întâmplă, asta nu e viaţa mea.

De ce s-ar speria de ploaie cineva care se îneacă.

Granada în aprilie, prezent

Nu se mai putea ţine ascuns.

— Nici acum n-a venit! spuse Kadir şi, dintr-un salt, sări în picioare în pat. Chiar şi atât de devreme, de dimineaţă, în camera lor era prea cald. Ei drăcie! Ce facem acum?

Serghei se frecă la ochi lăsându-se să atârne periculos demult în jos. Patul de sub el era gol.

— Trebuie să-i spunem doamnei Hilbert. Nasol, mă, nasol! O să fie jale!

Tukan căscă.

— Pur şi simplu nu-i spunem nimic. Doar aşteptăm.

Kadir se bătu pe frunte.

— Şi dacă s-a întâmplat ceva? Dacă a avut un accident? S-au a fost atacat?

— Ce mai contează, spuse Tukan, dar îşi luase deja picioarele de pe pat. Eu nu mai suport, pe bune, ştii asta? Numai necazuri cu puştiul, şi încă ce afurisite!

Serghei încuviinţă din cap.

— Şi ce spunem că a fost ieri? Că am tras-o pe sfoară?

— O să facă urât un pic, spuse Kadir. O laşi până îşi mai revine.

Dar de spus trebuie să-i spunem.

Zăboviră o vreme, ca să se spele şi să se îmbrace. Îşi dădură cu gel în păr.

Apoi bătură la uşa doamnei Hilbert ca să-i spună că Boston dispăruse de ieri de la amiază.

al-Andalus, aprilie 1492

După ce soarele se mai înălţase, nu mai rămăsese nimeni în *funduq*. Boston se retrase adânc, în nişa de sub arcade. Ar fi dorit să se ducă la fântână ca să ia apă, simţea că îi este tot mai sete. Dar îi era frică să nu i se pună întrebări. Ce să răspundă la întrebarea: de unde vine? Ce caută în Granada? Poate că burnusul alb îl făcea să pară maur, un maur blond, cu ochi albaştri; totuşi, mai bine să se prefacă adormit.

Se întoarse cu faţa la perete. Zgomotele din jurul lui se împuţinară.

Când o mână îl apucă de umăr nu se miră. E hangiul şi vrea să-l roage să părăsească caravanseraiul pe timpul zilei. Sau să plătească pentru încă o noapte, se aşteptase la asta. Dar cel ce se afla în spatele lui nu era hangiul.

— Nu! şopti Boston.

Asupra feţei lui se apleca un soldat, în spatele lui, mai departe, erau încă doi. Şi toţi trei îi zâmbeau. Nu erau cei din noaptea de la Realejo, dar îmbrăcămintea arăta la fel, ca şi săbiile lor. În vremea aceea, în care oamenii erau arşi pe rug numai pentru că se rugau în mod greşit Dumnezeului adevărat, iată că zbirii Inchiziţiei îl prinseseră şi pe el.

Soldaţii tot mai zâmbeau.

— Alteţă Regală! spuse cel ce se afla în faţă şi îl bătu pe umăr. Iertare dacă V-am trezit! Soarele este deja sus, pe cer. Dorim să vă însoţim ultima bucată de drum. Maiestăţile Lor vă aşteaptă.

Boston se holbă la el. Suna asta a moarte şi ardere? Suna asta a

rug? Suna a ceva mai nebunesc decât toate câte i se întâmplaseră până acum în acest loc ciudat.

Se ridică în capul oaselor. De ce nu, gândi Boston. N-am habar despre ce vorbesc ei, dar cel puţin se poartă prietenos. Tariq a dispărut, singurul om pe care îl cunosc aici; iar pentru încă o noapte în *funduq*, n-am bani. Trebuie să mă duc undeva, chiar dacă nu ştiu. Încotro şi pentru ce.

Le răspunse zâmbind:

— Bună dimineaţa! şi se ridică în picioare.

11.

Alhambra arăta la fel cum arătase şi în ziua precedentă, numai că acum, când nu se mai plimbau turiştii prin curţi şi prin pieţe, părea ciudat de goală. În placajul peretelui de la *sala de los embajadores* exista o gaură urâtă.

— Regina vă aşteaptă în curtea leilor, spuse un soldat care îi întâmpinase în pas alergător, sus, pe deal, cu puţin înainte de Puerta de la Justicia. Se înclinase în faţa lui Boston.

Curtea leilor arăta la fel cum arătase şi ieri. Lipsea numai banda de separaţie care trebuia să împiedice intrarea turiştilor în interiorul curţii, la fântână. O femeie în rochie de brocart ţeapăn şi cu bonetă de mătase, se odihnea culcată pe un divan, foarte aproape de şopotele din gurile leilor, ceea ce Boston îşi închipuise până atunci că ar fi posibil numai în interiorul unei camere de locuit, dar nicidecum în aer liber. Când soldaţii intrară împreună cu el în curte, ea se ridică în capul oaselor.

— Iubitul meu prinţ, ce mult te-am aşteptat! Privirea ei era scrutătoare, aproape dispreţuitoare şi nu se potrivea deloc cu amabilitatea cuvintelor rostite. Zâmbi şi se ridică. O servitoare îi veni în ajutor, întinzându-i mâna. Văd că şi tu te-ai travestit pentru această călătorie, aşa cum a făcut şi soţul meu atunci când a venit pe primul drum către mine! Izbucni în râs şi se învioră brusc. Ferdinand a străbătut atunci Spania cea mare travestit în catârgiu, ca să nu-l recunoască nimeni şi să nu-l atragă în vreo cursă. S-a apropiat de mine prima oară travestit în catârgiu şi totuşi, tinere, asta nu a făcut să-mi scadă dragostea pentru el.

Bătu din palme.

— Anunţ-o pe Johanna că a sosit habsburgul, spuse regina fără să

se întoarcă spre servitoare. Totuşi femeia dispăru imediat, retrăgându-se cu spatele şi cu capul plecat.

— Un călător ne-a adus azi de dimineaţă vestea că noaptea trecută, în *funduq,* pe ascuns, ca şi cum ar fi vrut să nu-l recunoască nimeni, a înnoptat un băiat blond şi însoţitorul lui, spuse regina. Începu să meargă încet în jurul lui şi să-l măsoare de sus şi până jos, de parcă ar fi fost un catâr pe care poate că ar fi dorit să-l cumpere; sau poate că nu.

— Iar după rugăciunea de dimineaţă a musulmanilor, însoţitorul l-a părăsit. Cu două degete îi ridică lui Boston bărbia. Cu siguranţă că o să ne explici ce ai făcut în timpul acestui popas nocturn şi de ce mai zăboveai încă astăzi în *funduq.* Aşa că am trimis după tine. Eşti mai mic decât m-am aşteptat. Ei, asta se va lămuri.

Boston încuviinţă din cap.

Am călătorit la Marea Nordului.

Am călătorit la Mallorca.

Am călătorit la 1492, liniştit, foarte liniştit. Am călătorit la Alhambra. Am călătorit ca prinţ, ce să fie ciudat în asta? Simţi cum i se înmoaie picioarele. Nimic mai ciudat decât că am călătorit prin timp.

— Travestit în maur! spuse regina apucându-l de burnus.

Era ea oare Isabella din ghidul de călătorie?

— Păi, cu siguranţă că a fost o idee bună în vremurile astea periculoase, o măsură de protecţie foarte potrivită. Nu se ştie ce ar fi făcut maurii, dacă pe drum te-ar fi recunoscut cine eşti! Trebuie să ne păzim de ei, Filip, cu cât înţelegi mai devreme asta, cu atât mai sigur vei trăi aici. Trebuie să ne ferim de aproape toţi oamenii de aici, vei mai învăţa şi asta. De mauri şi de evrei, de *conversos* şi de *moriscos.* Toate astea tu nu le ştii din imperiul tău nordic liniştit, micul meu prinţ. Oftă. Şi nu vrei să-mi săruţi mâna?

Boston încuviinţă din cap speriat. Nu vedea astfel de filme la televizor, cine mai făcea aşa ceva? Nu ştia cum se sărută mâinile sau cum se vorbeşte cu reginele, ba chiar deloc cu reginele, în anul 1492.

Apucă mâna dreaptă a reginei şi o ridică la gură. Pielea ei era uscată şi rece.

Regina se strâmbă.

— Barbari din nord! şopti ea scuturându-şi mâna, parcă ar fi vrut să gonească o insectă. Vine îndată şi fiica mea Johanna. În sfârşit, logodnicul ei este aici.

Granada în aprilie, prezent

Cât de bine vorbea doamna Hilbert spaniola tinerii au observat când a telefonat la poliţie. Apoi la spitale, aproape până la amiază.

— Nimic, spuse ea, când stagiarul cel timid o privi înfricoşat, fără să întrebe. Poate că ar trebui să mă bucur. Ar putea să însemne că pur şi simplu s-a rătăcit şi nu îndrăzneşte să întrebe pe cineva. Sau că a făcut cunoştinţă cu cineva şi a plecat cu el. Deşi asta nu i s-ar potrivi. Doamna Hilbert oftă. Mamei sale, în orice caz, nu-i spunem încă, deocamdată, altfel s-ar speria îngrozitor. Şi poate că se lămureşte totul de la sine. Iar în cazul când a plecat acasă, cu siguranţă că ea ne va informa.

Tukan se uită la Serghei. Cât de simplu era pentru doamna Hilbert să aştepte un astfel de apel.

al-Andalus, 1492

Fata era mai înaltă cu un cap decât el. Ca şi regina, purta o rochie ţeapănă, strălucitoare, pe a cărei fustă şi corsaj sclipeau broderii de argint. Şi avea o mutră încăpăţânată, cum Boston nu mai văzuse niciodată la vreo fată.

— Johanna! spuse regina şi făcu un pas spre ea. Iată! Precum odinioară, când a venit la mine tatăl tău, tot aşa şi logodnicul tău a făcut drumul lung, din patria lui, Burgundia, în travesti, ca să-ţi ceară mâna de la tatăl tău. Dar nu ca păstor de măgari, precum

odinioară regele Ferdinand, asta este adevărat, ci ca maur, pentru un prinţ creştin cu siguranţă cel mai înţelept dintre toate travestiurile! Întinde-i mâna, Johanna! Urează-i bun venit!

Logodnicul tău.

Fata nu făcu niciun pas înainte. O femeie mică şi grasă din spatele ei îi şopti ceva la ureche, apoi ridică din umeri, scuzând-se.

— Este tulburată, Maiestate, spuse ea pe un ton rugător şi Boston văzu foarte bine cum, în acelaşi timp, încerca să o împingă către el, fără să bată la ochi. Este atât de surprinsă. Nu aştepta încă sosirea înălţimii Sa le – făcu o reverenţă în direcţia lui Boston şi îi zâmbi – astăzi, mica mea porumbiţă!

— Noi toţi am aşteptat de mai multe zile sosirea lui, doică! spuse regina cu asprime. Johanna, aştept din partea ta să-i urezi oaspetelui nostru un bun venit aşa cum se cuvine!

Fata îi aruncă o privire plină de ură.

— Doica nu V-a spus că mă duc la mănăstire? Vreţi neapărat să mă împiedicaţi dacă vreau să-mi dedic viaţa în întregime Domnului? Prinţului daţi-i-o totuşi pe Maria! Sau pe botoasa Katharina!

Se întoarse spre Boston.

— Eşti foarte mic! spuse ea mijindu-şi ochii. Foarte, foarte mic pentru un băiat cu un an mai mare decât mine! Eşti aproape un pitic! Nu vreau un soţ mai mic decât mine! Amândouă surorile mele sunt şi ele mici. Ia una dintre ele.

Boston se uită în pământ. Am călătorit la 1492, liniştit, foarte liniştit. Nu putea să fie el, cel cu care vorbeau. Nu puteau să creadă că este, ceea ce nu era: prinţul. Habsburgul. Logodnicul.

Doica o luă pe fată de braţ, dar fata o respinse.

— Ai făcut călătoria asta degeaba! spuse ea şi făcu o mişcare din mână ca şi cum ar fi gonit o muscă. Aici nu există nicio logodnică pentru tine. Întreab-o pe doica mea! Până acum toţi care au încercat să mă silească la aşa ceva au regretat.

Isabella făcu un pas grăbit spre ea şi îi dădu o palmă.

— Îţi poruncesc…! strigă ea.

În acest moment un mesager intră în curte şi rămase adânc plecat.

Regina respiră profund, apoi îi făcu semn din cap.

— Ce vrei? Suna de parcă ar fi trebuit decapitat dacă vestea nu aducea nimic îmbucurător.

Mesagerul înălţă capul încet.

— Sunt trimis de genovezul señor Cristóbal Colón să vă comunic că se va înfăţişa îndată la Voi, aici, pe Alhambra. El m-a însărcinat să vă spun… ochii mesagerului rătăceau fără odihnă prin curte, de colo până colo şi Boston înţelegea că nu îndrăzneşte să spună totuşi care era mesajul său către regină… că aşteaptă, în sfârşit, să se lămurească lucrurile. Altminteri va prezenta oferta lui regelui francilor sau celui din nord, de la Londra, cu al cărui frate aţi vorbit deja. Făcu un salt înapoi speriat.

— Prostănacul de genovez! spuse regina. Cum se obrăzniceşte! Vine, fără să-l fi invitat Noi! Vom vedea dacă găsim timp să îl primim. Mai avem, slavă Domnului, şi altele de făcut! Aruncă o privire fiicei sale.

Mesagerul se depărtă, evident uşurat, aplecat şi mergând cu spatele, atât de grăbit încât se împiedică. Dar regina nu-i mai acorda nicio atenţie. Ea se uita ba la Boston, ba la Johanna.

— Şi vouă amândurora, spuse ea pe un ton ameninţător, vă dau acum prilejul să faceţi cunoştinţă în linişte; mi se pare necesar. Bătu din palme şi servitoarele şi gărzile, care stăteau ascunse pretutindeni în umbră, sub arcade, se retraseră. Făcu semn doicii să o urmeze.

— Când mă întorc, spuse ea, şi Boston se întrebă speriat dacă astfel de lucruri se puteau porunci, chiar şi atunci când erai o regină, atunci vă veţi fi găsit unul pe celălalt! Asta vă cer. Asta cere regele. Asta cere destinul caselor noastre Castilia şi Aragón, Burgundia şi Habsburg!

— Mă duc la mănăstire! strigă fata. Dar regina părăsise deja curtea, ca şi ceilalţi.

12.

Johanna îl privea fix pe băiat, supărată.

El era foarte blond, mult mai puţin roşcat decât i se povestise. Iar ochii lui erau mai degrabă cenuşii decât albaştri. Artistul care pictase miniatura, prin care ar fi trebuit să-l laude pe prinţ, îl portretizase mult mai frumos decât era în realitate; fie, asta se obişnuia. Când admira ea însăşi pictura creată pentru a douăsprezecea ei aniversare, era uimită de atâta frumuseţe nepământească pe care, cinstit vorbind, nu o putuse vedea vreodată în nicio oglindă.

Atunci de ce să fie atât de surprinsă? Şi prinţul trebuie să fi fost dezamăgit de ea; dar el nu scotea o vorbă.

— Eşti urât. Nu făcea nici măcar un pas spre el. Era cu un an mai mare decât ea, şi el era băiatul. Dacă voia într-adevăr să-i fie soţie – şi asta voia totuşi dacă se încumetase să facă drumul lung din Burgundia şi până în Granada, de dragul ei – atunci să-şi ia inima în dinţi şi să se apropie de ea. Să o îmbrăţişeze, poate să o sărute, aşa cum cerea situaţia. Johanna îl privea stăruitor. Ah, numai să îndrăznească! L-ar zgâria şi l-ar muşca şi l-ar călca şi lovi. Ar fugi şi s-ar plânge mamei sale şi tatălui ei şi va întreba, dacă el nu ar putea s-o ia în locul ei pe Maria cea cuminte. Totuşi ar putea. Atunci n-ar mai trebui să se ducă la mănăstire.

— Mai eşti şi pitic! Mi s-a povestit că ai fi un erou şi că ai fi frumos. Păi atunci oamenii din Burgundia trebuie să fie urâţi ca bufniţele noaptea, dacă acolo tu eşti socotit frumos!

Băiatul se uita în jos. Nici acum tot nu se mişca.

— Văd bine că mai eşti şi nătăfleţ! Îi venea să-l zgârie şi să-l muşte şi să-l calce şi să-l lovească, dar cum să facă toate astea dacă

nu venea mai întâi el ca să-i dea un motiv? Mai eşti şi mut! Sau mai eşti şi surd?

Băiatul clătină din cap negativ.

— Ah, tânărul domn m-a înţeles! Tânărul domn vorbeşte limba noastră! Dar atunci de ce nu te urneşti, tontule? Ţi-e frică de fata care ar trebui să-ţi fie logodnică?

Făcu un pas înainte. Nu voia să se ducă la el, asta nu trebuia să facă. Îl apucă de umăr.

Dar până să răcnească şi să-i ridice capul trăgându-l de păr, ca să se uite în cele din urmă la ea, să-l zgârie, să-l calce şi să-l lovească, o lacrimă căzu la picioarele ei pe pietrişul alb al curţii.

Johanna ştia că trebuiau plânse multe lacrimi mai înainte ca una să devină atât de grea încât să cadă la pământ.

Granada în aprilie, prezent

Ca şi în ziua precedentă turiştii se îmbulzeau în Alcaiceria.

— Şi acum? întrebă Kadir.

— Acum întrebăm la fiecare prăvălie, spuse Tukan scoţându-şi mobilul din buzunar.

— Dar vai, n-am găsit azi-noapte priza pentru acumulator!

Săpă prin fotografiile lui. Poftim, nu-i chiar aşa nasol, mai merge încă. Aici l-am fotografiat pe Kadir în avion.

Serghei şi Kadir se aplecară asupra aparatului. Imaginea de pe display îl arăta pe Kadir rânjind spre obiectiv cu gura dilatată. În spate, pe jumătate ascuns, şedea Boston şi se uita jenat, ca unul care ştie că nu el este cel pozat.

— Acum poţi să faci exerciţii de spaniolă, spuse Tukan dându-i lui Serghei un ghiont în coastă. Hai, hai! Cred că ai luat un doi?

— Hola, *señor!* spuse Serghei dregându-şi glasul.

Umblară de la tarabă la tarabă. Nu avea timp pentru ei orice vânzător, nu toţi erau amabili. Dar aproape toţi erau cel puţin dispuşi să se uite la poza de pe display.

Băieţii străbătuseră aproape toată Alcaiceria şi, treptat, pierduseră speranţa, când, în faţa unei tarabe care părea că vinde mai ales obiecte din alamă, un tânăr agitat le făcu semn din cap.

— Da, pe ăsta-l recunosc! spuse el.

Chiar dacă, altminteri, căutarea nu avea să ducă la niciun rezultat, observaseră, totuşi uimiţi cât de multă spaniolă înţelegeau. Şi cât de multă, nu.

— A fost ieri aici, no? La vecinul meu. A stat ore întregi la taraba lui şi a luat toate lucrurile la mână. Cred că nu prea avea bani. Punea mereu lucrurile la loc, după ce vedea preţurile. Vânzătorul fluieră scurt.

— Manuel! Ai clienţi!

Dar vecinul nu-şi aducea aminte.

— Tânărul ăsta? spuse el. Nu l-am văzut niciodată.

— Ieri? întrebă Kadir. Ieri, în spaniolă era simplu, grele erau propoziţiile întregi.

Bărbatul clătină din cap cu vehemenţă.

— Nu l-am văzut niciodată, spuse el. Îmi pare rău.

La taraba vecină, o tânără femeie plăti o scrumieră şi îşi continuă plimbarea. Vânzătorul veni dincoace, la ei.

— A fost la tine, cu siguranţă, Manuel, spuse el luându-i lui Tukan mobilul din mână. Uită-te bine la el! S-a ginit la suporturile tale, ştiu precis! Dacă a şi cumpărat, ridică din umeri, nu pot să spun. În momentul acela a venit la mine un individ cu un câine care mi-a umplut de bale totul. Pufni în râs.

— Suporturi, spuse vânzătorul scărpinându-şi bărbia, aşa cum fac oamenii în filme ca să arate cât de profund cugetă. Nu, nu-mi pot aduce aminte. Îmi pare rău. *Lo siento mucho.*

— Păi da, ce să-i faci, spuse Tukan. În orice caz foarte mulţumesc. Dacă vă vine totuşi vreo idee, ar fi bine să anunţaţi poliţia.

— Poliţia? întrebă tânărul de la taraba vecină. O familie scotocea în coşurile lui şi, în timp ce vorbea, ţinea privirea aţintită asupra ei. Dar ce a făcut băiatul?

— A dispărut, spuse Kadir. Ieri, la amiază. Când a fost aici, în Alcaiceria.

al-Andalus, 1492

Îi urmase pe soldaţi în Alhambra pentru că fuseseră prietenoşi şi pentru că nu ştia încotro să se ducă. În loc de rug acum îl aştepta o prinţesă care trebuia să devină soţia lui. Şi care după cât se pare nu doreşte asta câtuşi de puţin. Lui Boston i-ar fi venit destul de greu să spună ce era mai rău.

— Eşti urât! spunea ea. Eşti pitic!

Boston simţea din nou nodul în gât şi lacrimile în ochi.

— Eşti fricos, spunea ea. Şi mai eşti şi mut!

Vreau acasă.

Băieţii nu plâng.

Vreau acasă, acasă, acasă.

— De ce nu te mişti, tontule!? spunea ea. Băieţii nu plâng.

— Ţi-e frică de fată, băieţii nuplângnuplângnuplâng, care o să-ţi fie logodnică?

Băieţii nu plâng.

— Dar tu plângi! spuse fata. Din vocea ei dispăruse toată mânia. În schimb el îi auzea dezamăgirea. Dispreţul. Dar tu plângi, piticule!

Boston clătină din cap. Lacrimile îi curgeau pe faţă. Apoi nu mai putu să-ţi reţină nici suspinele.

Fata îl apucă zdravăn de umeri şi îl conduse repede pe sub arcade într-o sală splendidă. Printre lacrimi, Boston văzu stalactitele de pe tavan şi multe *azulejos* pe pereţi. Îşi aminti cum ieri, plictisiţi, fuseseră împinşi prin sala asta. Despre ceea ce le povestise atunci doamna Hilbert, nu îşi mai amintea.

Dar dacă sala era aceeaşi, astăzi arăta totuşi schimbată. În ea se găseau otomane, o măsuţă cu placă de alamă, pe ea un ulcior cu apă.

Boston tresări. Fireşte, printre lacrimi, vedea totul ca prin ceaţă,

dar nu trebuia să se pripească. Semnele de pe pereţi îi aminteau ceva. Aşa arătase şi placa pe care voise să o cumpere pentru mama lui. Nu erau pe ea exact aceleaşi semne, probabil ceva scris? Aici se găseau de mii de ori, de jur-împrejur, de mii de ori. Poate, gândi Boston şi simţi că inima începe să-i bată mai tare. Ah, poate. Poate m-am mai apropiat un pic de dezlegarea enigmei. Placa din Alcaiceria şi plăcile de aici, din Alhambra. Există o legătură. Trebuie să existe o legătură.

Fata îl sili să se aşeze pe o otomană. Pentru un moment o uitase.

— Aşa! spuse ea şi se proţăpi în faţa lui, de parcă ar fi vrut să îl lovească. Acum te linişteşti. Doar nu crezi că vreau să mă mărit cu un bărbat care urlă ca un bebeluş! Îl scutură. Şterge-ţi nasul! Şi termină cu văicăreala! Nu vreau să se trăncănească în cetate despre logodnicul meu!

Boston încă mai sughiţa. Există o legătură. Nu trebuie să spun cine sunt. Tariq m-a avertizat. Nu trebuie să-i povestesc ei de unde vin.

— De ce nu vorbeşti! spuse prinţesa. Tontule!

Poate că, deocamdată, cel mai sigur este să rămân aici în cetate, ca oaspete al reginei. Aici unde toate plăcile arată ca aceea din Alcaiceria. Să mă prefac că aş fi prinţul din Nord, cu care evident că sunt atât de asemănător. Şi după aceea se va vedea ce mai urmează, gândi Boston şi inspiră o dată adânc. Dacă există o soluţie, ea există aici. Şi, în afară de asta, nu vreau să ard. Tariq m-a avertizat.

— Sunt obosit, şopti el. Am dormit prea puţin în toată călătoria!

— Călătoria? strigă Johanna. Ai venit în trăsură, ca femeile? Nu ai călărit?

Boston o privi încremenit. Cât de repede te poţi trăda, gândi el. Trebuie să fiu atent să nu mă dau de gol.

— Sigur că am călărit, spuse el ridicându-şi nasul. Fireşte că am călărit. Am spus asta numai aşa.

Johanna îl privi dintr-o parte.

— Un prinţ care urlă ca un disperat după ce a călărit câteva zile,

poate fi potrivit în liniştita Burgundie, spuse ea. La noi, în Andaluzia, de altfel…

În acest moment apăru doica de după draperie. Se uită la amândoi cu îndoială.

— Ei, porumbiţa mea, te simţi mai bine? întrebă ea.

Johanna spumega de furie.

— Uită-te la el! spuse ea.

Doica tresări.

— O să meargă, o să meargă! spuse ea, dar pe un ton şovăielnic. Deci chiar şi ea îl găsea foarte disperat. Regina vă cheamă. A sosit genovezul. Să auziţi şi voi ce are de spus, înainte de a-şi rosti ea însăşi ultimul cuvânt, îi zâmbi lui Boston. Vă veţi obişnui, tinere domn, şopti ea. Şi veţi fi fericit că aţi găsit-o pe prinţesă.

— Ce tot vorbeşti acolo, spuse Johanna.

Boston îi zâmbi doicii.

Totul cât mai lent. Pas cu pas.

13.

Isabella se rezemă de spătarul otomanei. Ar fi dorit ca soţul ei să se aşeze lângă ea şi astfel să-şi arate interesul pentru această discuţie; dar el stătea în spate şi îl auzea cum bate nerăbdător cu degetele pe mătasea tapiţeriei.

Cel puţin bine că îl adusese pe Santángel, trezorierul lui, a cărui avere era evaluată la milioane de *maravedis,* dar ei, în definitiv, bogăţia acestuia ar fi trebuit să-i fie indiferentă. Îi convenea totuşi ca un bărbat atât de experimentat în treburile financiare şi care de aceea, după cum bănuia, îşi păstra capul limpede şi în alte probleme, să participe la disputa ei cu genovezul. Acesta o supăra cu lăudăroşenia lui, încă de mai mulţi ani. Voia, în sfârşit, să domnească claritatea, dar nu îndrăznea să poarte singură povara hotărârii definitive.

Cu coada ochiului văzu că venise Johanna şi cu ea habsburgul. Era atât de mic şi slab încât înţelegea ezitarea fiicei sale. Cât de impozant se înfăţişase odinioară Ferdinand în faţa ei! Nu o deranjase când se spunea că avusese ici şi colo amante, încă de la şaptesprezece ani şi pe undeva, de mai multă vreme, un copil; era un bărbat cu care te puteai mândri.

— Lăsaţi-l pe genovez să intre, spuse ea.

Dar între Johanna şi logodnicul ei, asta se vedea dintr-o singură privire, în minutele cât fuseseră în doi, nu se schimbase nimic. Şi cum s-ar fi putut. Isabella oftă. Johanna era cel mai încăpăţânat dintre copiii ei, în ea se recunoştea. Dar cât de incomod era când trebuia să-i impună cu sila fiecare ordin, în loc să poată conta pe o ascultare necondiţionată, cum era cazul cu ceilalţi copii.

— Maiestate! spuse o voce.

De la prima privire văzu că genovezul tot mai purta aceeaşi mantie jerpelită. El avea răbdare, era pregătit să aştepte împlinirea viselor sale, să flămânzească pentru împlinirea lor, asta admira la el. Dar în acelaşi timp era atât de obraznic.

— Señor Colón, v-aţi invitat singur la această discuţie! spuse Isabella, în timp ce vizitatorul îngenunchea cu umilinţă şi îi săruta mâna.

El se ridică.

— Şi pentru Voi, după cum văd, este foarte important, de vreme ce l-aţi invitat pe soţul Vostru, şi nu numai pe dânsul, spuse el înclinându-se uşor. Din nou impertinenţa ascunsă în spatele umilinţei.

Isabella nu o luă în seamă.

— Ştiţi că Comisia noastră regală a respins, cu doi ani în urmă, ca inexecutabile planurile voastre de a ajunge în India pe calea maritimă spre vest. Totuşi, săptămânile trecute, v-am oferit încă o dată posibilitatea să explicaţi ce vă face să fiţi atât de sigur.

Genovezul nu se pregătea să vorbească. Isabella îi arătă un scaun. Vedea foarte bine zâmbetul lui reţinut în colţul gurii. I-ar fi plăcut mai curând să-l dea afară, de data asta definitiv. Dar trebuia să fie prudentă. Nu are rost să respingi planurile unui bărbat, numai pentru că îl găseşti respingător.

— Aşadar, spuse Colón încrucişându-şi braţele pe piept, primul lucru pe care trebuie să-l înţelegeţi, este, că pământul este o sferă.

Se uită în jur nerăbdător. Johanna căsca.

— Johanna! spuse regina.

— Că pământul este o sferă ştie demult fiecare copil din ţările noastre creştine, señor, spuse Santángel şi în acelaşi timp se înclină uşor către regină. Papa Pius al doilea însuşi a dat de veste tuturor creştinilor: *Mundi formam omnes fere consentium rotundam esse. Aproape toţi sunt de acord că pământul este o sferă.*

Aceşti *conversos* trebuie să dovedească mereu cât de bine cunosc tot ce este în legătură cu Sfânta Mamă Biserica, gândi Isabella. Dar

în cazul de faţă el este foarte util.

Tonul genovezului deveni mai tăios:

— Ar fi mai cuviincios să mă lăsaţi să vorbesc până la sfârşit, spuse el. Se aplecă mult înainte pe scaun. O sferă care – şi acum fiţi atenţi! – este acoperită pe şase părţi cu uscat şi numai pe o parte cu apă. Ceea ce pentru oricine înseamnă, Maiestate, că navigând spre vest, distanţa dintre ţărmurile Voastre şi misteriosul Cipangu, precum şi de Cathai, împărăţia Marelui Han, nu poate fi prea mare. Ceea ce, de fapt, este evident: căci nu trăiesc în India acele animale, cu care cartaginezii i-au învins odinioară pe romani, elefanţii, cu pielea groasă şi cu trompele asemănătoare şerpilor? Şi nu trăiesc ei şi la noi, dincolo de strâmtoarea mării, în Africa? Nu putem deci admite că există o strânsă vecinătate între aceste ţări? Că elefanţii, oricât de puternici şi de rezistenţi se ştie că sunt, ar fi putut să înoate luni întregi de la o ţară la alta, asta totuşi, Maiestate, cu permisiunea Voastră, nu este de presupus.

Mereu elefanţii lui, gândi Isabella.

— În privinţa asta comisia mea a ajuns la concluzia că, pe calea maritimă de vest, India se află la distanţă de mai multe luni, ba chiar de ani, spuse ea. Prea multe luni. Pe acest drum v-aţi îmbolnăvi de scorbut, aţi muri de foame, aţi muri de sete. Toţi savanţii pe care i-am întrebat sunt de părerea asta şi de aceeaşi părere a fost şi comisia pe care, de mai mulţi ani, a numit-o regele Portugaliei ca să verifice perspectivele de succes ale planului vostru. Se pare, señor Colón, că sunteţi singurul care crede în calea maritimă de vest spre India.

— Ah nu, nu singurul! strigă genovezul şi sări în picioare. Mergea cu paşi mari de colo până colo, nu mai putea să şadă pe scaun. Cum puteţi tocmai Voi, Maiestate, care aţi înfrânt domnia necredincioşilor în Granada şi, împreună cu Sfânta noastră Inchiziţie, vă străduiţi, ca singura credinţă care aduce fericirea să domnească în sfârşit pretutindeni în ţările Voastre, cum puteţi să daţi mai multă atenţie cuvântului savanţilor decât celui al Sfintei

Scripturi? Ce a prezis deja profetul Ezdra? Deschise larg braţele şi aruncă spre spate capul, în extaz. Tremura.

E nebun, gândi regina speriată. E complet nebun.

— Nu scrie în a patra carte a lui Ezdra: *„În ziua a cincea însă i-ai spus şeptimii, în care era apă, că se vor ivi jivinele şi păsările şi peştii? Din şeptime! Şase părţi uscat, numai o parte apă!"* Gâfâia. În spatele lui, Johanna întindea braţele ca el şi îşi rostogolea ochii.

— Johanna! spuse regina.

— Şase părţi uscat, o parte apă! strigă Colón din nou, repezindu-se spre ea. Şi nu ne spune profetul Isaiia…

— *…„Insulele mă aşteaptă şi corăbiile pe mare, de multă vreme, ca să aduc încoace copiii tăi de departe, cu tot argintul şi aurul lor"*, cită Santángel plecându-se uşor. *Isaiia 60, verset 9.*

Toate astea le-aţi prezentat şi comisiei, señor, care însă nu a înţeles ce vor să dovedească. Cei mai buni matematicieni ai ţării nu au fost de părere că acest citat poate fi interpretat aşa cum doriţi să îl interpretaţi dumneavoastră.

Genovezul părea că nu l-a auzit deloc.

— Iată, sfârşitul lumii este aproape! strigă el. Şi atunci nu este misiunea noastră, Maiestate, să creştinăm mai înainte cât se poate de mulţi copii ai Domnului? Şi pe cei din depărtatul Cipangu! Din Cathai! Din India! Şi pe mine, pe mine, Maiestate, Domnul m-a ales, ştiu, simt, pe această cale…

Este într-adevăr nebun, gândi Isabella. Ce face el aici este blasfemie, aşa mi-a spus deja înţeleptul meu duhovnic Talavera, pe vremea când avea conducerea comisiei.

— Să lăsăm asta, spuse ea tăios.

Colón se dezumflă. Se întoarse la scaunul lui.

— Iertare! mormăi el. Dar când este vorba de răspândirea credinţei…

Isabella respinse cuvintele lui cu un gest al mâinii.

— Să admitem deocamdată că m-aţi convins. Şi ce ar urma atunci, după părerea voastră?

Brusc, genovezul se îndreptă în scaun. Încă mai tremura, dar când vorbea, vocea lui suna puternic. De la cingătoare scoase un sul legat cu o panglică de mătase.

— Atunci, deocamdată, ar trebui să vorbim despre cerinţele mele aşa cum vi le-am mai prezentat, spuse el desfăcând panglica. Războiul Vostru împotriva maurilor a înghiţit mult aur, dar eu voi descoperi pentru voi ţări care vă vor face din nou bogaţi! Şi pentru asta, Maiestate, cer o plată dreaptă.

— Cere? spuse Ferdinand ridicând din sprâncene. Noi scoatem bogăţie nouă din alte surse!

Dar Colón nici nu se uită la el.

— Nimeni, în afară de mine, nu va găsi pentru voi calea maritimă spre India, Maiestate, pentru că numai eu singur sunt ales de Domnul! Şi atunci eu cer, începu să citească, ce era scris mărunt pe pergamentul lui: titlul de nobleţe, Don'. Pentru mine şi pentru toţi urmaşii mei, rangul de amiral al flotei Voastre, împuternicit cu aceleaşi drepturi ca şi contraamiralul; a zecea parte a veniturilor din noile ţări precum şi dreptul de a putea participa cu o optime în toate întreprinderile de acolo…

— Şi nu vrea să mai ceară încă şi rangul unui rege de Castilia şi Aragón? întrebă Ferdinand pe ton de conversaţie. Mâna fiicelor mele, preferabil a tuturor celor patru? Alhambra şi toate palatele noastre, ca supliment? Señor?

Dar Colón părea că nici nu a observat întreruperea. Vorbea mai departe, ca şi cum nu ar fi auzit nimic.

— Dreptul de cavaler în toate ţările noi; titlul unui vicerege şi guvernator general al tuturor domeniilor descoperite de mine precum şi dreptul de a alege şi numi eu însumi slujbaşii de acolo, şi, în sfârşit, ca toate aceste drepturi şi venituri băneşti să poată fi moştenite şi să treacă asupra copiilor mei.

— Amin, spuse Ferdinand.

Johanna izbucni în râs.

— Altceva nimic, señor? întrebă regele. Asta să fie tot?

Genovezul rulă pergamentul şi îl legă cu panglica de mătase. Apoi îl întinse reginei.

— Trebuie numai să puneţi sigiliul Vostru dedesubt, spuse el. Şi toate bogăţiile din Cathai sunt ale Voastre.

— Şi el trebuie să-şi ia picioarele la spinare şi să binevoiască să dispară, spuse Ferdinand făcând semn unui servitor. Pentru că altminteri s-ar putea să-mi ies din fire, palavragiule!

— Maiestate! strigă Colón şi se aruncă în genunchi în faţa Isabellei. Pe Sfânta Fecioară şi pe toţi sfinţii…

— Vă menţineţi toate cerinţele acestea? întrebă regina. Nu sunteţi pregătit să vă mulţumiţi cu mai puţin?

— Domnul m-a ales! strigă Colón. Vocea lui era stridentă. Vă împotriviţi voinţei Domnului? Mi-a dezvăluit în somn care trebuie să fie răsplata pentru strădania mea…

— Afară, spuse Ferdinand. Ieşi afară, amice. Şi să nu mai îndrăzneşti vreodată să te întorci aici.

— Maiestate! strigă Colón.

Servitorul îl apucă de braţ şi îl trase către uşă. Chiar şi de afară încă se mai auzea strigând.

— Mă bucur pentru hotărârea Voastră, Maiestate, spuse Santángel înclinându-se. V-aţi fi făcut de ocară în faţa întregii lumi. Acest Colón este un posedat. E nebun.

— Aşa mi s-a părut şi mie, spuse Isabella şi respiră uşurată. Hotărârea fusese luată. Bogăţiile din Cipangu şi Cathai erau pierdute pentru totdeauna. Dar ea nu se va mai gândi niciodată dacă să-i îngăduie ciudatului visător călătoria lui. Ei şi acum, hai să vedem ce ne-a pregătit bucătarul. Sosirea ta, Filip de Burgundia, trebuie sărbătorită.

Şi pe Johanna, gândi ea, o voi lămuri eu cine este aici regina.

14.

America nu va fi descoperită. Lui Boston aproape că îi venea să râdă.

S-ar putea ca istoria să se desfăşoare altfel de acum. Înainte şi el să fie în mijlocul ei? Nu s-ar putea ca şi revolta lui Tariq şi a maurilor să reuşească? Cât de incredibile erau toate astea. Şi aveau de-a face cu placa, era aproape sigur. Trebuia să aibă de-a face cu placa.

— Aşază-te lângă fiica mea, Filip de Burgundia, spuse regina. Dar mai întâi sărută inelul Marelui Inchizitor! Este o mare onoare, eminenţă, că vreţi să luaţi parte la această cină de salut.

— După cum am auzit, aţi urmat sfatul meu? întrebă bărbatul pe care regina îl numise eminenţă. Boston se aplecă asupra mâinii sale şi sărută inelul. Bărbatul nu-i dădu atenţie.

— Aţi aruncat o privire înflăcărată spre Realejo?

Bărbatul, cu faţa serioasă care se confruntase cu Columb, tresări.

Regina clătină din cap.

— Mai târziu, spuse ea. Acum, Filip, locul tău este lângă logodnică. Întreţine-te cu ea în timpul mesei. Johannei îi plac conversaţiile inteligente, nu-i aşa, porumbiţa mea?

— Nu mi-e foame, spuse Johanna.

Dar regina mai era încă tot cu gândul la discuţia cu genovezul.

— Îmi pare rău numai de bietele suflete de dincolo de mare, spuse ea şi îşi privi soţul, căutând ajutor. Pe care nu le vom converti niciodată. Simt totuşi că ar fi obligaţia mea.

Ferdinand se aplecă deasupra ei şi îi suflă o mică sărutare glumeaţă pe bonetă.

— Dacă Domnul a făcut marea prea lată ca să o putem traversa,

sigur că o să ne ierte dacă nu reuşim, spuse el.

Bărbatul, care în discuţia de dinainte îl citase pe profetul Isaia, zâmbi obosit.

— Este evident, Maiestate, că planurile acestui smintit se bazează pe calcule greşite, spuse el. Dacă i-aţi înzestra o corabie i-aţi trimite, pe el şi pe oamenii lui, la moarte sigură. Asupra mărimii globului pământesc există înţelegere deplină între savanţi, de la Lisabona şi până la Londra. În ceea ce priveşte distanţa dintre ţărmurile noastre şi cele ale Indiei de asemenea. Ar călători luni întregi, dacă nu ani. Niciun om nu ar putea supravieţui.

— Aşa este! spuse Ferdinand.

Un servitor turnă vin, pentru toţi. Vinul era acru, dar Boston îl bău cu înghiţituri mari. Potolea prea puţin setea.

— Nimeni nu pune la îndoială cuvintele Sfintei Scripturi, spuse din nou bărbatul. Dar trebuie să o interpretăm cum face genovezul? Doar o şeptime apă, ce prostie! Savanţii noştri ştiu că este mai degrabă invers, o şeptime uscat şi şase părţi apă. Gândiţi-vă, Maiestate, cât de departe trebuie să fie atunci India! Cât de total inaccesibilă!

Vinul tot mai avea gust acru, Boston tot mai simţea că îi este sete; dar şi că devenea mai calm, chiar mai vesel. Servitorul îi umplu un al doilea pahar.

— Dar dacă totuşi… spuse Boston. Observă speriat că se amestecase în discuţie. Nu îi mai păsa. Deodată se simţi uşor. Eu sunt prinţul, eu sunt prinţul! Numai că limba lui se transformase atât de ciudat, la fel şi buzele. Îl mai ascultau, dar nu cum ar fi trebuit… dacă totuşi între Europa şi India s-ar mai găsi şi altceva? Încă o altă ţară?

Regina izbucni în râs.

— Îmi pare bine că te-ai trezit, prinţe Filip, spuse ea. O altă ţară! La vest, între noi şi India? Ce idee!

Boston simţi privirea Johannei asupra lui. Mai luă o înghiţitură.

— Păi o astfel de năstruşnicie nu susţine nici măcar genovezul,

spuse Ferdinand şi ciocni cu Boston. Ca să ajungi la o astfel de idee trebuie să fii de spiţă burgundă!

Marele Inchizitor mânca încet dar neîntrerupt. Asculta.

— Nu se poate să mai existe încă o ţară între Spania şi India, prinţe Filip, spuse regina. Aici, în sud, noi ne-am preocupat de mulţi ani cu astfel de întrebări, aşa că te rog să-mi spui: dacă pământul există deja de multe mii de ani şi oamenii călătoresc pe el de la un ţărm la altul: cum ar putea să mai existe încă o ţară care să rămână nedescoperită până acum? În toate călătoriile noastre nu ar fi trebuit să dea vreun om peste ea, măcar marele Marco Polo?

— Vikingii, murmură Boston. Acum buzele lui erau ca două baloane umflate care se împiedicau reciproc. Râse. Foarte ciudat. Foarte, foarte ciudat. Buze ca baloanele.

— Ce tot mormăie băiatul? întrebă Isabella.

Ferdinand râdea şi el.

— Prea mult vin! spuse el. Călătoria lungă, mâncare prea puţină, probabil – s-ar putea, micule prinţ Filip, să fi băut prea mult vin?

Boston chicoti.

— Prea acru! spuse el. Foarte acru!

Isabella clătină din cap.

— Se pare că în Burgundia, la masă, bei numai lapte. Păi, prinţe, atunci amânăm festivitatea noastră de salut. Pentru că locul tău, iartă-mă, este în pat. Regina bătu din palme.

— În pat! spuse Boston râzând. În pat! Ăsta era cel mai comic lucru pe care-l auzise. Totul era comic. De ce nu înţelesese asta mai înainte.

— E beat! spuse Johanna şi se depărtă de el. Doi servitori veniră şi îl apucară cu grijă de braţe, în stânga şi în dreapta.

— Noapte bună, prinţ de Burgundia, spuse Ferdinand zâmbind. Aştept nerăbdător să aflu cu ce ne vei surprinde mâine-dimineaţă. Ridică paharul. Santángel, vreţi…

În capul lui Boston se mişcă ceva. Voia să-i vină o idee dar nu se lăsa prinsă. Gândurile lui erau ca petele de ulei pe apă lucind mereu

în culori noi şi apoi destrămându-se. Servitorii tot îl mai ţineau cu putere.

Santángel. Ăsta era cuvântul. Cuvântul nu era comic. Santángel.

Apoi îşi dădu seama, dar în această lume ciudată, foarte, foarte ciudată, care se învârtea şi se micşora şi iar se umfla, nu era important, pentru că absolut nimic nu era important. Santángel. Nu fusese ăsta numele pe care îl pronunţase ieri Tariq? *Şi Santángel este aşa cum ştiţi şi toată lumea ştie, demult cel mai evlavios dintre toţi creştinii.* Care participa la revoltă. Care voia să-i ajute pe evrei să-şi salveze o parte din averile lor.

Sunt beat.

Se întoarse către acesta. Era bărbatul mărunţel, atât de bine informat despre Tatăl Ceresc, Santángel. Ce însemna oare asta? În faţa ochilor lui Boston totul se înceţoşa.

Sunt beat de-adevăratelea.

Apoi văzu rucsacul pe jos, sub scaun. Cu un braţ, care probabil că ar fi putut să aparţină altcuiva şi care părea foarte lejer fixat de umărul lui, se întinse după el.

Servitorii îl ţinură din nou mai strâns. Greaţa cobora şi urca în Boston de la cap la stomac şi iar la cap. Lumea se învârtea tot mai repede. Picioarele parcă nu mai atingeau cu adevărat pământul, sau pământul se transformase într-o masă ciudat de elastică.

— Noapte bună! murmură el şi nu se înţelese nici pe el însuşi.

Nici n-a observat că servitorii l-au culcat în pat. Când au vrut să-i ia rucsacul din mâini l-a ţinut atât de strâns, că i-a făcut să râdă.

— Lasă-l să doarmă cu jucăria lui, spuse unul dintre servitori. Biata prinţesă.

Celălalt nu răspunse. Dar îl aprobă pe tăcute.

Johanna încercă să-şi dea seama dacă şi ceilalţi observaseră. La masă dispoziţia devenise tot mai veselă. Tatăl ei îl imita pe genovez; dând ochii peste cap şi întinzând braţele răsturnă o carafă de pe masă. Mama ei râdea. Chiar şi Santángel, de altminteri mereu

serios, participa la veselie.

Când habsburgul plecase, îi căzuse ceva din săculeţul urât pe care îl ţinea tot timpul strâns cu putere în braţe, de parcă ar fi ascuns în el cel mai mare secret. Acum obiectul se afla pe jos, lângă scaunul lui.

Johanna puse repede piciorul pe el, abia după aceea se uită în jur. Nimeni nu o observase. Se aplecă.

Era o perniţă mică, lunguiaţă, albă, nu mai groasă decât degetul ei mare. Materialul din care era făcută strălucea mai tare decât mătasea, ca şi cum cuiva i-ar fi reuşit să transforme sticla veneţiană în pânză. Când o pipăia, simţea că suprafaţa, ciudat de moaie, ceda sub presiune. Scrisul de pe suprafaţă era minuscul. *„Ketchup de tomate"*, cuvinte pe care nu le mai auzise niciodată. Nu sunau ca vorbele din limba maură, nu sunau nici a burgundă. Dedesubt mai era scris ceva, într-o castiliană ciudată, cum nu mai întâlnise niciodată şi care nu avea niciun sens.

Cu o mişcare rapidă, Johanna ascunse perniţa în decolteul rochiei. Între sâni o simţi rece pentru un moment, apoi nu o mai simţi deloc.

Se uită spre uşa prin care dispăruse habsburgul. Filip de Burgundia, pe care îi numeau „cel frumos", ea nu ştia de ce, avea un secret, brusc deveni sigură că este aşa.

Dacă el era într-adevăr Fi lip.

Johanna zâmbi în gol şi trase cu urechea. Dacă ar fi fost întrebată, voia să poată răspunde.

Dacă el era într-adevăr Filip.

Inima îi bătea mai repede. Poate că băiatul ăsta nu era deloc nebunul prostănac care se prefăcea că este. Filip de Burgundia, oricine ar fi fost, avea un secret, care aştepta să fie dezvăluit.

Salomon respira greu. Nu era obişnuit să alerge, dar cu ce era obişnuit acum era total indiferent.

Albaicinul, slavă Domnului, Realejo, rămăseseră în urmă. Nu era

încă în siguranţă. Dar cel puţin aici nu patrulau soldaţii zi şi noapte.

După apusul soarelui porţile oraşului erau închise, nu avea niciun sens încercarea de a părăsi oraşul în timpul nopţii. Dar nici pe stradă nu putea rămâne. Probabil că cel mai sigur era în caravanserai, cât timp gărzile regale, care patrulau acolo, nu erau aceleaşi care dăduseră foc casei.

Bătu la poarta *funduqului.* Strâmtoarea şi înghesuiala îl vor ascunde.

Când amurgul făcu loc întunericului şi în jurul lui discuţiile din curte amuţiră treptat, se mai linişti. Ştiuse dintotdeauna că tatăl lui se înşela. Nu era posibil să te duci duminica la slujbă şi sâmbăta să sărbătoreşti, pe ascuns, sabatul. În această nouă Granada nu mai erai sigur niciodată. Cum a putut oare să creadă tatăl lui că o să mai aibă vreodată linişte după vizita soldaţilor din seara trecută.

Salomon gemu. Fugise de îndată ce auzise cum băteau cu spadele în poarta abia cârpăcită. Focul îl văzuse după aceea din uliţa de alături, nu putuse să-şi ia ochii de la el, era parcă fermecat. Flăcările se înălţau atât de sus încât începuseră să ardă şi casele învecinate. Ce s-a ales de tatăl lui, nu ştia. El doar fugise.

Îşi apăsă faţa în palme şi plânse.

Un vânzător de apă se aplecă asupra lui.

— Apă? întrebă el încet. Apă pentru noapte?

Salomon refuză dând din cap agitat, dar omul îi întinse îmbietor ulciorul greu de lut, din al cărui ţurloi îngust apa curgea, de sus, în gura celui ce bea, fără să atingă ulciorul cu buzele.

— Nu pot plăti! şopti Salomon. Încerca să-şi ascundă lacrimile. Oricine putea să fie un spion. Nicăieri nu erai sigur. Nu era nevoie de dovezi, orice învinuire era suficientă.

— Bea, dacă ţi-e sete, spuse vânzătorul de apă. Astăzi am câştigat destul.

Salomon simţi deodată că ar muri dacă nu ar căpăta acum o înghiţitură de apă. Apucă ulciorul şi bău cu lăcomie. Când îi înapoie ulciorul vânzătorului de apă, simţi că începe din nou să plângă.

Omul îl privi obosit.

— Deci şi tu, mormăi el. Sunt prea multe lacrimi în Granada. Oraşul se va îneca în propriile-i lacrimi, dacă nu va fi mistuit de flăcări, mai înainte.

Granada în aprilie, prezent

Când întunericul se aşternu peste Alcaiceria, Manuel Corazón mută înăuntru coşurile de pe tarabă. Coborî obloanele rulante.

— Încă o duşculiţă, Manuel? strigă vecinul. Erau baruri în care turiştii nu intrau niciodată.

Manuel clătină din cap şi dispăru în cealaltă direcţie. Nu avusese vânzare bună în după-amiaza asta, o narghilea mare, pe care nu reuşise să o vândă de mai mulţi ani, pentru că preţul îi speria pe turişti, poate şi gândul că la întoarcerea acasă trebuiau să o transporte cu avionul, dispăruse brusc de la locul ei. După aceea se silise cel puţin să nu mai piardă din ochi turiştii, când se îmbulzeau la taraba lui. Dar îi venea greu să-şi adune gândurile.

Băiatul dispăruse.

Pe Plaza Bib-Rambla turiştii şedeau sub ghirlande de becuri colorate şi îşi beau *sangria* din ulcioarele mari, în care îl turnase patronul, prea acru ca să-l bea, şi atunci îl umpleau cu fructe, prea coapte ca să le mai mănânce. Oamenii erau foarte bronzaţi; femeile îşi fardaseră feţele în culori deschise, bărbaţii purtau pălării. Râdeau, şi vorbeau şi ciocneau paharele, pentru cel mai frumos anotimp al anului.

La o masă mai era un loc liber.

— *Se puede*? spuse Manuel. Se aşeză fără să aştepte răspuns.

Perechea îi zâmbi, asta cunoştea deja. Întotdeauna când voia să fie singur, se amesteca printre turişti. Toţi erau foarte amabili, nimeni nu i se adresa. Era un fel de câştig suplimentar, despre care ei puteau să povestească acasă.

„Şi atunci s-a aşezat la masa noastră un spaniol autentic,

închipuiţi-vă! Unul foarte taciturn. Dar a ciocnit cu noi."

Manuel comandă o carafă cu vin.

— Ştii tu din care, Roberto. Chelnerul râdea. Chiar dacă nu primea bacşiş de la acest client o să-i aducă din raftul cel mai dosnic, vinul păstrat acolo numai pentru prieteni. O carafă nu era mult. Perechea plecă, în alt local se stingeau deja luminile.

— Încă un vin! spuse Manuel.

Dar în jurul lui mai şedeau ultimii clienţi, sub lămpiţele colorate.

El a dispărut. De ieri de la amiază. De când a fost aici, în Alcaiceria.

Băiatul a fost un hoţ, exact la fel ca şi turistul care i-a furat astăzi narghileaua.

S-a uitat la suporturile tale, ştiu sigur!

Manuel făcu semn chelnerului. Restaurantul se golea. Ghirlandele de becuri se stinseră.

— Încă un vin! spuse el.

Chelnerul aşeză carafa pe masă, în faţa lui.

— Vrei să stau lângă tine, Manuel? întrebă el.

Manuel clătină din cap.

— Nu.

Ore întregi a stat în faţa tarabei şi le-a luat pe toate în mână.

Băieţii de vârsta lui fură ca nişte corbi. În băieţii de vârsta asta nu trebuie să ai încredere.

El a dispărut.

Iar vechile poveşti erau vechile poveşti, în care nimeni nu mai credea. Superstiţii.

El a dispărut.

Nici a treia carafă nu l-a ajutat.

15.

al-Andalus, 1492

Când se trezi, Boston îşi simţi capul atât de greu, că abia putea să-l mai ridice. Camera se clătina sub ochii lui şi simţea că trebuie să vomite.

— Tinere domn, şopti un servitor lângă el. Deci nu se trezise de la sine. De ce nu îl lăsau să doarmă?

— E târziu! N-am reuşit să vă trezesc la timp pentru Sfânta Liturghie. Vă aduc un ceai contra durerilor de cap!

Boston întoarse capul, foarte-foarte precaut. De gura lui se apropie o ceaşcă aburindă; omul îi sprijini capul. Ceaiul îi ardea buzele.

— Vă voi conduce în *hamam,* spuse servitorul şi îl sili să mai bea o înghiţitură. La baie. Doar o înghiţitură încă, tinere domn. Ajută, după vin. Boston nu avea putere să se opună. Să dea la o parte mâna cu ceaşca.

— Şi apoi o baie maură, fierbinte, şopti servitorul. Aici, sus, pe Alhambra, mai avem încă toate *hamasurile* lor. Jos, în oraş, curând vor începe să le dărâme. Marele Inchizitor spune că este păcat cum se bălăcesc acolo maurii cu trupurile goale. Este plăcere ruşinoasă. Bucuria Domnului pentru un suflet curat este de mii de ori mai mare decât bucuria lui pentru un trup curat, încă o înghiţitură!

Boston simţea că încăperea se linişteşte treptat. Se mai clătina încă, dar nu chiar aşa de tare. Şi pe pereţi…

— Dar aici, sus, le vom păstra, şopti servitorul. Băile lor! Reginei îi place să se îmbăieze. Şi că sufletul ei este cel mai curat din toate ţările spaniole nici măcar Marele Inchizitor nu poate pune la îndoială. Ce ar putea Domnul să aibă împotrivă dacă sufletul ei

curat străluceşte într-un trup curat? Îi puse din nou ceaşca la buze. Acum e destul, tinere domn. Vă voi conduce în *hamam.*

Dar înainte de a se lăsa ajutat de servitor, Boston întinse mâna căutându-şi rucsacul. Mai era încă acolo. Şi când îl deschise cu prudenţă văzu înăuntru totul intact.

Pablo se aşezase la umbra zidului, pe pământul nisipos. Chiar şi acum, în aprilie, soarele putea să fie deja înțepător.

Trase o înghiţitură din sticla de piele. Maurii se gândiseră bine: să fie pretutindeni apă din belşug. De aceea îi plăcea acest oraş.

Pablo oftă. Sunt atât de multe lucruri care-mi plac la oraşele lor, gândi el. Dar psst! să nu gândeşti prea tare. Îndată te pândeşte rugul.

Când auzi paşi, sări în picioare. Regina nu postase atâtea gărzi, peste tot pe colina ei, ca să stea moţăind la umbră în timpul soarelui de amiază şi să bea apă.

Era un servitor cu băiatul care fusese adus în cetate ziua trecută, îl numeau Filip de Burgundia. Spuneau că ar trebui să se căsătorească cu a doua prinţesă mai mare, păi Pablo se bucura că era scutit de o astfel de fată arţăgoasă. Avea el o fată acasă, în satul lui, spera totuşi că îl aşteaptă.

Servitorul îl salută din cap, în trecere. Băiatul arăta obosit, palid. Pablo văzuse prea des, în timpul nopţilor, cum camarazii lui se dedau la băutură şi văzuse în dimineaţa următoare feţele lor buhăite, ca să nu ştie ce îi lipsea acestui tânăr. Dar cu siguranţă că tristeţea şi frica de pe faţa lui nu veneau numai de la capul lui buimac.

Atât de bogat, gândi Pablo. Şi prin căsătorie ajunge şi mai bogat. Dar cine ar vrea să facă schimb cu el.

Prinţul se clătină şi servitorul îl prinse de braţ. Drumul spre Generalife are aproape peste tot umbră. Şi asta plănuiseră inteligent maurii.

În general, mult din ceea ce făcuseră nu era greşit, gândi Pablo.

Chiar dacă, firește, nu spun asta nimănui, poate numai fetei mele, după ce mai întâi îmi va fi nevastă. Apa din belșug. Umbra. Terasele pe care cresc fructe și legume. Clădirile lor minunate, băile lor, bibliotecile lor, știința lor, din care au împărtășit lumii întregi.

Și evreii, gândi Pablo și îl apucă teama că gândurile îi rătăcesc aiurea, fără să le poată opri. A întrebat vreodată medicul la noi în sat dacă aparținem credinței mozaice, ca și el? Pretutindeni în țară medicii sunt evrei, și savanți, chiar sfetnici ai regilor și principilor. De ce trebuie să părăsească țara noastră, așa deodată?

Sau să ardă. Dumnezeu nu poate să vrea asta.

Își chemă gândurile la ordine. Din toate astea tu nu înțelegi nimic, Pablo. Tu trebuie să înțelegi doar că domnii cei mari sunt mai deștepți decât țăranii de la sat și știu mai bine decât tine ce e bine pentru Spania.

Tânărul prinț trebuie să fi ajuns acum pe Generalife. Aerul tremura în arșiță. Pablo se așeză din nou la umbră.

Totuși.

Sticla de piele era goală.

Boston nu era sigur dacă regina nu arată și mai supărată decât în ziua trecută. Ea ședea pe un scaun împletit și broda cu fir auriu, aplecată mult înainte. În fața ei ședea Johanna, cu doica lângă ea, și arăta nemulțumită. Într-o colivie din ramuri de răchită ciripea în soarele de amiază un canar.

După baie, servitorul îl condusese sus, pe Generalife. Capul încă îi mai vâjâia, îi mai era încă așa de rău încât se temea că n-o să mai poată mânca niciodată dar, cel puțin, nu i se mai clătina pământul sub picioare și lumea din jur încetase să se mai chircească numai ca să se umfle după aceea din nou.

Aseară am fost beat, gândi Boston. Vai, mamă, cât de beat am fost! Trebuia să cer apă, eram atât de însetat. Dar înainte ca vinul să mă înveselească, n-am îndrăznii nici măcar atât.

— Ei, prințe de Burgundia, spuse regina. Îi întinse broderia fiicei.

Aici. Acum este din nou aşa cum trebuie să fie. Fă împunsăturile mai mici.

Johanna nu răspunse. Lăsă trusa de brodat să-i cadă în poală fără să o privească.

— Aşază-te lângă noi, spuse regina. Nu te-am văzut în capelă. Desigur, călătoria lungă a fost aceea care te-a obosit atât de tare încât aseară nu ai suportat vinul? Nu vreau să cred că este încă de acum o obişnuinţă să bei prea mult, prinţe Filip!

Boston clătină din cap negativ.

— Am mâncat prea puţin în călătorie, murmură el.

Regina îi aruncă o privire cercetătoare.

— Despre asta tocmai voiam să te întreb, spuse ea. Despre călătoria ta.

Johanna nu se pregătea să brodeze. Doica îl privea curioasă.

— De ce ai dormit alaltăieri noapte în *funduq?* De ce nu chiar aici, la noi, în Alhambra? De ce ai călătorit neînsoţit de nimeni, pe drumul lung din nord, dacă raportul pe care l-am primit din *funduq* corespunde adevărului, în afară de un singur băiat travestit în maur? Unde este acum acest băiat? De ce l-ai trimis acasă?

Boston inspiră adânc. În spatele reginei se deschidea valea largă, Vega din Granada, şi peste culmile colinelor, nu departe de Generalife, străluceau, în lumina amiezii, acoperişurile Alhambrei. Artezienele ţâşneau în fântână. Pasărea tot mai ciripea.

— Eu, şopti Boston…

I-am trimis acasă pentru că mă enervau. Tatăl meu m-a trimis să fac drumul din Burgundia până aici, fără însoţitori, pentru că era mai puţin bătător la ochi.

Soţiile lor i-au sunat pe mobil şi au spus să vină acasă că este gata cina.

Nu.

— Am fost atacaţi pe drum, şopti Boston. Apoi însoţitorii mei au dispărut, nu a mai rămas cu mine decât băiatul acela. El a spus că este bine să ne travestim amândoi în mauri, atunci nu vom mai fi

atacaţi aşa uşor.

— El a spus asta? întrebă prinţesa. Nu ar fi fost normal să faci tu propunerea? Nu eşti tu prinţul?

Boston ridică din umeri nesigur.

— Poate că am făcut-o chiar eu. Într-adevăr, nu mai am habar cine a propus asta. Îşi frământa rucsacul. Sub pânză simţea mobilul, ghidul de călătorie, portmoneul.

— Felul în care te exprimi mă uimeşte, spuse regina. Ei, dar acum eşti aici. Şi Ferdinand, la vremea lui, pe drumul către mine, a fost atacat de bandiţi. Se întâmplă. Te cred, micule prinţ.

Zâmbi. Dar prinţesa, gândi Boston. Se uită atât de neîncrezătoare, atât de neîncrezătoare. Ce pot să fac ca să o conving şi pe ea?

În acest moment un servitor intră în curte şi se înclină adânc.

— Maiestate! spuse el aruncând o privire uluită spre Boston, înainte de a îndoi genunchiul în faţa reginei. Iertaţi deranjul. Dar ceva – neobişnuit s-a întâmplat.

— Nu este treaba ta să hotărăşti ce este neobişnuit, spuse regina pe un ton răstit. Sarcina ta este doar să transmiţi vestea.

Servitorul încuviinţă din cap speriat. Se uită în pământ.

— Iertare, Maiestate, spuse el. Dar chiar acum a sosit la Alhambra un călăreţ din Burgundia cu un mesaj pentru Voi. El trebuie să vă spună că prinţul Filip s-a îmbolnăvit. Nu poate călători nicicum. Tatăl său vă roagă să aveţi înţelegere că logodna trebuie amânată.

16.

Tariq alesese drumul spre sud, de-a lungul fluviului Rio Xenil, pe care călărise şi emirul. Pe ruta prin trecătoare s-ar fi putut mişca mai sigur iar la vremea asta zăpada se topise; dar nu ar fi putut să o străbată decât călare pe un catâr. Şi timpul era prea scurt.

Calul negru, pe care i-l dăduse un necunoscut aproape de poarta cetăţii, era mai iute decât orice cal pe care îl călărise până atunci. Nu făcuse aproape deloc pauze şi până seara aproape că ajunsese la Lanjarón. De acum putea să se simtă în siguranţă. Al-Pudxarras era ţară maură, ultimul domeniu de retragere pe care regii mâncătorilor de porci îl lăsaseră emirului ca principat, într-un gest de milă umilitor. Un principat al munţilor golaşi, al stâncilor colţuroase, al potecilor, prea înguste şi prea abrupte ca să poţi deplasa o armată.

Şi totuşi, pornind de aici, ne vom recuceri patria, gândise Tariq, când se întorsese ultima oară pe culme, ca să privească înapoi spre oraş, înainte ca drumul să se piardă între dealuri. Pot să-i raportez lui Abu abd'Allah că vom avea aur destul. Îi voi preda punga plină de *maravedos,* care reprezintă deocamdată un avans. Îi voi raporta despre bărbaţii de pretutindeni, care nu aşteaptă decât să pornească pentru el şi cu el împotriva regilor catolici şi Inchiziţiei. În numele lui Allah şi al tuturor profeţilor: regatul Gharnata va fi din nou al nostru, de la Tarifa, în vest, până la Almeria în est, de la Malaka pe coastă, până departe în munţi, în spatele Gharnatei, la poalele Sierrei.

În spatele lui, la nord, se întindea Vega, livezi de lămâi, măslini; acolo, parcă pictate cu pensula pe câmpie, în grădinile mari unde se aflau conacele moşiilor, pământufurile palmierilor se înălţau mult deasupra acoperişurilor. Mai departe, mic, aproape de orizont,

oraşul.

Tariq miji ochii. Ceaţa acoperea priveliştea, s-ar fi putut înşela. Şi totuşi credea că ceea ce urcă spre cer, peste acoperişuri, este fum, fum, ca de la un foc mare.

Dădu pinteni calului. Înainte de a arde toată Gharnata, trebuia să-l convingă pe emir. Abu abd'Allah nu trebuia să îngăduie cele ce se întâmplă în oraşul lui şi care, de asta Tariq era sigur, pentru că numai un copil ar fi putut crede altceva, însemnau doar începutul.

Plescăi din limbă. Va petrece noaptea în Lanjarón. Chiar mâine emirul va şti că îl aşteptau, nu numai destui bărbaţi pentru o armată, ci şi destui galbeni pentru arme, ca să-i gonească pe regi din Gharnata.

Până la sosirea pe Generalife a călăreţului din Burgundia în persoană, regina a tăcut. Îi aruncase lui Boston priviri greu de explicat. Prinţesa zâmbise pentru prima oară.

Boston încercase o dată să vorbească cu regina dar ea ridicase mâna făcându-i semn să tacă.

— Maiestate…! o implorase Boston înainte de a amuţi.

Şi ce ar fi putut să spună?

Îmi pare rău, totul a fost o confuzie, în realitate am sosit numai de curând din secolul 21.

Regina nu l-ar fi crezut. Prinţesa nu l-ar fi crezut deloc.

Ele îi vor lua rucsacul, dacă nu va putea să dea o explicaţie credibilă, cine este. Vor căuta în el dovezi.

Să nu laşi pe nimeni să vadă cutiuţa care poate să arate poze şi să facă muzică! spusese Tariq. *Ya Allah! O să spună că e unealta diavolului! O să spună că ai legământ cu diavolul!*

Şi ce altceva ar mai fi putut să creadă? Prinţesa îl observa. Fireşte, se bucură, gândi Boston. Că acum nu mai trebuie să se mărite cu mine. Nu va ezita niciun moment, dacă este vorba să mă trimită pe rug.

Pentru Torquemada totul este o dovadă. Dacă ei găsesc cutiuţa, vei

arde.

— Mesagerul a sosit, spuse regina.

Bărbatul care a intrat în curte se vedea că nu mai poate să se ţină mult timp pe picioare, trebuie să fi călărit zi şi noapte. Avea părul năclăit de sudoare şi praf, faţa istovită, ochii îi pâlpâiau.

Căzu în genunchi în faţa reginei.

— Iertare, Maiestate, că în această stare… murmură el. Dar servitorul Vostru…

Regina zâmbi cu blândeţe.

— Servitorul meu mi-a spus deja de unde vii. Canarul ciripea. Ridică-te şi aşază-te lângă mine. Trebuie să fii istovit.

Mesagerul clătină din cap neîncrezător.

— Acum aş dori să aud de la tine însuţi ce te aduce atât de grăbit la noi. De ce te-a trimis la noi stăpânul tău, împăratul Maximilian?

Între timp mesagerul respira mai liniştit.

— Împăratul a aşteptat atât de mult, spuse el, pentru că până în ultima clipă a sperat că fiul lui se va vindeca şi atunci va putea să pornească în călătoria de logodnă, aşa cum a fost înţelegerea între casele Voastre. Dar medicii… Se opri.

— Şi? întrebă regina.

— Febra a crescut din nou, spuse mesagerul. Frumosul nostru prinţ zăcea sfârşit pe perne, dinţii îi clănţăneau, tremura de frig, cu toate că boala ardea în el! Medicii erau nedumeriţi. În delirul febrei spunea lucrurile cele mai absurde, Maiestăţile Lor trimiseseră deja după preot care să-i dea băiatului ultima împărtăşanie…

— Ce extraordinar şi nemaiauzit de ciudat, spuse prinţesa pe un ton amabil şi se înclină. Zâmbea aşa cum Boston nu o mai văzuse niciodată până atunci.

Poate fi frumoasă, gândi el surprins. Probabil că poate chiar să placă.

— Nu este ciudat, Alteţă Regală, spuse mesagerul înclinându-se în direcţia ei. Nu, boala nu era deloc ciudată. Prinţul ieşise călare dis-de-dimineaţă, pe ploaie şi vijelie, se întorsese abia noaptea,

tremurând şi îngheţat! Medicul casei îi prezisese imediat că pentru lipsa lui de judecată va trebui să plătească cu boală şi cu febră.

— Un prinţ care nu se teme nici de vreme rea, spuse regina. Ce frumos. Ce îmbucurător. Un molâu, şi aruncă o privire scurtă către Boston, de fapt nici nu mi-ar fi plăcut deloc pentru fiica mea.

Johanna miji ochii.

— Pare ciudat, mesagerule, nu am vrut să înţeleg că logodnicul meu s-a îmbolnăvit, spuse ea. Ciudat mi se pare mai de grabă că prinţul, şi acum îl privi pe Boston pentru prima oară în ochi, se află totuşi, încă de ieri, aici, printre noi.

Mesagerul încremeni uluit.

— Nu se poate! strigă el. Este imposibil! Când am părăsit Burgundia, Alteţa Sa Regală îşi revenise în aşa măsură încât medicii ne dădeau speranţe pentru o apropiată vindecare completă, dacă nu va părăsi din nou aşternutul înainte de vreme. Drept pentru care tatăl său m-a trimis la voi cu însărcinarea să dau expresie profundului său regret. De îndată ce prinţul se va fi vindecat complet va porni la drum spre Granada şi va cere mâna prinţesei. Chiar şi în timpul febrei celei mai mari, el o privi pe Johanna rugător, suspinele lui, prinţesă, vă erau dedicate Vouă!

Johanna izbucni într-un râs batjocoritor.

— Aşa se şi cuvine, spuse ea înclinându-şi puţin capul.

Nici pe acela nu-l vrea, gândi Boston nedumerit. Pe mine nu mă vrea, dar nici pe prinţul adevărat tot nu-l vrea. De fapt, nici nu e de mirare, cine să-l vrea, la nici treisprezece ani şi fără să-l cunoască.

— Ei, băiete, spuse regina întorcându-se spre el. Auzise ce trebuia să audă. Ce ai de zis?

Boston ştia că nu există explicaţie care să o mulţumească pe regină. Şi totuşi nu trebuia încă să se dea bătut.

— Un escroc, maiestate, un escroc! strigă el arătând spre mesager. Încerca să pară indignat. Ce batjocură! Cine spune că acest mesager a fost trimis într-adevăr de regele Burgundiei? Există dovezi pentru asta? Să dovedească cine este!

Era uimit de impertinenţa lui. Cât de isteţ era! Aproape că se credea cineva.

— Ce presupunere inteligentă! spuse prinţesa ţuguindu-şi buzele. Dar să punem totuşi o dată întrebarea invers. Ai tu, băiatule, dovezi că eşti habsburgul? Arătă spre rucsacul lui. Poate că acesta este motivul pentru care nu ai pus niciodată jos sacul acesta urât de când ai călcat în Alhambra? Conţine poate daruri regale de bun venit, pe care vrei să mi le predai în mod solemn? Pecetea Burgundiei? Hai să vedem ce duci cu tine, în săculeţ! Aşa va fi uşor de hotărât care dintre voi spune adevărul: mesagerul regal – sau tu.

Regina încuviinţă din cap. Doica îl privi curioasă.

Boston răsturnă scaunul şi fugi.

17.

Pablo îşi dădu seama că aţipise abia când tresări auzind deasupra lui zgomote, goană şi strigăte. Era de neiertat să adoarmă în timpul gărzii.

Se uită în sus, spre Generalife, unde chiar de curând dispăruse un servitor cu băiatul despre care se spunea că ar fi prinţul de Burgundia; apoi trecu alt servitor cu mesagerul imperial.

Paşii se apropiau sonori, pe pietriş, şi nişte voci răcneau ceva. La o cotitură a drumului, la vreo cincizeci de paşi distanţă, apăru tânărul prinţ cu ochii holbaţi. Fugea împrăştiind pietrişul, fugea de parcă era împielițatul pe urmele lui, fugea cu săculeţul lui ciudat pe umăr, cu faţa plină de groază şi disperare.

Pablo îşi cunoştea misiunea. Ce bine că se trezise la timp! Sări în picioare şi se postă în mijlocul drumului, cu sabia scoasă.

În spatele băiatului auzea acum vocile apropiindu-se, dar nu dădea atenţie cuvintelor.

Opriţi-l!

Puneţi mâna pe el!

Prindeţi-l pe băiat!

Va primi o recompensă. Poate i se va permite să se întoarcă mai devreme acasă. Ce se va mai mira fata lui când îi va ieşi pe neaşteptate în faţă.

— Opriţi-l! Acum înţelegea strigătele. Era aşa cum se gândise.

Băiatul era deja în faţa lui. Ridică privirea. Abia acum părea să observe că în drumul lui există un obstacol. Probabil că până atunci toată atenţia lui se îndreptase numai spre zgomotele din spate, încercase să scape de ele, acum, deodată, pericolul se afla în faţă.

Pablo era soldat. Ucisese oameni în război, cunoştea privirea cu

care se uita acum la el băiatul. Frica asta nesfârşită, alimentată de conştiinţa că acum totul se termină. Că nu mai există nicio ieşire. Şi privirea lui, complet lipsită de speranţă, totuşi implorând întruna milă.

Pablo ucisese oameni care îl priviseră aşa în ultimul moment. Bărbaţi care ridicaseră spada împotriva lui. Băiatul ăsta însă nu avea spadă.

— Te rog! şopti el, şi Pablo îl văzu că era istovit. Oricum, tot va cădea înainte să ajungă la poalele dealului Alhambrei. Îl va prinde altă gardă.

Să-l prindă altă gardă.

Pablo făcu un pas mic într-o parte.

— Ha! răcni el. Văzu nedumerirea din ochii băiatului. Ai să mi-o plăteşti!

Băiatul gonea. Când Pablo căzu la pământ, el dispăruse.

— Vai, vai, aoleu, gemu Pablo ţinându-se de genunchi. Un servitor trecu pe lângă el în goană, fără să-i arunce măcar o privire, apoi şi un al doilea, strigau şi cereau gărzii următoare, de pe drum, să-l prindă pe băiat.

Pablo se zvârcolea de durere, pe pământ.

— Au, au, au! gemea el. Următorii paşi de la Generalife i se păreau încă foarte obositori. Să meargă mai încet, mai uşor. Nu trebuia să fie neprevăzător. Piciorul meu! Piciorul meu!

Prinţesa ezită o clipă când trecu pe lângă el, în jos, ridicându-şi fusta cu mâinile. Dacă nu ar fi fost doar o părere ar fi crezut că ea zâmbeşte.

Pablo se rezemă cu spatele de un copac, ţinându-se de genunchi. Chiar dacă nu mai auzeau zgomote sus, nu putea să fie sigur că nu-l vede nimeni.

De ce făcuse asta?

Băiatul nu avea spadă.

Pentru asta vei plăti, Pablo. Poate fi un băiat străin mai important decât tine?

Nu m-am gândit. Timp de o secundă, pur şi simplu nu m-am gândit. Poate că am aşteptat secunda asta de mai mulţi ani.

Închise ochii. Ce fel de lume este asta, ce fel de vremuri! Sfântă Mărie, Maica Domnului, fie-ţi milă de mine!

Boston gâfâia. Printre vârfurile pinilor de deasupra lui soarele îi desena pe faţă modele delicate de căldură şi lumină. Ciripitul unei păsări de pe o creangă, faţă de cântecul canarului reginei din colivia lui de pe Generalife, suna slab şi obosit. Toate erau ca la sosirea lui, parcă cu nesfârşit de mult timp în urmă. Numai că acum frica lui era alta.

Dar nu mai putea fugi. Să se odihnească numai o clipă, aici, în pădure, cu toate că de pe drum încă mai pătrundeau până la el paşii şi strigătele urmăritorilor săi. Să se odihnească, numai o clipă.

Şi după aceea?

Trebuie să mă gândesc bine, nu trebuie să fac nicio greşeală. *Pentru Torquemada totul este o dovadă.* Aş putea să las rucsacul aici.

Dar dacă mai târziu îl vor găsi urmăritorii lui? În Alhambra toţi ştiau al cui era rucsacul. *Dacă găsesc cutia, vei arde.*

Sau ar putea să ia rucsacul şi să lase numai mobilul. Dar şi atunci ei ar bănui că este posesorul lui. *Vor spune că este unealta diavolului. Te vor bănui că ai legământ cu diavolul.* Şi, pe lângă asta, îi era imposibil să renunţe la mobil. Cine ar fi putut să spună dacă mai exista totuşi vreo posibilitate, indiferent care.

Până la urmă mă vor prinde, jos, la poartă. Niciun alt drum nu duce în oraş. Cum aş putea să trec cumva dincolo de poartă?

Vei arde.

De pe cărare auzi scârţâitul unei căruţe, scrâşnetul roţilor pe pietriş, mersul tărăgănat al unui măgar. Lângă animal mergea un bărbat obosit, în straie maure. Boston strânse rucsacul mai tare.

Grădinarii de sus, de pe Alhambra, erau tot cei din vremea emirului, nimeni nu ştia să îngrijească grădinile mai bine decât ei, nimeni nu se pricepea mai bine decât maurii la jocurile de apă. Nu

avea de ales. Numai câţiva paşi până la cărare.

— Te rog! şopti Boston. Te rog!

Omul se prefăcu că nu îl aude. Că nu îl vede. Dar măgarul îşi încetini mersul, căruţa aproape că se oprise. Abia după ce Boston dispăruse în căruţă, sub crengile tăiate, vrejurile de mărăcini, tufele uscate, animalul începu să meargă din nou ceva mai repede. Până le tăie calea garda, jos, la poartă.

— Ce-i cu astea, musulmanule? întrebă un soldat tânăr. Camaradul lui rămăsese aşezat pe pământ, cu paharul pentru zaruri în mână.

— Hei, Juan! Aşteaptă, până mă întorc la tine, escrocule! Contează numai dacă văd şi eu! Îl apucă de umăr pe maur. Ce scoţi tu din cetate?

— Nu vezi? spuse maurul apucând creanga de deasupra. Crengi şi vrejuri de mărăcine şi lemn mort din grădinile Alhambrei! Crezi tu că prea-înţeleptele Lor Maiestăţi vor ca gunoaiele astea să ardă pe colină, sub ochii lor? Crezi că vor să inspire fumul de lemn jilav? Ya Allah, ce oameni sunteţi voi, creştinii ăştia! Nu mai aveţi şi în altă parte grădini la palatele voastre? Eu duc lemnul mort afară din cetate, afară din oraş, soldatule, acolo unde trebuie să ardă, dincolo de ziduri, la locul de ardere!

În timp ce omul vorbea, soldatul de gardă se uita aproape tot timpul nerăbdător la camaradul lui.

— Văd cum potriveşti zarurile! strigă el. Juan, măi escrocule! Să nu crezi că nu văd ce faci! Apoi se întoarse din nou spre maur. Şi tu, să nu te mai obrăzniceşti când vorbeşti cu mine! spuse el. Cu vârful spadei ridică plictisit câteva vrejuri de mărăcine, împunse la întâmplare printre crengile din căruţă. Boston îşi ţinea respiraţia. Spada trecu pe lângă braţul lui.

— Păi, par să fie toate cum trebuie să fie. Camarade, dă-i drumul! Se trânti jos, pe solul nisipos, lângă al doilea soldat de gardă şi apucă paharul. Aşa! Şi aşa! Acum poţi să arunci zarurile, escrocule!

— Ai controlat totul, camarade? strigă soldatul învârtind

manivela grea care ridica grilajul vertical al porţii. Ştii că a fugit un băiat blond!

— Arată maurul ăsta a băiat blond? strigă prima gardă şi numără ochii zarurilor pe degete. Ce o să te mai miri acuma, Juan, ticălosule!

Căruţa ieşi pe poartă hodorogind, grilajul vertical coborî în spatele lor, dar abia acum inima lui Boston începu să bată, gata să se spargă. Maurul opri măgarul după ce intră pe primele străzi din oraş.

— Aşa, animalul meu cuminte, spuse el atât de tare încât Boston se temu că măgarul speriat va face un salt şi va trage căruţa după el. Iacă, am ieşit din Alhambra, pe poartă. Cât de prost a fost mâncătorul de porci când m-a crezut că există un loc de ardere afară din oraş! Trebuie numai să mă uit şi să găsesc un loc unde să-mi pot lăsa încărcătura. S-o mai duc înapoi, în cetate, unde trebuia să fie arsă, lângă casa grădinarului din Medina, nu se mai poate.

Boston îşi ţinea respiraţia. Ştia că maurul îi vorbeşte lui. Şi că el nu voia să vorbească cu el.

— Ei şi acum o să las o clipă căruţa singură, spuse el atât de tare încât măgarul speriat începu să zbiere caraghios. I-aaa! I-aaa! şi oamenii de pe stradă întoarseră capul după el. Da, da, acum o să părăsesc căruţa, doar o clipă.

Boston înţelese. Încet, atât de încet încât nici el nu auzea cum trosnesc crengile, se lăsă să alunece jos din căruţă. Braţele îi erau zgâriate, pe faţă avea dâre subţiri de sânge uscat, dar nu-l dureau deloc. Se tupilă după primul colţ, dar înainte de a dispărea pe uliţă, se mai întoarse încă o dată înapoi.

— Mulţumesc! şopti Boston.

— Ce bine, animalul meu bun, că ţi-ai recăpătat puterile, spuse maurul scărpinând măgarul pe frunte. Acum hai să mergem mai departe.

— Ei? spuse comandantul.

Pablo stătea în faţa lui cu capul plecat.

— N-ar fi trebuit să mi se întâmple, murmură el. Pereţii camerei de gardă erau văruiţi în alb şi era o răcoare plăcută.

— Cum? întrebă comandantul. Uită-te la mine când vorbeşti. Cum s-a putut întâmpla? Un băiat neînarmat, şi tu cu sabie?

— Avea în mână un pietroi, domnule comandant, spuse Pablo. Mi l-a azvârlit în genunchi. În primul moment am crezut că s-a rupt osul. M-am prăbuşit la pământ şi atunci a trecut pe lângă mine. Durerea era cumplită, domnule comandant.

Comandantul clătină din cap nehotărât.

— Ăsta e genunchiul? întrebă el arătând spre piciorul stâng al lui Pablo pe care soldatul îl ţinea uşor îndoit în timp ce se sprijinea pe un baston zdravăn.

Pablo încuviinţă din cap.

— Da, domnule comandant, spuse el. Dar acum se pare că nu mai e chiar aşa de rău. Camaradul meu m-a uns cu o alifie.

Comandantul îşi sprijini bărbia în mână gânditor.

— Cum se face însă că adineaori, când ai intrat aici, am avut impresia că piciorul drept ar fi cel care te doare, spuse el. Ei, poate că m-am înşelat.

— E stângul, domnule comandant, strigă Pablo. Piciorul stâng, foarte sigur!

— Mi se pare că în astfel de lucruri este greu să te înşeli, spuse comandantul şi îi sfredeli lui Pablo ochii cu privirea. Aşa o fi. În alte privinţe, de altfel… făcu un gest de lehamite. Este indiferent. Ai fost întotdeauna un soldat bun. Nu te voi pedepsi pentru neglijenţa ta.

Pablo plecă fruntea.

— Dar mă gândesc că, deocamdată, tu, cu genunchiul tău rănit, ca soldat eşti de prea puţin folos! Poţi să schimbi garda de la închisoare. Acolo, jos, nu trebuie să alergi. Acolo uşile sunt încuiate. Acolo trebuie numai să stai şi să vezi ca nimeni să nu găurească zidurile cu unghiile goale. Râse. E locul potrivit pentru un invalid ca tine.

— Foarte mulţumesc, domnule comandant, şopti Pablo şi încercă să salute numai cu un singur picior. Când părăsi încăperea avu grijă să şchioapete cu piciorul care trebuie.

18.

La *funduq* nu se putea duce, probabil că acolo l-ar fi recunoscut. Şi atunci încotro? Nu cunoştea pe nimeni în oraş. Dar era liber.

Boston se rezemă de un zid. O adevărată minune, era liber. Pentru că trei oameni îl ajutaseră să fugă.

În ceea ce îl priveşte pe maur, nu este chiar atât de uimitor, gândi Boston. Maurii îi urăsc pe regi. Duşmanul regilor este prietenul lor. Că maurul m-a ascuns în căruţa lui este deci de înţeles. Nu a făcut-o pentru mine; a fost răzbunarea lui faţă de creştini.

Dar soldatul de pe deal? De ce a sărit într-o parte soldatul de pe colina Alhambrei? De ce îi lăsase drumul liber şi luase asupra lui pericolul de a fi văzut şi pedepsit?

Iar prinţesa, purtarea prinţesei era cea mai ciudată dintre toate. De ce îl ajutase prinţesa? Pentru că, totuşi, asta făcuse. Fără prinţesă nu ar fi scăpat niciodată.

Sau a fost numai o întâmplare? Prostie? Prinţesa nu arăta a proastă şi stângace. De ce sărise în faţă servitorului tocmai în momentul când se pregătea să-l prindă? De ce fugise de colo-colo agitată, după aceea, când a venit şi al doilea servitor, şi aşa a putut, cu greu, să se strecoare pe lângă ea?

Fără prinţesă nu ar fi putut părăsi niciodată Generalife, chiar dacă după aceea ea a strigat tare, „Prindeţi-l!" De ce l-a lăsat să fugă când era deja limpede că nu era el prinţul Filip, cu care ar fi trebuit să se mărite? Deci că el nu prezenta niciun pericol? Fusese sigur că ea voia să-l vadă arzând.

O femeie cu voal pe faţă trecu pe lângă Boston cu un coş într-o mână şi cu un copil de cealaltă mână. Copilul plângea şi se zbătea şi mama îi vorbea supărată. Unele lucruri nu sunt deloc altfel decât la

mine acasă, gândi Boston.

Şi câtă vreme nu ştiu cum pot să mă întorc, trebuie să văd cum mă ascund aici de regină. Dar unde? Nu cunosc pe nimeni, în afară de Tariq. Şi el a dispărut.

Un evreu bătrân şi gârbovit, cu perciuni la tâmple, trecu strada. Fireşte! Cunoştea un om. Cunoştea un om în Granada care trebuia să se ferească de regi, ca şi el. Poate că evreul îl va ascunde.

Străzile semănau între ele, una arăta la fel ca şi cealaltă.

— Spre Realejo? întrebă Boston şi bătrânul zâmbi. Poate îşi închipuie că şi eu sunt evreu, gândi Boston. Unui băiat mâncător de porci nu i-ar fi arătat atât de amabil drumul.

În Realejo întrebă de Isaac. Nu înţelegea groaza care se furişa pentru un infim moment pe feţe de îndată ce pronunţa numele; până când ajunse pe stradă. Mai mirosea încă a foc.

— Nu! şopti Boston.

Acolo unde se aflase casa, prin a cărei poartă tânărul servitor îi condusese înăuntru pe Tariq şi pe el, nu mai exista acum decât o ruină înnegrită de funingine. Grinzi carbonizate se înălţau spre cer, sub planşeele prăbuşite erau doar cărămizi sparte şi cenuşă prăfoasă.

Evreul nu ar fi trebuit să vorbească aşa cu soldatul, de ce nu fusese mai umil. Ar fi trebuit să ştie că astfel de oameni se răzbună. Întotdeauna.

O femeie tânără ieşi pe stradă dintr-o casă învecinată, şi vru să treacă pe lângă el, dar Boston o prinse de braţ.

— Asta este casa lui Isaac? întrebă el. Cu toate că ştia.

— Asta a fost casa lui Isaac, spuse femeia. Nu trebuia să-şi desprindă braţul, Boston îi dăduse drumul mai înainte. Şi acum ştim că ne aşteaptă cu adevărat ceea ce ne-au ameninţat. Era un zvon…

O fetiţă ieşi pe uşă şi se uită curioasă la Boston. Femeia o goni înapoi cu un gest.

— Un zvon? şopti Boston.

Femeia îl privi nesigură. Bănuitoare.

— Păi, n-a fost decât un zvon. S-a vorbit că Isaac ar fi vrut să încalce interdicţia regilor de a scoate afară din ţară aur şi argint. Şi de aceea l-au… îşi acoperi faţa cu palmele. Poate că este adevărat, şopti ea. Soldaţii au umblat mult timp prin curte şi au căutat, înainte de a da foc casei. Au târât afară nişte saci, cine ştie ce o fi fost înăuntru!

Apoi se uită din nou la Boston. Pe un ton hotărât spuse:

— De aceea, noi ceilalţi de aici, nu vrem să încălcăm poruncile regilor! Ne strângem lucrurile. Împachetăm! Dar ce să împachetezi când nu ai voie să iei nimic. Părăsim Realejo şi ne părăsim patria, la fel ca şi toţi cei de pe strada asta. Nu aşteptăm să ni se întâmple ce i s-a întâmplat lui Isaac şi fiului său.

— Ce li s-a întâmplat? întrebă Boston. Unde sunt acum?

— I-au luat soldaţii. Nu ştie nimeni dacă mai trăiesc. Noi împachetăm! Dispăru în labirintul străduţelor.

Boston se aşeză descurajat pe un rest de zid. În jurul lui totul mirosea a fum.

Depozitul de mărfuri al lui Isaac fusese golit de soldaţi şi incendiat, acum evreii din Granada trebuiau să o ia de la capăt în noua lor patrie, fără pic de avere. Şi ce însemna asta pentru revolta lui Tariq? De unde vor căpăta acum maurii aur pentru arme?

Dar pentru Boston asta nu avea nicio importanţă. Acum nu mai cunoştea pe nimeni în Granada.

Johanna îi întoarse doicii spatele.

— Lasă-mă în pace! spuse ea de la fereastră. Pot să fac ce vreau! Şi, în afară de asta, n-am făcut nimic.

— Aşa a arătat, spuse doica. Căprioară dragă! Mama ta crede că l-ai lăsat intenţionat pe escroc să scape! Este foarte neliniştită. Ar fi putut să fie un spion al maurilor. Acum nu vom mai afla niciodată cine a fost. De ce s-a infiltrat la noi. Poate că a şi ajuns demult la cei ce l-au trimis, oricine ar fi ei, şi le trădează ceea ce trebuia să afle aici

pentru ei. Asta bănuieşte regina.

— Regina bănuieşte întotdeauna tot ce poate fi mai rău, spuse Johanna uitându-se mereu afară, pe fereastră. După-amiaza se apropia de sfârşit, cerul pălea. Ce ar avea de spus băiatul? Ce a văzut? Toată noaptea a fost beat!

— Poate că s-a prefăcut! spuse doica. Dar uită-te totuşi la mine, lunişoara mea! Ca să se poată furişa noaptea mai uşor din camera lui! Ca să nu atragă atenţia gărzilor! Aşa bănuieşte mama ta!

— Ah, prostii! spuse Johanna şi acum se întoarse totuşi spre doică; Era fricos şi prost şi tont! Maurii nu ar fi trimis niciodată ca spion un nătăfleţ atât de nepriceput!

— Seamănă leit cu logodnicul tău, spuse doica. De asta l-au ales ca spion. Ştia toată lumea că îl aşteptăm pe prinţ. Nu era chiar aşa uşor să găsească un băiat care să se poată infiltra în interiorul cel mai intim al Alhambrei, chiar în cercul cel mai restrâns al familiei! Asta bănuieşte…

— …mama mea! spuse Johanna. Între sâni simţea perniţa albă. Avea muchiile ascuţite.

Doica clătină din cap.

— Reginei îi este teamă că maurii pregătesc o revoltă! Cine ştie? În curând nu va mai fi sigură, aici, în cetate…

— N-are decât să creadă ce vrea! Ce-mi pasă mie? Logodnicul meu este în depărtata Burgundie şi cu celălalt, oricine ar fi fost, nu am nimic de-a face.

— Dar părea că…

— Nu totdeauna lucrurile sunt aşa cum par. Am crezut că eşti mai isteaţă, doică! Şi acum ajunge! De ce ar fi trebuit să fac asta?

Doica ridică din umeri şi se retrase. Johanna se aplecă din nou afară, pe fereastră.

Undeva acolo, jos, el fugea disperat. Era mic şi fricos şi ea mulţumea Sfintei Fecioare, în faţa căreia mama ei se arunca permanent în genunchi, că nu era el logodnicul ei. Dar avea un secret. Şi era foarte sigură că nu avea nimic de-a face cu o revoltă a

maurilor.

Johanna scoase cu grijă perniţa albă din decolteu şi o privi. De unde ar putea să vină? Din ce o fi făcută? La ce o fi bună? Băiatul avea un secret şi acum, fără ca cineva să ştie, ea era legată de el, participa la ceva misterios, necunoscut.

Îi părea atât de rău că este prinţesă. Trebuia numai să aştepte. Va afla într-o zi în ce constă secretul. Până atunci nu va povesti nimănui despre asta.

Nu avea niciun sens să mai rămână în Realejo, *juderia* din acest oraş era locul cel mai periculos. Dacă Boston, oricum, nu cunoştea niciun refugiu, era indiferent încotro se îndrepta, ca să se ascundă; dar să plece din Realejo, trebuia.

Umblase pe străzi, fără ţintă, ajunsese în piaţa de mătăsuri de pe Bab al Ramla, şi, ca să aibă totuşi o ţintă, căutase străduţele în care se va afla în viitor Alcaiceria; mai hoinărise şi pe uliţa pantofarilor şi pe uliţa postăvarilor. Pretutindeni oamenii se îmbulzeau, discutau, se tocmeau, deşi era duminică, dar asta pentru mauri nu avea nicio importanţă. Ziua lor de odihnă era alta. Care era ziua lor de odihnă? Nu îi întrebase niciodată pe Tukan, sau pe Kadir, sau pe toţi ceilalţi. Poate că acum ar fi fost bine dacă ar fi ştiut mai multe.

Dar pentru mine nu sunt periculoşi maurii, gândi Boston. Pe mine mă caută regii din Granada. La toate porţile oraşului gărzile mă pândesc acum pe mine: un băiat blond, cu ochi cenuşii, îmbrăcat în cele mai fine haine regale. Ar trebui să am altceva cu ce să mă îmbrac, dacă vreau să părăsesc oraşul. Dar cum aş putea să plătesc?

Şi în afară de asta: vreau într-adevăr să părăsesc Granada? Totul a început aici, cu placa aceea, în Alcaiceria, chiar dacă nu pot să spun ce legătură are. Dar asta trebuie să aflu. Numai aşa poate că voi găsi drumul înapoi.

Stomacul îi ghiorăia. Nu numai pentru haine îi lipseau banii.

Nu ai de ales, Boston, regina a hotărât demult pentru tine. Dacă te prind zbirii, ce crezi că vei păţi?

Boston se opri. La marginea pieţei, de unde se deschidea o privelişte largă până sus, la Alhambra, se aşează pe o treaptă. Scările duceau în oraşul de jos. Căută în rucsac ghidul de călătorie.

Trebuie să părăsesc oraşul. Dar mai întâi trebuie să ştiu ce se întâmplă acum.

Planul oraşului nu-i era de niciun folos, văzu asta de la prima privire. Oraşul se schimbase, cum să nu se schimbe în cinci sute de ani! Dar mai erau şi pagini despre istoria lui. Trebuia să ştie ce se va întâmpla.

Un întreg capitol era dedicat anului 1492. Evreii au fost izgoniţi, convoaie jalnice de oameni, care nu voiau să se convertească, părăseau ţara cu miile, neavând la ei nimic altceva decât ce purtau pe trup. Deci se va întâmpla cu adevărat.

Pe mare piraţii au atacat apoi, ca să le prade, corăbiile cu evrei fugari bogaţi. În furia lor că nu au găsit comori, le-au despicat trupurile ca să le scormonească măruntaiele, după aur şi argint. Nu le venea să creadă că fugarii nu găsiseră vreo posibilitate să ia cu ei o parte din averile lor.

Boston închise ghidul de călătorie. Îi venise rău. Existau lucruri care nu era admisibil să se întâmple, pe care viaţa pur şi simplu nu trebuia să le permită.

Deasupra Alhambrei cerul de seară se colora în roşu.

Dar poate că toate s-ar putea să vină altfel. În cele din urmă ghidul mai afirma că în acest an a fost descoperită America; dar el însuşi văzuse cum îl refuzase regina pe Columb.

Putea să se întâmple altfel decât scria în cărţi? Ce s-a întâmplat, totuşi s-a întâmplat.

Acesta este anul 1492, gândi el, şi totuşi, Boston, încă nu s-a întâmplat nimic.

19.

Emirul îl lăsă să aştepte.

Tariq şedea în piaţa dintre căsuţele albe, lipite pe coastă ca nişte cuiburi de rândunele suprapuse, în aparentă dezordine, având acoperişuri dintr-un strat greu de pământ negru, care asigura în interiorul lor răcoarea chiar şi în verile cele mai fierbinţi. Între ele, labirintul străduţelor întortocheate; nu exista o ascunzătoare mai bună, în toată al-Andalus.

Însă, totuşi, nu era un loc potrivit pentru un domnitor! gândea Tariq. Nu era un loc pentru Abu abd'Allah, emirul din Granada! De la palatele Alhambrei la colibele acestui sat de munte mizerabil! Şi să numeşti munţii ăştia principat! Umilirea nu putea fi mai mare. De ce nu îi lăsaseră regii-mâncători-de-porci cel puţin unul dintre palatele lui din oraşele fostului său imperiu? Pentru că se temeau de el.

— Dar priveliştea, spuse o voce calmă în spatele lui şi o mână se aşeză numai pentru o clipă pe umărul lui Tariq, este incomparabilă. Nu eşti de aceeaşi părere cu mine?

Tariq se întoarse speriat. Nu se întâlnise niciodată cu emirul, cât timp acesta trăise în Granada. Îl văzuse numai de la distanţă. Că emirul era tânăr, ştia, în asta se şi puneau toate speranţele. Tânăr şi puternic şi înţelept în război. Dar că era atât de tânăr, nu îşi închipuise.

— Am iubit priveliştea de pe Alhambra, spuse emirul zâmbind. Dar acum mă întreb uneori: priveliştea asta de aici nu o întrece de departe? Ce ai prefera, băiete? Priveliştea vastă peste câmpiile Vegăi, sau cea de aici, din văile al-Pudxarras, spre piscurile Sierrei, acoperite de zăpadă iarna, golaşe şi cafenii vara, arzând roşii când

apune soarele?

Tariq simţi că se înfurie. Nu venise să converseze despre frumuseţea peisajului. Nu era vreme pentru visare.

— Am o veste bună pentru Voi, Mulay, spuse el şi se înclină. Vă aduc bani pentru o armată. Apucă punga de piele. Şi acesta este numai începutul! Ştiţi că regii au început să-i alunge pe evrei! Noi îi vom ajuta pe fiii Israelului să-şi ducă averile peste mare, pentru asta ei ne vor răsplăti din plin. Mijloacele sunt aici pentru a porunci să se făurească arme, emirule! În toată Gharnata bărbaţii stau pregătiţi aşteptând ordinul Vostru!

Emirul nu făcu niciun gest că ar vrea să primească punga.

— Tu mi te adresezi cu un titlu care nu mi se mai cuvine de multă vreme, spuse el. Am auzit de soarta îngrozitoare a evreilor. Recunosc, sunt uimit. Nu m-am aşteptat să se întâmple atât de curând.

— Mulay, spuse Tariq. Aurul!

Abu abd'Allah se aşeză pe parapetul care mărginea piaţa în partea dinspre vale. Sub ei, pe coasta muntelui, se întindea plaiul cu terasele lui: livezi de măslini, portocali. Pe un ogor, doi băieţi adunau pietroaie mari şi le stivuiau pe margine.

— Toată Gharnata aşteaptă numai cuvântul Vostru! strigă Tariq. Toată Gharnata îşi pune speranţa în Voi, Mulay! Dacă vă puneţi în fruntea noastră, cine ne mai poate opri?

— Sunt abia trei luni de când am predat regilor oraşul, spuse emirul. Se întoarse foarte încet spre Tariq, ca şi cum i-ar fi venit greu să-şi desprindă privirea de la satele paşnice din vale. Ce s-a schimbat în aceste săptămâni? Crezi tu că regii au devenit mai slabi de atunci? Sau crezi că erau deja slabi astă iarnă? Le-aş fi predat eu oraşul fără luptă, din laşitate, dacă totuşi mai putea fi păstrat?

Tariq tăcea. Asta era ceea ce presupuneau toţi în Gharnata, fapta despre care se şuşotea printre maurii din Albaicin: că Abu abd'Allah fusese prea laş ca să lupte pentru regatul său. Că nu mai voia decât să aibă linişte. Că nu-i păsa de ţara lui.

— Pe nimeni nu îl doare pierderea Gharnatei mai mult decât pe mine, băiete, spuse emirul. Cât de mult timp am încercat totul! Dar ei au arme, pe care noi niciodată… tăcu.

Tariq simţi cum îi creşte mânia. Nu plănuiseră şi pregătiseră ei revolta, sub ochii regilor, prietenii lui şi cu el, nu se îngrijiseră ei să se strângă bani, ca să se poată făuri arme; şi toate astea cu conştiinţa sigură a pericolului? Ei fuseseră convinşi că emirul le va fi recunoscător, va jubila. Nu va ezita nicio zi.

— Când şi-au construit oraşul lor, la poalele dealului Alhambrei, spuse emirul, tabăra de campanie Santa Fé, în forma crucii lor; atunci am ştiut că zilele vechii Gharnata sunt pe sfârşite. Nu le-aţi văzut armele? De secole am luptat în ţările crucii şi semilunii, cavalereşte, om cu om. Noi luptăm cu spada şi cu lancea, acoperiţi de arcaşi. Regii însă, băiete, vocea lui deveni mai sonoră, au artilerie cu care străpung zidurile! Nu le-aţi văzut – tunurile?

Tariq se uită la el. Desigur, tunurile.

— Ce vreţi să faceţi împotriva lor cu spadele şi săbiile voastre? strigă emirul. Ce am fi putut să reuşim pe timp de iarnă împotriva unui duşman atât de înfricoşător? La ce ne-ar mai fi fost de folos, chiar şi cea mai tare fortăreaţă? Nopţi întregi am vegheat şi am cugetat, am cercetat planurile Gharnatei: în cât de multe locuri vor lovi ghiulelele, cât de multe vor distruge? Ce am fi putut apăra? Sări în picioare. Vrei să auzi şi tu răspunsul, băiete? Nimic, chiar nimic nu am fi putut apăra! Mai întâi ne-ar fi spart zidurile oraşului şi în continuare ar fi făcut casele una cu pământul, cu tunurile lor! Şi ce crezi că face o astfel de ghiulea dacă nimereşte oameni?

Mergea în sus şi în jos, în sus şi în jos, respira greu.

— Ca şi cum eu nu mi-aş iubi patria la fel ca voi şi nu aş fi vrut să o apăr, dacă ar fi fost vorba numai de viaţa mea! strigă el. Dar cu ce preţ, băiete, cu ce preţ? Ar fi căzut mii de oameni seceraţi de ghiulelele lor şi până la urmă oraşul tot ar fi ajuns în mâinile lor şi noi maurii am fi fost nimiciţi pentru totdeauna! Gemu. Nu a fost mai înţelept atunci să negociem condiţii care să îngăduie poporului

meu să-şi ducă mai departe viaţa în Gharnata aşa cum o cere de la noi Coranul, wa Allah?

— Am putea să ne cumpărăm şi noi tunuri! strigă Tariq. Îi mai întindea încă emirului punga de piele. Căpătăm aurul de la evrei! Atunci vom fi egali cu regii!

— Şi deci ar trebui să îndrept aceste tunuri împotriva propriului meu oraş? întrebă Abu abd'Allah. Ar trebui deci să distrug Gharnata mea? Să-i incendiez casele, să-i nimicesc locuitorii? Asta vrei tu, băiete?

Tariq clătină din cap nelămurit.

— Dar noi suntem atât de mulţi şi gata de luptă, Mulay! strigă el. Şi vom avea curând şi atât de mulţi bani! Cu siguranţă că există o posibilitate!

Emirul zâmbi.

— Băieţii vorbesc ca nişte băieţi, spuse el. Dar bărbatul trebuie să acţioneze ca un bărbat. Nu există întotdeauna o posibilitate în viaţă, băiete. Pentru Gharnata mea nu mai există nicio posibilitate. Perla Sierrei şi-a pierdut strălucirea pentru totdeauna.

— Mulay! strigă Tariq. I-ar fi plăcut să creadă că emirul vorbea aşa din laşitate. Dar înţelegea că adevărul era mult mai lipsit de speranţă.

Salomon şi-a petrecut ziua întreagă în inima oraşului. A cutreierat străzile. A zăbovit în pieţe, A ascultat discuţiile şi a tras cu urechea pe la ferestre. Încerca să afle ce se va întâmpla, încotro ar trebui s-o apuce.

Toată lumea era revoltată, asta a înţeles repede, numai motivele nu erau peste tot aceleaşi. Printre mauri domnea mânia, furia, păşeau prin oraş cu capetele sus, arătau prin fiecare gest că îl socoteau încă tot al lor. Soldaţilor le aruncau priviri pline de dispreţ, vorbeau arăbeşte, nu numai între ei, deşi fiecare ştia că şi castiliana lor era la fel de bună ca şi a oricărui creştin, cădeau în genunchi, când striga muezinul. Oraşul nostru, oraşul nostru! strigau maurii

fără glas, prin fiecare gest şi fiecare privire. Niciodată nu veţi face din Gharnata noastră un oraş al crucii!

Evreii, dimpotrivă, fugeau aplecaţi, pe ascuns; se furişau lipiţi de ziduri, în umbra caselor, de parcă ar fi vrut să se facă nevăzuţi. Focul din Realejo le arătase ce îi aşteaptă şi că de acum încolo nu mai existau decât două căi.

Salomon încercase să vorbească cu oamenii despre care ştia că ţineau, ca şi tatăl lui, două sărbători în fiecare săptămână; dar ei se grăbeau, nu îl mai cunoşteau, ameninţau că vor chema soldaţii.

— Noi suntem creştini! strigau aceşti *conversos.* Mulţumim Domnului că, în sfârşit, ne-a condus pe drumul cel bun! Mulţumim Sfintei Fecioare că, în sfârşit, am renegat superstiţia noastră mozaică! Ce să avem de-a face cu tine, copil de evreu? *Marrano!* Vrei să ne duci la pierzare? Crezi că vrem să ardem pe rug?

Unul singur a vorbit cu el, repezit, în spatele perdelei unui negustor de legume.

— De ce a făcut asta tatăl tău? şopti el şi îl apucă pe Salomon de umeri. N-a ştiut că prin asta ne face, pentru noi toţi, insuportabile ultimele săptămâni în Granada? Că acum vor cotrobăi în fiecare casă şi îl vor bănui pe fiecare că a încălcat poruncile regilor? Cum a putut să creadă că depozitul lui nu va fi descoperit? Acum frica domneşte în Realejo, e plin de soldaţi! Grăbeşte-te să părăseşti Granada, Salomon! Pentru tine n-o să fie niciodată suficient să te converteşti la creştinism. N-o să te creadă niciodată că o iei în serios. Pleacă din oraş! Pleacă din ţară! Soarta noastră va fi îngrozitoare.

Dar nici cei care nu voiau să-şi abjure credinţa nu vorbeau cu el. Fugarii se adunau la porţi şi erau percheziţionaţi brutal de gărzile care înjurau, râdeau; copiii plângeau. Dincolo de porţi, convoiul lor fără sfârşit şerpuia pe şoselele Vegăi, prin întreg regatul: spre Málaga, spre Almeria, spre toate porturile de pe coastă.

— Dă-ne pace, băiete! spuneau ei. Crezi că vrem să ne vadă soldaţii cu tine? Să creadă că vrem să încălcăm edictul, ca şi tatăl tău? Crezi că vrem să ardem pe rug?

De dimineaţă Salomon încă mai crezuse că îl va prelua vreo familie, ca pe un fiu în plus; o familie care, ca şi tatăl lui, spunea duminica Tatăl Nostru şi sâmbăta Kidduşul.

La amiază crezuse totuşi că ar putea să meargă împreună cu oamenii care îşi părăseau patria de dragul credinţei lor.

Seara, în sfârşit, ştia că va rămâne singur.

Nu mâncase nimic toată ziua şi îi era foame. La asfinţit, când ţăranii cu măgarii lor ieşeau pe porţile oraşului în drum spre casă, el aştepta lângă zid şi întindea mâna în tăcere, la fel ca nenumăraţi alţi cerşetori. A căpătat smochine uscate, atât de zbârcite încât nimeni nu voia să le cumpere, măsline, la fel de tari ca şi sâmburele lor, o ţărancă i-a dat o bucată de pâine. Când s-a întunecat, a hotărât că nu mai poate rămâne în oraş.

Acum însă, porţile erau închise. Dar mâine, gândi Salomon, mâine…

În clipa asta îl văzu pe băiat venind spre el.

Înainte de toate Boston şi-a făcut rost de o pătură. Doi călăreţi mauri descălecaseră şi se aşezaseră la marginea pieţei de mătăsuri ca să converseze în acea limbă ciudată ale cărei sunete veneau din adâncul gâtlejului; un soldat i-a observat şi s-a furişat în spatele lor; Boston a înţeles că soldaţii regilor trebuiau să trăiască într-o permanentă frică, aici, în Granada.

Bărbaţii îşi ţineau caii de căpestre, aceştia tropăiau, neliniştiţi, agitaţi. Pe el nu l-a observat nimeni.

Ştia că soldatul nu va urmări pe cineva care fură de la mauri. Cu o mişcare rapidă a tras pătura de pe unul dintre cai. Şi a fugit.

Boston nu mai furase niciodată, dar de pătura asta avea nevoie, câtă vreme nu îşi putea cumpăra haine noi. O aruncă pe umeri şi o ţinu strânsă la piept. La spate îi atârna mult peste genunchi, în faţă îi acoperea vesta de mătase. Mirosul tare al sudorii de cal îi intră pe nas. Îi veni să strănute. Cel puţin la prima ochire poate că nu mai arăta exact ca acela pe care îl căutau.

Apoi îl descoperise pe băiat. Iată că mai cunoştea totuşi un om în Granada! Deci tânărul supravieţuise focului, nu îl luaseră nici prizonier; era băiatul care ascunsese pâinea împletită şi leşinase – un fricos ca şi el însuşi!

De acum încolo Boston îl urmă pe băiat. Spera că îl va duce la tatăl lui, poate că şi tatăl lui a putut să scape, dacă fiul lui reuşise să fugă; dar a înţeles repede că băiatul era singur, ca şi el. Şi că nu putea să-l ajute, pentru că nu exista nimeni care să-l ajute nici pe el.

Totuşi, Boston s-a simţit uşurat. Băiatul trebuia să fugă şi el de regi; dar se descurca bine în Granada, se descurca bine în epocă. Boston voia să meargă împreună cu băiatul.

Abia după ce se întunecase, îi vorbi.

— Hei!

Băiatul se ghemuise pe pământ, lângă zidul oraşului, ca să doarmă; tresări şi se holbă la Boston, cu spatele strâns lipit de pietre. Apoi se uită în jur, parcă urmărit.

— Nu te teme! şopti Boston şi se lăsă să alunece pe pământ, alături de el, lângă zid. Pământul mai era cald încă şi acum, seara, de la soarele din timpul zilei.

Nu mă mai recunoşti? Eu ştiu cine eşti, Salomon. Mă bucur foarte mult că te-am găsit! îi zâmbi băiatului care tremura. Ştiu ce s-a întâmplat la voi acasă.

— Taci! şopti băiatul. Un moment părea că va sări în picioare şi va fugi.

— Linişteşte-te!

Boston se uită la el.

— Trebuie să plec din Granada! Cât mai repede posibil! Nu vrei şi tu? Sau atunci de ce te culci aici, la numai câţiva paşi de poarta oraşului, dacă nu vrei să părăseşti oraşul în zori, ca şi mine?

Băiatul şi-a strâns capul între umeri. Nu a răspuns.

— Mă cheamă Boston. Brusc, a înţeles de ce îi era băiatului atât de frică de el. Şi-a strâns pătura de cal şi mai mult peste vesta de mătase. Îţi jur că nu sunt unul de al lor, indiferent cum ar arăta

hainele mele!

Văzu o scânteiere în ochii băiatului.

— Am fugit de ei, şopti Boston. Exact la fel ca şi tine. Hai să fugim împreună! În doi nu mai eşti atât de singur. În doi eşti mai puternic.

Băiatul nu-i răspunse nici acum.

— Eu nu mă descurc aici, şopti Boston. Înţelegi, Salomon? Sunt străin în Granada. Şi te rog mult de tot să mă ajuţi!

Băiatul coborî umerii prudent. Părea că se gândeşte.

— Oricum, nu pot să schimb nimic, spuse el cu voce slabă. Privirea lui aluneca cercetătoare peste părul blond al lui Boston, peste vesta lui de mătase de Almeria brodată cu argint; peste pantalonii de mătase, peste pantofii cu cataramă.

— Acum tot eşti aici. Şi dacă vrei să mă torni, toarnă-mă!

— Îţi dovedesc că nu vreau să te torn, şopti Boston. Ascultă-mă! Dacă aş vrea să te torn ar mai trebui să aştept până mâine-dimineaţă? De ce aş aştepta să dispari pe poarta oraşului? Nu ar fi cel mai inteligent să te torn acum, când porţile sunt închise şi oraşul încă nu doarme? Când n-ai putea să scapi? N-ar fi fost şi mai inteligent să te torn, fără să schimb absolut niciun cuvânt cu tine? Dacă m-ar fi interesat să te dau pe mâna soldaţilor regelui, de ce mai trebuia să aştept?

Băiatul ridică din umeri resemnat.

— Crezi oare că pot să-ţi spun unde să fugi? Că ştiu vreo ascunzătoare în care sunt dosite comori? Averile fugarilor evrei?

Boston s-a întins pe pământ şi şi-a tras peste el pătura de cal, până când nu i s-a mai văzut nici părul.

— Acum vreau să dorm, spuse el. O să ai destul timp să fugi de mine, dacă tot mai crezi că sunt un turnător.

Observă brusc cât este de obosit. Somnul nopţii trecute nu mai conta. Somnul cu capul vâjâind, într-un pat care se învârtea.

Niciodată nu crezuse că ar putea dormi aşa: cu soldaţii pe urmele lui, într-o vreme care nu era a lui, într-o ţară necunoscută; şi fără să

aibă habar ce îi va aduce ziua următoare. Ochii i se închiseră.

20.

Au părăsit Granada la strigarea muezinului. Cântecul plutea din nenumărate minarete peste întreg oraşul, trezea pe oricine nu dormea buştean, indiferent dacă era creştin, evreu sau muslim. Maurii desfăşurau covoarele de rugăciune şi îngenuncheau, cu faţa spre răsărit, de unde soarele tocmai îşi trimitea primele raze peste orizont; spre Mecca, aşa cum hotărâse profetul.

Creştinii îşi trăgeau încă o dată plăpumile până la bărbie şi se întorceau pe partea cealaltă, recunoscători că religia lor nu le cerea acest sacrificiu matinal; evreii însă, rămâneau culcaţi, deşteptaţi din somnul neliniştit, cu ochii pironiţi în tavan, plini de frică faţă de ceea ce le-ar putea aduce ziua care începuse.

Salomon nu dispăruse în timpul nopţii, Boston văzu asta când se trezi. Băiatul era culcat lângă el, fără pătură, tremurând în răcoarea dimineţii, după o noapte fără somn.

— Nu deschid acum porţile? şopti Boston. Tăcuse şi ultimul muezin. Deci totuşi mergem împreună? Rucsacul îl lăsase în spatele unei pietre; n-avea niciun rost să-l ascundă. Îl vor găsi, asta nu putea împiedica, dar să-l găsească cât mai târziu, asta putea să încerce. N-ar fi putut să fugă niciodată din oraş cu rucsacul în spate. *Unealta diavolului.*

Salomon încuviinţă din cap. Arăta de parcă s-ar fi lăsat în voia sorţii, indiferent ce i-ar fi putut aduce. Îşi pierduse familia; casa lui arsese; în faţa lui se afla străinătatea sau rugul. De ce să nu meargă cu acest băiat străin?

Paznicii de la poartă căscau somnoroşi.

— *Doi marranos* pe drum spre cocina de porci? spuse unul şi vru să ridice cu sabia pătura pe care Boston o ţinea strâns înfăşurată pe

el. Simţi mirosul de evreu, tarta te? la arătaţi-ne comorile voastre!

Boston ştia, fireşte, că la poartă vor fi percheziţionaţi, la ce ar mai fi folosit edictul dacă nu era aplicat cu stricteţe? Tocmai de aceea părăsise rucsacul, banii, mobilul, ghidul de călătorie. Îşi ţinu respiraţia.

Să scotocească în hainele lui Salomon nu dură mult, iar pungă nu avea.

— Bravo, evreiaşule! spuse primul paznic şi-l îmbrânci pe Salomon care ieşi pe poartă împleticindu-se. Acum poţi să pleci afară, în lume! Să-ţi câştigi acolo tu însuţi pâinea muncind! Sau crezi că sunt prea bune mâinile astea fine şi albe, care n-au fost deloc bune când l-au răstignit pe Mântuitorul nostru?

Dar fără bătaie, gândi Boston speriat. Salomon însă nu făcea niciun gest de apărare. Stătea cu capul plecat.

— Şi acuma tu, purceluşule evreu, spuse paznicul. Poate că glumele îl treziseră definitiv. Nu vrei să grohăi pentru mine, *marrano*? Ia grohăie pentru mine ca fraţii tăi, porcii, ucigaş al lui Hristos!

Îi vor lua pătura ca să caute monede ascunse, galbeni, bijuterii. Asta era sarcina lor. Vor descoperi hainele lui de mătase. Un băiat cu părul blond în veşminte regeşti. Vor ghici cine era.

— Grrohh! făcu Boston. Trase aer în acelaşi timp pe gură şi pe nas, apăsă spatele limbii pe cerul gurii şi grohăi. Grrohh! Grrohh!

Paznicul se bătu pe coapse.

— Bravo! aşa-i cuminte, *marrano*! Nu-ţi pare bine că poţi vorbi din nou în limba ta porcească?

Un al doilea paznic se apropiase şi râdea împreună cu el.

— Încă! Mai fă aşa încă, purceluşule! Îi trase pătura de pe umeri.

Boston tremura.

— Grrohh! Grrohh! Fuga se sfârşise.

— Ia uite aici! spuse paznicul surprins. Un evreu mucos în mătasea cea mai fină! Şi hainele de sărbătoare cele mai frumoase ale fraţilor mei şi ale surorilor mele sunt din pânză grosolană! Poate

Domnul Nostru să vrea asta? Se pregătea să-i smulgă vesta, dar celălalt îl opri.

— Avem instrucţiuni să-i lăsăm să plece, cu tot ce poartă pe corp, n-ai auzit? Aşa încearcă ei să ocolească edictul, dar regina e miloasă. Ei se îmbracă în mătăsurile cele mai scumpe, poartă cinci haine una peste alta şi speră să le vândă când ajung la destinaţie! Broderie de argint! Asta îţi aduce o cină, *marrano,* când o să ajungi în Sicilia, sau la Constantinopol, dar nu mai mult! Până te vor goni din nou şi de acolo!

Îl bătu pe Boston pe spate cu latul sabiei.

— Mai grohăie o dată pentru noi, aşa-i cuminte! Şi acum afară, în lume! Nu-i aşa că fără ei doi Granada are deja un miros mai proaspăt, camarade?

Salomon îl aştepta la numai câţiva paşi distanţă de poartă. Îl cuprinse pe Boston după umeri.

— Nu trebuie să plângi, Boston, şopti el. Nu le face hatârul. Asta le place, vor să ne umilească! Nu plânge, Boston! Am scăpat de ei!

Cu mâinile tremurânde Boston îşi înnodă din nou pătura pe el. N-au ghicit, eu nu sunt un *marrano.* N-au ştiut că sunt creştin, ca şi ei.

Acum nu îşi mai putea opri suspinele. Dar paznicii îl percheziţionau deja de mai mult timp pe fugarul următor şi nu-i dădeau atenţie.

Granada în aprilie, prezent

Manuel se interesase în dreapta şi în stânga. Încercase să o facă fără să atragă atenţia, dar zadarnic. Nici măcar nu îşi putea aminti exact cum arăta băiatul. În afară de părul lui blond.

— De ce nu te duci la poliţie, să reclami furtul? îl întrebau colegii de la prăvăliile vecine. A luat ceva de valoare? E prima oară când ţi se fură? De ce te tot agiţi, Manuel?

Dar poliţia veni din proprie iniţiativă în Alcaiceria şi întrebă de

băiat. Negustorii ridicau din umeri. Unii se uitau la Manuel încruntând sprâncenele.

El nu mai credea încă demult că ar putea să-l găsească pe băiat. Dacă acesta dispăruse într-adevăr aşa cum se spune în poveştile de demult – nu îl observase chiar nimeni în acel moment? Un om nu putea să dispară de la o secundă la alta fără să observe nimeni!

Dar nici tu însuţi nu ai observat nimic, Manuel.

I-am întors spatele, am fost laş. Am crezut că nu pot suporta să văd ce se întâmplă. Acum nu pot suporta să nu ştiu.

— Manuel! îl strigă negustorul de la prăvălia vecină. N-ai văzut! Şi acum alergi prin toată Alcaiceria întrebând dacă a observat cineva un hoţ şi în timpul ăsta ei te fură în fiecare oră sub ochii tăi! Unde ţi-e capul, Manuel?

Manuel dispăru în fundul prăvăliei. Scoase din raft o sticlă şi trase o înghiţitură. Dacă îi merge tot aşa, o să o ducă de acum zilnic într-o uşoară beţie. Dar ar fi cel puţin o explicaţie pentru felul ciudat în care se purta, cel puţin vecinul lui va înceta să-l tot întrebe de ce devenise atât de indiferent faţă de hoţi.

În afară de unul.

— Manuel! strigă vecinul. Ai client!

Manuel mai trase o ultimă înghiţitură. Căldura coborî pe gât, capul i se uşură. Nu se clătina încă.

Oamenii din Nord n-au decât să ia ce le place. Manuel trebuia să ştie unde a rămas băiatul.

al-Andalus, 1492

Înaintau foarte încet, Salomon părea extrem de obosit. Dar cel puţin mai putea să arate direcţia în care trebuiau să meargă.

— Spre sud! spuse el şi se poticni din nou. E uşor de găsit, după poziţia soarelui.

Boston încercase să-şi amintească harta.

— Spre mare? întrebă el.

Salomon încuviinţă din cap. Pe lângă ei treceau familii, taţi cu copii pe umăr, mame cu copii de mână, bunicuţe bătrâne sprijinindu-se cu greu în bastoane cărora soldaţii le retezaseră măciuliile de argint; toţi mergeau pe drumul către coastă, spre Málaga, afară din ţară.

— Mergem cu ei numai o bucată! murmură Salomon. Ochii aproape că i se închideau în mers. Apoi urcăm la munte.

— La munte? întrebă Boston uluit. Ce să facem la munte?

O familie trăgea după ea un cărucior în care se ghemuiau un bătrân şi doi copii.

— Trebuie să mă odihnesc, murmură Salomon. Boston văzu că mergea aproape adormit. Acolo, sub măslini, unde nu arde soarele. După ce mă trezesc din nou, putem…

Se prăbuşi.

Pomii răspândeau o umbră tremurătoare, ca un model de şal din dantelă. Boston îl acoperi pe Salomon pe spate cu pătura şi se rezemă de un pom, lângă el. Salomon respira liniştit, poate că acum îşi uitase frica.

Dar eu nu mi-am uitat frica, gândi Boston. Pretutindeni în ţară mă caută acum pe mine, pe băiatul care a înşelat-o pe regină şi care a scăpat de gărzile ei; pe băiatul blond, în haine de mătase. Indiferent unde aş ajunge…

Apoi, brusc, se ridică în capul oaselor. Ce prostie din partea lui! Fireşte că în curând îl vor căuta peste tot în ţară: dar acum încă nu! Cum ar fi putut regina să transmită vestea mai departe? Nu existau telefoane fixe, nici mobile, nu existau nici măcar staţii de radio, sau telegraf Morse. Acesta era secolul al cincisprezecelea, cine voia să transmită o veste trebuia să trimită mesageri.

— Şi aceştia, desigur, ar putea să fie călăreţi, murmură Boston. Numai atunci ar fi mai iuţi decât mine.

În oraş, până seara, fiecare va şti că regina poruncise să fie căutat un băiat, asta era sigur. În oraş i-ar fi dat de urmă. Dar cât de departe în ţară pătrunsese deja vestea?

Ca fugar, sunt sigur, gândi Boston. Poate că sunt ceva mai sigur ca fugar evreu, care poartă haine scumpe, ca să le vândă la destinaţie.

Boston se uită în sus, la coroana măslinului. Şi totul începuse cu placa, în Alcaiceria, acum era sigur. Nu putea să fie deloc o întâmplare că se trezise brusc în această epocă, de îndată ce atinsese placa ciudată; şi că acum găsea peste tot acelaşi scris, pe sute de plăci ca aceea. Exista o legătură între placa din bazar şi plăcile din Alhambra. Şi dacă el o înţelegea…

Salomon se mişcă în somn şi gemu, apoi tresări şi se trezi.

— Am visat! şopti el. Apoi închise ochii din nou.

Dacă ar putea să regăsească placa, placa asta din Alcaiceria. Dacă ar atinge-o din nou, aşa cum o atinsese în cealaltă viaţă a lui, în bazar. Poate că acesta ar fi drumul lui înapoi.

Este singura urmă pe care o am, gândi Boston, singura soluţie care îmi vine în minte. Şi de aceea trebuie să găsesc placa.

Salomon ofta în somn. Apoi, brusc, surâse.

— Visează mai departe, şopti Boston şi simţi cu uimire că privindu-l pe Salomon îi vine şi lui să surâdă. Dacă măcar visele te pot consola!

Dar unde ar trebui să caute placa? Când se trezise pe neaşteptate, în crângul de pini, nu o mai avea în mână. Dispăruse. Dar unde se afla acum? Rămăsese în Alcaiceria? Atunci căutarea nu avea şanse. Alcaiceria însemna viitorul, şi ca să ajungă acolo avea nevoie tocmai de placă.

Nu poate să fie aşa! gândi Boston. Dacă drumul în timp m-a dus în trecut, trebuie să existe şi o posibilitate care să mă ducă din nou în viitor. Poate că trebuia să rămân în Granada, Granada e plină de plăci ca aceea, e plină de scrisul acela. Dar în Granada nu puteam rămâne. Ce este mai important acum: să scap de regi sau să caut placa? Dacă mă prind în timp ce o caut, trebuie să ard pe rug.

Fusese important să părăsească Granada. Pentru el nu exista nicio altă posibilitate, nu acum.

Salomon se mişcă din nou în somn. Surâsul de pe faţa lui dispăruse. Boston îl bătu uşor pe umăr.

— Crezi că acum putem să mergem mai departe? şopti el. Pe stradă treceau pe lângă ei familii; bătrânii rămăseseră în urmă, trebuiau căraţi, şedeau în cărucioare. Cu oamenii aceştia trebuia să fugă, dacă nu voia să fie recunoscut.

— Cred că acum o să pot, spuse Salomon frecându-se la ochi. Nu mai dormisem demult. Se întinse. Era uimitor cât de puţin somn îi trebuise ca să se transforme în alt tânăr. Urcăm în munţi, la revoltaţi. Urcăm la Alpujarras.

— La Alpujarras? şopti Boston, deşi nu era nimeni care să-i poată asculta. Umbrele de pe solul roşcat se mutaseră, se micşoraseră, se retrăseseră lângă trunchiuri.

— De unde ştii unde se ascund revoltaţii?

Salomon ridică din umeri.

— Nu ştiu, spuse el. Doar m-am gândit. La Alpujarras trăieşte acum emirul. N-ar trebui să fie el conducătorul lor?

Boston clătină din cap încet. Nu era sigur ce voia mai mult: să părăsească ţara asta la fel ca şi miile de oameni, sau să se alăture celor care luptă împotriva regilor.

Despre care însă, istoria scrisă nu ştia nimic.

— Şi oricum: cine ştie dacă am găsi loc pe o corabie, spuse Salomon. Între timp ajunseseră din nou pe şosea. Praful se ridica de sub nenumăratele picioare. Uită-te la ei! Câte corăbii ar trebui să fie în porturi ca să-i primească pe toţi! Şi cu ce am vrea să plătim călătoria?

Boston se uită în jur.

Şi aceştia erau numai oamenii care părăsiseră oraşul în dimineaţa asta. În porturi aşteptau de multă vreme alţii, fugiţi zilele trecute. O vestă de mătase nu ar fi suficientă pentru doi pasageri, ca să treacă peste mare.

Chiar dacă m-aş urca pe o corabie, gândi Boston. Dacă aş călători cu ei la Constantinopol, la Neapole sau în Sicilia: cum aş putea

atunci să mai găsesc placa? Din Granada a trebuit să plec, nu aveam de ales; dar călătoria ar fi bine să nu ducă prea departe.

— Urcăm la Alpujarras! spuse el.

Îi veni să râdă. Cât de ciudat era totul! Tukan şi Kadir l-ar invidia pentru această aventură, Serghei n-ar crede nici în ruptul capului că el a trăit toate astea, Boston, băiatul mamei.

— Urcăm la Alpujarras! Nu trebuia să-şi facă griji. Doar nici nu se născuse încă, cum să-i fie frică de moarte.

Pe drum erau copii desculţi, zdrenţăroşi şi cu feţe murdare; le făceau semne cu mâna. Copiii nu înţeleg nimic, spuse Boston, aşa este peste tot şi în orice vreme.

Nu-i era frică de moarte, poate. Dar, fireşte, îi era frică să moară. De rug. Bineînţeles şi de tortură.

21.

Regina umbla în sus şi în jos prin mexuar.

— N-am închis ochii toată noaptea, spuse ea.

Ferdinand se rezema de o coloană.

— Bea-ţi moca, spuse el. În palatul musulmanilor trăieşti ca un musulman. O moca o să-ţi învioreze spiritul.

Regina, supărată, făcu un gest de refuz.

— Te-ai gândit vreodată, Ferdinand, cine putea să fie băiatul ăsta? întrebă ea. Neajutorat, de la bun început. Şi când l-am primit, se opri în faţa lui, în cămaşă de maur!

— Asta poartă, după cum ştii, fiecare al doilea om în oraşul ăsta, spuse Ferdinand. Bea-ţi moca, porumbiţa mea. Linişteşte-te.

— Şi blond! strigă regina reluându-şi mersul. Blond ca habsburgul! De aceeaşi vârstă cu habsburgul! Vrei să crezi, Ferdinand, că asta nu poate fi decât o întâmplare?

Ferdinand ridică din umeri

— Întâmplare sau nu! spuse el. Ce ştiu eu? Nu te mai agita aşa, Isabella. Nu face bine tenului tău alb ca laptele.

Isabella aruncă după el cu evantaiul.

— Cui îi trebuie un spion în Alhambra? Cine ar putea avea vreun interes să afle tot ce se vorbeşte aici? Tot! Şi când a venit, purta îmbrăcăminte maură!

— Păi dacă era într-adevăr un spion al maurilor, spuse regele şi se aşează pe un scaun de lemn care avea un spătar foarte drept şi frumos sculptat, atunci nu au aflat mare lucru de la el! Şi atunci, pentru ce te agiţi aşa de mult?

— De ce le-ar trebui un spion acum, Ferdinand? Îşi reluă mersul, douăzeci de paşi încolo şi douăzeci de paşi încoace. Toată noaptea

am cugetat. Ei plănuiesc un atac! O revoltă! Ferdinand, maurii vor să-şi recucerească oraşul!

Ferdinand oftă.

— Sigur că vor. Cine n-ar vrea, dacă i-a aparţinut odată un oraş ca Granada? Dar pot să o şi facă? Cum ar trebui să procedeze? Unde să se adune? De unde să ia bani pentru armata lor?

— Evreul! şopti Isabella. Ai şi uitat ce au raportat soldaţii despre acel depozit de mărfuri din Realejo? Eu îţi spun, Ferdinand: cineva ar fi trebuit să ducă toate comorile lor pentru ei în afara ţării; şi cât aur ar fi primit pentru asta? Îl privi insistent. Maurii au adunat demult aurul pentru lupta lor, fii sigur! Şi pe conducătorul lor, pufni în râs, îl au şi pe el!

— Laşul? întrebă regele. O ascultase dar nu era convins. Isabella era inteligentă, uneori i se părea că are două feţe; adeseori prevederile ei se şi adeveriseră. Boabdil? Se bucură că acum are linişte!

— Tu îi spui laş. Eu îi spun inteligent. Nu poate fi numit inteligent comandantul de oşti care ştie când bătălia este pierdută? Dar cine ne spune că acum, cu forţe proaspete, nu începe un nou război?

Un servitor intră şi se înclină.

— Comandantul, Maiestate, spuse el.

Isabella încuviinţă.

— Să intre!

Apoi se întoarse din nou către soţul ei.

— Vom trimite trupe în Alpujarras. A fost uşuratic din partea noastră când i-am acordat acolo un principat, pe care îl controlează el singur, oricât de mic ar fi. Acolo, sus, poate aduna în jurul lui oameni, fără ca noi să observăm. Acolo poate să depoziteze arme, cât de multe vrea. Până este gata să lovească.

— Prostii! spuse Ferdinand, dar vocea lui nu mai suna convingător.

— Trebuie să-l oprim, înainte de a fi pregătit. Să-i înăbuşim

planurile în faşă! Dacă aşteptăm prea mult, poate să fie prea târziu!

Ferdinand o privi neîncrezător.

— Am semnat un pact, spuse el. *Pacta sunt servanda!* Nu eşti tu aceea care susţine să respectăm fiecare literă?

Isabella se arătă dezamăgită.

— Ştiu, murmură ea. Ştiu! Nu trebuia să-i acordăm principatul. Ar fi trebuit să plece în Maroc, la Fez, dincolo de mare, în Maghreb! Acum avem pericolul în propria noastră ţară.

Ridică privirea. Comandantul sta neclintit în faţa ei, cu capul plecat.

— Aţi trimis după mine, Maiestate? spuse el.

— Am pentru dumneavoastră o misiune în Alpujarras.

Se despărţiseră de convoiul fugarilor înainte de Lanjarón. Drumul şerpuia acum printre dealuri. Pe lângă pini creştea iarba de un verde primă văratic. Vorbiseră puţin, şi a doua zi, când ajunseseră în sfârşit la Orgiva, Salomon îl întrebase pe un ţăran cum să meargă mai departe. De acolo drumul urca, în serpentine abrupte, numai spre munte.

Când Salomon a început să-i arunce scurte priviri piezişe, dar se întorcea speriat de câte ori ochii lor se întâlneau din întâmplare, Boston a înţeles că în curând el va pune întrebări.

— Şi tu, de unde vii? De ce fugi? Cine eşti în realitate, în hainele astea scumpe?

Cât timp merseseră pe câmpie şi apoi în sus, în munţi, Boston se gândise ce ar fi trebuit să-i povestească lui Salomon. Putea să gândească bine în timp ce mergea, cu susurul pârâului mereu alături. Salomon nu-l va pârî niciodată oamenilor lui Torquemada, el ura prea tare Inchiziţia. Şi că Boston avea legământ cu diavolul nu s-ar fi gândit. Dar adevărul, asta îi era tot mai limpede lui Boston, nu l-ar fi crezut, nimeni nu putea să facă asta.

Trebuie doar să mă gândesc cum mi-ar fi mers dacă cineva, acasă, mi-ar fi spus o astfel de poveste. Aş fi crezut că a înnebunit. Sau,

poate, că minte.

Salomon ar crede că minte şi de atunci înainte între ei ar rămâne un rest de neîncredere. Căci ce motiv ar fi avut oare Boston să nu-i spună adevărul despre locul de unde vine? Salomon nu ar fi putut să-l mai creadă după aceea.

Sau ar crede că Boston e ţicnit, dement, că lucrurile despre care povesteşte sunt închipuite. Rucsacul rămăsese lângă zidul oraşului, cu singurele lui dovezi înăuntru. Oricine ar fi găsit rucsacul, s-ar fi minunat, ar fi fost speriat; dar nu ar fi ştiut că obiectele misterioase din el aparţineau băiatului blond, pe care regina a poruncit să fie căutat în toată ţara.

Dacă l-ar mai fi avut încă, poate că i-ar fi arătat lui Salomon conţinutul, aşa cum i-l arătase lui Tariq în prima zi, când ştia încă prea puţine despre ţara şi epoca asta. Poate că i-ar fi povestit lui Salomon adevărul, dacă ar fi avut dovezi. Dar nu aşa. Avea nevoie de un prieten.

— Am venit din Nord, din Franţa. Ce putea să spună dacă Salomon îl întreba, de ce? Ce căutase în Granada?

— Pe drum m-am întâlnit cu Tariq, tânărul maur, cu care am fost la voi acasă. Dar în *funduq* m-au văzut nişte oameni care m-au confundat. Ei credeau că aş fi prinţul de Burgundia, pentru că am părut blond ca al lui şi pentru că el trebuia să sosească de mai mult timp în Alhambra. Aşa că m-au adus în cetate…

— De ce nu le-ai explicat că se înşală? întrebă Salomon. Chiar şi faţă de povestea asta mai era încă neîncrezător.

— Mi-a fost frică, spuse Boston. Ţie nu ţi-ar fi fost frică? Dacă m-ar fi recunoscut numai unul dintre soldaţii care mă văzuseră seara trecută la voi, în Realejo? Eu totuşi am fugit după aceea, de îndată ce a fost posibil!

Salomon clătină din cap nehotărât.

— Poate să fie adevărul, sau o minciună, spuse el obosit. În vremurile astea nimeni nu poate avea încredere în altcineva. Nimic nu mai e sigur. Dar de ce ar trebui să mă minţi tu?

— Poţi să nu mă crezi Salomon, spuse Boston. Ei mă urmăresc!

Salomon arătă spre casele albe, lipite pe coasta muntelui, deasupra lor, parcă aruncate, ca nişte zaruri, peste stânci, de mâna unui uriaş.

— Acolo trebuie să fie, spuse el.

Din tufele de pe stânga şi de pe dreapta drumului săriră doi bărbaţi în veşminte maure. Ridicară săbiile şi blocară poteca. Apoi îi luară cu ei pe băieţi, fără să întrebe de ce veniseră.

— Păi, e bine, spuse Salomon şi îi zâmbi lui Boston. Acum ne vor duce la el.

Ţăranul se trase la umbră. Încă înainte de rugăciunea de dimineaţă, la ciripitul primei păsări din satul lui, pornise la drum; îşi întinsese pânza pe pământ când razele soarelui de dimineaţă se furişau sfioase peste orizont şi se rugase; apoi pornise mai departe, spre oraş. Oraşul era departe, dar coşul lui din spate nu era greu. Nu avea multe de vândut şi cine ştie cât va mai putea să se ducă încă la Granada, dacă oraşul va deveni primejdios pentru un maur ca el.

Cu cât se apropia de zidurile oraşului, cu atât mai populate deveneau drumurile. Ei auziseră despre asta la ei în sat, ştia că evreii trebuie să plece; nu îşi închipuise cât de mulţi erau. Alhambra lumina roşie deasupra câmpiei; de câte ori se dusese la oraş se oprise mai înainte o clipă, ca să se minuneze de ce puteau face mâinile omeneşti. Acum, deasupra turnului Vela, flutura steagul cu crucea şi el îşi întoarse privirea de acolo.

O familie îi ieşi în cale, bărbatul îl zgâlţâia pe băieţelul care nu mai voia să meargă şi se trântise în praf; băiatul răcnea şi bătea din picioare. Mama ducea în braţe o fetiţă care ţinea ochii strâns închişi; capul ei se odihnea pe umărul mamei.

Ar fi putut să se facă şi mâncători de porci, desigur, gândi ţăranul. Atunci ar putea trăi şi acum în Gharnata. Dar wa Allah! Cine ar vrea să se facă mâncător de porci!

El îi întinse copilaşului o mână din smochinele lui uscate. Băiatul încetă să răcnească şi îl privi uluit. Tatăl zâmbi. Ţăranul încuviinţă din cap prietenos. Îndeplinise încă o dată una din porunci: să fii bun cu săracii şi să le dai pomană. El era un adept credincios al Profetului, chiar dacă nu face niciodată hâdă, adică nu se duce niciodată în pelerinaj la Mecca, este prea sărac şi ogoarele au nevoie de el. Profetul arătase alte căi ca să facă voia lui Allah.

Abia când muezinul chemă la rugăciunea de amiază, ajunse la poartă. Cunoştea cu ochii închişi drumul la piaţa de legume. Dar înainte de a o lua într-acolo, trebuia să se mai odihnească un pic.

Găsi un loc la umbră, lângă zid. Se mai oprise acolo câteodată, nu pentru mult timp. Numai pentru câteva minute, apoi va porni din nou. Nu trebuia să se întoarcă la noapte cu mâinile goale, îşi luase o a doua nevastă şi ea aştepta acum un copil. Avea multe guri de hrănit.

Lucrul acela ciudat îl văzu abia după ce reuşise să se convingă că trebuie să meargă mai departe. Când se aplecase să ia în spate coşul. Materialul din care era făcut lucea în spatele unei pietre.

Sacul nu era foarte mare şi ţăranul văzu dintr-o privire că cineva îl purtase mult timp. Pânza era uzată, curelele de piele erau decolorate şi în unele locuri se scorojiseră şi se scofâlciseră. Semăna cu un coş de spate din pânză, gândi ţăranul, un săculeţ din pânză. Nu mai văzuse aşa un sac niciodată.

Clapa era închisă cu un nasture de lemn, trecut printr-o cheutoare din piele. În interiorul sacului simţi ceva greu.

Ţăranul împinse nasturele prin cheutoare. Deschise clapa şi băgă mâna. Când îşi trase mâna afară inima i se opri o clipă.

22.

— Şi eu nu am vrut să cred! strigă Tariq. Of, ce prost am fost, ce prost am fost!

Trecuseră deja două zile de când era în munţi şi încercase iar şi iar să-l convingă pe emir; dar Abu abd'Allah rămânea neclintit.

— M-am bătut în mai multe războaie decât anii pe care îi numeri tu, a spus el obosit. Care dintre noi doi ştie deci ce ne-ar aştepta dacă am îndrăzni să ne revoltăm?

— Ce prost am fost, ce prost am fost! strigă din nou Tariq. Toată Gharnata a vorbit despre asta, mâncătorii de porci tare şi cu obrăznicie, credincioşii cu mâna la gură: ultimul emir de Granada este laş! Şi-a sacrificat oraşul, regatul, de dragul liniştii proprii! Eu n-am vrut să cred, ei au râs de mine, *dovedeşte-ne că vrea să lupte, noi suntem gata!* Cu multă trudă prietenii mei, care credeau în Voi, ca şi mine, l-au găsit până la urmă în Malaka pe căpitanul care era dispus să uite edictul contra evreilor: acum aţi fi putut avea bani din plin pentru lupta noastră! Dar voi nu vreţi să luptaţi! Emirul este laş! Lovi cu pumnul în parapet şi tresări speriat. Poate că vreţi să folosiţi aurul mai bine ca să vă înălţaţi un nou palat? Poate că de aceea nu puteţi…

— Ce tot spui, băiete! spuse emirul. Pe fiul meu l-au ţinut ostatic ani întregi şi eu nu am renunţat la luptă! Dar am ştiut întotdeauna: dacă a căzut Almeria va cădea şi Granada! Vrei să numeşti înţelepciunea laşitate?

— Mulay! strigă Tariq. Vă rog!

— Hai să jucăm şah, spuse emirul. Servitorul să aducă tabla. Tâmplarul mi-a sculptat figuri noi.

— Şi dacă vă învinge? strigă Tariq. Lasă jocul ăsta să decidă,

Mulay! Dacă învingeţi, nu voi mai insista de acum înainte. Dar dacă înving eu, atunci porniţi la luptă împotriva regilor.

— Piesele albe sunt ale tale, spuse emirul. Ai prima mutare.

Mai întâi se uitase în jur, în stânga şi în dreapta. Se uitase în jur dacă nu-l observă cineva. După aceea ţăranul cercetase obiectele găsite.

Primul lucru era o carte, chiar şi cartea era suficient de înfricoşătoare. Materialul în care era legată nu era piele, nici pergament, dar nu era nici pânză. Culorile chipurilor din interior erau ţipătoare, Alhambra strălucea ciudat şi dedesubt mişunau oameni pestriţi şi neobişnuiţi. Nu cunoştea scrisul. Era mic şi negru, nu erau semnele arabice pe care le văzuse adeseori, iar în mijlocul paginii, din nou chipuri în culori pestriţe, pe care ţăranul nu le înţelegea. Inima lui o luase razna. Puse cartea la loc în săculeţ.

Următorul lucru era o punguţă. Din piele de data asta, nimic deosebit, dar nu se putea deschide, era cusută de jur-împrejur. Niciun nasture. Nicio bandă care să o înfăşoare, ca să o ţină strânsă. Pur şi simplu o punguţă închisă, pe trei laturi, cu o fâşie din metal de care atârna un mic triunghi, tot din metal. În interior, putea să simtă prin piele, nişte lucruri tari, plate, care se frecau între ele, ca banii.

Nerăbdarea lui crescu. Ceea ce găsise era ceva despre care nu mai auzise niciodată. Ceva de neînţeles, ceva străin. Scoase şi al treilea lucru din sac.

Era un ou negru, turtit, dintr-un material strălucitor, ciudat, ceva mai mic decât palma, cu un şănţuleţ care se întindea pe o parte, de la capătul lat până la cel îngust şi se întorcea înapoi pe partea cealaltă. Când înfipse unghia degetului gros în şănţuleţ, oul se desfăcu în două. Pe o parte reflecta ca o oglindă de sticlă; pe cealaltă ieşeau în afară puncte minuscule având pe ele numere şi semne.

Ţăranul închise oul la loc. Nu încăpea nicio îndoială: ceea ce găsise nu era lucru pământesc. Nici mâncătorii de porci nu aveau

astfel de lucruri, cu atât mai puţin evreii; ceea ce găsise el venea din altă lume.

Ţăranul căzu în genunchi, îşi îndoi spatele până atinse cu fruntea pământul prăfos. Voia să-l invoce pe Allah, pe Profet, dar ce voia să-i roage? Să nu fie ăsta sfârşitul lui, să-l apere. Allahu Akbar! Să-i vină în gând ce trebuie să facă.

Dacă în acel moment nu ar fi venit soldatul, ţăranul ar fi ascuns din nou rucsacul în spatele pietrei. Ar fi încercat să-l uite, pe el şi conţinutul lui. Poate că ar fi povestit a doua zi nevestelor sale despre asta, ţinând mâna la gură.

Dar acum nu avea de ales. Încă înainte de a-l întreba soldatul, el îi întinse mâna cu rucsacul.

— Ia uite ce am găsit! Allah e mare! Ia uite ce ciudăţenie am găsit!

Ceea ce, de departe, arăta ca un sat sărăcăcios, de colibe mici, avea de aproape un farmec straniu. Nu exista niciun palat, într-o piaţă deschisă spre vale, se aflau clădirile emirului. Priveliştea era copleşitoare.

Pretutindeni meseriaşii se ocupau să transforme locul în reşedinţa unui principe; pereţii erau acoperiţi cu *azulejos,* urcaţi pe scări de lemn pictorii împodobeau zidurile cu semnele scrierii cufice. În faţa intrării, emirul se odihnea pe un covor ale cărui motive erau ca arabescurile din Alhambra şi privea o tablă de şah.

— Nu arată bine pentru Voi, Mulay, şopti Tariq lăsând mâna să plutească deasupra figurilor. Şah! Nu văd cum aţi mai putea scăpa.

— La jocul regilor se tace, băiete, spuse emirul. Arăta mai serios decât ar fi fost necesar pentru pierderea unei simple partide de şah.

— Tariq! strigă Boston. Garda care îi răsucise braţul la spate, îl lăsă un moment mai lejer, apoi îl strânse din nou. Mă bucur mult că eşti aici!

Şi de fapt, pentru ce? gândi Boston. Doar nu-mi este un vechi prieten, de mulţi ani. Nu l-am cunoscut nici măcar o zi întreagă. Şi totuşi.

Nu mi-a fost prieten dar m-a susţinut. I-o fi fost frică, după toate câte i-am povestit şi arătat; dar nu m-a pârât nimănui. Mi-a dat o cămaşă maură, ca să mă pot ascunde.

Tariq ridică privirea. Arăta supărat.

— Cine îndrăzneşte să-l deranjeze pe emir, în timp ce joacă şah? întrebă el. Apoi tresări speriat. Privirea îi fugea de la Boston la Salomon. Probabil că în acel moment simţea că s-a întâmplat ceva care va nimici orice speranţă privind eliberarea Granadei.

Emirul se uită la Tariq. Mâna lui se odihnea lângă tabla de şah.

— Îi cunoşti pe aceştia doi? întrebă el.

Tariq încuviinţă din cap. Emirul făcu semn soldaţilor. Boston îşi freca încheietura mâinilor. Pe cineva care vine înarmat, îl pot duce aşa, gândi el. Dar cine vine fără arme nu poate fi periculos pentru ei. Ce ar fi făcut, dacă în loc de noi, ar fi mărşăluit în sus pe munte soldaţii reginei?

Cei doi soldaţi mai stăteau încă în spatele lor, cu mâna pe sabie.

— Mulay, spuse Tariq. Boston văzu cât de încurcat era. Acesta este Salomon. Despre tatăl lui am mai vorbit. Emirul încuviinţă din cap.

— Salomon, spuse el. Fii bine-venit la mine.

Salomon făcu un pas înainte, prudent. Să se aşeze nu îndrăznea.

— Iar acesta, de aici, spuse Tariq, şi Boston înţelese că el încerca să înţeleagă ce vedea, este – un prieten. Am crezut că mi-ar fi prieten. Dar că acum stă în faţa noastră în haine de mătase… Se uită la Boston întrebător.

— Înţeleg că eşti uimit, spuse Boston. Dar totul nu este decât o confuzie! Am fost dus pe Alhambra, Tariq, imediat după ce tu plecaseşi, pentru că m-au crezut un prinţ pe care îl aşteptau acolo!

— Filip de Burgundia, spuse emirul. Privirea lui se plimba peste tabla de şah. Regele negru era singur, ameninţat de doi cai şi de doi pioni, în acelaşi timp; în spate pândea regina albă. Dar nu eşti tu? Înseamnă că regii vor să-şi asigure graniţele imperiului lor prin căsătoria între copii. Adică vor să-şi mărească imperiul prin

căsătorie. Păi, întotdeauna este mai bine pentru toţi, decât prin război. În afară de, izbucni în râs, cei doi care trebuie să se căsătorească.

Deveni din nou serios.

— Deci nu eşti tu? Se spune că habsburgul ar fi blond ca tine, un tânăr de paisprezece ani – dar nu eşti tu acela?

Boston clătină din cap că nu.

— A fost doar o confuzie, spuse el. De aceea am şi fugit. Mi-a fost frică, sus, în Alhambra. Se gândi ce dovadă ar poseda că nu este prinţul de Burgundia şi nici nu are vreo legătură cu regii. Tariq! Îţi aminteşti totuşi ce ţi-am arătat în Granada!

Tariq păli.

— Tu m-ai silit, spuse Boston, să ascund rucsacul şi conţinutul lui şi aşa am făcut.

Doar nu crezi că acest Filip de Burgundia…?

Tariq nu răspunse.

Emirul se uită curios de la unul la altul.

În sfârşit, Tariq clătină din cap.

— Nu, cum să cred… Ezita. De rucsac, înţelese Boston, nu voia să vorbească. Nu e cazul. Îi făcu semn din cap emirului. Putem să credem povestea lui. Confuzie.

O servitoare aduse în tăcere o tavă de argint şi o puse jos. Ceaiul din păhărele era fierbinte şi dulce.

Emirul îl cercetă pe Boston cu privirea. Probabil că, între timp, ajunsese la concluzia că acest băiat, indiferent cum ar fi fost îmbrăcat, nu se purta în niciun caz ca o alteţă regală. Lăsă paharul jos şi se adresă lui Salomon.

— Şi tu? De ce ai venit? Te trimite tatăl tău cu vreo veste la mine? Mi-aduci aur?

În ultimele trei zile Salomon umblase cu faţa încremenită şi aproape fără să vorbească. El venise din Granada în al-Pudxarras, uitând ce se întâmplase la el acasă. Acum îşi reamintise brusc.

Începu să plângă.

— Ne-au dat foc la casă! şopti el. Totul a ars! L-au luat pe tata…

— Ars? întrebă Tariq. Ce a ars? Ce s-a întâmplat cu depozitul?

Suspinele îl scuturau atât de tare pe Salomon încât mâna îi tremura. Ceaiul se vărsă peste marginea paharului.

Boston luă paharul cu atenţie.

— I-au incendiat casa, spuse el şi se miră de curajul lui. Nu se ştie ce vor să facă cu tatăl lui! Şi tu mai întrebi de depozit!

Dar Tariq parcă nu mai auzea nimic.

— A ars totul? Sau poate aţi reuşit să predaţi măcar o parte căpitanului? Vorbeşte odată, Salomon!

Salomon clătină din cap. Nu putea vorbi.

— Tariq, spuse emirul. Acest băiat are dreptate. Prietenul tău este preocupat acum de cu totul alte lucruri.

— Dar nu şi noi! strigă Tariq sărind în picioare. Regele negru se răsturnă şi se rostogoli pe tablă. Dacă evreului nu-i mai reuşeşte acum să scoată cu ajutorul nostru averea din ţară, n-o să fie atunci nici aur pentru plata noastră! Şi dacă nu sunt bani pentru noi…

— Atunci nu putem îndrăzni nicio revoltă, spuse emirul şi se uită din nou la tabla de şah. Regele lui era pierdut, nu exista nicio mişcare salvatoare. Miile, zecile de mii de oameni despre care ai vorbit neîncetat, ce pot să facă fără arme?

Fără aur nu sunt arme şi fără arme nu este război. Aproape că mă convinseseşi că asta-i obligaţia mea. Zâmbi şi ridică tabla de şah. Figurile se răsturnară unele peste altele. Dar Allah m-a scutit de o groaznică prostie.

— Mulay! strigă Tariq. Lăsaţi-mă să mă întorc în oraş! Să văd dacă este într-adevăr aşa cum spune el! Lăsaţi-mă să vorbesc cu Santángel, dacă ştie vreo soluţie!

— Trezorierul regelui? întrebă emirul ironic. De ce să te ajute tocmai pe tine să pregăteşti o revoltă împotriva regilor săi?

Tariq mergea de colo-colo.

— Despre asta n-o să afle nimic, spuse el. Lui îi pasă numai de fraţii lui evrei. El însuşi este un *conversa,* Mulay! Numai pe voi vrea

să vă ajute! O să stabilească cu mine un alt loc în care să poată fi dusă averea, înainte de a fi îmbarcată pe vapor! Planul nostru mai poate fi realizat!

Emirul bătu din palme. Un servitor veni.

— Du-i pe băieţii aceştia în *hamam,* spuse el. Şi dă-le haine curate. După aceea să se odihnească şi nu-i trezi la rugăciune. Îi făcu semn din cap lui Salomon. Până la cină o să te simţi mai bine, spuse el. Somnul este cel mai bun consolator.

23.

Îl escortaseră trei soldaţi, ca pe un criminal.

— La Marele Inchizitor! strigaseră ei. Trebuie să vadă Marele Inchizitor! Îl lăsaseră să ducă el săculeţul, a înţeles că nu vor să atingă unealta diavolului.

— Dar n-am greşit cu nimic, strigă ţăranul. Eu doar am găsit sacul, dar nu e al meu! Fără mine nu-l găseaţi niciodată!

Soldaţii nu i-au răspuns şi l-au împins înainte.

Palatul se afla în piaţa mare, mai jos de Alhambra. Se povestea că Marele Inchizitor, temut de toţi, trăia modest, ca un pustnic, retras de la bucuriile lumii, în sihăstria lui.

Avea o faţă cu trăsături aspre. În aceşti ochi surâsul nu era la el acasă, gândi ţăranul. În spatele acestor buze nu locuieşte râsul. În acest om, miile de izvoare ale bucuriei sunt demult secate.

Spre deosebire de soldaţi, Torquemada nu se arătă înfricoşat. Făcu mai întâi semnul crucii şi apoi luă cu propriile mâini cele trei obiecte din săculeţ şi le aşeză pe o masă din lemn tare, de măslin. Le privi mult timp. Deschise cartea şi o răsfoi. Se uită la ilustraţii. Urmări scrisul cu degetul. Îndoi şi frânse coperta lucioasă şi flexibilă.

Învârti şi răsuci în mâini punguţa de piele care nu se lăsa deschisă. O ţinu la ureche. Apoi clătină din cap.

Cel mai mult se uită la ou. Îl deschise şi îl închise de mai multe ori. Lăsă degetele să-i alunece pe punctele înălţate. Deodată sticla se lumină şi sună o mică melodie. Pe fondul gri-închis se mai distingeau şi nişte semne.

— Unde ai găsit asta? întrebă Torquemada. Avea o voce răguşită.

Ţăranul se înclină.

— Ascunsă după o piatră, prea milostive domn, spuse el. Lângă zidul dinăuntru al oraşului. Am dat-o în primire imediat soldaţilor voştri. Trebuie să fie unealta diavolului, milostive domn. Cu aşa ceva nu vreau să am de-a face!

Marele Inchizitor îl privi cu îndoială.

— Aproape că îmi vine să te cred, maurule. Luă din nou oul în mână, cu prudenţă. În încăpere timpul părea că s-a oprit. Soldaţii îşi ţineau respiraţia. Începând din acest moment vor spune pretutindeni ce bărbat curajos era Marele Inchizitor, care nu a cunoscut frica nici chiar în faţa uneltelor diavolului. Mi se pare că am mai văzut săculeţul ăsta; şi nu era la tine.

Unul dintre soldaţi se apropiase şi se aplecase mult înainte ca să observe cum Marele Inchizitor îşi trecea, parcă cercetând, a doua oară degetele peste punctele înălţate.

Pentru un scurt moment sticla se lumină din nou, semnele deveniră vizibile, se auzi un sunet puternic. Apoi oul rămase tăcut şi întunecat.

Marele Inchizitor pipăi săculeţul.

— Pe ăsta, de aici, l-am mai văzut, mormăi el. Şi o să-mi aduc aminte unde.

Făcu un semn soldatului.

— Daţi-i drumul maurului, spuse el. Este destul de speriat. El doar a găsit unealta diavolului. Nu mi se pare întâmplător că diavolul i-a arătat calea spre misterele lui unui necredincios şi nu unui bun creştin. Maurul poate să plece.

Ţăranul căzu în genunchi.

— Vă mulţumesc preamilostive domn! strigă el. Allah să vă păzească!

— N-am nevoie de intervenţia ta, maurule, spuse Marele Inchizitor şi se întoarse cu spatele la el. Fă bine. Şi dispari. Aş putea să mă mai gândesc şi la altceva.

Ţăranul ieşi din încăpere alergând. Pe faţa Marelui Inchizitor se vedea că se chinuie să-şi aducă aminte.

Dar ţăranului nu-i păsa ce mai putea să-i treacă prin cap lui Torquemada. Pentru piaţa de legume nu era încă prea târziu. Era liber. Ştia că nu trebuie să pomenească nimănui despre descoperirea lui. O să-şi vândă smochinele şi, la noapte, o să ajungă iar acasă. Poate că în viitor o să-şi ducă marfa pe altă piaţă.

În Alpujarras cina se desfăşură aproape în tăcere. Salomon încă mai lupta cu lacrimile şi Tariq, Boston înţelegea prea bine, părea să cugete cum ar putea totuşi să-l convingă pe emir.

Mâncarea avea gust exotic. Carne de miel foarte condimentată cu piper roşu şi usturoi, cu orez şi nişte pateuri mici din foitaj cu o umplutură care ardea cerul gurii. Numai salata îi mai amintea de acasă.

— Hai, mâncaţi, spuse emirul şi luă o bucată de trestie de zahăr înmuiată în apă de trandafiri. După călătoria asta lungă trebuie să fiţi flămânzi.

Farfuria lui Salomon era aproape neatinsă când plecă cu ea servitoarea. Bucătarul aduse un platou cu fructe. Boston nu crezuse niciodată că ar putea să mănânce atât de mult.

— Am poruncit să vi se pregătească o cameră, spuse emirul şi se ridică de pe perna de pardoseală. Saltelele sunt deja desfăşurate.

Aproape ca în *hostal,* gândi Boston întinzându-se, cu grijă, pe salteaua lui. Numai că acolo eram patru şi aici suntem numai trei. Şi că au trecut parcă o mie de ani şi de fapt nici măcar nu s-a întâmplat.

— Nu poţi să dormi? şopti Salomon. Era primul care se învelise cu cearşaful. Trebuie să fii la fel de obosit ca şi mine! Poate chiar mai obosit dacă, doar cu câteva săptămâni în urmă, ai călătorit prin Franţa şi prin toată ţara noastră.

Boston privea cerul prin fereastra deschisă. Luna se înălţase şi scălda încăperea într-o lumină rece. Era atât de multă lumină încât aproape că ai fi putut citi.

Salomon se răsucea pe culcuşul lui. Tariq rămânea liniştit.

— Nu mi-ai povestit încă de ce te-ai încumetat la drumul atât de lung din Nord, şopti Salomon. Dacă nu eşti acel prinţ, drept care te-au luat, atunci cine eşti? Am drumeţit împreună prin munţi şi ştiu cum te cheamă; dar în afară de asta nu ştiu nimic despre tine, Boston.

— Nu e nevoie să şopteşti, spuse Tariq de la locul lui.

Se rezemă într-un cot.

— Nu dorm. Mă gândesc. Mă gândesc şi iar mă gândesc cum am putea să-i izgonim pe mâncătorii de porci din Alhambra. Mă tot gândesc până mi se încurcă gândurile.

— Boston? întrebă Salomon, de data asta mai tare. Dacă nici tu, ca şi noi, nu poţi să dormi încă, nu vrei să-mi povesteşti? Poate că o să mă ajute să-mi abat gândurile de la clipele îngrozitoare în jurul cărora se învârtesc întruna.

— Mai bine nu-l mai întreba, fiu al lui Isaac! spuse Tariq. O să-ţi toarne o poveste pe care nu poţi să o crezi; dar după aceea nu o vei mai uita. Vei cugeta că ceea ce susţine s-ar putea totuşi să fie adevărat şi atunci n-o să te simţi mai bine.

Boston tăcea. Ştiu prea puţin despre acest timp, ca să mint, gândi el. Cum aş putea să inventez, pentru Salomon, o poveste credibilă despre călătoria mea încoace, tocmai din Nord? Şi câte am păţit pe drum? Ar observa imediat că toate sunt doar prostii, pe care eu singur le-am scornit. Iar Tariq, oricum, ştie.

— Spune-mi povestea ta, Boston, repetă Salomon. Mai îngrozitor decât ceea ce ni s-a întâmplat în Granada de când domnesc regii, nu poate să fie. Atunci de ce nu aş fi gata să te cred?

— Nu mai am dovada, mormăi Boston. Am făcut ce m-a sfătuit Tariq. Am ascuns-o.

— Dovada? întrebă Salomon. Dovada pentru ce?

Boston se uită dincolo, spre Tariq, care se întorsese cu faţa la perete şi părea că doarme. Dar Boston era sigur că asculta fiecare cuvânt pe care îl pronunţa.

— Am călătorit prin timp, spuse el încet.

Nu-i dăduse răgaz, nu era prima oară când se simţea aşa, după discuţia cu genovezul. Fuga băiatului, grija de a şti din a cui însărcinare jucase el rolul prinţului, o făcuse să uite, însă acum o trezea şi noaptea din somn gândul la mulţimea de suflete neconvertite din Cathai şi Cipangu.

Nu există nicio dovadă, gândi Isabella. Ăsta este necazul. Câtă vreme nimeni nu a încercat să călătorească spre vest, nu vom şti niciodată cine are dreptate: Acest Colón megaloman, sau savanţii mei? A fost o greşeală că Talavera, preşedintele comisiei mele, nu a luat parte la discuţia de sâmbătă. În cele din urmă comisia a recunoscut că planurile genovezului sunt absurde şi a respins pretenţiile lui; dar pentru că acest Colón apăruse în faţa ei pur şi simplu, neinvitat, aşa cum făcea mereu în ultimul timp, nu am avut cum să-l convocăm atât de repede pe arhiepiscop. Desigur, Santángel i-a ţinut locul lui Talavera şi a explicat ce are de spus ştiinţa pe tema asta; şi totuşi, avea impresia că nu fusese destul de conştiincioasă ca să ia o hotărâre definitivă.

De aceea convocase cercul în Sala Ambasadorilor, pentru ultima oară. Se uita la porţiunea lipsă din friza de pe perete, *wa-la ghaliba illa'llah.* Arăta urât, urât, un meseriaş trebuia să confecţioneze o placă nouă. Numai *Dumnezeu este învingător.* Nu avea nimic împotrivă, dacă propoziţia asta împodobea pretutindeni palatul ei, chiar dacă era în arabă.

— Arhiepiscope Talavera! spuse Isabella. Era prima oară când îl vedea după convorbirea de vineri seara. O regină trebuia să poată uita neînţelegerile. Cât de amabil din partea Voastră că aţi dat curs atât de repede invitaţiei mele.

Talavera se înclină uşor.

— Oricând mă chemaţi, Maiestate, spuse el pe un ton cam protocolar, mă prezint cu plăcere. Şi totuşi am speranţa…

Isabella îi tăie vorba.

— După cum vedeţi, l-am invitat la această discuţie şi pe señor

Santángel, trezorierul soţului meu. Şi soţul meu însuşi va apărea curând, se uită spre uşă, sper.

Talavera a înţeles că nu va fi vorba de problemele despre care spera să discute. Regina nu îşi schimbase părerea privind edictul din martie.

— Johanna! spuse el prietenos. Prinţesă! Mă bucur că te revăd! Mi s-a spus că logodnicul tău totuşi nu poate veni. Sper că nu eşti prea necăjită din cauza asta. Îi făcu cu ochiul.

Johanna îşi răsfrânse buza de jos.

— Nu cred că este cuviincios să se vorbească aşa despre asta, spuse ea.

Arhiepiscopul zâmbi.

— Sigur că nu, iartă-mă, Johanna, spuse el. Aşadar, Maiestate, pentru ce m-aţi chemat?

— Este vorba, încă o dată, despre genovez, spuse Isabella. Se uită nervoasă spre uşă. Treptat, escapadele lui Ferdinand deveneau supărătoare. Dacă nu se mai putea desprinde de amante nici atunci când soţia lui voia să îi vorbească, atunci se atinsese punctul când trebuia să discute serios cu el.

— Aş vrea să înţeleg, Sfinţia Ta, de ce comisia voastră de bărbaţi savanţi a respins planurile lui Colón. Mai explicaţi-mi asta pentru ultima oară, chiar dacă eu cred că señor Santángel, îi făcu acestuia un semn din cap, a prezentat foarte bine motivele voastre în discuţia avută cu acest Colón. Şi totuşi, eu încă mă îndoiesc, Sfinţia Ta. Ne este îngăduit să lăsăm cu atâta uşurinţă focului din purgatoriu toate aceste suflete de dincolo de mare, chiar dacă există numai o mică posibilitate de a le salva?

Talavera oftă. Ar fi preferat să vorbească despre celălalt subiect.

Omuleţul acesta în mantie jerpelită era nebun, în privinţa asta nu fusese numai el convins din toată comisia. Se credea ales de Dumnezeu, păi asta ar fi posibil. Dar nu ar trebui să fie ceva mai umil? Domnul însuşi nu a arătat nicidecum o astfel de îngâmfare când a umblat pe pământ şi, oricum, ar fi putut să aibă pretenţia că

este fiul lui Dumnezeu.

— Ceea ce propune el, Maiestate, este imposibil de înfăptuit, spuse Talavera înclinându-se uşor. Contemplaţi globul pământesc cu ochiul Vostru lăuntric! Distanţa dintre coastele Spaniei şi Indiei, pe calea de vest…

Aproape fără zgomot uşa fu deschisă de un servitor. Regina încremeni. Pentru că lui Ferdinand nu îi era ruşine să întârzie de fiecare dată când toţi ştiau care era motivul. Era într-adevăr momentul să discute cu el.

Dar nu era Ferdinand, cel care păşi acum în încăpere cu paşi grei.

— Marele Inchizitor! spuse Isabella surprinsă. Eminenţă! Ce avea de-a face Torquemada cu ruta vestică spre India? Ea nu poruncise să fie chemat. Dar apoi văzu ce ţinea strâns în mâna stângă. L-aţi prins pe băiat!

Marele Inchizitor păru surprins.

— Pe băiat? întrebă el.

Servitorul îi apropie un jilţ. Torquemada se cufundă în pernă, cu toată greutatea.

— Pe băiat, fireşte! Ridică sacul ţinându-l aproape de ochi. De când ţăranul mi-a adus asta am tot cugetat unde l-am mai văzut.

— Şi? întrebă regina. Unde este acum?

Marele Inchizitor clătină din cap. Venise în Alhambra purtat într-o litieră, totuşi ultimii paşi pe jos îl obosiseră. Avea respiraţia grea şi neregulată. Dacă Domnul îmi cere să mai exercit slujba asta la anii mei, trebuie să-mi dea şi putere să fac asta, gândi el. Uneori mă îndoiesc.

— Nu pe băiat Vi-l aduc, spuse el. Încotro l-a dus fuga lui, nu pot să spun. Însă trebuie să vă avertizez, Maiestate, că este extraordinar de urgent să fie găsit şi să fie descoperite uneltirile lui. Făcu o pauză ca şi cum ar fi vrut să mărească tensiunea şi îl măsură cu privirea pe fiecare din încăpere. El are într-adevăr legământ cu diavolul!

Talavera scoase un fel de fluierat.

— Torquemada, ştiţi că în problema legămintelor cu diavolul nu

sunt în totul de aceeaşi părere cu Voi, spuse el şi făcu un pas înainte. Cu atât mai nerăbdător sunt să aflu cum vreţi să vă dovediţi afirmaţia!

Marele Inchizitor rânji. Deschise cu grijă săculeţul care zăcea, inform şi dezumflat, pe genunchii lui. Când îi ridică clapa, mâinile îi tremurau. Un obiect din piele de mărimea palmei căzu pe pardoseală. Johanna se duse în genunchi şi îl ridică.

— Nu acesta! spuse Marele Inchizitor enervat şi făcu un gest de refuz. Uitaţi-vă la ce vă arăt eu!

Ridică în sus o carte.

Talavera o luă.

— Arată ciudat, recunosc, spuse el. O răsfoi. Şi scrisul…

— Nu este conceput în nicio limbă cunoscută de noi! Uitaţi-vă bine toţi, cercetaţi-o cu atenţie. Care călugăr ar fi putut să scrie semne atât de mici şi de egale şi care nu au putut fi totuşi descifrate de niciunul dintre bărbaţii mei înţelepţi? Nici măcar moda asta nouă a tipăririi, despre care mi s-a vorbit, nu ar fi în stare să facă aşa ceva! Uitaţi-vă şi la imaginile păgâne!

Johanna se aplecă peste umărul lui Talavera. Pozele erau strident colorate şi arătau obiecte pe care ea nu le înţelegea. Mai erau arătate şi case ciudate şi oameni în îmbrăcăminte neobişnuită; şi, printre ele, mereu acelaşi cuvânt pe care îl recunoştea: Granada.

— Care călugăr, chiar dacă ar fi priceput în incunabulele cele mai alese, ar putea să execute astfel de imagini? Care sculptor ar putea să le cioplească tiparul? strigă Torquemada. Şi apoi, Maiestate, îi smulse lui Talavera cartea din mână, în această carte inexplicabilă este vorba şi de Voi, tot mereu de Voi!

Acum se apropiase de ei şi Isabella.

— Isabella! strigă Marele Inchizitor şi arătă cu degetul tremurând un cuvânt. Răsfoi mai departe. Isabella! Şi aici: din nou, Isabella! Isabella! şi: Ferdinand! Chiar dacă nu înţelegem ce mai scrie acolo. Vă mai puteţi îndoi?

Isabella se uită la carte încremenită.

— Numele noastre, murmură ea. Lăsă degetele să-i alunece peste scris şi le retrase speriată, ca şi cum s-ar fi temut să nu se apropie prea mult de satana.

— Ba chiar şi portretul Vostru! strigă Marele Inchizitor. Nu este aceasta, regină, pictura pe care Zittoz a lucrat-o pentru Voi, pe tabloul lui cu Sfânta Fecioară? Ce mână omenească ar fi putut să o deseneze atât de mică şi de gingaşă în această carte, chiar şi cu cea mai fină pensulă?

Isabella se lăsă să cadă în jilţ. Tremura.

— Mă înfricoşaţi, Mare Inchizitor, şopti ea.

Între timp Torquemada, neatent, lăsase să cadă cartea pe pardoseală, de unde Talavera o ridică, curios. Santángel se uita peste umărul lui.

— Dar asta! strigă Marele Inchizitor. Şi încă nu e tot! Ia să vedeţi ce mai purta la el băiatul!

Cu degete tremurând de bătrâneţe, scoase oul din săculeţ. Îşi sprijinea mâna dreaptă cu stânga, atât de tare îi tremura. Pielea de pe dosul ei era străvezie, ca pergamentul, străbătută de riduri fine ca firul de păr şi presărată cu pete cafenii.

— Acum, luaţi seama!

Când deschise oul, deveni vizibil interiorul ciudat al acestuia şi imediat sticla din interior începu să lumineze. Se auzi o scurtă melodie, sonoră şi ciudată.

— Ei? strigă Marele Inchizitor. Ei?

Talavera sărise înapoi, ca şi Johanna şi Santángel, când apăruse lumina inexplicabilă. Se apropie cu prudenţă de jilţ tocmai când lumina se stinsese.

— Şi din nou scrierea asta păgână! strigă Marele Inchizitor. Ce ar putea să însemne dacă nu mesajul satanei? Îşi făcu cruce.

— Dar ce este? întrebă Santángel care se apropiase lângă Talavera de scaunul Marelui Inchizitor.

— Asta nu va putea să vă spună niciun bun creştin, señor, strigă Marele Inchizitor aruncându-i trezorierului o privire plină de

dispreţ. Îşi plimbă degetul peste interiorul oului până când lumina se mai aprinse încă o dată scurt şi sună melodia. Care bun creştin cunoaşte oare uneltele diavolului? Dar că acest – ou nu este de origine pământească: vreţi cumva să puneţi la îndoială?

Talavera clătină din cap încet.

— Din îndepărtatul Cathai, poate? întrebă el nesigur. Ei posedă acolo lucruri care nouă ne sunt cu totul necunoscute. Când marele Marco Polo s-a întors din călătoriile lui, a vorbit despre ele. Gândiţi-vă la compas! Cine ne spune că în depărtatul Cathai nu mai există şi alte unelte…

Torquemada rânji plin de dispreţ.

— Şi de unde cunosc oamenii de acolo numele regilor noştri? Numele oraşului nostru? Şi aici, făcu semn să-i dea Talavera cartea înapoi, chiar aici, răsfoi el. Degetele îi tremurau mai tare decât înainte şi i-a trebuit mul t să găsească ce căuta, aici, citeşte tu însuţi: de unde cunosc ei şi numele, făcu o pauză bine calculată, emirului?

— Numele emirului? întrebă Isabella.

Marele Inchizitor răsfoia.

— Abu abd'Allah! strigă el. Şi aici: Alpujarras! Credeţi, preastimate arhiepiscop, că această carte provine din depărtata Cathai? Această carte şi această unealtă – sunt ale diavolului!

Talavera tăcea.

Isabella se uita la carte, apoi din nou la instrumentul neliniştitor. Acum geamul lui era întunecat.

— Nu poate să fie nimic altceva, şopti ea. Trebuie să fie…

— Diavolul s-a aliat cu maurii! strigă Torquemada. Altminteri ce ar putea să însemne scrierea asta? În această carte satana a scris despre voi şi despre oraşul Vostru şi despre emirul din munţi! Nu putem descifra ce este scris în limba lui diabolică: dar ce altceva ar putea să fie decât un îndemn la luptă pentru Boabdil?

— Mare Inchizitor! spuse Talavera. Cu tot respectul…

— Nimic, nimic nu este mai important pentru satana decât să împiedice ca Sfânta noastră Biserică să salveze şi alte suflete! strigă

Torquemada. Faţa lui se înroşise atât de tare încât devenise aproape vânătă. Un om bătrân, foarte bătrân. Nimic! Chiar nimic, chiar nimic! Şi de cine să se folosească pentru uneltirile lui dacă nu de mauri? Pentru ca, Maiestate, să vă izgonească din aceste ţări pe Voi, apărătoarea credinţei, pentru ca…

— Mare Inchizitor, spuse Talavera. Cum să reuşească asta maurii? Maurii sunt prea slabi şi încă de mai multă vreme!

— Nu, dacă satana însuşi le susţine cauza! strigă Marele Inchizitor. Mâinile îi tremurau tare de atâta agitaţie şi gâfâia. Nu, dacă însuşi satana…

În momentul acela ceva căzu pe pardoseală zăngănind şi se rostogoli pe dalele de piatră.

— Johanna! strigă regina.

Până atunci Johanna ascultase şi, aşa cum se cuvine unui copil, tăcuse. Se întâmplă ceva! gândise ea, ah, în sfârşit se întâmplă ceva interesant în viaţa mea! Şi era logodnicul meu cel ce avea la el toate lucrurile astea! Logodnicul meu, chiar dacă nu-mi era logodnic.

Ea se jucase cu ciudata punguţă de piele fără să se uite la ea cu mai multă atenţie. O perniţă, nu era şi asta tot o perniţă ca şi cealaltă, mică, pe care o simţea între sâni? Asta era mai mare, cu o husă de piele mai puţin ciudată; totuşi, misterioasă. Ce zornăia şi clămpănea înăuntru? Ce era ciudata fâşie dinţată din metal de pe margine? Ce rost avea ciucurele neobişnuit de la capătul ei?

Ţinuse obiectul mai aproape de ochi. Marele Inchizitor se certa cu arhiepiscopul, păi, ca întotdeauna, Marele Inchizitor va birui. Trăsese şi scuturase cu grijă de ciucure, în sus, în jos şi, deodată, banda de metal se despicase şi pielea se deschisese.

— Sfântă Fecioară, Maica Domnului! strigă Johanna.

Monedele se rostogoliră pe pardoseală.

— Îndură-Te de noi! strigă regina şi îşi făcu cruce.

Monedele erau la fel de ciudate ca şi limba şi scrisul din carte, ca şi oul neliniştitor; ca şi fâşia neobişnuită de metal care înconjura îmbrăcămintea de piele şi se putea despărţi în două. Aramă, alamă,

argint, unele chiar în două culori, alamă cu margini argintii şi argint cu alamă la mijloc.

— Sfântă Fecioară, roagă-Te pentru noi!

Marele Inchizitor dădu din cap mulţumit.

— Ce dovadă mai cereţi încă? întrebă el uitându-se în acelaşi timp la Talavera. Iată deci că satan le trimite maurilor şi aur pentru războiul lor!

— Păi atunci ar fi trebuit să trimită ceva mai mult! spuse Talavera ironic. Monedele acestea mi se par mai curând…

Marele Inchizitor l-a întrerupt.

— Acum credeţi, Maiestate? Băiatul nu era nimic altceva – decât un mesager secret al satanei!

Foarte interesant, gândi Johanna. O, ce nemaipomenit de senzaţional este totul!

— Eu, pentru orice eventualitate, am trimis soldaţi în Alpujarras, să-l supravegheze pe emir, spuse Isabella. Ca să nu-şi poată aduna oaste în jurul lui.

Marele Inchizitor încuviinţă din cap. Treptat chipul lui revenea la culoarea normală.

— Dar cel mai important este băiatul. Trimiteţi mesageri călare! Trebuie să-l găsim pe băiat, băiatul trebuie ars pe rug! Ucideţi sluga satanei!

Un servitor deschise uşa cu atenţie.

— Ferdinand! spuse regina.

Regele se uită de la unul la altul zâmbind.

— E ceva aşa de serios, spuse el. N-am pierdut nimic? Mie mi se pare că, în ceea ce îl priveşte pe genovez, totul ar fi lămurit demult.

Isabella încremeni. Nu se mai poate trece cu vederea, gândi ea. Fiecare ştie de unde vine chiar acum. Trebuie să se termine odată.

— Trimiteţi mesageri călare, spuse Marele Inchizitor şi se prefăcu că nu l-a văzut pe rege, trebuie să-l găsim pe băiat. Ucideţi sluga satanei!

Ce palpitant, gândi Johanna. O, cât de uimitor de senzaţional este

totul!

24.

După ce Boston şi-a terminat povestea, Salomon s-a aşezat pe saltea, în capul oaselor. Din ochii lui dispăruse toată oboseala.

— Spui că ai călătorit prin timp? strigă el. Ce prostie!

— Ţi-am mai spus că n-o să mă crezi, spuse Boston cu glasul stins. Acum vezi şi tu cum este.

Salomon încreţi fruntea.

— Ai dreptate, Boston. Îmi vine greu să te cred, spuse el rezemându-se într-un cot. Se pare că ai avea dovada despre care ai vorbit. Şi cum ar arăta o astfel de dovadă?

— E mică, seamănă cu un ou, spuse Tariq. Boston îl crezuse adormit. Îşi mai ţinea încă faţa întoarsă la perete. Cât timp vorbise Boston, nu se mişcase.

— Şi oul cântă o melodie ciudată. Se luminează, înăuntru arată poze. Alhambra era şi ea ascunsă în el. Apoi se adresă lui Salomon. Asta e dovada lui. Nu pot spune dacă o să crezi povestea lui Salomon, dar pe mine poţi să mă crezi că avea unelte cum n-a mai văzut vreodată un om de pe pământ. Unelte care parcă ar proveni – de la satana.

Undeva în casă, în bucătărie, ceva căzu pe jos şi se sparse. O voce de fată scoase un strigăt de groază. Salomon se uită când la Tariq, când la Boston.

— Dar de ce a trebuit să le părăsească? întrebă el. Dacă proveneau de la satana? Atunci ar fi fost un mare vrăjitor! S-ar fi putut feri de orice pericol! De ce trebuia să se despartă de ele?

— Pentru că eu l-am sfătuit aşa, spuse Tariq. Inchiziţia – înţelegi.

Dacă ar fi găsit oul la el şi celelalte lucruri, l-ar fi dus, fără să şovăie, la rug.

Salomon pufni cu dispreţ.

— Nu cred în dracu'! Dar atunci cel ce crede în el, ca tine, nu ar trebui să fie convins că puterile dracului sunt chiar mai mari decât ale Inchiziţiei? Că deci Boston, sluga dracului, se putea apăra uşor cu ajutorul uneltelor dracului? Atunci de ce să le părăsească?

Tariq îi făcu semn să se oprească.

— De unde să ştiu? De unde să ştiu ce să cred şi ce nu? Cum să ştiu şi acum dacă pot să-l cred? Poate că spune chiar adevărul, ar fi posibil. Dar se pare că povestea lui este mai uşor de crezut dacă dracul a fost cel ce i-a dat lucrurile.

Salomon tăcea. Se uita la Boston cu îndoială.

— Şi zici că era o placă? întrebă el după aceea. Crezi că o placă te-a făcut să călătoreşti prin timp?

— E singura explicaţie, spuse Boston. Singura care mi-a venit, Salomon, oricât de mult am cugetat. Exact în momentul când am atins placa, m-am şi aflat aici, la voi, pe colina Alhambrei, în vremea voastră. Şi apoi când, în cetate, am văzut peste tot acelaşi model…

Salomon încuviinţă din cap.

— S-ar fi putut să fi fost aşa, mormăi el. Dacă a fost cu adevărat aşa. Dacă ceea ce povesteşti despre călătoria ta este adevărat.

— Trebuie să mă crezi. Te rog, Salomon! În afară de voi doi nu mai este nimeni aici… înghiţi în sec. Acum mă mai caută şi regina, pentru că ştie că sunt un escroc şi nu prinţul ăla de Burgundia. Şi mai cred…

Din bucătărie se auziră voci. Vasele se ciocneau unele de altele, o voce de femeie râdea.

Salomon trase cu urechea.

— Ar mai exista încă o dovadă. Căci dacă e adevărat ceea ce susţine, Tariq, atunci ştie şi ce se va întâmpla în viitor. El ne poate spune deci ce se va întâmpla cu Granada noastră. El ne poate spune dacă, în cele din urmă, voi maurii, îi veţi învinge pe regi! Dacă neamul meu va fi salvat. Toate astea ar trebui să le ştie.

Tariq râse.

— Grozavă dovadă! spuse el. Boston poate să ne povestească orice vrea. Cum ai putea să-l verifici dacă spune adevărul, când încă nici nu s-a întâmplat?

Trebuia să fiu mai atent la lecţiile de istorie, gândi Boston. Oricum, a fost şi aşa penibil cât de des am ridicat mâna. Dar nu ar fi trebuit să uit imediat după teză tot ce am învăţat. Atunci aş fi putut să le povestesc câte ceva. Poate că atunci m-ar fi crezut. Am nevoie de ei, îmi trebuie prieteni, nu vreau să fiu singur aici! Dar tot ce pot să le povestesc ştiu din ghidul de voiaj al doamnei Hilbert, şi asta nu e mult.

— Deci ce se va întâmpla cu emirul? întrebă Salomon nerăbdător, parcă nici nu l-ar fi auzit pe Tariq. Va îndrăzni revolta? Şi îi va învinge pe regi?

Boston clătină din cap nesigur.

— Nu ştiu nimic despre vreo revoltă! Încerca cu disperare să-şi aducă aminte. Regii ţin Granada ocupată, şi la câţiva ani, Tariq, după evrei, îi vor izgoni într-adevăr şi pe mauri, neţinând seamă de asigurările date prin tratatul încheiat cu Boabdil. Ei vă distrug bibliotecile. Ei. Vă dărâmă moscheile şi băile, ard orice carte arăbească. Granada devine un oraş creştin şi nimeni nu mai are voie să vorbească arăbeşte. Şi apoi, mai târziu, pe vremea mea, îl privi insistent pe Salomon, în noul mileniu: aproape nimeni nu-şi va mai aduce aminte de Granada sultanilor.

— I-auzi măi, ce aiureli inventează! Cine oare ar vrea să ardă cărţile noastre, când în ele este adunată toată ştiinţa lumii! Care medic, fie el maur, evreu sau creştin, nu se foloseşte de cărţile noastre? Care matematicieni? Astronomi?

— Şi noi? întrebă Salomon, ca şi cum Tariq nu l-ar fi întrerupt pe Boston. Se uită la Boston nerăbdător. Şi noi?

Boston clătină din cap. Nu putea să-i spună lui Salomon adevărul: cât de mulţi *conversos* au trebuit să moară pe rugurile Inchiziţiei. Ce li s-a întâmplat după ce au plecat. Şi despre evreii care vor pieri pretutindeni în secolele următoare, izgoniţi, ucişi.

— Regii nu vor fi alungaţi, spuse el. Şi Inchiziţia rămâne. Rămâne încă mai multe sute de ani.

Salomon clătină din cap resemnat. Poate că nici nu voia să ştie mai mult. Trăise destule nenorociri, voia să audă numai atât cât putea suporta.

Şi atunci de ce, gândi Boston. De ce să îi mai povestesc ce se va întâmpla la noi peste multe, multe secole. Fapte despre care am vorbit aşa de mult la şcoală încât nimeni nu vrea să mai audă de ele. De ce ar trebui să ştie Salomon că regii nu sunt încă nici pe departe ultimii, nici Inchiziţia; şi nici pe departe cei mai groaznici.

— Şi tu îl crezi? strigă Tariq. Crezi în poveştile lui?

Salomon ridică din umeri.

— Şi apoi, spuse Boston, şi se bucura că îi mai venise în gând ceva despre care putea vorbi fără să-l sperie pe Salomon, în anul acesta, desigur, va mai fi descoperită şi America! De aceea, pe vremea mea, fiecare cunoaşte această dată: 1492. În octombrie, Columb ajunge pe coasta de vest a Cubei, cu trei corăbii.

— America! strigă Tariq. America! Despre asta mi-ai vorbit atunci, în *funduq.* Ce, pe numele Profetului, este America?

— Când Columb, în timpul verii, încearcă să navigheze spre India, spuse Boston, atunci, în loc de asta…

— Vorbeşti de Colón? întrebă Salomon. Cel ce a colindat aproape toate ţările de pe pământ ca să găsească un rege care să-i creadă povestea despre calea de vest spre India?

— L-am întâlnit chiar eu! spuse Boston şi deodată îşi dădu seama ce grozăvie a spus. Când a vizitat-o pe regină. Ea i-a respins cererea.

— Ca şi regele Portugaliei, înaintea ei, spuse Salomon. La fel ca şi toţi ceilalţi de dinainte. Ce visează el este o prostie. Calculele lui le poate contrazice chiar şi un copil.

— Asta a şi făcut Santángel, spuse Boston şi se sperie. Cum de nu-şi dăduse seama ce însemna asta?

America nu va fi descoperită.

— Santángel? întrebă Salomon.

— Santángel, spuse Tariq. Imediat după rugăciunea de dimineaţă mă voi duce să vorbesc cu Santángel. Chiar dacă emirul este lipsit de curaj, chiar dacă regii mâncători de porci au ars depozitul lui Isaac, tot mai trebuie să existe o cale! Noi, maurii, niciodată nu ne dăm bătuţi!

— Prietenul nostru din viitor nu ştie nimic despre vreo revoltă victorioasă a maurilor, spuse Salomon. Îi zâmbi lui Boston. America nu va fi descoperită!

— Prietenul nostru din viitor, poate că nu vine nicidecum din viitor! strigă Tariq. Poate că e un mincinos! Şi pe lângă asta… sări în picioare. Undeva în sat, cineva cânta la lăută, o voce de bărbat. Intră încă o voce. Astăzi este întotdeauna astăzi şi acum este acum. Vreţi să susţineţi că este deja hotărât tot ce ni se va mai întâmpla, pentru că, după cum susţine el, s-a şi întâmplat în realitate? Că orice hotărâre pe care o iau în viaţa mea nu mai este de fapt deloc o hotărâre, pentru că deznodământul ei este hotărât demult? Noi nu trăim deci, în realitate, propria noastră viaţă? Să fie oare cu totul indiferent ce facem, pentru că, oricum, va fi totdeauna numai ceea ce i-au spus în viitorul îndepărtat cărţile lui? Pe Allah şi toţi profeţii! Cine ar putea să creadă asta? Cine ar vrea să creadă asta?

Salomon clătină încet, foarte încet, din cap.

— Nu ştiu.

— Dar America! şopti Boston şi, treptat, nici el însuşi nu mai ştia ce ar putea să creadă. America, totuşi, nu va fi descoperită! Regina l-a dat afară pe Columb pentru că avea pretenţii exagerate. Ea nu îi va pune corăbiile la dispoziţie. Se uită la Tariq. Şi dacă ar fi aşa, Tariq, dacă America nu va fi descoperită, cum învaţă acum la noi fiecare şcolar; dacă, totuşi, istoria se poate desfăşura şi altfel: de ce atunci nu v-ar reuşi şi o revoltă despre care epoca mea nu ştie nimic?

Tariq se uită la el îngândurat.

— De ce nu ne-ar reuşi atunci şi o revoltă, wa Allah, murmură el.

— Tu trebuie să crezi povestea mea, Tariq! spuse Boston. Oare

mai credea el însuşi în ea? Crede-mă totuşi, te rog! Cum aş putea să plec vreodată de aici? Singur nu aş reuşi niciodată! Nu mă descurc deloc aici, la voi. Şi trebuie să înţelegi: dacă găsesc placa asta, dacă o ating din nou, ca în Alcaiceria – cred că atunci mă duce înapoi, aşa cum m-a adus aici.

Dar America nu va fi descoperită.

Salomon se uită la el dus pe gânduri. Tariq se îmbufnă.

— Dacă este corect cum gândesc, spuse Boston strângând pumnul. Trebuiau să-l creadă, trebuiau să-l creadă! Şi el însuşi trebuia de asemenea.

— Atunci nu trebuie decât să regăsesc placa! Nu înţelegeţi asta?

— De ce n-ai ţinut-o mai bine? spuse Tariq cu dispreţ. Odinioară, când ai atins-o, în acel viitor, care era prezentul tău? Atunci ai mai avea-o încă. Atunci ai fi avut-o de la bun început. Atunci ai fi putut să te întorci înapoi.

— Ea nu mai exista, spuse Boston în şoaptă. Pur şi simplu nu mai exista.

— Şi unde vrei să o găseşti, Boston? întrebă Salomon. Îi vorbea insistent, ca unui copil pe care nu vrei să-l sperii. Dă-ţi seama, Granada e mare! Să zicem că Tariq şi cu mine te credem şi încercăm să te ajutăm; de unde începem? Unde vrei să o găseşti?

Boston ridică din umeri descurajat. Desigur, Salomon avea dreptate. Nu ar fi putut să atingă fiecare placă de pe pereţii Alhambrei! Şi, în afară de asta, placa lui era unică, separată, nu una dintre cele ce împodobeau pereţii Alhambrei.

— Dar dacă mă ajutaţi să caut, şopti el. Poate că împreună…

Granada este mare.

Tariq izbucni în râs.

— N-avem şi aşa deja destule de făcut şi de gândit pentru noi, Boston-Cel-Poate-Venit-Din-Viitor? spuse el. Nu este viaţa noastră şi aşa destul de amărâtă? Şi acum mai e şi placa asta a ta? Pufni. O să mă întorc înapoi, în Granada. O să vorbesc cu Santángel, ne trebuie un nou plan, ne trebuie un nou depozit, trebuie să-i înşelăm

pe regi. Ce-mi pasă mie de placa ta? Ce mă interesează pe mine pălăvrăgeala ta despre viitor? Noi îi vom învinge pe regi, indiferent ce vrei să ne faci să credem!

Boston tăcu. Nu trebuie să plâng.

Salomon îi puse mâna pe umăr.

— Trebuie să încerci să ne înţelegi, Boston, şopti el. Noi nu putem crede ce ne povesteşti. Crezi oare tu însuţi în povestea ta? Şi poate că nici nu vrem. Nu, după tot ce ne-ai spus, despre ceea ce, dacă vorbele tale sunt adevărate, ne va aduce nouă viitorul.

Boston sări în sus.

— Dar eu am spus totuşi că este posibil ca totul să se întâmple şi altfel! strigă el. Te rog, Salomon! Te rog Tariq! Dacă America, totuşi, nu va fi descoperită, şi chiar aşa stau lucrurile acum! Regina l-a dat afară pe Columb! Deci dacă viitorul poate că nu este încă stabilit, dacă totul poate fi cu totul altfel! Atunci aţi putea totuşi…

Se opri speriat. De ce, of, de ce nu prevăzuse asta încă mai înainte? De când îl întâlnise pe Colón în Alhambra?

America.

Ar fi cu mult mai bine, dacă toate s-ar întâmpla altfel decât în cărţi, păi da, înţeleg asta foarte bine. Ar fi mai bine pentru mauri, pentru evrei în orice caz. Şi pentru creştini ar fi mai bine, că şi ei au suferit mult sub Inchiziţie. Dar pentru mine… sări în sus.

— Trebuie să mă gândesc, murmură Boston şi puse mâna pe turban. Îi veni ameţeală. Brusc, placa îi deveni complet indiferentă.

— Boston, strigă Salomon. Boston, încotro vrei să te duci?

Aşa nu ar trebui să se întâmple niciodată.

25.

Noaptea în munţi parcă era vrăjită. În lumina palidă a lunii, drumul în sus, de la picioarele lui, era uşor de recunoscut: nisip şi pietre cu muchii ascuţite, care scrâşneau când Boston călca pe ele, înfricoşător de sonor în liniştea din jur; plăci de stâncă netede, aşezate de oameni ca să facă mersul mai puţin obositor; ici şi colo câte un platou pe care se putea odihni. Şi mai departe, mult mai departe, la mare înălţime, şerpuia în Sierra poteca pe care Salomon îi spusese că ar fi putut să ajungă în Alpujarras. Dar până târziu, în toiul primăverii, trecătoarea era înzăpezită şi încă mult timp după aceea pâraie foarte reci, din topirea zăpezii, se repezeau la vale prin şanţurile adâncite în drum.

Dincolo de culme se afla Granada, era de neînchipuit cât de mult ocoliseră mergând pe lângă râul Xenil. Boston se aşeză pe o stâncă ieşită în afară şi se uită în jos, spre satul ale cărui case albe străluceau în lumina lunii, pe fondul plumburiu al munţilor. Sub sat valea, pe ale cărei terase creşteau migdali, măslini; iar la capătul văii, următoarea vale, mai deschisă, şi în sfârşit, Lanjarón şi drumul înapoi, spre Granada.

Satul încă nu se culcase, în liniştea nopţii zgomotele ajungeau departe. Sunetul unei lăute, râsete, cântece. Strigătul tânguitor al unui măgar adormit.

Am călătorit la 1492.

Ce minunat ar fi fost dacă aş fi călătorit pur şi simplu aici, ce incredibil de frumos este acest peisaj. Dar asta nu este o ţară pe care să o pot părăsi, cum aş putea să mă întorc la Granada, asta este altă epocă. Şi poate că demult nici nu mai e vorba despre placă şi de aceea nici despre modul în care aş putea să o regăsesc. Doar dacă

pentru mine mai este într-adevăr posibilă vreodată o cale de întoarcere. Dacă eu voi exista.

De ce, pentru Dumnezeu, se lămurise abia acum?

Boston se rezemă cu spatele de stânca aspră. Trebuia să cugete.

Regina îl refuzase pe Columb, America nu va fi descoperită.

Dar dacă America nu va fi descoperită…

Jos, în sat, începuseră acum să cânte în cor, băteau ritmic din palme, poate că şi dansau. Ce motiv aveau maurii să danseze?

Dacă America nu va fi descoperită, atunci istoria se va desfăşura de acum încolo altfel decât în cărţile de şcoală, cu totul altfel. Respiră adânc.

Sigur, cândva, mai târziu, cineva totuşi va debarca pe coastele ei, niciun om nu-şi poate închipui că va rămâne nedescoperită pentru totdeauna. Cineva o să călătorească pe mare spre vest, cândva, şi cu siguranţă că nu va mai dura mult. Ce se poate descoperi se şi descoperă. Chiar mai târziu.

Dar atunci vor fi spaniolii cei ce ajung primii? gândi Boston. Care îi jefuiesc aurul şi argintul, care se îmbogăţesc şi astfel îşi înzestrează armatele? Nu cumva vor fi portughezii sau englezii, navigatori ca şi poporul regilor, şi atunci se va întâmpla altceva? Ce se va întâmpla atunci, când şi unde?

Atunci toată istoria se va desfăşura altfel; şi dacă la începutul ei s-a desfăşurat altfel, cum ar putea să mai devină din nou la fel ca în cărţi? Dacă Cortez nu i-ar extermina pe azteci, puritanii nu s-ar îmbarca în 1620 pe „Mayflower" şi nu ar debarca pe coasta nordică a Americii? Ar exista atunci vreodată o ţară cum e patria tatălui său? Cum ar rămâne cu toate războaiele şi păcile dificile de după aceea? Ce s-ar întâmpla cu descoperirile şi invenţiile, cu banda rulantă şi cu Internetul; ce s-ar întâmpla cu el?

Poate că tu nu vei exista niciodată, Boston. Dacă America nu va fi descoperită, tu nu vei exista niciodată. Pentru că, în primul rând, nu va exista nici tatăl tău, acest american, atât de mândru că îşi poate urmări arborele genealogic înapoi, până la „Mayflower". Dacă în

1620 „Mayflower" n-a părăsit niciodată coastele Angliei cu o ţintă atât de nesigură.

În sat se făcuse linişte. Un nor acoperi luna, trecu încet peste ea. Abia acum Boston simţi răcoarea.

Şi chiar dacă ai exista, Boston, în ciuda tuturor probabilităţilor, ar exista atunci şi Alcaiceria unde ai dat peste placă? Cum s-ar fi dezvoltat Granada într-o Spanie care nu ar fi răpit nemăsuratele comori din Vest? S-ar fi întors oare maurii? Ar exista atunci Granada cu toate străzile şi pieţele ei şi cu *hostalul* în care Tukan şi Kadir şi Serghei cu siguranţă că dorm acum fără să-i simtă lipsa? Ar exista atunci într-adevăr acel loc, acelaşi loc, de unde a venit şi în care s-ar putea întoarce?

Boston suspină. Cum a putut să fie chiar atât de nesocotit!

De ce se lămurise abia acum, când el ştiuse totuşi, de mai multe zile, că America nu va fi descoperită?

Au fost multe altele, mai importante, mai înfricoşătoare. Şi în afară de asta: ce putea să facă el?

Boston închise ochii. Chiar dacă reuşea să găsească placa, tot nu i-ar fi fost de folos. Pentru că el nu va exista în viitor. Pentru că viitorul lui nu va exista. Va rămâne pentru totdeauna în Granada, pentru totdeauna în epoca asta. Nu se va mai duce la şcoală, unde se plictisea la ore şi în pauze nu va mai fi selecţionat în echipa de fotbal; nici la cofetărie, ca să cumpere batoane de ciocolată în loc de sănătoasele gustări gata preparate pentru care îi dădea mama bani. Nu va mai distribui ziare după-amiaza, ca să încaseze bacşişuri, nu se va mai uita niciodată la meciurile de fotbal de la televizor şi nu va râde când mamă-sa îşi muşcă unghiile agitată. Nu va mai fi niciodată acasă.

Suspină. Nu trebuia să se întâmple aşa. Acum va adormi cu capul rezemat de stâncă; şi când se va trezi totul va fi doar un vis.

Auzi strigăte. Mai sărbătoreau încă în continuare în sat? Nechezau cai speriaţi, cineva răcnea ordine, se sfărâmau lemne.

Chiar dacă adoarme acum, la deşteptare nu va fi numai un vis.

Trebuia să ştie ce se întâmplă.

Comandantul încercase să-şi lămurească oamenii că nu merg la război. Ei erau epuizaţi de marşul rapid, nu le dăduse decât puţine pauze şi somn deloc. Regina se temea de o revoltă.

— Maurii nu s-au răzvrătit încă împotriva noastră, lăsaţi săbiile la cingătoare! le explicase comandantul. Misiunea noastră de onoare e mai degrabă paşnică: să avem grijă să nu se ajungă niciodată atât de departe!

Dar oamenii lui erau simpli şi erau obosiţi. De ce mărşăluiseră aşa departe dacă acum nu puteau nici măcar să se distreze un pic? Prima poartă sări în ţăndări.

— Opriţi! răcni comandantul. Toată lumea înapoi! Nu venim ca duşmani!

Soldatul se uită la el încurcat. De jur-împrejurul pieţei, uşile erau un pic crăpate, cu prudenţă.

— Nu venim ca duşmani! Pe noi ne trimite Maiestatea Sa, regina de Castilia! strigă comandantul. Doresc o convorbire cu emirul!

— Aşa târziu, noaptea, comandante? spuse o voce calmă în spatele său. Încă de când îl văzuse, la predarea Granadei, comandantul fusese uimit. Cum de putea învinsul să radieze mai multă demnitate decât învingătorul?

Îşi interzicea să se gândească la regele Ferdinand.

— Emire, spuse comandantul şi făcu o plecăciune, cer iertare pentru acţiunea pripită a oamenilor mei. Sunt obosiţi şi nu ştiu prea multe. Poarta va fi plătită, Maiestatea Sa apreciază relaţiile prieteneşti.

Emirul surâse ironic.

— Pot să cred asta, spuse el. Se uită la soldatul care încă mai stătea lângă poarta sfărâmată şi se uita speriat, când la unul când la celălalt. Obosit? Păi mai degrabă de rachiu.

— Rachiul este interzis oamenilor mei, Emire, răspunse cu mândrie comandantul. Numai când sunt acasă, în satele lor…

Uşile din apropiere au fost deschise cu prudenţă. Dar oamenii rămâneau înăuntru.

Emirul clătină din cap şi surâse din nou.

— Hai să nu pierdem timpul cu palavre, dacă Allah, în înţelepciunea Sa, i-a dat omului doar un scurt răstimp aici, pe pământ, spuse el. Cu ce misiune v-a trimis regina?

Chiar şi acum, gândi comandantul, când mai este cârmuitor doar peste acest principat, mai mic decât o moşie oarecare din roditoarea Vega şi, în orice caz, mai pietros, rămâne un principe. Şi cât timp sunt comandant îl voi trata aşa.

— Maiestatea Sa regina, este îngrijorată. Un spion, aşa se pare, s-a strecurat în interiorul Alhambrei. Regina se teme, că el ar putea… Ezită. Vă rog să mă iertaţi! Trebuie să-l găsim. În Granada teama de o revoltă creşte. Maiestăţile lor m-au pus pe drumurile principatului Vostru ca să… Se opri. Cum ar fi putut să spună ce avea de spus fără să-l umilească şi mai mult pe emir? Pe drumul din munţi nu descoperiseră deloc bărbaţi care să se adune acolo, şi chiar o privire aruncată acestui sătuc amărât dovedea că în el nu erau ascunse trupe. Bănuiala reginei era ridicolă. Nu întâmplător îi acordase emirului, în cele din urmă, peticul acesta de pământ din munţi, ale cărui intrări puţine era o joacă de copii să le ţii sub control.

Emirul tăcea. Îmi uşurează misiunea. Dar de ce ar face-o? După ce că sosim la lăsarea nopţii mai şi sfărâmăm o poartă în satul ăsta prăpădit; cel puţin acum basmul că este tratat ca principe, cu aceleaşi drepturi ca şi regii şi că Alpujarras este un principat adevărat, se dovedeşte că este doar un basm. Umilinţa pe care o adaug prin această vizită, este îngrozitoare.

— Oricum, voi domniţi peste acest principat al Alpujarrasului, spuse comandantul, încercând să treacă cu vederea surâsul ironic de pe faţa celui cu care vorbea, şi V-ar fi uşor să adunaţi în jurul Vostru oameni înarmaţi…

Emirul se înclină.

— Spuneţi reginei voastre, că mă onorează dacă Maiestăţile Lor

mai văd încă în mine un pericol permanent, cu toate că eu însumi am avut toată grija să nu mai fie cazul niciodată, spuse el. Sunteţi încercat în luptă; aţi văzut drumurile care duc în sus. Unde s-ar fi putut adăposti trupele mele?

Când comandantul vru să vorbească, el ridică mâna.

— Şi prin trecătoare, în Sierra? Puteţi vedea voi înşivă. Trimiteţi oamenii voştri acolo, acum, imediat, ca să nu se nască bănuiala, când nu vor descoperi nimic, că am profitat de orele nopţii ca să ascundem ceva sau pe cineva. Cercetaţi fiecare casă, fiecare şopron, fiecare încăpere; numai pe oameni, trataţi-i cu respect. Şi, spuse el, în timp ce comandantul simţi urcând în el ruşinea, dacă este posibil, şi porţile.

Emirul se întoarse şi privi spre piaţa în care uşile se deschideau treptat.

— Mauri din al-Pudxarras! spuse emirul. Vă cer iertare că prin mine vi se întâmplă această nedreptate. Deschideţi uşile voastre soldaţilor reginei, lăsaţi-i să scotocească în toate sipetele şi în spatele fiecărei perdele. Daţi-le de băut după un marş atât de lung. Purtaţi-vă cu ei prieteneşte, atunci şi ei – aici el îşi lăsă privirea să colinde peste soldaţii regali care între timp arătau atât de epuizaţi, de parcă ar fi fost gata să adoarmă pe loc – se vor purta prieteneşte.

Din case veni o rumoare.

— Şi pe voi, comandante, spuse emirul, vă rog să intraţi între timp la mine în casă, la un pahar de ceai. Sau, dacă doriţi şi credeţi că oamenii voştri vor avea destul de mult de furcă cu căutatul, la o partidă de şah.

— Vă mulţumesc pentru ospitalitate, spuse comandantul stingherit. Pentru o partidă de şah sau pentru mai multe, ne va rămâne timp destul. Deoarece porunca reginei cere ca oamenii mei să rămână de acum înainte în principatul Vostru, cu ochii aţintiţi la intrări şi să aibă grijă ca din Alpujarras să nu se mai poată naşte niciodată un pericol pentru ţările noastre creştine.

Emirul se întoarse cu spatele. Dacă totuşi regina ar fi trimis pe

altul, gândi comandantul. Sau nu. Cine ştie ce ar.fi făcut aici, în locul meu.

— Atunci ştim amândoi că ne rămâne timp destul pentru jocul regilor, spuse emirul. Lăsa tot mereu privirea să rătăcească peste vale.

Ştiuse de la început că principatul acesta era o batjocură, gândi comandantul, dar a participat la joc. Acum are dovada.

— Trimit să ne aducă tabla de şah.

De la marea din sud veneau tot mai mulţi nori care ascundeau luna şi asta făcea să fie tot mai greu de observat ce se întâmplă jos, în sat; dar în acelaşi timp întunericul îl ajuta să se ascundă. Stânci erau destule şi copaci răsturnaţi de vânt.

După sfărâmarea lemnului se făcuse brusc linişte. Boston auzise vocile, una dintre ele fusese a emirului. În sat fusese agitaţie, oamenii alergaseră de colo până colo; dar fără zgomote de luptă, fără alte zgomote de distrugere, nici strigăte.

Soldaţi? gândi Boston uluit. Soldaţii regilor? Dar n-au venit să lupte? Chiar dacă emirul a poruncit oamenilor săi să predea satul fără luptă, acolo, jos, zgomotele ar fi acum altele. Nu fiecare maur s-ar supune, nu fiecare s-ar învoi să predea armele soldaţilor reginei.

Cu toată prudenţa de care era în stare, se furişă mai departe în jos, pe pantă. Pe drumul mare nu putea rămâne, cât timp nu ştia ce se întâmpla acolo, jos. Din sat l-ar fi putut descoperi prea uşor. El se ţinea pe de lături, căuta protecţie în spatele stâncilor, încerca să nu facă zgomot pe grohotiş.

Trebuie să ştiu ce se întâmplă, gândi Boston, nu mă întorc mai înainte la Salomon şi Tariq.

Acolo, jos, se aprindeau peste tot felinare, lămpi cu ulei; fiecare ungher în care lumina lunii, care între timp se ascunsese aproape de tot în spatele norilor, nu putea ajunge, era luminat cumva.

Ei caută ceva, gândi Boston. Ce caută ei în sat, sau pe cine? Nu cumva mă caută pe mine? Merit eu să mă caute soldaţii în

Alpujarras? Ce am aflat eu atunci la Alhambra, ce aş putea trăda?

Boston îşi îndesă şi mai mult turbanul pe cap. Părul lui blond era cel mai mare pericol. Dacă într-adevăr îl căutau pe el, cum ar fi putut altfel să-l recunoască în îmbrăcămintea lui maură? Era pur şi simplu un băiat ca toţi ceilalţi băieţi de aici, de la munte.

Şi nu e deloc vorba de tine, Boston, nu fi prost. Nu te crede atât de important! Este vorba de emir; oricine ar fi venit, cu siguranţă că se interesează de emir. Până la urmă acesta este noul lui principat.

Ajunsese aproape de primele case. Acolo, jos, mai umblau încă de colo-colo oameni cu lămpi, cu facle, vedea cum se mişcă luminile pâlpâitoare. Ele descopereau casele, insule de lumină neliniştită făceau vizibile pentru câteva secunde zidurile, ferestrele, apoi totul se pierdea din nou în întuneric. Se puteau recunoaşte şi umbrele oamenilor, fugitive şi estompate. Acum drumul pe lângă care mergea, coti pentru ultima oară în jurul unei stânci ieşite în afară, ca să coboare apoi în sat, lărgindu-se.

Ar fi putut să stea pe loc şi să aştepte. Ar fi putut să tragă cu urechea dacă vine cineva spre el. Dar el era imprudent, deşi nu era lipsit de atenţie.

Boston auzi strigătul chiar în acelaşi moment când simţi izbitura. Apoi două mâini i se înfipseră în umeri.

Chiar dacă nu era vorba de el acolo, jos, chiar dacă nu era el, cel pe care îl căutau: acum îl găsiseră.

26.

Totul a mers atât de repede încât Boston n-a mai putut să gândească.

Auzi strigătul, strigătul de durere, strigătul de groază; simţi cum îi vâjâie capul acolo unde se lovise cu fruntea de al celuilalt; simţi degetele ce i se înfipseseră în braţ, unghiile adânc în carne; şi auzi respiraţia gâfâită, accelerată de graba cu care urcase.

Ascultă fără să poată gândi. Era numai unul. Nu erau voci, care strigau, nici paşi scrâşniţi urcând pe munte, în spatele lui. În afară de respiraţia horcăitoare era numai linişte.

Gândirea îi reveni. Deodată i se păru că o parte din el îi stă alături, foarte calmă şi că el trăieşte parcă din afară, ca prin lupa timpului, ce i se întâmplă tocmai atunci, cu o privire limpede ca sticla. Cu un adversar în faţă era destul de rău; dar cu unul singur ar putea încerca să se înţeleagă. El nu fusese niciodată puternic în viaţa lui adevărată, ceilalţi copii râdeau de el; nu se bătuse niciodată, întrerupsese chiar şi cursul de Judo. Acum totul era indiferent. Nu fusese niciodată vorba de viaţă şi de moarte în viaţa lui adevărată.

Cu o putere, până atunci necunoscută pentru el, Boston încercă să se desprindă, mut; încercă să nimerească cu piciorul fluierele picioarelor adversarului invizibil, îndârjit şi până era gata să-şi piardă echilibrul; auzi şi respiraţia gâfâită, întreruptă şi, gândi Boston uluit, parcă în panică.

O dată îl şi nimerise cu piciorul, de două ori; trase şi smulse până simţi că braţul drept se eliberase. Fără să ezite, îl lovi pe celălalt cu pumnul în faţă, de mai multe ori. Asta ar fi trebuit Tukan să vadă, gândi Boston şi se miră cum de poate să gândească aşa ceva într-un

moment când era în joc tocmai viaţa lui. Serghei, Kadir, băiatul mamei, ei? Gândurile lui erau limpezi şi reci.

La a treia lovitură celălalt scoase brusc un răcnet şi dădu drumul braţului de care îl mai ţinea pe Boston şi se împletici.

— Auuuu!

Boston încremeni. Nici acum nu-şi putea vedea adversarul; dar nici nu mai era nevoie.

— Salomon! şopti el neîncrezător. Limpezimea de sticlă trecuse, acum era numai el însuşi. Începu să tremure. M-ai băgat în sperieţi! Acum te rog nu mai răcni aşa! Se aude până în sat!

Urletele se transformaseră în scâncete.

— Mi-ai rupt nasul! se văicări Salomon. Boston, de ce mi-ai rupt nasul?

Boston simţi o uşurare în tot trupul. Cât de ciudat că adineaori fusese atât de puternic şi acum, când totul trecuse, tremura ca frunza de plop.

— N-am ştiut că eşti tu, Salomon! şopti el. Mă bucur că eşti tu! Îl trase în grabă în spatele stâncii ieşite în afară. Dacă a auzit strigătele cineva din sat! Dar n-aveam cum să ştiu! Pipăi faţa lui Salomon. M-ai apucat de umeri ca un luptător! Sângerează tare?

Salomon făcu semn că da, cu capul în mâna lui.

— Doare îngrozitor! mormăi el.

— Dar ai totuşi noroc că sunt eu, cel care ţi-a turtit nasul, şopti Boston.

Acum vino-ncoace, apleacă capul. Gândeşte-te puţin. Oricum, mai bine eu decât cel care probabil că te aşteptai să fie. Vru să caute în buzunarul blugilor o batistă de hârtie ca să o dea lui Salomon, apoi îşi dădu seama cât de absurd este. Dar tu eşti un luptător destul de bun, Salomon! Am crezut, de fapt, că eşti altcineva! Ar fi trebuit să ne vadă Tariq!

Salomon ridică nasul, cu grijă.

— Nu ştiu dacă merita, şopti el. Îl simt de parcă ar fi cel puţin de două ori mai mare! Dar durerea a mai scăzut. Poate că totuşi nu mi-

ai rupt nasul.

— Atunci m-aş bucura cu adevărat! Şi aşa e destul de rău să-ţi curgă sânge din nas. Regret. Dar acum aşază-te, Salomon! Povesteşte-mi ce s-a întâmplat acolo, jos.

Treptat, Salomon respira mai liniştit. Norii dezvăluiră din nou luna şi Boston văzu lacrimile de durere de pe obrajii lui Salomon. Sângele îi picurase pe burnus.

— Sunt soldaţii reginei, şopti el pipăindu-şi nasul, parcă neîncrezător. Nu i-am numărat dar sunt mulţi. Cum au sosit au şi spart o poartă.

— Şi atunci ai fugit? şopti Boston. De ce ai fugit? Ţi-a fost frică să lupţi?

Salomon tot îşi mai tampona faţa cu degetele.

— Se umflă, mormăi el. Ştiţi să luptaţi bine voi, cei din viitor! Dă-ţi seama, Boston! Dacă m-ar fi recunoscut unul dintre soldaţi…

Boston aşteptă.

— …unul care era printre cei ce ne-au ars casa, şopti Salomon. Care ştiau deci de depozitul tatălui meu şi la ce trebuia să servească.

— Desigur, murmură Boston. Desigur! Uitasem cu desăvârşire asta. Şi pe tine te caută.

Salomon scuipă pe poala burnusului şi începu să-şi frece faţa. Ce bine că e întuneric, gândi Boston. Că nu pot să vadă decât contururi, negre şi albe şi gri. La lumină probabil că ar arăta groaznic, mânjit cu atâta sânge.

Salomon scuipă încă o dată. Apoi îşi pipăi obrajii.

— Nu e numai asta, şopti el. Am auzit ce i-a spus comandantul emirului.

— Şi? întrebă Boston. Ce a spus? Ce vor ei aici?

— Trebuie să-l păzească pe emir, spuse Salomon cu voce stinsă. Ca să nu… ca să nu mai pornească niciodată o revoltă de la mauri.

— Şi dacă te-ar fi văzut… murmură Boston. Mai ales fiindcă bănuiesc ce trebuia să se întâmple cu aurul pe care tatăl tău voia să-l dea maurilor…

Salomon încuviinţă.

— Sigur că da! Prezenţa mea poate că ar fi fost folosită drept dovadă. Dovadă că se pregăteşte o revoltă. Dovada asta încă le lipseşte. Şi emirul tăgăduieşte totul.

— Şi Tariq? A auzit şi el? şopti Boston. Că ei bănuiesc o revoltă? Ştia ce trebuia să însemne asta pentru Tariq.

Salomon încuviinţă din cap.

— Dar el a vrut să rămână, şopti el. Nu îl las singur pe emir, a spus. Nu e un fricos care fuge de îndată ce apare pericolul.

— Ce mai prostănac! spuse Boston. Şi dacă îl descoperă? Şi pe el îl cunosc. Asta agravează totul!

— Tariq nu se gândeşte la asta, spuse Salomon. Pentru el întotdeauna cel mai important este să nu fie laş. Îndrăzni să respire o dată adânc. Nu părea să fie foarte dureros. Acum percheziţionează tot satul… După arme. După soldaţi ascunşi, cu care emirul ar putea să atace.

De aceea fuseseră luminile acolo, jos, asta sperau ei să găsească. Boston pufni cu ironie.

— Oricine poate totuşi să vadă că într-un sat aşa de mic nu se poate ascunde o armată! spuse el. Ce neghiobie!

Salomon tăcea.

— Salomon? întrebă Boston. Sau nu ţi se pare că este absurd să cauţi aici, jos, o armată?

Salomon tăcea.

— Salomon? De ce nu spui nimic?

— Pentru că… şopti Salomon. Apoi tăcu din nou.

— Da, pentru că? Salomon, vorbeşte! Începe să-mi fie frică!

— Pentru că ei nu scotocesc numai după soldaţi şi arme, spuse Salomon în şoaptă. Ei îl mai caută şi pe spionul blond al emirului care s-a furişat în Alhambra. Boston, ei te caută pe tine.

Boston încremeni. Ştia totuşi de ce era atât de speriat. Dar nu-i venise să creadă.

— Trebuie să fugi, Boston, şopti Salomon. De îndată ce se

luminează de ziuă; de îndată ce putem îndrăzni să o luăm pe drumul spre trecătoare. Nu poţi rămâne aici!

În sat, la numai câţiva paşi distanţă de ei, răcni un măgar. Lumina unor făclii trecu repede peste peretele de lemn al unui şopron; apoi se mută la casa următoare.

— Dar vii şi tu cu mine? şopti Boston. Mergem împreună şi îşi dădu seama brusc că pentru el acum, nimic nu era mai important. Nu voia să meargă singur.

— Asta o ştii, totuşi, foarte bine, şopti Salomon. Mergem împreună.

Un nou răcnet al măgarului îi făcu să tresară. Era foarte aproape, venea din şopronul pe care tocmai îl luminaseră făcliile soldaţilor. Măgarul striga şi iar striga, parcă ar fi vrut să răcnească lumii întregi toată mânia satului.

Boston îi făcu semn lui Salomon să se apropie, apoi făcu cei câţiva paşi până la şopron, fără să se întoarcă. Se lipi de scândurile peretelui şi ridică pânza care acoperea, de bine de rău, golul uşii. Măgarul striga în continuare, nu era nimeni în sat care să-i dea atenţie.

— Stai cuminte, foarte cuminte, şopti Boston. În încăperea plină de praf mirosea a animale, a gunoi şi a căldură închisă, care nici noaptea nu găsea pe unde să iasă afară. Pe jos cotcodăceau două găini speriate. Cuminte, stai cuminte! Îl mângâie pe măgar pe blana scurtă. Îl bătu uşor pe coaste şi îl scărpină între ochi. Măgarul mai strigă o dată, apoi tăcu. Era legat cu o funie subţire de un belciug, găinile ciuguleau printre copitele lui. Boston se lipi de corpul cald al animalului.

Salomon lăsă să cadă la loc pânza de sac care închidea golul uşii.

— Nu cred că ne mai caută aici, şopti el. Soldaţii cercetaseră chiar adineaori şopronul, poate că erau în siguranţă pe timpul nopţii.

— Cuminte, fii cuminte, şopti Boston. Măgarul părea că a adormit sub mângâierile lui.

Poate că în noaptea asta suntem siguri aici. Atât de siguri cât

putem să fim deocamdată în satul ăsta.

— Hai să dormim, Salomon! Orice s-ar întâmpla mâine vom avea nevoie de puterile noastre.

27.

De îndată ce auzise lemnul sfărâmându-se, Tariq sărise în picioare şi fugise pe stradă. După discuţia dintre comandant şi emir ştia că perspectiva unei revolte scăzuse. Cum puteau să se ridice împotriva regilor când soldaţii îi controlau zi şi noapte? Cum să facă rost de arme şi să adune o armată?

Emirul ezitase prea mult. Dacă ar fi făcut imediat ce îi spusese Tariq…

— Tariq, şoptise Salomon. Trebuie să fugim de aici, vino! Nu trebuie să ne descopere! Ştii ce se întâmplă dacă ne găsesc!

Dar Salomon era fricos, Salomon nu fusese niciodată şi nu va fi niciodată curajos.

— Da' pleacă odată! a spus Tariq. Salvează-te, ce mai stai, laşule! Eu nu îl părăsesc pe emir!

— Te rog, Tariq, insistă Salomon şi încercă să-l tragă după el. Tu nu poţi să-l ajuţi pe emir.

Dar Tariq îl respinse.

— Eu nu sunt laş.

Şi Salomon dispăruse, singur, în sus, pe munte, în sus, spre trecătoare, fără zgomot, ca o umbră. Soldaţii căutau acum în tot satul, deschideau fiecare uşă, se uitau în fiecare sipet, luminau fiecare ungher cu făcliile lor.

Dar nu mai sfărâmau uşile, nu mai spărgeau geamurile. Tariq stătea ascuns între două case de pe coastă şi îi observa.

Dacă emirul l-ar fi ascultat. Dacă ar fi făcut imediat ce îl sfătuise Tariq.

Şi dacă? gândi Tariq. Boston-Din-Viitor spune că nu ştie nimic despre o revoltă victorioasă a maurilor, asta dacă a spus adevărul în

întregime. Asta dacă a venit la noi cu adevărat din viitor şi deci ştie ce ni se va mai întâmpla.

Încrucişă mâinile pe piept cu îndârjire. Nu putea să fie aşa, acum era acum. Şi numai ce se întâmpla acum hotăra viitorul. Şi, pe lângă asta, cine a auzit vreodată că un om poate călători prin timp?

Emirul se retrăsese chiar atunci, ca să joace şah cu comandantul, politicos, de parcă comandantul ar fi fost un oaspete bine-venit. Tariq se uita în urma lor. Cum putea emirul să permită toate astea fără să lupte? De ce nu chemase locuitorii satului la rezistenţă? În loc de asta le poruncise oamenilor să îngăduie soldaţilor să facă ce le cereau regii, wa Allah. De ce oare nu voia încă să creadă că şi emirul era laş?

Un soldat cu o faclă veni clătinându-se în direcţia lui, se sprijinea cu mâna de zid, se împleticea. Tariq văzu la lumina pâlpâitoare cicatricea de pe faţa lui şi i se tăie respiraţia. Nu pe ăsta, Allah ajută! Nu-l las pe ăsta să mă descopere! Nu pe ăsta care m-a văzut în Granada! Nu pe ăsta care a dat foc casei lui Isaac!

Se retrase mai adânc în întuneric. Raza de lumină a făcliei căzu pe faţada casei, pe uşa mică. Soldatul care, învăluit în ceaţa rachiului băut, nu dădea atenţie la nimic, izbi plin de furie lemnul cu piciorul.

— Deschideţi, musulmanilor! răcni el. N-aţi auzit ce v-a poruncit emirul vostru, fricosul! Izbi cu şi mai mare putere. Deschideţi-mi uşa! Că dacă nu, îmi fac drum cu focul faclei!

Emirul vostru, fricosul. Tariq scrâşni din dinţi, apoi îşi ţinu respiraţia. Să fiu calm. Să fiu cât mai calm.

Uşa fu deschisă puţin, cu teamă. La lumina faclei Tariq văzu faţa tăbăcită de vreme a unui ţăran, vocea îi tremura.

— Fii bine-venit, soldat de la oraş! Ţi-e sete? Vrei să te odihneşti un pic? Emirul ne-a îndemnat, aşa cum ai auzit, să vă salutăm ca pe nişte oaspeţi, şi, dacă vreţi, să vă ospătăm.

Soldatul cu cicatricea îl lovi în piept.

— Fă-mi loc, musulmanule, bâigui el. Tariq îl recunoscu şi după

asta. Cine să bea apa ta împuţită? Ce vrem să avem, ne luăm singuri, n-avem nevoie de invitaţia ta!

Ţăranul încremenise.

— Îmi stai în drum, musulmanule! Dă-te din uşă. Sau vrei să facem cu colibele voastre prăpădite ce am făcut chiar şi cu palatul din Granada? Duse mâna la cingătoare. Fii mulţumit dacă nu-ţi caut decât în sipete. Chiar şi în Granada, el îi întinse mâna triumfător, şi la lumina faclei Tariq văzu ce ţinea în ea, nu am şovăit să spargem ce ne stătea în cale!

Ţăranul sări speriat într-o parte, dar soldatul nu intră. Acum găsise să se distreze speriindu-l.

— Sfărâmată! strigă el. Sfărâmată, Alhambra! Distruse ornamentele batjocoritoare ale celor fără Dumnezeu. *Wa-la ghaliba illa'llah!* E dumnezeul vostru, învingător? Acu' vezi chiar tu cine-i învingătorul, musulmanule! Eu îs învingătorul, musulmanule, ce este dumnezeul tău pe lângă mine? Dă-te la o parte! Apoi se bălăbăni pe uşă, mereu cu facla în mână.

Ţăranul scoase un răcnet; dacă îl arsese facla soldatului sau aprinsese numai lucrurile din casă, Tariq nu putu să vadă. Sări afară din ascunzătoare şi fugi. Soldatul care pătrunsese noaptea în depozitul lui Isaac, se comporta la fel cu maurii ca şi cu evreii. Şi cine ştie, gândi Tariq, dacă nu se purta la fel chiar şi cu fraţii lui creştini, când era beat. Este un bărbat lipsit de onoare.

În faţa lui se afla piaţa satului, se opri pe loc cu inima palpitândă. Un grup de mauri se adunase, stăteau strâns înghesuiţi, ca şi cum ar fi vrut să se apere unii pe alţii. Tariq li se alătură. Pe covorul din faţa casei mari, unde jucase şi el şah cu emirul, şedeau Abu abd' Allah şi comandantul, faţă în faţă şi, la lumina lămpii cu ulei, se uitau gânditori la tabla de şah. Amândoi arătau de parcă nu ar fi avut nimic altceva în minte decât mutarea corectă. Oricine din piaţă ştia mai bine la ce se gândeau.

Tariq se ţinea ascuns în înghesuială şi se uita spre ei. Dar gândurile lui nu erau acolo. Poate. Poate că totul era altfel decât

visase vreodată. Poate că băiatul străin spusese totuşi adevărul. Putea oare să fie o întâmplare ce văzuse în mâna omului beat? Nu încăpea nicio îndoială. Lucrul pe care i-l arătase soldatul ţăranului era o placă. O placă, exact aşa cum o descrisese Boston.

— Sunteţi un bun jucător, comandante, spuse emirul şi mută calul. Sunt uimit că profesia voastră grea vă mai lasă timp şi pentru asta.

Comandantul se uită la tablă. Mutarea lui următoare dovedea că înţelesese intenţiile emirului.

— Nopţile, emire, nopţile lungi, spuse el. În lunile de la Alhambra ce altceva îmi mai rămânea să fac?

Emirul îşi plimbă mâna pe deasupra tablei. La un adversar ca acesta putea să piardă repede. Trase cu urechea la zgomotele din sat. Locuitorii păreau să facă ceea ce el îi rugase, soldaţii regilor, asta îl uimea şi mai mult, la fel. Emirul îşi sili gândurile să se întoarcă la joc.

Dacă retrăgea acum nebunul cu trei câmpuri şi comandantul nu observa ce avea de gând, la mutarea următoare avea de ales între cal şi regină. Comandantul era strâmtorat.

— Ah! spuse el. Îşi rezemă capul în mâini.

Era aproape îngrijorător cât de liniştit se desfăşoară căutarea. Nu vor găsi în sat oameni înarmaţi, nu mai mulţi decât îi îngăduise regele ca să-l apere de bandiţi. Peste câteva ore soldaţii vor întrerupe căutarea fără succes şi din acel moment se vor posta peste tot în al-Pudxarras. Vor păzi fiecare intrare, oricine va voi să intre în vreunul din satele sale, va fi percheziţionat. Aşa cum se temuse când acceptase oferta regilor, de a se muta aici, sus, în ultimul său principat. Ba încă şi mai rău.

— Dacă faceţi mutarea asta, e şah! spuse emirul. Comandantul îşi retrase mâna, atins înseamnă mutat. Şi el era cu gândurile aiurea. Soldaţii nu vor găsi la el oameni înarmaţi.

Dar cum ar fi dacă l-ar descoperi pe băiat? Din primul moment emirul ştiuse că, de fapt, în asta consta pericolul. Regii luau băiatul

drept spionul lui, infiltrat în Alhambra; deci ce se va întâmpla dacă îl descopereau într-adevăr la el?

— Îmi permiteţi să-mi gândesc mutarea? întrebă comandantul.

Emirul zâmbi.

— Totdeauna este înţelept să gândeşti o mutare, înainte de a o executa, spuse el. Dar cât de des, nu sunteţi şi dumneavoastră de părere, comandante, ar fi de mare ajutor dacă ai putea să o retragi, când recunoşti cât de nechibzuit ai fost.

Dar până acum nu l-au descoperit.

— Hai să nu mai jucăm ca nişte copii! spuse comandantul. Eram cât pe aci să fac o greşeală grosolană. Aţi câştigat!

Emirul se înclină.

— Mi se pare, spuse el, că oamenii voştri au cercetat deja fiecare casă. Satul este mic. Lăsaţi-l să doarmă.

— Oamenii mei, emirule, au o misiune de îndeplinit, spuse comandantul. Şi până nu este cercetată fiecare casă din acest sat, fiecare grajd… Se opri şi îşi întoarse privirea uimit.

Un călăreţ sosi galopând în mijlocul grupului de mauri în aşteptare, care se dădură la o parte scoţând strigăte speriate. Calul avea nările înspumate, sudoarea curgea pe blana lui lucioasă.

— Băiatul are legământ cu diavolul strigă mesagerul şi se prăbuşi în şa. Sunt dovezi că băiatul blond are legământ cu dracul! Ordin extrem de urgent al Maiestăţilor Lor: băiatul trebuie găsit! Găsiţi sluga satanei! Băiatul trebuie să ardă.

28.

O rumoare străbătu grupul maurilor. Tariq îşi ţinea respiraţia. Se întâmpla aşa cum se temuse, chiar şi mai rău.

— Are legământ cu dracul! şopti un maur frământându-şi înfricoşat burnusul, Ya Allah! Cu asta nu vreau să am nimic de-a face!

— Dar emirul nostru n-o să-l…! spuse altul. Emirul nu va face niciodată cauză comună cu satana!

— O fi ştiut el ceva? întrebă al treilea. Crezi că satana ar putea să-l păcălească pe emir? Dacă trimisul spune că sunt dovezi pentru legământul cu dracul?

— Unelte! strigă din nou mesagerul. Cum ochii oamenilor n-au mai văzut niciodată! Făcu semnul crucii. Toată ţara îl caută acum, ca să-l împiedice pe dracul însuşi să ia prin el puterea! Băiatul trebuie să ardă!

Tariq văzu cum comandantul se cutremură.

— Am căutat deja în tot satul, spuse el. Şi tocmai pe acest băiat, despre care până acum am crezut că ar fi doar un spion. Şi nu a fost de găsit nicăieri.

Nici nu trebuie să ne găsiţi, gândi Tariq şi înţelese speriat: pe Salomon şi pe mine. Pentru toată lumea noi am devenit deodată prietenii unui aliat al satanei. Prietenul unui aliat al satanei nu cumva a făcut şi el legământ cu satana? Aşa o să gândească. Dacă pun mâna pe noi, pe Salomon şi pe mine, ne aşteaptă Inchiziţia.

Comandantul clătină încet din cap.

— Şi Voi, emire? Nu cumva l-aţi văzut totuşi pe băiatul căutat? Poate vă mai amintiţi? Am fost întrerupţi tocmai când discutam.

Tariq văzu că ochii emirului scânteiază, comandantul probabil că

observă şi el.

— Nu l-am întâlnit niciodată pe acest băiat, spuse emirul privindu-l acum pe comandant drept în ochi. Cât despre un trimis al diavolului, făcu un gest de exorcizare. Doar nu credeţi, comandante, că aş ascunde la mine un astfel de om. Un astfel de băiat nu a fost niciodată la mine, în al-Pudxarras.

— Fie, murmură comandantul aruncând o privire rapidă spre mesagerul care abia se mai ţinea pe picioare. Aş dori să vă cred, emire. Nimănui nu-i face plăcere să aibă de-a face cu dracul.

Dar pe Boston l-a văzut tot satul, gândi Tariq. Pe Boston şi pe noi. Cât de repede ar putea pălăvrăgi cineva. Un copil. Un laş, care speră o recompensă.

Nu mai aşteptă. Încet, ca şi cum s-ar fi gândit numai să ajungă acasă, se desprinse din grupul de mauri, fără să atragă atenţia. Traversă piaţa agale şi dispăru pe prima ulicioară; aici întunericul era aproape de nepătruns.

Doi soldaţi veniră spre el, fără să-i dea atenţie, vorbeau şi râdeau şi băteau cu o lingură de lemn într-o tavă de alamă. Sunetul se auzea până departe.

Tariq îşi simţea bătăile inimii până sus, în gâtlej. Vestea adusă de mesager schimbase totul.

Fusese uimit când văzuse placa în mâna soldatului, chiar uluit: poate că Boston spusese totuşi adevărul, când vorbise despre călătoria lui prin timp? Chiar dacă era un adevăr incredibil. Şi nu cumva găsise el atunci tocmai mijlocul ca să-i deschidă lui Boston poarta prin care să se întoarcă înapoi prin timp?

Nu se putea abţine să cugete, deşi nu voia. Ce-i păsa lui că Boston era într-o situaţie periculoasă! Important era acum emirul şi ce se va întâmpla cu Granada; puştiul străin, a cărui poveste suna atât de neverosimil, mai putea să aştepte.

Dar acum se întâmplase ceea ce se temuse cu mai multe zile în urmă, când Boston deschisese sacul ciudat. Ce altceva ar fi putut să fie o dovadă pentru un pact cu satana, ce altceva puteau să fie

uneltele despre care vorbise mesagerul decât lucrurile pe care i le arătase Boston în acea seară în *funduq*? Încă de atunci Tariq ştiuse ce pericol se ascunde în ele; acum oamenii Inchiziţiei chiar le găsiseră.

Umblă fără ţintă prin întunecime, încercă să hoinărească, calm, ca şi cum în noaptea asta nu s-ar fi năruit toate planurile lui. Discret, foarte discret. Trebuia să devină invizibil, mergând indiferent, cu pasul de fiecare zi.

Ei nu trebuiau să-i dea de urmă lui Boston. Dacă credeau că este aliat cu diavolul şi, pe lângă asta, un spion al emirului: atunci, pentru ei, şi emirul era aliat cu dracul şi odată cu el toţi cei care fuseseră văzuţi cu Boston. Şi Salomon. Şi el însuşi.

Nu trebuiau să-l găsească pe Boston, nu aici. Tariq respira greu, se apropia de ultimele case din sat. De dovezi nu vor întreba. Regilor le era întotdeauna indiferent dacă există dovezi, la fel şi Inchiziţiei; credeau ce voiau să creadă. Şi că îl vor duce pe Boston în faţa lui Torquemada, dacă îl prindeau, pe un băiat care pactizase cu dracul, nu încăpea nicio îndoială. Pe Boston şi pe toţi cei ce îl cunoşteau. Şi atunci nu va arde numai Boston.

Tariq se rezemă de un zid. Simţea în spate piatra rece. Allah dăruieşte-mi un cap rece. Aş putea să fug, cine ar vrea să mă oprească? Să părăsesc satul pe întuneric, chiar mâine aş putea să dispar, să mă ascund câtva timp printre mauri undeva, în ţară, până când soldatul cu cicatrice nu îşi va mai aduce aminte faţa mea, nici că m-a văzut odată cu aliatul diavolului. Aş putea să mă asigur.

Dar chiar în timp ce îi venea acest gând, ştia că nu va face asta niciodată. Nu era laş. Nu putea să caute pentru el salvarea şi să-i lase pe Salomon şi pe Boston în mâinile soldaţilor. Trebuia să-l găsească pe străin şi să-l ajute să fugă: dar să-l apere şi pe emir, pe sine însuşi şi pe Salomon.

Pe Allah şi toţi profeţii, cine mai auzise una ca asta! Dar dacă într-adevăr este ceea ce susţine Boston: Atunci poate că îl pot ajuta acum să facă drumul înapoi, prin timp. Şi pentru noi ar fi de folos. Înapoi în viitor, zbirii Inchiziţiei nu vor mai putea să-l găsească pe

Boston niciodată.

Ieşi în mijlocul uliţei. Unde se ascundea oare Boston acum?

Încotro fugise? Poate pe drumul prin trecătoare, Boston ştia drumul prin trecătoare. Ar fi greu pe întuneric. Peste tot grohotiş, uşor de surpat. Dar nu avea de ales. Tariq trebuia să-l urmeze. Uliţa se lărgea, la marginea satului ultima casă. Dintr-un grajd venea strigătul unui măgar. Când mai auzi pe lângă asta şi voci şoptind, Tariq simţi cum îl podideşte un râs încurajator. Cât de nepricepuţi erau, evreul şi călătorul prin timp! Cât de imprudenţi şi de lipsiţi de experienţă faţă de pericol. Şi totuşi, chiar acum, cât de folositori pentru el. Nu mai trebuia să rişte în noaptea asta drumul prin trecătoare.

Tariq ridică pânza de sac care acoperea uşa grajdului. Măgarul răcnea.

— N-aţi învăţat să fiţi muţi ca peştii când vă urmăreşte rechinul? şopti el. În loc de asta ciripiţi ca nişte păsărele când soarele vesteşte o nouă zi!

— Tariq, şopti Salomon.

În spatele lui pânza de sac coborî, acoperind intrarea. Era încă noapte. Acum trebuia să se întâmple.

29.

Boston se rezemase de peretele şopronului. Găinile îşi ascunseseră capetele sub aripi şi dormeau; simţea că acum nu mai are altă dorinţă.

Dar Tariq vorbea întruna.

— Şi zici că ai dat de urma plăcii? Eşti foarte sigur? întrebă Salomon. Dar atunci Boston n-ar putea…!

— Nimeni nu poate să fie sigur până când nu o ţine în mână, spuse Tariq. Cine se încrede prea devreme în podişca pe care n-a încercat-o cu piciorul lui, cade în prăpastie. Cred că asta e placa lui Boston. Sper.

— Boston! spuse Salomon zgâlţâindu-l. Tu ai adormit tocmai când Tariq a spus că ţi-a găsit placa. Ai fi crezut că asta se poate întâmpla aşa de repede? Hai, bucură-te, Boston! N-ai auzit?

Boston deschise ochii în silă. Ieri încă ar fi sărit în sus. Ieri încă ar fi jubilat, ar fi fost plin de speranţă. Placa, Tariq a descoperit placa! Drumul înapoi!

Acum nu mai voia să audă nimic de ea, era prea dureros. Voia să doarmă, să nu se mai gândească la nimic.

— M-am înşelat, Salomon, mormăi el. Nici cu placa nu mă mai pot întoarce înapoi.

— Înşelat! strigă Salomon. Tariq îi apăsă mâna pe gură. Salomon dădu din cap speriat.

— Nu ne-ai spus tu că trebuie numai să găseşti placa asta, ca să călătoreşti înapoi, în vremea ta? Şi acum a descoperit-o Tariq, pentru tine! De ce nu te bucuri?

Boston se uită la el descurajat. Nu fusese asta şi dorinţa lui? În cele din urmă l-au crezut amândoi şi au vrut să-l ajute; găsiseră

placa şi totuşi nu îl lăsau singur. Trebuia să le explice.

— Nu cred că mă mai pot întoarce vreodată! spuse el încet. Nici cu placa. Am înţeles asta abia adineaori. Dacă America nu va fi descoperită, înghiţi în sec, dacă toate se întâmplă altfel decât spun cărţile noastre de şcoală, atunci şi vremea mea din viitor va fi cu totul alta! Nu înţelegeţi asta? Tatăl meu nu va exista şi de aceea nici eu. Şi atunci unde aş putea să mă mai întorc? Dacă eu nu exist deloc?

Tariq se holbă la el.

— Dar tu ai spus aşa!

Salomon făcu ochii mari. Apoi clătină din cap încet.

— Dacă într-adevăr toate vor veni altfel, murmură el. Fireşte! Ai dreptate, Boston. Atunci tu nu vei exista!

Boston aprobă din cap, obosit.

— Şi de aceea nici placa nu-mi mai este de folos, Tariq! Când v-am povestit despre asta încă mai credeam că ea m-ar fi putut aduce înapoi, în viaţa mea viitoare. Dar dacă viaţa asta nu va exista…

Tariq lovi cu palma deschisă pământul plin de praf. O găină ridică speriată capul şi bătu din aripi; apoi adormi la loc.

— Tu ai spus că îţi trebuie numai placa, şuieră el. Eu am găsit-o! Şi acum nimic nu mai e valabil?

Boston clătină din cap necăjit.

— Nu înţelegi, şopti el. Eu nu voi mai exista! Totul va veni altfel, dacă nu descoperă Columb America. La ce să-mi mai servească atunci placa asta?

Tariq pufni pe nas supărat.

— Laşule! şuieră el. Deci renunţi?

Salomon se uitase ba la unul ba la celălalt, apoi făcu un semn afirmativ din cap.

— Boston are dreptate, Tariq, spuse el. Fără placă nu se poate întoarce în lumea lui din viitor; dar dacă nu călătoreşte Colón, viitorul lui Boston nu va exista deloc. Dar de aceea trebuie oare să dăm uitării placa? Ce se întâmplă dacă, totuşi, reginei îi vin alte

idei? Poate că până la urmă îi armează totuşi corăbiile lui Colón?

Boston se gândi la bărbatul agitat în mantie slinoasă. La pretenţiile lui atât de absurde încât îi făcuse pe toţi să râdă. Şi el nu va renunţa la ele niciodată. Era maniac.

— Regina nu-i dă corăbiile, spuse el obosit. Columb cere mult prea multe.

Salomon îi puse mâna pe braţ.

— Boston, ţi-ai pierdut speranţa, şopti el. Şi, crede-mă, eu pot să te înţeleg. Dar dacă ne pierdem speranţa… Se uită la Tariq. Atunci se întâmplă tocmai ceea ce ne înfricoşează, cu siguranţă. Să nu-ţi pierzi niciodată speranţa, Boston! Să nu renunţi, niciodată, niciodată!

— Amin, mormăi Boston. Şi pentru ce? Eu ştiu doar că genovezul nu va călători. Atunci de ce să mai fur placa? De ce să mă pun în pericol fără să fie nevoie?

Tariq tresări. Se vedea că este supărat.

— Păi, nici n-am vrut să-ţi spun! De ce să te mai neliniştesc cu preziceri despre soarta care te aşteaptă în Granada, când tu, în câteva ore, ai fi putut să fii în patria ta! Dar dacă ai hotărât să rămâi aici…

— Nu am hotărât! strigă Boston. Înţelege-mă, te rog!

Tariq făcu un gest, ca şi cum ar fi vrut să înlăture pur şi simplu observaţia lui Boston.

— Dacă vrei să rămâi, spuse el, ca şi cum Boston nu l-ar fi contrazis niciodată, atunci trebuie să ştii şi că tocmai acum a venit un mesager din Granada cu un mesaj al regilor care te priveşte.

— De ce au mai avut nevoie de al doilea mesager? întrebă Salomon mirat. Nu a transmis mai înainte comandantul mesajul regilor?

Tariq nu îi dădu atenţie.

— Un ţăran a găsit săculeţul tău, Boston. Toate au venit aşa cum le-am prezis eu. Ei au văzut lucrurile tale. Şi iată ordinul ce i s-a dat mesagerului: *Există dovezi că băiatul blond are legământ cu diavolul!*

Ordin extrem de urgent al Maiestăţilor Lor: băiatul trebuie găsit! Prindeţi unealta satanei! Băiatul trebuie să ardă! Ei, Boston-Din-Viitor? Nu crezi şi tu că ar fi mai bine pentru tine dacă vei încerca să călătoreşti cu placa?

— O unealtă a satanei, murmură Salomon. Boston, pricepi tu ce înseamnă asta? Acum te caută fiecare în toată ţara, acum nu mai există salvare pentru tine în Granada. Şi maurii, Boston, şi evreii mei se tem de dracu'. În toată Granada nu există altul care să fie mai căutat ca tine.

Boston se uita în pământ. Dacă ar încerca să vorbească, vocea i s-ar opri în gât. I-au dat lacrimile.

— Trebuie să încercăm să furăm placa, nu avem altceva de ales, spuse Salomon insistent. Nu-mi vine nicio altă idee ca să te ajut! Tariq, eşti de acord cu mine? Nu merită, măcar o încercare, imediat, oricât de periculoasă ar fi?

Tariq pufni furios.

— Cine renunţă aşa pripit, ca tine, Boston-Din-Viitor, cum poate să reuşească în viaţă? Drumurile voastre trebuie să fie foarte drepte şi netede în lumea ta din viitor, dacă chiar şi o pietricică te poate împiedica să mai mergi înainte. Îi făcu un semn din cap lui Salomon. Noi furăm placa, spuse el. Cine se gândeşte la pericol? Trebuie să se întâmple în zori, înainte de a se colora în auriu piscurile Sierrei.

Boston uluit, simţi, împotriva voinţei sale, o adiere de speranţă. Ştia totuşi că placa nu îi va folosi la nimic. Nu va putea să se întoarcă acasă, deoarece casa lui nu mai exista. Dar Tariq şi Salomon voiau să-l ajute, deşi, acum, pentru ei nu exista nimic mai periculos decât să rămână cu el. Ei erau gata să amâne propria lor fugă ca să fure placa pentru el. Oamenii lui. Nu mai era singur.

— Oricum, este tot una, mormăi Boston. Dar dacă vreţi să încercaţi…

Tariq se ridică în picioare.

— Trebuie să se întâmple în timp ce dorm soldaţii, spuse el. Şi ce-

o să mă mai bucur! Profetul ţine cu cei curajoşi, în numele lui Allah! Când se va trezi, soldatul va căuta placa. *Unde o fi?* se va întreba el. *Cum de a putut să dispară?* Şi atunci tu, Boston vei fi demult plecat. Izbucni în râs. Eu o iau la drum. Boston, Salomon, aşteptaţi-mă să revin înainte ca muezinul să cheme la rugăciunea de dimineaţă.

— Să vin şi eu? întrebă Salomon. Boston vedea cât de greu îi era să întrebe. De fapt, eu ar fi trebuit… mormăi el.

Dar Tariq râse.

— Tare mă bucur că pot să le joc cel puţin festa asta soldaţilor reginei, şopti el. Pe profet! Allah mă va apăra!

Pânza de sac căzu la loc, în urma lui. Oamenii mei, gândi Boston. Nu sunt singur.

Granada în aprilie, prezent

— Manuel, spuse vecinul. Peste tot în Alcaiceria coşurile erau deja demult strânse în interiorul prăvăliilor, de asemenea şi narghilelele, tăvile de alamă, suporturile cu podoabe şi ceştile cu nume pe ele; obloanele rulante erau coborâte.

— Manuel Corazón!

Manuel ridică capul cu prudenţă. De mai multe zile vuietul din spatele frunţii lui nu mai înceta, nu-l mai putea suporta. Era indiferent dacă încerca să ţină capul drept sau dacă îl rezema de perete, unde i se încurcau în păr cerceii din Taiwan. Nimic nu ceda, nici vuietul, nici ameţeala, nici greaţa. Pipăi cu vârful degetelor, pe pardoseală, după sticla lui. Nu era de găsit. De fapt ce căutase? Lăsă braţul să-i atârne, cu toată greutatea. Nu-i mai păsa de nimic.

— Manuel Corazón, bazarul se închide! Trebuie să încui prăvălia.

Of, of, din nou vocea asta. Nu îl plictisise ziua întreagă? *Manuel Corazón, nu vezi? Un hoţ! Manuel Corazón, cineva vrea să plătească!* Dacă mai lua o înghiţitură poate că dispărea şi vocea.

— Dacă nu laşi oblonul, Manuel, peste noapte o să te fure hoţii!

O mână pe umărul lui, cum a ajuns o mână pe umărul lui, totul

era complicat, greu de înţeles.

— Manuel, hai să te ajut!

O siluetă cunoscută, cu siguranţă cunoscută, îi ducea coşurile în prăvălie. Aşa fusese întotdeauna? Aşa trebuia să fie? Era nedesluşită, aşa de înceţoşată. Trase în jos obloanele. Îi apăsă o cheie în mână.

— Trebuie să te duci acasă, Manuel Corazón! Hai, ridică-te! Te duc eu!

Să se ridice, de ce trebuia să se ridice, putea să rămână aşezat aici până mâine-dimineaţă când veneau turiştii, de ce, între timp, să mai facă drumul lung până acasă.

— Nu, spuse el supărat şi încercă să se apere de mâinile care încercau să-l apuce şi să-l ridice. Dar braţele nu-l ascultau, ciudat, foarte ciudat. Nu-i păsa de nimic.

— Nu poţi să dormi aici, Manuel, bazarul…

Apoi o altă voce; de ce îl tot deranjau, ce voiau ăştia, el voia numai să fie lăsat în pace. Încă o înghiţitură.

— De când se îmbată în fiecare zi? Un braţ din spate băgat la subţioară. Nu a mai făcut totuşi asta mai înainte?

Să nu se scoale, of, ce greu era să se scoale, dacă picioarele de sub el se târau ca două boccele străine.

— De când îl caută pe băiatul ăsta, cred, spuse vocea pe care Manuel o cunoştea, de unde oare, de unde oare, care a dispărut aşa, deodată. De aceea este agitat.

Îl târau pe pavaj, nu era frumos din partea lor, voia să le spună că nu e frumos, dar nu putea să ridice capul, nici buzele lui nu ştiau ce trebuie să facă.

— Ai idee de ce?

Să nu mai vorbească, să nu vorbească.

— M-am gândit la ceva, ei se opriseră şi el căzu grămadă, nu mai trăgeau de el, să nu râzi de mine: s-a trăncănit mult despre placa aia…

Să nu vorbească, să nu vorbească, să nu vorbească. Încă o

înghiţitură. Să nu vorbească, să nu vorbească. Să nu audă.

30.

al-Andalus, 1492.

Lui Tariq nu i-a trebuit mult să caute. Unde se găsea tabăra de noapte a soldaţilor putea oricine să audă, de la kilometri distanţă. La capătul de jos al satului, la intrarea în vale îşi făcuseră focul, pe un mic platou. Şi cu toate că noaptea se apropia deja de sfârşit, ulcioarele treceau din mână în mână, şi auzea zarurile ciocnindu-se între ele în paharele de piele. După o zi de marş şi o noapte agitată în sat, soldaţii nu-şi găseau liniştea.

Şi ăştia vor să fie războinici! gândi Tariq dispreţuitor, în timp ce se apropia fără zgomot de foc, protejat de copaci.

Soldaţii îşi îndepliniseră misiunea, satul fusese percheziţionat; acum se odihneau, mâncau carne de porc friptă pe jăratic, din care picura grăsimea şi mormăiau cântece ciudate. Nici măcar santinele nu puseseră, atât de siguri se simţeau. Numai doi soldaţi obosiţi, pe şoseaua care urca în sat, ca şi cum numai de acolo, de sus şi de nicăieri altundeva nu i-ar ameninţa pericolul.

Tariq aşteptă ascuns după trunchiul unui copac pipernicit. Toată oboseala se evaporase dintr-odată, aşa era întotdeauna. Acum nu mai era decât aşteptarea încordată, aproape ca şi o bucurie, pentru că, în sfârşit, are ceva de făcut. Fără zgomot şi rapid, nimeni nu-l va observa.

Îl descoperise imediat pe soldatul cu cicatrice, printre ceilalţi. Îşi aşezase bocceaua alături, în iarbă şi şedea, cu ochii închişi, în timp ce, în jurul lui, camarazii se duceau, rând pe rând, la odihnă. S-ar fi putut crede că doarme, dacă n-ar fi întins tot mereu mâna după ulciorul pus, pentru siguranţă, într-o gropiţă.

Focul pâlpâia, şi cu un trosnet puternic, mai aruncă încă o dată o

ploaie de scântei aurii, înainte de a se domoli; în lumina jarului, soldaţii deveneau umbre roşietice. Unul după altul se culcau pe pământul pietros, cu tunica, cu bocceaua sub cap. În ultimele zornăituri ale zarurilor se amestecau primele zgomote ale somnului. Cântecul amuţise. Mai rămăsese doar pârâitul focului care se stingea.

Totuşi, Tariq mai aştepta. Soldatul cu cicatrice se culcase ghemuit, strâns în sine însuşi, ca şi cum ar fi vrut să se facă mic, mic de tot. Respira pe gură, sacadat. La cingătoare lucea placa.

Cât de simplu este totul, gândi Tariq. Acum e o joacă de copii. Să mai aştepte numai câteva minute, ca să fie sigur de tot că a adormit şi ultimul mâncător de porci. Numai un pic de răbdare.

Un soldat de la marginea taberei strigă şi se zbătu în somn, apoi se făcu linişte din nou. Norii trecuseră mai departe, luna era sus pe cer, albă-albăstrie şi uşura mersul. Stelele luceau ca milioane de licurici. În curând vor începe să pălească. Era timpul.

Tariq se ridică cu atenţie. Se mai rezemă doar o clipită de copac şi trase cu urechea; apoi porni. Fără zgomot şi rapid, nimeni nu-l va descoperi. Se uita la pământul de sub picioare, nicio piatră nu trebuia să se clintească, acum niciun zgomot. Numai câţiva paşi încă. Placa de la cingătoare se vedea limpede în lumina lunii, nu putea să fie decât placa lui Boston. Aşa ceva nu putea să fie doar o întâmplare! Imediat va pune mâna pe ea, cu grijă. Beţia soldatului era profundă, Tariq nu simţi frică ci numai un triumf înflăcărat. Imediat îi va deschide lui Boston poarta de întoarcere înapoi, prin timp.

O creangă trosni sub piciorul lui, Tariq încremeni. Dar în tabără nu se mişca nimic, zgomotul fusese fără importanţă. Soldatul cu cicatrice zăcea nemişcat, ulciorul de la picioarele lui se răsturnase pe o parte, era gol demult. Numai doi paşi încă. Un pas.

Tariq se aplecă prudent spre cel adormit. Aburul de rachiu şi duhoarea de sudoare de peste zi îl izbiră în faţă, mâncătorii de porci erau ei înşişi nişte porci. Îşi ţinu respiraţia. Încet, milimetru cu

milimetru, mâna i se apropia de cingătoare. Imediat. Acum. Poarta prin timp.

Degetele îi atinseră placa. Îl copleşi un sentiment de triumf înflăcărat. Acum Boston va putea să se întoarcă, nimeni nu îl va mai descoperi pe aliatul diavolului. Voi, regilor, nu l-aţi pus la socoteală pe Tariq! Degetele lui se închiseră.

În acest moment soldatul sări în picioare şi se aruncă peste el. Îl trânti pe Tariq de solul pietros, respiraţia încărcată cu rachiu îl izbi în faţă.

Dar nu spuse niciun cuvânt. Nu scoase niciun sunet. Când pumnul lui lovi, Tariq încă nu se dumirise.

Soldatul cu cicatrice apucă ulciorul. În jurul lui camarazii cântau, jucau zaruri, deşi era interzis; câte unul bea pe ascuns, ca şi el. Comandantul închidea un ochi, toţi ştiau că se va preface comandantul că nu a observat, aşa făcuse întotdeauna. Dacă n-ar fi fost atât de afurisit prieten al maurilor, soldatul ar fi zis că este un om bun.

Puse ulciorul la gură. Ar fi trebuit să facă mai multă economie, abia dacă mai era în el cât să-şi umezească buzele. N-ar fi trebuit să bea atât de des, nici atât de mult şi atunci ulciorul n-ar fi fost gol.

Nepăsător, lăsă ulciorul să se rostogolească în gropiţă. Dar dacă nu bea, ce trebuie să facă? Nu mai era de suportat, mânia asta mare. Nu îi biruise el pe musulmani? Şi acum se purtau cu ei, de parcă Sfânta Fecioară le-ar fi interzis să le clintească nici măcar un fir de păr. Se purtaseră aşa musulmanii cu creştinii când năvăliseră în Zahara, în noaptea aceea de Crăciun, pe vremea când era copil? Îşi ceruseră ei iertare şi înlocuiseră porţile?

Este război, comandantul n-a înţeles asta? Un război nu se termină numai pentru că regii au semnat o înţelegere. Războiul continuă şi tot continuă până când amintirea morţilor, invalizilor, caselor şi ogoarelor arse se va şterge de tot din minţile celor ce au fost şi de o parte şi de cealaltă. Cât timp mai există undeva ură şi

amintire şi dorinţă de răzbunare, războiul nu s-a sfârşit.

Vă mulţumesc pentru ospitalitate! Ce batjocură! Vorbiseră maurii aşa când se năpustiseră peste Zahara, atunci, în timpul nopţii, când oamenii se rugau în biserici? Ei au ucis, au ucis şi n-au întrebat dacă sunt bine-veniţi. Acesta de aici era un război, n-a înţeles asta comandantul?

În tabără se făcuse linişte, el auzea sforăitul camarazilor, când şi când un strigăt. Vecinul lui se întoarse pe o parte şi se acoperi cu braţele. Un război nu se poate uita numai pentru că s-a semnat o înţelegere. Un război se cuibăreşte în capete, se furişează în somn, nimiceşte visele. El o strigase pe mamă-sa. Se ascunsese, aşteptase, aşteptase, era încă un biet copil. Îl strigase pe tatăl lui. Când războiul avea să se sfârşească, tatăl lui îl va învăţa să are „Acum eşti destul de mare ca să faci asta". Nu învăţase deloc să are.

Noi *nu venim ca duşmani! Poarta trebuie înlocuită!* Maurii nu înlocuiseră nicio poartă, nu-şi ceruseră iertare. În Zahara distrusă nu mai rămăseseră decât ruine, moloz şi cenuşă, în noaptea când se născuse Domnul. Atunci a înţeles.

Unde era acum tatăl său, mamă-sa? Cine putea să-i ceară să spună că pentru el războiul s-a sfârşit?

Ulciorul era gol, pentru el nu mai era nici consolare, nici somn. O creangă trosni.

Cum de putea să mai fie atât de treaz după o zi ca asta, cu capul atât de limpede? Până şi păsările încă mai dormeau, nimic nu se mişca în sat şi pe ogoare. Cum se putea rupe o creangă?

Paşii care se apropiau, mai mult îi bănui, cu urechea lipită de pământ. Poate că se înşela, miji ochii, foarte puţin. Domnului, care în Zahara îl părăsise atât de ruşinos, îi va mulţumi pentru lumina lunii. Cel ce se apropia, pe furiş, ca un animal sălbatic, era aproape un copil. Nu purta armură, nici pieptar de piele, ca pentru luptă; ca şi cum chiar atunci s-ar fi sculat din pat, băiatul se apropia de el în burnus arăbesc.

Soldatul îşi încordă muşchii. Băiatul nu avea armă, mâna pe care

o întindea era goală. Când ajunsese destul de aproape, soldatul sări în picioare. Pumnul lui îl lovi pe băiat în tâmplă. Cum putea cineva să creadă că războiul s-a terminat?

31.

Boston nu se împăca cu gândul că toate se întâmplau numai din cauza lui. Lui Tariq nu trebuia să i se întâmple nimic.

— Ar fi trebuit să fie demult aici! şopti Salomon. Soarele se va ivi curând la orizont. Unde întârzie oare?

— A spus că trebuie s-o facă înainte să strige muezinul, murmură Boston. Noaptea încă nu s-a sfârşit. Poate că nu se grăbeşte…

Salomon tăcea. Rămase nemişcat, cu braţele încrucişate, rezemat de peretele de scândură; şopronul era prea mic ca să umble de colo până colo. Găinile adormite arătau ciudat, cu capul ascuns sub aripă, măgarul fornăia visând.

— De ce îi trebuie atât de mult timp? Dacă maurii încep să-şi facă rugăciunea, e prea târziu. Trebuie să dispari până nu te descoperă cineva! Unde o fi întârziind Tariq?

— Poate că soldatul n-a adormit? şopti Boston. Poate că Tariq nu-i poate fura placa? N-ar fi chiar atât de rău, Salomon. Pentru mine nu-i chiar atât de rău dacă nu poate lua placa. Ştii doar că nici ea nu mă poate aduce înapoi în timp, dacă America nu va fi descoperită!

Salomon se holbă la el.

— Dar poate că te duce totuşi *undeva!* Măcar să pleci de aici, în altă parte, spuse el. Dacă ai călătorit cu ea o dată, cum spui! Numai despre asta e vorba acum! Tu ne ceri să credem incredibilul, Boston! După ce ne-am străduit să acceptăm că ar fi fost posibil ca tu să fi venit la noi din viitor şi am vrut să te ajutăm să te întorci înapoi, tu nu mai vorbeşti decât de ţara despre care nimeni n-a mai auzit: America! Ca şi cum, brusc, placa ţi-ar fi total indiferentă!

— Nu-i adevărat, şopti Boston. Sigur că este importantă pentru mine!

— Şi Tariq? spuse Salomon. Dacă lui Tariq i s-a întâmplat ceva? La asta nu te gândeşti? Bătu în lemn. N-ar fi mai bine să mă duc şi să văd dacă nu are nevoie de ajutor? Tu nu poţi să te duci, dacă descoperă că ai părut blond, asta înseamnă rugul.

— Nu, Salomon, te rog, rămâi aici! spuse Boston. Dacă i s-a întâmplat ceva lui Tariq… tăcu. Nu vreau să fiu iar singur! şopti el. Te rog, rămâi cu mine, Salomon!

Salomon făcu un pas spre el. Vocea îi tremura.

— Ca să nu rămâi tu singur, să-l las pe Tariq în voia sorţii? Dacă are totuşi nevoie de ajutorul meu? Tocmai tu îmi ceri asta, cel de dragul căruia Tariq şi-a pus viaţa în pericol? Te-aş dispreţui, Boston, dacă n-aş şti câtă frică ai avut de suportat în ultimele zile şi cât de tulburat trebuie să fii. Numai de aceea pot să uit ce ai spus.

Boston tăcea. Dacă ar fi vorbit, nu şi-ar fi putut reţine lacrimile.

— Eu mă duc acum, Boston. Urează-mi succes.

Boston încuviinţă din cap. Lacrimile îi umpluseră ochii.

— Ai grijă de tine.

Salomon nu trebuia să păţească nimic. Tariq nu trebuia să păţească nimic. Toate erau numai din cauza lui. Altfel ar fi din nou singur în această lume înfricoşătoare.

Emirul se trezi, pentru că, de afară, cineva ciocănea uşor la uşă. Mai era încă noapte.

— Mulay! şopti un servitor. Iertaţi-mă că vă trezesc! Dar comandantul vrea să vă vorbească. Vă roagă să ieşiţi în faţa casei.

Emirul aruncă un halat peste cămaşa de noapte. În piaţa din faţa casei pâlpâiau din nou facle. Ce mai era acum? Nu s-au dus toţi la culcare? La orizont mijeau zorile.

— Comandante? spuse emirul. Aţi trimis să fiu chemat?

Se vedea că şi comandantul dormise până atunci. El arătă, fără să vorbească, spre doi soldaţi cu feţe triumfătoare, care ţineau prinşi, fiecare, câte un băiat. Numai unul dintre băieţi ţinea capul plecat. Emirul tresări. Dar al treilea încă mai lipsea.

— Aceştia sunt, domnule comandant! strigă imul dintre soldaţi. Nu era el chiar acelaşi care spărsese poarta, mai devreme? O cicatrice, încă proaspătă şi roşie, îi brăzda faţa. Băiatul, pe care îl împingea înainte cu genunchiul, era micul evreu al cărui tată încercase să încalce edictul. Deci îi descoperiseră oaspeţii.

— Uite ce am găsit!

Comandantul îi măsură cu privirea pe băieţi.

— Şi? întrebă el. Nu se uita la emir. Unde e spionul? Sluga satanei? Am crezut că mi-l aduceţi pe trimisul satanei, numai de aceea am trimis să fie deşteptat emirul! Dar niciunul dintre ei nu are părul blond!

Numai doi, nu trei, ce însemna asta? Cel blond nu era cu ei.

— Ştiţi, noi le-am smuls tuturor turbanul de pe capete, domnule comandant! spuse al doilea soldat. Îi răsucise lui Tariq braţul la spate. Tariq se uita încruntat în pământ. Niciunul din acest sat nu are păr bălai. Trei erau raşi în cap, dar prin piele mijea păr negru. Băiatul care a înşelat-o pe regină, nu se ascunde în satul ăsta, domnule comandant, chiar de-ar fi mic numa' cât un şoricel.

Emirul încercă să pară calm. Poate că nu era totul pierdut? Chiar în timpul percheziţiei se întrebase unde se ascunsese cel cu părul cânepiu, ce ascunzătoare din sat putea să fie atât de sigură încât să nu fie descoperită de soldaţi. Băiatul cu părul cânepiu nu trebuia să fie găsit la el, pentru că îl credeau spionul lui, aliat cu satana. Dacă îl găseau, asta ar fi însemnat pieirea lui şi a satului întreg. Unde dispăruse băiatul?

— Şi atunci de ce mi i-aţi adus pe aceştia? întrebă comandantul. Este miezul nopţii! Ce îmi pasă mie de doi băieţi mauri! Arăta supărat, îl treziseră din somn, ceruseră, agitaţi, să fie chemat emirul; şi acum era doar atât.

Soldatul care îl împinsese pe Salomon, ieşi în faţă. Pasul lui era nesigur, emirul putea să simtă rachiul din respiraţia lui.

— Pentru că s-au furişat pe întuneric! Ei au vrut să ne atace tabăra, în miez de noapte! Ăsta de aici, îl înghionti pe Tariq cu

pumnul, avea deja mâna băgată în cingătoarea mea! Au vrut să ne fure armele şi să ne omoare în somn! Acum vocea lui suna triumfător. Iar ăstălalt, domnule comandant, strigă el, mai este şi fiul evreului pe care l-am afumat în Granada! Face parte dintre cei care încalcă edictul regilor şi vor să-şi scoată clandestin din ţară averile lor evreieşti, murdare! Pretinde că este un *conversos* şi nu este decât ceea ce simt toţi: un *marrano* împuţit! Îl îmbrânci pe Salomon.

Ah, Tariq, gândi emirul. Cum ai putut să uiţi de orice raţiune şi să fii atât de bătăios? Cum ţi-ai închipuit că ai putea să faci ceva de unul singur? De ce nu ai vrut să mă crezi că îndrăzneala poate fi prostie şi prudenţa inteligenţă?

Comandantul ezita. Emirul vedea foarte bine că îi era ruşine de oamenii lui.

— Poţi să fii sigur? întrebă el. Este chiar el?

— Am fost şi eu în acea seară în *juderia,* domnule comandant! spuse al doilea soldat. Camaradul meu spune adevărul. I-am găsit în casa evreului. Pe aceştia doi – şi în plus pe băiatul bălai. Pe aliatul satanei!

Când l-am prins pe ăsta, era aproape gata să se pişe în pantaloni de frică! strigă soldatul cu cicatrice. Îi dădu un brânci lui Salomon.

Salomon scânci.

— În seara aceea l-am văzut prima oară pe cel cu părul cânepiu, în Realejo, dar de atunci niciodată, domnule comandant! strigă Tariq. Şi nimeni nu ştia cine era şi de unde venise! A apărut aşa, deodată, lângă noi, domnule comandant! Ceea ce dovedeşte, emirul vedea cât de greu îi vine băiatului să spună asta şi cât de mult se dispreţuia făcând-o – tocmai ce v-a raportat mesagerul din Gharnata: trebuie să fie vorba de un trimis al iadului, care poate să apară şi să dispară când îi place! Noi nu avem nimic de-a face cu el!

— Ei, spuse comandantul descurajat, şi emirul înţelese că lucrurile luaseră o întorsătură pe care comandantul nu şi-o dorise.

— Aţi atacat totuşi tabăra de noapte a soldaţilor mei, asta nu se poate tăgădui. Aş fi putut să vă pedepsesc la faţa locului – dar dacă

doi dintre oamenii mei i-au recunoscut pe aceşti băieţi… îl privi pe emir, parcă ar fi vrut să-i ceară iertare.

Va trebui să-i ducă în faţa Inchiziţiei, gândi emirul, doi copii, nu încape nicio îndoială; chiar dacă, văd bine, o face împotriva voinţei lui. Nu voi putea să-i salvez. Dar ce va mai urma? Eu i-am adăpostit, mă va duce comandantul şi pe mine la Gharnata? Aş putea să mă fac că nu ştiu nimic şi că nimic nu este dovedit. Dacă asta ar avea vreo importanţă pentru Torquemada…

Comandantul făcu un semn din cap celor doi soldaţi.

— Duceţi-i pe băieţi la Granada, spuse el. Imediat, nu mai pierdeţi vremea. Nu depinde de mine să hotărăsc dacă ei spun adevărul. Torquemada, cu instrumentele lui… tăcu.

— Domnule comandant…

Chiar de mâine va porunci meseriaşilor să înceteze lucrul. Chiar de mâine, dacă va mai fi încă un om liber. Nu mai putea să rămână în al-Pudxarras. La ce îi mai trebuia un principat care nu era al lui. Va pleca în Maroc, sultanul îl va primi ca pe un prinţ.

— …domnule comandant, aceştia doi – sunt oaspeţii mei. Cum ar fi putut să-i mai ajute?

Comandantul clătină din cap dus pe gânduri.

— Şi totuşi, iertaţi-mă, emire, va trebui să-i duc la Granada. Presupun că nu ştiţi nimic despre planurile evreilor. Şi nici că aceştia doi, aici de faţă, sunt cei căutaţi.

Îmi face concesii, nu ştiu de ce, gândi emirul. Ştie că, oricum, nu mai prezint niciun pericol. Ce ruşine! Este oare laşitate? Ar trebui să mărturisesc că i-am ascuns pe băieţi ştiind care erau planurile lor, indiferent ce se va întâmpla cu mine după aceea?

Tariq se holba la el.

— Cu siguranţă că nu veţi voi să-mi arestaţi oaspeţii, spuse emirul istovit.

Comandantul aştepta. Este laşitate dacă susţin că nu ştiu nimic, sau este înţelepciune? Trebuie să plec peste strâmtoare. În ţara asta nu mai există pentru mine decât subjugare şi ruşine; sau moartea.

— Presupun, repetă comandantul, şi de data asta vocea lui sună mai aspru, că nu aţi şti nimic despre planurile odioase ale evreilor şi că îmi daţi cuvântul vostru de onoare în privinţa asta? Că nu ştiţi nimic despre alianţa cu diavolul? Cuvântul de onoare al unui nobil, fie el maur sau creştin, trebuie să-mi ajungă.

Este înţelepciune sau laşitate? Chiar mâine aş putea să plec peste strâmtoare.

Comandantul aştepta. Emirul văzu că a înţeles. Soldaţii plecaseră cu băieţii, acum erau singuri, în doi.

— Aşadar, emire, spuse comandantul obosit, de data asta vreau să vă cred. Regina nu a dat, dacă l-am înţeles corect pe mesager, nici acum porunca să fiţi adus la Granada; acest principat încă vă aparţine. Dar noi vom rămâne aici, emire. Îl privi pe emir. Nu am de gând să mai joc şah. Noapte bună.

32.

Granada în aprilie, prezent

În atmosfera sufocantă a *hostalului,* tinerii se rostogoleau, când pe o parte când pe alta, în paturile transpirate. Micul dejun era prost, la ce să se mai scoale. Doamna Hilbert nu se mai certa demult cu ei dacă întârziau. Ea arăta palidă şi epuizată, parcă nedormită de când a sosit.

— S-a făcu joi, băiete! spuse Tukan. Hei, nu e nimeni treaz, ce-i asta? Suntem aici deja de o săptămână întreagă, măi!

— Da' ce, noi nu ştim? spuse Serghei. Vă zic, nu dorm ca lumea. Dorm chiar mizerabil. Mă trezesc şi mă gin dese la puştiulică. Că nu i-am dat destulă atenţie, sau cam aşa ceva.

— Numa' prostii îţi trec prin cap, spuse Kadir. Ce, am ajuns acuma şi mămica lui?

Tukan se ridică în capul oaselor.

— Şi eu dorm nasol de tot, spuse el. Mă bucur dacă zburăm înapoi, pă bune.

După ce doamna Hilbert alarmase poliţia, după ce Boston nu se întorsese nici sâmbătă la amiază, a fost chestionat tot grupul; dar cei mai importanţi au fost totuşi ei trei. Pentru că fuseseră ultimii care îl văzuseră pe pici. Era ca într-un roman poliţist.

Doamna Hilbert ar fi voit să se întoarcă toţi acasă, cu avionul, dar grupul protestase. Economisiseră atât de mult pentru călătoria asta…

Doamna Hilbert vorbise la telefon cu părinţii, cu direcţiunea şcolii. Au rămas. Dar după cele întâmplate Granada nu mai era aceeaşi. Doamna Hilbert intra în panică dacă la numărătoare îi lipsea un elev, ţipa la ei. Doamna Hilbert, de altfel, nu era una

dintre cele care ţipă.

Apoi nu se mai interesase de nimic, spusese că acum au timp liber toată ziua şi pot să facă ce vor. Pe stagiarul de spaniolă cel timid îl bruftuluise, nu mai apărea decât foarte rar.

Mama lui Boston a sosit, a întrebat şi a plâns, a rămas încremenită şi s-a cazat la ei în *hostal.* Poliţia mai interogase grupul încă o dată. Trecuse aproape o săptămână şi Boston nu era de găsit.

— Nu ştiu ce vreţi voi să faceţi, măi, spuse Tukan. Dar eu o să-l caut aşa cum trebuie.

— Fleoşc! spuse Kadir. James Bond 007 în persoană, nu cumva?

— Ba o să-l caut eu singur! spuse Tukan. Curcanii sunt chiori şi proşti. Chiori şi proşti în Germania, chiori şi proşti aici, ştie toată lumea. Eu, în orice caz, îl caut, nu-mi pasă dacă veniţi cu mine. Sări jos din pat.

— Nu mai fi aşa încuiat, bătrâne! spuse Kadir. Merg şi eu.

— Şi eu, spuse Serghei. Treaba cu piciul este tare căcăcioasă. Nu era chiar tâmpit. În schimb, dacă e şiret, tot nu face nimic.

— Păi şi tu eşti şiret, Serghei, spuse Kadir.

Tukan îşi strânse cureaua.

— Dar Serghei este mult mai normal, spuse el. Asta e diferenţa.

— Şi chiar dacă piciul nu-i normal, nici atunci nu poate face nimic, spuse Serghei. Okay, mergem să-l mai căutăm încă o dată.

al-Andalus, 1492

După plecarea lui Salomon, Boston n-a mai dormit. Din nou era nelinişte în sat. De la intrarea în marş a soldaţilor şi până în zori, nimeni nu se odihnise.

Treptat, temerea lui devenise certitudine. Cei doi nu se întorceau. Desigur ar fi putut să fugă, puteau să-l lase singur şi să se pună numai pe ei înşişi în siguranţă: cine să le-o ia în nume de rău? Şi totuşi, Boston ştia că nu era aşa.

Ei nu l-ar fi lăsat niciodată singur, nici Tariq, nici Salomon. Că nu

s-au întors, putea să însemne numai un singur lucru.

Boston a rămas culcat, fără să doarmă, ascultând sforăitul măgarului; era o consolare că nu-i singur de tot.

Soldaţii îi arestaseră, nu exista nicio altă explicaţie. Îl arestaseră pe Tariq, pe Salomon de asemenea şi motivul era că voiseră să ia placa, pentru el. Fără el ar fi putut să fie demult în siguranţă, amândoi.

Între veghe şi frică şi aţipeală luase o hotărâre. Nu exista altă alegere pentru el. Trebuia să se întoarcă înapoi, la Granada.

Va părăsi satul imediat după ivirea zorilor, pe faţă şi în ochii soldaţilor, un catârgiu în drum spre vale. Aici, sus, abia acum vor întoarce cu fundul în sus fiecare piatră; şi aici, sus, îl văzuse prea multă lume. Trebuia să plece şi destinaţia lui era Granada. În Granada sigur că fuseseră duşi şi Tariq şi Salomon; şi chiar dacă nu ştia cum ar putea să-i ajute – nu el, Boston – ci Boston aliatul satanei – pentru el era limpede că nu trebuia să-i lase singuri. Trebuia să facă tot posibilul ca să-i elibereze. În Granada mai putea să caute şi placa, dar acum cel mai important era să facă totul ca să-i ajute pe cei ce îşi puseseră viaţa în joc pentru el, oricât de lipsit de perspectivă ar fi putut să pară asta.

Nu trebuie să-ţi pierzi speranţa niciodată, niciodată.

Încă înainte de răsăritul soarelui, Boston deznodă funia măgarului de la belciugul din perete. Trebuia să iasă din sat, înainte de rugăciunea de dimineaţă.

Primele păsări începură să intoneze cântecele lor matinale, întunericul nu mai era negru ci plumburiu, luna dispăruse.

Boston mână măgarul cu atenţie, ţinându-l de funie, pe uliţele abrupte, acoperite cu pietriş, la vale, printre case. Părea că satul voia să redobândească acum, în ultimele minute înainte de strigătul muezinului, somnul nopţii întregi. Boston bătu uşor măgarul pe coaste, ca să-l liniştească.

— Taci, taci cuminte, îi şopti el. Măgarul îl urma aproape adormit. Numai să nu strigi acum, taci, taci cuminte.

Când Boston a trecut pe lângă casele scunde în care trăia emirul, ar fi dorit să arunce o privire prin ferestrele înalte. Soldaţii dormitau pe parapetul care mărginea piaţa înspre vale, uitând de misiunea lor, cu capul pe braţe şi ochii închişi. Un soldat gemu şi se mişcă în somn; apoi capul îi căzu la loc, pe braţe.

Trebuie să ies afară din sat, până nu strigă muezinul. Dacă s-au trezit toţi, e prea târziu.

La ieşirea din sat, acolo unde începe drumul pietros şi abrupt care coboară spre vale în serpentine, şedea un soldat cu spatele rezemat de un chiparos. O mână se odihnea pe mânerul sabiei; dar ochii i se închiseseră, respira regulat.

— Taci, taci cuminte, şopti Boston bătându-l uşor pe măgar pe flanc.

Picioarele soldatului erau mult ieşite în drum; trebuia să treacă peste ele cu măgarul. Boston simţi cum i se accelerează bătăile inimii. Să nu comită nicio greşeală tocmai acum, taci măgarule, taci cuminte.

Poate că animalul călcase pe o pietricică şi asta alunecase; măgarul se împiedică, speriat, făcu un salt. Strigătul lui răsună tare şi jalnic la ivirea zorilor.

Nu, gândi Boston.

Soldatul ridică brusc capul. Apoi sări în picioare şi scoase sabia.

— Hei tu! Ce te furişezi pe lângă mine! Se bălăbăni puţin, nu era încă treaz.

Boston strânse tare ştreangul. Animalul mai scoase un strigăt, apoi se făcu linişte.

— N-am vrut să vă trezesc, domnule! spuse Boston. Soldatul ar fi trebuit să ia frica lui drept umilinţă. Trebuie să mă duc cu măgarul nostru în vale şi, după cum vedeţi, nu ducem cu noi nimic interzis. Nici boccele. Nici saci. Căutaţi-mă, dacă vreţi, nu ascund nimic!

Soldatul se scărpină în cap şi se uită somnoros la Boston.

— Eu trebuie să păzesc intrarea asta, mormăi el. Probabil că în acest moment, pe jumătate adormit, se întreba pentru prima oară ce

trebuia să facă. Dacă veneau mauri înarmaţi, mă rog, atunci ştia fiecare ce este de făcut. Dar cum era dacă un ţăran voia să se ducă la câmp sau se întorcea de pe ogoarele lui? Trebuia percheziţionat fiecare maur? Era fiecare maur un inamic?

— Tu arăţi ca şi cum n-ai duce cu tine nimic din ceea ce nu îngăduie regii, spuse el.

Boston se înclină.

— Am cu mine numai măgarul nostru, domnule, spuse el.

Soldatul încuviinţă din cap. Tot se mai scărpina. În ochii lui apăru o expresie vicleană.

— Dar tu nu ţi-ai făcut rugăciunea, maurule! spuse el. Cum poţi să porneşti înainte de rugăciunea de dimineaţă? Am crezut întotdeauna că rugăciunea de dimineaţă, pentru voi musulmanii, este sfântă!

Boston îl bătu pe măgar pe coaste, taci, taci cuminte. Între timp tot mai multe păsări îşi cântau viersul lor matinal. Curând primele raze de soare vor lumina cerul deasupra orizontului. Trebuia să fie plecat înainte de a striga muezinul. Înainte ca tot satul să fie în picioare.

— Sunt aşteptat până diseară în Lanjarón, spuse Boston. De asta a fost nevoie să pornesc la drum aşa devreme. Şi când va răsări soarele o să-mi fac rugăciunea pe marginea drumului.

— Hm, spuse soldatul. Boston vedea cât de încordat cugetă.

— Păi, de fapt, eu stau aici ca să păzesc să nu-şi strângă emirul oaste în jurul lui, mormăi el. Privirea îi mai era încă înceţoşată de somn. Şi orice maur care pleacă din sat este, lua l-ar dracu', un maur mai puţin. Logica lui părea să-l liniştească. Poţi să pleci, băiete. Comandantul zice că am venit ca prieteni grijulii.

Boston se mai înclină încă o dată, apoi trase măgarul de ştreang, spre vale. Copitele îi alunecau mereu pe poteca înclinată, dar animalul cunoştea drumul. Căuta cu prudenţă locul cel mai sigur.

Boston se întoarse şi se uită înapoi, către case. Bătăile inimii se liniştiseră. Pentru un moment sunt în siguranţă, gândi el. Trebuie

numai să arăt ca un tânăr maur şi să mă port ca un tânăr maur. Atunci nu mă ameninţă niciun pericol mai mare decât pe orice tânăr maur.

Când ajunsese la a doua cotitură a drumului, îl auzi pe muezin strigând, cântecul lui răsuna până departe, peste vale. Măgarul începu din nou să răcnească şi Boston îl trase înainte.

Dar ce însemna oare că era, pentru un moment, în siguranţă. Prietenii lui erau arestaţi; soldatul tot mai avea încă placa la cingătoare; Columb nu va porni în călătorie; Lumea Nouă nu va fi descoperită; şi el nu va exista niciodată.

33.

În închisoarea de sub turnul Comares era greu de deosebit ziua de noapte; chiar şi atunci când soarele era sus pe cer pătrundea numai puţină lumină până în întunecimea rece de jos.

Pablo se ridică şi îndoi genunchii, îi întinse, îi strânse iar. Poate că se obişnuise deja prea mult să şchioapele. Cel puţin dacă nu exista niciun pericol că îl observă cineva, trebuia să-i arate piciorului că într-o zi va fi iar folosit.

Se ridică cu prudenţă şi făcu câţiva paşi. Deţinutul din celula aflată în spatele lui dormea; respira liniştit. Până acum nu îl chemaseră încă niciodată la interogatoriu, cu siguranţă că Marele Inchizitor avea destul de furcă cu alţi eretici, erau atât de mulţi din ăştia acum în ţară.

Pablo gemu. Nu era bine să-ţi petreci ziua şi noaptea aici, jos, în singurătatea închisorii. Nu îşi putea ţine gândurile în frâu, asta fusese slăbiciunea lui dintotdeauna. Numai acasă, în braţele iubitei lui şi în marşurile lungi şi în toiul bătăliei, reuşea să nu gândească.

Aruncă o privire deţinutului. De ce trebuia pedepsit un evreu, dacă tot era silit să-şi părăsească patria şi voia totuşi să ia cu el măcar o parte din avutul lui, măcar o parte?

Pentru că este încăpăţânat şi nu vrea să primească adevărata credinţă, Pablo. Pentru că edictul îi interzice şi edictul l-a dat regina. Şi regina, pentru că e regină, nu are numai dreptatea de partea ei ci chiar şi Sfânta Biserică şi pe Domnul Dumnezeu însuşi, asta ştie orişicine.

Numai el nu ştie ce să mai facă, cu capul lui prost.

Pablo îşi lovi fruntea cu prudenţă de două ori de pietrele umede ale zidului. Ca şi cum aşa ar fi putut să-şi scoată gândurile din

minte. De ce nu putea să-şi spună pe şleau că e un ţăran prost, care nu pricepe nimic? De ce nu putea să lase gândirea în seama celor pe care i-a hotărât pentru asta Dumnezeu: regilor şi bisericii?

Trebuie să fac ceva ca să ajung din nou la lumina zilei, gândi Pablo. La camarazi, la misiunile soldaţilor, asta m-ar linişti.

Se lăsă în genunchi şi se ridică din nou, o dată, de două ori, de zece ori. Data viitoare, când va trebui să dea raportul comandantului, Pablo îl va ruga să îl mute cu serviciul de la închisoare. Stătea bine cu genunchii, putea să lupte. Dar comandantul zăbovea la Alpujarras, ca să-l păzească pe emir şi să-l vâneze pe tinerelul care nu era doar o iscoadă ci chiar în cârdăşie cu iadul.

Pablo oftă. Dacă ei spuneau aşa, el trebuia să-i creadă, oricât l-ar fi mirat aflând cât de mulţi ucenici avea acum satana pretutindeni printre oameni, şi zilnic tot mai mulţi. Dacă Marele Inchizitor spune aşa, dacă regina spune aşa, ar trebui să fie adevărat. Domnul Dumnezeu hotărâse ca ei să domnească şi deci să cunoască. Pe el hotărâse doar să fie ţăran; şi de prea mult timp deja, soldat.

Deţinutul din celulă se mişcă şi Pablo aruncă o privire înăuntru, prin ferestruica cu gratii a uşii. Ulciorul pentru apă se răsturnase dar pardoseala era uscată. Să lingă apa de pe pereţi! – aşa spusese camaradul lui. Trebuia să aibă grijă să ia apă pentru deţinut.

Cu cât soarele se înălţa mai mult deasupra munţilor, cu atât Boston se simţea mai obosit. Trecu pe lângă crângurile de măslini, terasele se întindeau până în vale; poteca se apropia uneori de pârâu, atunci Boston îl lăsa pe măgar să se adape, mai bea şi el câte o gură de apă. Nu se aşeza niciodată, ştia că ar adormi.

Scăpase din sat; dar pretutindeni erau soldaţi şi îl vor căuta peste tot. Şi ca aliat al satanei, cu părul lui blond, va fi mai suspect chiar şi pentru fiecare maur. Îşi pipăi turbanul.

Măgarul se oprise la marginea drumului şi se aplecă să pască nişte buruieni prăfuite. Boston îl lăsă în voia lui. Şi ce o să fac dacă

ajung în Granada? Cum am de gând să-i ajut pe Tariq şi pe Salomon?

Chiar dacă cei doi ar fi liberi, pericolul rămâne acelaşi. Mă aşteaptă rugul; trebuie să mă întorc înapoi, în viitor. Dar regina l-a refuzat pe Columb, America nu va fi descoperită. De aceea, în anul 1620, niciun quaker cu faţă cenuşie, împreună cu soţia şi cei trei copii, nu va porni la drum din Plymouth către Lumea Nouă, ca să-şi întemeieze acolo o nouă patrie pentru el şi familia lui: pentru că, probabil, până atunci nimeni nu mai era destul de nebun ca să cerceteze calea maritimă vestică spre India. Quakerul nu va şti nimic despre America şi de aceea îşi va sfârşi zilele în vechea lui patrie, şi atunci nu se va naşte în Boston, cu secole mai târziu, un copilaş care va deveni tatăl meu.

Sunt prea multe. Tariq şi Salomon arestaţi, placa în cingătoarea soldatului; şi America, probabil pentru totdeauna, nedescoperită. Nu există speranţă.

Măgarul înălţă capul şi făcu un pas înapoi, pe potecă. Probabil că mai făcuse de multe ori drumul cu proprietarul lui, probabil că îl cunoştea mai bine decât Boston.

Şi totuşi trebuie să mă întorc înapoi în Granada, în Granada se va hotărî totul. Ce spusese Salomon? *Dacă ne pierdem speranţa, se întâmplă tocmai ceea ce ne înfricoşează, cu siguranţă.* Trebuie să mă înapoiez în viitor. Nu renunţ.

Îşi încordă umerii. Regina trebuie convinsă.

De tine, Boston, ce, ai înnebunit? Cum vrei să o convingi tocmai tu pe regină să-i aprobe lui Columb călătoria spre India? Cum vrei să faci? Tocmai tu, iscoada, spionul maurilor? Aliatul diavolului? În Granada sunt mai mulţi soldaţi decât în tot regatul!

Măgarul rămase pe loc şi răcni; apoi se întoarse şi porni agale, pe cărare, în sus.

— Trebuie să ajungem la Granada, măgarule! spuse Boston şi încercă să-l tragă de ştreang înapoi. Tu eşti camuflajul meu.

Măgarul îşi înţepeni copitele în pietriş. Voia să se întoarcă la

grajdul lui.

Boston oftă.

— Păi atunci, drum bun! spuse el şi la despărţire dădu animalului o palmă peste fund. Ţăranul sigur că îi simţea lipsa; aşa că de acum încolo trebuia să meargă mai departe, fără măgar. În labirintul satelor maure nu va bate la ochi; şi sub turban părul lui tot blond rămânea, chiar dacă ducea cu el măgarul.

Chemarea de amiază a muezinului Boston o auzi, coborând la vale, când ajunsese deja în al treilea sat. La intrarea în sat nişte spălătorese îngenuncheaseră la pârâu, altele întindeau pânzele albe la uscat. Puţin mai departe, în josul pârâului, vopsitorii îşi clăteau postavurile. Aici valea se lărgea brusc, casele, la fel de albe ca şi cele de sus, de pe munte, erau mai arătoase; satul arăta aproape ca un orăşel, cu negustori şi căruţe cu măgari, cu moschee şi piaţă. La fântână veniseră femeile cu ulcioare de lut, cu căldări de piele şi cu sticle pentru apă. Boston se trase cu un pas înapoi, la umbra caselor. Între timp oboseala îl copleşise în aşa măsură încât, din când în când, imaginea din faţa ochilor i se înceţoşa.

O femeie se apropie de celelalte de la fântână.

— Am auzit că noaptea trecută soldaţii reginei au mărşăluit prin oraş, spuse ea. Dar se spune că erau pe drum spre emir, cu gânduri paşnice. Care dintre voi ştie mai mult?

— Îl căutau pe ortacul dracului! strigă o bătrână gârbovită, care sta puţin mai departe sprijinită în băţ şi asculta ce se vorbeşte. Boston se înfioră. Doar puţin după ce au trecut soldaţii a venit de la Alhambra un sol, pe un cal înspumat. Cel pe care îl căutaseră până atunci ca iscoadă, un băiat cu păr bălai, are de-adevăratelea legământ cu dracu'. Şi emirul nostru l-ar fi adăpostit! Noi toţi, cei de aici suntem supuşii credincioşi ai lui, Allah îmi este martor! Şi regii creştini, făcu un gest plin de dispreţ, ca şi cum ar fi vrut să taie beregata cuiva, dar wa Allah! Dacă e aşa cum a spus trimisul, dacă băiatul ăsta are legământ cu dracu': atunci doresc şi eu să ardă. Din mulţime se desprinse o rumoare favorabilă celor spuse de bătrână.

Începuse într-adevăr fântâna să se clatine? Boston simţea cum pe fruntea lui se adunau broboane de sudoare.

— Ah, prostii, babo! strigă o a treia femeie. Între timp, în jurul fântânii se strânsese tot mai mult un cerc de curioşi.

— Mâncătorii de porci spun despre oricine că are legământ cu dracu'. Bucură-te dacă nu ţi se întâmplă şi ţie şi alor tăi!

— Dar au dovezi! strigă baba. Au de la băiatu' ăsta dovezi ce nu se pot tăgădui. Ducea cu el unelte pe care mâna omului nu le poate face.

Din nou se auziră strigăte de aprobare. Şi maurii se temeau de diavol.

Şi fântâna se clătina acum de-adevăratelea, vocile veneau tot mai de departe. Boston simţea un nod în gât.

— Le-ai văzut cu ochii tăi, babo? întrebă femeia care aştepta la rând, în faţa lui Boston. De când crezi în minciunile mâncătorilor de porci?

Boston observă că şi pământul de sub picioarele lui începuse să se învârtească. Nu trebuia să cadă, nu trebuia să piardă turbanul, trebuia să vadă ce mai urmează.

O luă la fugă. Capul nu-i mai gândea şi i se părea că pământul se clatină tot mai tare sub paşi. Auzi nişte femei strigând în urma lui; dar nimeni nu se luă după el.

Abia după ce lăsase în urmă ultimele case şi ajunsese pe drumul spre Lanjarón, care se întindea tot mai neted şi mereu de-a lungul pârâului, se trânti sub un măslin. Simţea că iar i se face rău.

Era aşa cum spusese Tariq. De acum înainte, pentru întreaga ţară, el era un vasal al diavolului. Şi auzise asta în sat: de acum înainte nici măcar maurii nu îl vor mai apăra.

34.

Granada în aprilie, prezent

Manuel şi-a adus aminte de îndată ce i-a văzut pe băieţi. Forfota de pe străzi crescuse din acea dimineaţă, el încercase să fie vigilent; prea i se furaseră multe în ultimele zile, din neatenţie. Între timp el dispărea mereu în prăvălie ca să mai tragă o duşcă. Într-o bună zi, toate vor fi trecut de suficient de mult timp; atunci o să-l poată uita pe puştiul blond, de asemenea, şi placa. N-o să mai aibă nevoie de băutură. Şi acum iată-i din nou pe ăştia trei.

— Dumneavoastră aţi fost, señor, nu-i aşa? spuse primul. Manuel şi-l aminti, data trecută nu vorbise el, deşi era cel mai înalt şi părea să fie şi cel mai mare. Pe buza de sus îi mijea deja o mustăcioară.

— Ce am fost? întrebă Manuel. Cu coada ochiului îl observa pe vecinul lui. Dacă nu se amesteca din nou, totul putea să meargă foarte repede. Nu ştiu nimic, nu cunosc nimic. N-am văzut nimic. Despre cine vorbiţi?

— N-a apărut nici acum! spuse cel mai mic. Vorbea cu întreruperi, îşi căuta cuvintele. Spaniola lui era de groază. Vă rog! Dacă ştiţi ceva, señor! Vă rog!

O femeie tânără, cu faţa înroşită, îşi ţinea un lanţ colorat ţipător în decolteul adânc al bluzei şi întorcea capul, încoace şi încolo, în faţa oglinjoarei soioase de pe tocul uşii.

— Cât costă? întrebă ea.

Manuel încasă banii. Tinerii mai erau tot acolo, muţi, în faţa stivelor de feţe de pernă din piele şi aşteptau.

— Nu ştiu nimic! spuse Manuel. Nu ştiu nici măcar despre ce vorbiţi. Poliţia a fost şi ea aici dar eu nu ştiu nimic!

— Vă rog, señor! spuse cel mic din nou. Vă rog, señor! Cu

puţinele lui cuvinte, cu spaniola lui săracă, poticnită, arăta neajutorat, ca un copil mult mai mic. Ajutaţi-ne, vă rog, señor!

Manuel văzu cum vecinul îi aruncă o privire. Ştie tot, gândi el, dar ce poate să ştie? Bănuielile nu sunt suficiente ca să vorbeşti despre ele la poliţie. Chiar deloc despre nişte presupuneri ca asta.

— Nu vă pot ajuta! spuse el şi făcu o mişcare ca şi cum ar fi vrut să gonească un cârd de gâşte. Nu ştiu cine v-a dat ideile astea.

— Întrebaţi-l de placă! strigă vecinul, peste umăr. Hei, Manuel, ce este? Întrebaţi-l de placă, băieţi! După aceea vecinul trebui să scoată portmoneul greu şi să-i dea bani schimbaţi unui turist.

Încărcătura unui autobuz de călători mai în vârstă se revărsă pe stradă, patru femei probau inele, luau baticuri de pe suporturi, le înfăşurau cu impertinenţă în jurul şoldurilor şi îşi clătinau râzând fundurile grase; după ce dispăruseră, fără să cumpere, Manuel răsuflă uşurat. Băieţii nu se mai vedeau nicăieri; vecinul lui întoarse arcul unui câine de jucărie mecanic, care dansa pe stradă hămăind şi dând din coadă.

Am scăpat, gândi Manuel, şi făcu un pas înapoi în prăvălia întunecată. Dar cât o să mai rezist minţind, când mie îmi tot vine să vorbesc. Mâna îi tremura când apucă sticla, de data asta nu îi mai ajungea o singură duşcă.

Simţi ochii aţintiţi asupra lui în timp ce încă mai bea şi cum, pentru câteva minute, se răspândea în el acea uşurare minunată care îl ajutase în ultimele zile să depăşească frica şi sperietura. Numai că îi lua şi vigilenţa. Şi că dispărea din nou, prea repede, lăsând în urmă numai melancolie şi tristeţe.

— Vă rog, señor, vă rog! spuse micuţul aproape invizibil din fundul prăvăliei, unde se îngrămădeau tot mai mult pe rafturi tot ce nu mai voia nimeni să cumpere

— Ce căutaţi aici, înăuntru, mormăi Manuel. Puse sticla deoparte cu grijă. Ce minunată uşurare. De fapt, de ce să nu vorbească, ce s-ar putea întâmpla?

— Povestiţi-ne despre placă, señor, spuse cel cu puf pe buza de

sus.

— Toate astea sunt numai legende şi basme, murmură Manuel şi se aşează pe o şa de cămilă. Ochii tânărului pluteau undeva deasupra lui. Superstiţii! Numai legende şi basme. Vorbind simţea că se uşurează.

În sfârşit, acum se va întâmpla ceea ce aşteptase în ultimele zile: să-şi spună povestea; şi ascultătorii lui să râdă. Numai de aceea povestea acum. Să râdă de el, când va termina de povestit, să râdă de el.

Atunci va şti, în sfârşit, că nu s-a întâmplat absolut nimic; şi că nu era vinovat.

al-Andalus, 1492

Boston s-a odihnit doar scurt timp sub pom. Greaţa creştea în valuri şi apoi pleca. Tot mai simţea oboseala aceea fără margini, dar ştia totuşi că acum nu trebuie să se gândească la somn.

Doi copii veniseră şi îi aruncaseră priviri temătoare; apoi întinseseră sub copaci o pânză şi bătuseră coroanele pomilor cu un băţ, plini de speranţă; dar nicio măslină nu răpăise pe pânză. Boston încercase să le zâmbească.

Ocolise Lanjarónul, oraşele erau periculoase, acum totul era periculos. Noaptea o petrecuse într-un staul de oi gol, fără să doarmă.

Acum îl căuta toată ţara. Pe un ins, aliat al satanei, nici maurii nu îl vor apăra de Inchiziţie şi, cu siguranţă, nici evreii, oricât de mult i-ar fi urât pe regi. Nu mai avea nicio îndoială că vestea despre bunurile lui inexplicabile se va răspândi pretutindeni, mai repede decât lumina. Rucsacul era dovada lor, în primul rând mobilul.

Dar ce ar fi putut să creadă oamenii despre proveniența acestor obiecte la care totul era străin şi neliniştitor? Lumina de pe ecran, sunetele din interiorul lui, chiar şi materialul ciudat din care era făcut. Ce ar fi putut să creadă oamenii, dacă ei şi aşa căutau peste

tot urmele dracului, ce altă explicaţie ar fi putut să existe pentru ei?

Dacă voi fi recunoscut, sunt pierdut, gândi Boston. Din acest moment oricine din ţara asta înseamnă pentru mine o ameninţare. Povestea asta va pătrunde până şi în cel mai mic sătuc maur; şi dacă îmi vor vedea părul blond, mă vor târî pe Alhambra. Dar, pentru mine, poate că moartea ar putea să însemne întoarcerea acasă. De unde să ştiu dacă placa este cea care mă va duce înapoi? Se frecă la ochi. Poate că nu ar trebui să-mi fie frică de moarte. Nu vreau să mă gândesc la tortură, la rug. *Dacă ne pierdem speranţa, se întâmplă tocmai ceea ce ne înfricoşează, cu siguranţă.*

Când auzi muezinul, porni din nou la drum. Picioarele îi mergeau parcă de la sine. Trebuia să fie atent să nu i se închidă ochii în mers. Sunt mult prea obosit ca să mai gândesc.

Drumul devenise mai larg acum, aproape o şosea pietruită, soarele era sus pe cer. În stânga şi în dreapta se despărţeau drumuri laterale şi dispăreau în munţi. Din când în când, întâlnea câte un băiat mânând o capră, o femeie cu ulcior de apă, copii cu coşuri în spinare. Nimeni nu îi dădea atenţie.

Sunt mult prea obosit ca să gândesc, prea obosit ca să merg. Numai un pui, un puişor de somn, numai până voi putea să gândesc din nou, să merg din nou. Numai un pui, un puişor de somn.

Boston se împiedică.

— Măi, măi, măi! spuse o voce prietenoasă. O căruţă cu catâri se opri în faţa lui şi aşteptă.

— Ce-o fi cu copilul ăsta de maur aşa de obosit?

Pe capră, cu hamurile ţinute lejer în mâinile bronzate, şedea un călugăr.

Boston vru să fugă. Un călugăr era mai rău decât oricine altul, un slujitor al bisericii care înalţă ruguri şi îl urmăreşte cu patimă pe orice necredincios. Care îl căuta pentru că avea legământ cu dracul. Tocmai un călugăr îi dăduse de urmă. Dar picioarele nu-l mai ascultau.

— Ei, ei, ei! spuse călugărul. Între timp, greoi, se lăsase să alunece jos din căruţă. Rasa stătea întinsă pe burta lui rotundă şi crucea de lemn de pe piept sălta la orice mişcare. O să cazi grămadă de obosit ce eşti, băiat de maur! Nu cumva avem acelaşi drum? Urcă-te la mine în căruţă!

Soarele ardea deasupra câmpiei, pe care, în depărtare, aproape topit în ceaţă, se putea desluşi oraşul.

— Pot să merg, murmură Boston. Apoi simţi cum i se înmoaie picioarele.

În clipita dinainte de a leşina, gândi, aproape cu uşurare, cât de bine era că acum totul ajunsese la un sfârşit. Nu mai trebuia să fugă.

35.

Soldaţii se grăbeau să revină în Granada, chiar şi pe prizonieri îi urcaseră pe cai, cu mâinile legate.

— Ce se va mai bucura Marele Inchizitor! strigase soldatul cu cicatrice. Noi suntem puşi aici ca să-i facem bucurii reginei!

Îşi frecase mâinile şi îşi îndemnase oamenii să călărească mai repede. Chiar şi peste noapte le îngăduise doar un scurt popas. Marele Inchizitor aştepta, rugul aştepta; pe soldatul cu cicatrice îl aştepta o recompensă.

Tariq, cu privirea încremenită, se uita printre urechile calului tot înainte, la drum; în spate, îl auzea pe Salomon scâncind. Placa tot mai era înfiptă în cingătoarea soldatului, acum era total indiferent. Tariq se gândise o clipă dacă trebuie să-i spună comandantului adevărul; apoi îşi dădu seama cât de imposibil ar fi fost. Acum, încă mai puteau să spună că nu ştiu nimic despre Boston, Salomon şi el, că nu l-au văzut decât o dată, în acea împrejurare, în Realejo. Dar dacă i-ar fi vorbit despre placă, prin asta ar fi mărturisit că îl cunoaşte pe Boston şi că voia chiar să îl ajute. Mai bine să-l lase să creadă că este destul de smintit şi a vrut să le fure armele noaptea, prosteşte, ca un copil.

Şi totuşi, nu credea că minciuna asta era suficientă ca să-i apere pe Salomon şi pe el. Marele Inchizitor va vedea în ei prietenii aliatului satanei. El va cere să i se spună unde îl putea găsi pe Boston. Îl va trăda Salomon pe Boston sub tortură? Îl va trăda chiar el? Mărturisind că Boston se ascunde în satul emirului, ar însemna că îl trădează şi pe emir.

Din când în când, Tariq aţipea; dar simţea tot timpul sub el pasul calului. Capul îi cădea înainte, pe coama calului şi atunci îl ridica

speriat.

Nu-l voi trăda niciodată pe emir, gândi Tariq; şi nici pe Boston cu uneltele lui diavoleşti. Să-l caute ei singuri, cine poate să ştie dacă se mai ascunde în sat. Eu voi rămâne la ceea ce le-am spus de la început: că nu-l cunosc pe băiatul blond.

Dar cine ştie ce va mărturisi el sub tortură.

Ajunseră la marginea oraşului la revărsatul zorilor, când cântecul muezinului răsuna deasupra acoperişurilor. Soldatul cu cicatrice nu i-a îngăduit să se roage pe drum, Tariq nu s-a necăjit. Allah ştie a cui e vina.

— Hei, hei, hei, sculaţi, deschideţi poarta! strigă soldatul şi bătu tare în lemnul ferecat cu fier. Un paznic scoase capul obosit, sus, deasupra crenelurilor.

— Daţi-ne drumul! Ne aşteaptă regina şi Marele Inchizitor de asemenea!

Tariq auzi cum era învârtită manivela. Poarta se ridică încet. Paznicii, somnoroşi, îi lăsară să intre.

Pe drumul ce ducea în sus, la Alhambra, soldatul îşi ştergea mereu pieptarul şi îşi netezea părul. Zâmbetul de pe faţa lui arăta oricui cât de mult se bucura pentru recompensa ce va primi. Ce-i drept, nu-l adusese chiar pe aliatul dracului, pe spion însuşi; dar, oricum, pe prietenii lui, cărora, dacă li se vor arăta mai mult timp instrumentele, e foarte sigur că vor spune cum se poate ajunge la el.

La Puerta de la Justicia îi opri o santinelă.

— Vom da de veste! spuse soldatul. Maiestăţile Lor dorm încă adânc. Aţi venit prea devreme.

— Poate fi prea devreme când e vorba să învingi satana? strigă soldatul cu cicatrice. Lăsaţi-ne înăuntru!

Şi totuşi, dură câtva timp până să li se dea drumul. Lui Tariq i se închideau ochii, ba se trezea, ba adormea din nou; îl văzu pe Salomon căzut în şa, cu capul pe gâtul calului.

— La carceră cu voi! strigă soldatul cu cicatrice. Îi împinse prin curte, spre palat; lui Tariq nu i se mai îngăduise niciodată până

atunci să calce în aceste clădiri. Temniţa se găsea chiar sub mexuar, sub turnul Comares.

Cu fiecare pas în jos, pe trepte, se făcea tot mai frig, paşii lor răsunau. Aici zidurile nu mai erau construite din gresia roşie care dăduse numele cetăţii; pe blocurile grele, cenuşii, lucea umezeala. Brusc, Tariq simţi cât de însetat era.

La piciorul scării un soldat se rezema, obosit, de perete, în întunecimea închisorii era cam greu de observat.

— Oaspeţi noi? întrebă el şi se apropie de ei. Tariq văzu că şchiopăta. Câţi încă? Aici nu mai e loc şi pentru ei!

— Ei, Pablo, tu ai cam uitat câte ceva în postul ăsta liniştit, credemă! spuse soldatul cu cicatrice. Fă bine şi cazează-i! Pe ăştia doi i-am prins în Alpujarras, erau împreună cu băiatul care are legământ cu dracu'! Îl înghionti pe Tariq în spate. Ei o să ne mărturisească unde putem să-l găsim şi pe el, dacă Marele Inchizitor le va arăta mai întâi instrumentele lui binecuvântate!

Inima lui Tariq bătu mai repede.

— Am mai spus că nu îl cunoaştem pe aliatul satanei! răcni el. Despre asta trebuia să fie vorba, numai despre asta. Cel ce cunoştea un aliat al satanei era, pentru Torquemada, el însuşi aliatul satanei. Salomon şi el nu îl cunoscuseră niciodată pe Boston! Era asta laşitate?

Soldatul de gardă luă legătura de chei. Metalul zornăi pe metal.

— Pot să-i bag cu ăsta de aici, spuse el căutând în mulţimea de chei una potrivită.

— Dacă Marele Inchizitor îi arată instrumentele lui binecuvântate, spuse soldatul cu cicatrice şi un zâmbet fericit i se lăţi pe toată faţa, o să-şi aducă aminte şi ce n-a avut habar până atunci că ştie. Mai aşteptaţi un pic şi instrumentele o să facă şi la voi minuni! Gradul întâi: menghină pe degete şi fierul roşu. Gradul doi: scaunul de tortură şi după aceea roata. Gradul trei: strivitorul de cap şi…

— După strivitorul de cap n-o să mai puteţi afla prea multe de la

el, spuse soldatul de gardă. Alese din legătura lui de chei una uriaşă şi o băgă în broasca uşii negre de lemn, în care, cam la înălţimea capului, era tăiată o ferestruică cu zăbrele.

— Pentru un interogatoriu, strivitorul de cap este un instrument nepotrivit! N-am înţeles niciodată cum de nu îşi dă seama de asta şi excelenţa sa, Marele Inchizitor.

Uşa se roti în balamalele groase, schelălăind. În încăperea mică, ce primea o lumină slabă numai prin ferestruica zăbrelită a uşii, şedea pe podea un om cu capul pe genunchi, acoperindu-l cu braţele. Mirosea a mucegai, sudoare veche de mai multe săptămâni şi excremente.

— Ţi-au venit oaspeţi, bătrâne! strigă soldatul cu cicatrice. Tariq simţi din nou genunchiul lui în spate, totuşi încercă să rămână drept.

Omul de pe pardoseală ridică încet capul. Arăta obosit, buimac, descurajat. Apoi făcu ochii mari.

— Salomon, şopti el.

Salomon ridică şi el capul.

În munţi era atât de curajos, gândi Tariq. În al-Pudxarras era la fel de puţin fricos ca şi mine. Probabil că trebuie să înţeleg de ce priveliştea asta îi este suficientă ca să-l apuce plânsul.

— Zău că aici ai o viaţă liniştită, Pablo! spuse soldatul cu cicatrice. El îşi predase prizonierii aşa cum i se ordonase, acum putea, în sfârşit, să se odihnească. Scara era în faţa lor, scara din beciul de sub turnul Comares; simţi brusc că nu va ajunge niciodată până la capătul ei. Era nesfârşit de lungă. Avea nesfârşit de multe trepte.

— Să mai dorm şi eu odată! spuse el. Înţelegi ce vreau să spun? Am crezut că la război e rău; dar acum, jur pe Sfânta Maică a Domnului, este şi mai rău.

Se rezemă de perete, la piciorul scării. O scurtă pauză, apoi va urca înapoi.

— Nu ne dau pace, mormăi el. Maurii! I-am biruit, să ne lase în pace! Îşi rezemă capul de piatră. Nu mai ai nişte rachiu, camarade? Nouă ni s-a terminat, în timpul marşului. Prea multe marşuri! Maurii să ne lase odată în pace!

— Beciul este ticsit, spuse Pablo. Acu', mai aduceţi şi copii! Cu cât trece mai mult timp de la război, cu atât mai mult se umplu închisorile. Aşa ar trebui să fie?

Nu îl întrebase el pe Pablo dacă îi dă ulciorul? Măcar o duşcă?

— Ar trebui să aveţi de băut, aici, în cetate! spuse soldatul cu cicatrice. Pablo, înainte să mă culc…

Pablo clătină din cap obosit. Fireşte, gândi soldatul. Aici, jos, în postul lui liniştit, la ce să-i trebuiască sfânta beţie. Cu siguranţă că aici putea să şi doarmă. Viaţa nu era dreaptă, nici în timp de război şi tot atât de puţin şi după. Începu să urce scara. Atât de nesfârşit de lungă, nesfârşit de lungă. Trebuia să se sprijine de pereţi. Să doarmă.

Din cingătoare îi căzu ceva, auzi cum se lovea de trepte. Soldatul ştia ce este şi fără să se uite. De fapt, de ce o purtase la el atâta timp? Un trofeu. Greutate de prisos. Dar în Alpujarras a putut să-i sperie cu ea, se bucurase să vadă frica în ochii lor.

Că Pablo se aplecase şi cu o mişcare rapidă făcuse să dispară placa sub cămaşă, nu observă. Atât de multe trepte. Atât de obosit.

36.

Când Boston îşi reveni din leşin, simţi mai întâi zdruncinături în sus şi în jos, sub spate. Scândura pe care era culcat degaja un miros puternic. Încă înainte de a deschide ochii ştia unde se află. Îi dăduseră de urmă; fuga se sfârşise.

De pe capra căruţei auzi o voce subţire de bătrân cântând monoton, suna ca un coral. Cu toată prudenţa de care era în stare, se ridică în capul oaselor.

Lumina blândă anunţa venirea serii, pe ogoare oamenii îşi curăţaseră sapele şi coasele cu iarbă şi frunze şi porniseră la drum spre casă. Strada rămăsese părăsită.

Doar un salt şi sunt liber! gândi Boston pipăindu-şi prudent şi uimit încheieturile mâinilor. De ce nu era legat de căruţă? Cât de uşuratic era călugărul! De ce nu îi erau legate mâinile şi picioarele. Fratele de la mănăstire îl lua drept maur. Cu atât mai uşor putea să scape, chiar acum.

Boston îşi săltă prudent picioarele peste scândurile laterale ale căruţei. Cântecul de pe capră se auzi mai tare, la un sunet prea înalt vocea se frânse şi îşi schimbă registrul. Boston se propti cu mâinile de marginea atelajului şi căută un sprijin sigur ca să sară jos.

— Să nu facă asta… băiatul de maur, spuse foarte tare vocea de pe capra căruţei.

Boston încremeni.

— Putea să-mi scape aşa uşor, aşa uşor! murmură vocea. Călugărul se uita tot timpul în faţă, la drum, Boston nu vedea decât o cunună de păr rar şi o tonsură spre ceafă. Părea că vorbeşte cu sine însuşi. Domnul, în nemăsurata Sa înţelepciune a făcut picioarele băieţilor mai iuţi decât căruţa cu catâr, sau picioarele

bătrâne ale unui vechi călugăraş! Şi câte un… maur, poate fi mai în siguranţă în sânul bisericii decât în altă parte. Prrr, surule! Ho!

Căruţa se zgudui, apoi se opri. Boston ezita. Sări! gândi el. Sări odată, Boston! Ce mai aştepţi?

Dar se mai simţea încă epuizat, după două nopţi de veghe. Dorinţa de a rămâne pur şi simplu pe loc, era copleşitoare.

— Şi câteodată, spuse vocea, Domnul, în nemăsurata Sa înţelepciune, aduce, pe neaşteptate, în faţa celui mai umil slujitor al său, lucruri pe care acesta n-a dorit deloc să le vadă. Călugărul coborî greoi de pe capra căruţei şi căută în traista cu nutreţ. Dinţii catârului măcinau regulat şi plescăiau. Sfânta Maică a Domnului, ce îl sfătuieşti pe cucernicul tău fiu, în nemăsurata Ta bunătate? Nu s-ar fi putut tot atât de bine întâmpla ca acest prea umil servitor al bisericii Tale să nu vadă ce a văzut, cu toate că şi-a întors privirea, când… băiatului de maur i-a zburat de pe cap turbanul, atunci când a căzut la pământ? Călugărul ridică ochii spre cer, parcă ascultând; apoi încuviinţă din cap. Lui Boston inima i se opri o clipă. Aşa mi s-a părut şi mie, Sfântă Fecioară, cea plină de har, spuse călugărul mulţumit. Aşa cum spui, s-au mai pomenit chici blonde printre mauri, de ce să nu fie băiatul acesta unul de ai lor? Un băiat de maur, doar un nevinovat băiat de maur! Şi că neîncrederea ce domneşte în aceste zile pretutindeni, printre oamenii creştini, nu este deloc plăcută Domnului, îmi mai spui, Sfântă Fecioară? Scărpină catârul între urechi. Boston era încă pregătit să sară. Pe de altă parte, Sfântă Mărie, Maica Domnului, spuse călugărul, ştii Tu însăţi cât de puţini dintre credincioşi împart aceeaşi credinţă cu noi! Nu vreau să-i numesc orbiţi, sunt doar un biet frate de la mănăstire, care se pricepe întrucâtva să facă brânză şi cu siguranţă nu e treaba mea să pun la îndoială înţelepciunea Bisericii Mamă, întruchipată de Marele Inchizitor al nostru! Însă noi doi, Maica Domnului, Tu şi cu mine, suntem oare de aceeaşi părere faţă de această întrebare? Ridică din nou ochii spre cer apoi încuviinţă din cap evlavios. Nu voi întârzia, drept mulţumire, să rostesc o Ave-Maria, spuse el. Însă

Tu înţelegi, Sfântă Fecioară, că acum nu pot zăbovi. Brânza trebuie să ajungă în oraş, preamilostivele Lor Maiestăţi o aşteaptă cu nerăbdare. Oftă, apoi se uită la Boston ca şi cum ar fi observat abia acum că băiatul îşi venise în simţiri.

— Ei, ei, ei, micuţul meu prieten maur s-a trezit! strigă el prietenos. Ai fost sleit de puteri când te-am întâlnit, nădăjduiesc că am făcut bine când te-am urcat în căruţa mea? Drumul spre Granada este şi drumul tău?

Boston încuviinţă din cap. Încerca să înţeleagă.

— Aşa m-am gândit şi eu, spuse călugărul mulţumit. Cum le potriveşte întotdeauna Domnul atât de minunat, în nemăsurata lui bunătate, când întâlnim omul potrivit, în momentul potrivit. Surâdea. De altfel, băiete, eu cred, şi îl măsură cu privirea pe Boston mai atent şi mai repede decât s-ar fi potrivit cu tonul, că trebuie să facem un mic popas la pârâul cel mai apropiat. Sfânta Fecioară, după cum îţi pot spune cu bucurie, împărtăşeşte convingerea mea. Dacă vrei să te aşezi din nou între coşurile mele cu brânza pe care regina o doreşte deja atât de mult, ne putem continua călătoria.

Căruţa se urni din loc. Are dreptate călugăraşul ăsta ciudat, gândi Boston. După ce mă voi odihni cum trebuie voi putea scăpa de el uşor. Cum ar putea să mă mai ajungă cu picioarele lui obosite şi bătrâne şi cu căruţa cu catâr, atât de rablagită. Între coşurile lui cu brânză sunt la fel de sigur ca şi oriunde în ţara asta, poate chiar mai sigur; pot sări jos, în orice moment. Atunci de ce să nu merg cu el? Fiecare milă pe drumul spre Granada, pe care nu trebuie să o parcurg cu picioarele proprii, mă duce mai repede la destinaţie. Dar trebuie să am grijă să nu adorm, oricât aş fi de obosit. Trebuie să rămân treaz.

Totuşi el se trezi când căruţa se opri cu o smucitură. În liniştea nopţii, la marginea drumului, se putea auzi limpede susurul unui pârâu.

— Trebuie să cobori, băiete, spuse călugărul, acum şi vocea lui era obosită. Îngenunchează lângă apă.

Boston ezită. Ar fi putut să mă lege, dacă ar fi vrut să mă predea! gândi el. Oare nu ştie cine sunt? Cu siguranţă că există o recompensă când i se aduce Marelui Inchizitor un eretic care are legământ cu diavolul. Dar călugărul nu a făcut asta. Aş fi putut să fug în orice moment, dar el nu a luat nicio măsură preventivă. De ce să nu am şi acum încredere în el?

Pârâul era mai lat decât se aşteptase Boston. Sărea clipocind peste pietre şi prundiş, apa de la topirea zăpezii din Sierra se învolbura şi spuma ţâşnea când se lovea ici şi colo de câte o lespede de stâncă.

— Trebuie să îngenunchezi, băiete, spuse călugărul din nou, oftând. Altfel eşti prea înalt pentru mine, biet om bătrân. Boston îl privi întrebător dar călugărul se uită într-o parte. Şi acum – ştiu că asta nu îi place unui musulman, dar ai toată încrederea în mine băiatule de maur! – turbanul jos!

Boston îşi duse mâinile la cap. Călugărul se uita şi acum într-o parte.

— Ştie şi Sfânta Fecioară că există mauri bălai, spuse el. N-a avut Boabdil însuşi, ultimul dintre nasrizi, chica bălaie? Jos turbanul, băiete!

Boston ezita; dar apoi aşeză turbanul lângă el, în iarbă.

— S-ar putea să doară un pic, băiete, spuse călugărul şi scoase cu mâinile apă din pârâu. O lăsă apoi să curgă peste capul lui Boston până îi căzu părul pe ochi, în şuviţe ude. Dar sunt învăţat de mulţi ani. N-avea frică.

Mă botează, gândi Boston uimit. Să fie ăsta un botez? Apoi văzu cuţitul deasupra capului.

De când curtea coborâse în Granada, Johanna era trezită în fiecare dimineaţă de cântarea muezinului.

— După aceea te întorci pe partea cealaltă şi adormi din nou, porumbiţa mea, spuse doica. Ce treabă ai tu cu rugăciunea de dimineaţă a păgânilor? Dormi mai departe, căprioara mea, ai deja nişte umbre sub ochii tăi frumoşi!

Dar Johanna se scula în fiecare dimineaţă fără să scoată o vorbă. Dacă ar fi fost sinceră şi-ar fi mărturisit că, între timp, asta devenise pentru ea cea mai plăcută oră a zilei: în afară de mauri, oraşul dormea; mama ei, tatăl ei, toată curtea. La această oră matinală cetatea îi aparţinea.

Johanna împinse cu grijă plapuma la o parte. Doica, de pe culcuşul de lângă uşă, scotea nişte sforăituri asurzitoare, cu fiecare zi era tot mai greu de suportat. Dacă aş putea să dorm buştean ca ea, n-ar mai trebui să mă trezească niciun muezin. Curând vor putea să o culce pe unul dintre minarete, ca să trezească cu sforăitul ei maurii! Chicoti.

La fel ca în fiecare dimineaţă, căută mai întâi la picioarele patului. Perniţa mai era acolo. Câteodată o pipăia noaptea, pe jumătate adormită, cu degetele de la picioare, apoi simţea o uşoară înfiorare înainte de a se întoarce în somn.

Muezinul moscheii de lângă dealul cetăţii avea o voce frumoasă, puternică. Se aşeză la fereastră, răsuci în mâini perniţa ciudată, şi ascultă. Aici, în Granada, simţea în fiecare dimineaţă cât de plin de speranţă era oraşul, la această oră vrăjită, când ivirea zorilor poleia cu aur cerul deasupra caselor. Ca şi cum fiecare zi ar fi putut aduce o minune pentru Granada, fiecare zi obişnuită şi asta tot mereu. După ce străzile se umpleau, promisiunea asta se evapora. Când se trezeau ceilalţi. Dar ea o simţise, o simţea din nou în fiecare zi.

Perniţa dintre degetele ei nu-şi pierduse nimic din luciul exotic. Uneori, când se aburea între sâni, scuipa pe degetul arătător şi o ştergea. Sticla ciudată, flexibilă, din care era făcută, i se părea între timp tot mai familiară.

Şi totuşi nu-i cunosc secretul, gândi Johanna. Cine a fost logodnicul care nu-mi era logodnic? Ce vrajă ascunde perniţa asta? Dacă ar şti Marele Inchizitor că ascund unul dintre obiectele diavolului, ba că îl port chiar peste tot cu mine, ce ar face oare? Dacă ar şti mama, ar muri de frică. Ar crede că sufletul meu nu mai poate fi salvat.

Johanna se strâmbă ironic. Se speriase şi ea când Marele Inchizitor arătase cartea, oul ciudat, perna de piele cu monede în ea. Dar trebuiau să fie chiar toate neapărat unelte ale satanei? Tot ce era ciudat, străin, atrăgător, minunat? Talavera spusese că lucrurile astea puteau să vină din depărtatul Cathai, pe care Marco Polo l-a cercetat odinioară, asta i-ar fi plăcut mult mai mult. Ce ar fi dacă oamenii din depărtatul Cathai ar putea să facă obiectele cele mai ciudate? Ce ar fi dacă ea însăşi ar putea să călătorească o dată acolo, în haine băieţeşti poate, şi fără doică, şi acolo să cunoască toate lucrurile astea?

Poate că mamă-sa n-ar trebui să-l refuze pe genovez. Poate că lucrurile astea, în loc să dovedească puterea diavolului, arată tocmai că la misteriosul Cipangu şi la Cathai se putea ajunge pe un drum mai scurt decât credeau până acum toţi învăţaţii? Dacă evlavioasa ei mamă şi Marele Inchizitor nu ar bănui că în spatele tuturor lucrurilor se ascunde întotdeauna dracul! Răsuci perniţa între degete. În orice caz ea prefera să creadă în Cathai.

Muezinul îşi sfârşise chemarea, în spatele ei doica horcăia în somn şi se căznea să-şi întoarcă trupul greoi pe o parte. Apoi sforăi, parcă uşurată, mai departe.

Dacă aş şti ce este, gândi Johanna. Dacă aş şti ce voia să facă cu ea. El are un secret, dar acesta trebuie să fie întotdeauna dracul? Poate că a călătorit numai departe! Poate cunoaşte ţări pe care nimeni nu le-a mai văzut, poate că tocmai de aceea era atât de obosit, pentru că a călătorit atât de mult până aici! Îmi pare bine că l-am lăsat să scape! Nu vreau să-l găsească! Dar, pe de altă parte, nu voi mai putea niciodată să-l întreb. Nu mai pot răbda să nu ştiu nimic.

O muscă zburătăci pe fereastră şi se învârti agitată deasupra feţei doicii. Bâzâitul ei răsuna puternic şi speriat, în liniştea dimineţii. Apoi se aşeză pe fruntea doicii.

Doica sări în sus agitându-şi braţele.

— Uşş, uşş, uşş! strigă ea. Porumbiţa mea! Căprioara mea! Ca în

fiecare dimineaţă, ca în fiecare, fiecare, fiecare dimineaţă. Să nu cazi de la fereastră! Vino înăuntru!

Johanna pufni în râs şi se aplecă înainte ca şi cum ar fi vrut să sară în gol. N-are habar de cel mai periculos lucru al meu, gândi ea mulţumită. Despre asta nimeni nu bănuieşte nimic.

Ah, în sfârşit am şi eu un secret. În sfârşit pot spera să mi se întâmple ceva minunat.

37.

La prima atingere, Boston tresărise atât de tare încât briciul îi crestase pielea capului; apoi înţelesese ce făcea călugărul.

— Vrei să mă razi în cap! şoptise el. Îmi tai părul!

Şuviţele îi cădeau pe umeri în stânga şi în dreapta, i se lipeau după urechi, treceau prin faţa lui luate de apa înspumată a pârâului, spre confluenţa cu râul următor. El a stat liniştit, pe cât i-a fost posibil.

— Păi, Creatorul fie lăudat că fratele brânzar are cel mai ascuţit brici din toată mănăstirea! spuse călugărul şi tăie încă o şuviţă ţinută între degete. Pentru că, de fapt, fratele brânzar nu este numai fratele brânzar, băiete, ci, cu ajutorul lui Dumnezeu, şi fratele bărbier! Cu dosul mâinii îl mângâie pe Boston pe cap. Şi totuşi, şi totuşi, numai cu apă… Oftase nemulţumit. Numai o mică tonsură nu e de ajuns, tinere prieten! Când râdea, parcă behăia.

În cele din urmă, după ce călugărul ştersese briciul cu un smoc de iarbă, Boston ştiuse că acum ţeasta lui este pleşuvă. Încercase, la lumina lunii, să-şi recunoască imaginea oglindită în pârâu; dar chiar dacă lumina lunii ar fi fost destul de puternică, apa era totuşi prea neliniştită ca să vadă.

Poate că şi asta este foarte bine, gândi Boston. Habar n-am cum arăt cu chelie! N-aş mai îndrăzni să mă arăt printre oameni! Dar de ce face asta călugărul?

— Fireşte o să-ţi crească curând noi tuleie blonde, trebuie să ai grijă, spuse călugărul şi se ridică de jos oftând, îşi deznodă încet sfoara care-i ţinea rasa strânsă deasupra burţii, apoi Boston văzu speriat că începuse să-şi tragă peste cap, pe îndelete, postavul aspru, cafeniu.

— Da'-ntoarce-te cu spatele băiete! Nu trebuie să te uiţi cum un bătrân… Rasa veni în zbor şi ateriză în faţa lui Boston, era cât pe-aci să cadă în pârâu.

— Ce mai aştepţi? întrebă călugărul nerăbdător. Nu vrei să-mi dai în schimb burnusul tău? Cât de mult trebuie să aştepte un frate obosit şi bătrân, sub cerul înstelat, în costumul lui Adam, gol, cum l-a creat Domnul Dumnezeu? Oftă din nou şi îşi făcu cruce. Fie binecuvântat întunericul, spuse el. Şi totuşi, cine ştie! Unele animale văd bine şi noaptea! Va trebui să-mi mărturisesc destrăbălarea. Însă Domnul mă va ierta.

Boston nu îndrăznea să se întoarcă spre el. Cu degete tremurătoare scoase burnusul peste cap şi îl azvârli călugărului. Văzu numai conturul unui spate bondoc, dedesubt picioarele slabe şi strâmbe.

— Îţi vine bine rasa mea? Acum, când putea să-şi netezească burnusul pe deasupra burţii, vocea lui se calmă. Îşi aşează şi turbanul pe cap.

Boston se ridică în picioare şi îşi înnodă sfoara de mijloc. Rasa era largă şi atârna pe el, dar sfoara o ţinea strânsă în mai multe falduri. Mirosea tare a om bătrân şi a brânză. În viaţa lui de dinainte i-ar fi făcut scârbă.

Boston simţi cum colţurile gurii lui voiau să se destindă într-un surâs.

— Sunt călugăr! şopti el. Arăt ca un călugăr!

Călugărul se urcă pe capra căruţei cu mişcări obosite. Burnusul i se întindea pe burtă, la fel ca rasa mai înainte şi pe piept îi sălta crucea de lemn.

— Păi cine ar putea să-i refuze ceva Sfintei Fecioare, Maica Domnului, spuse el ciocănind în căruţă ca să-l cheme. Urcă-te, am pierdut destul timp! Regina aşteaptă brânza ei!

Boston sări în căruţă. Împinse într-o parte un coş şi se aşeză pe fund.

— De ce faci asta pentru mine? întrebă el.

Călugărul plescăi din limbă şi îndemnă catârul cu hăţurile. Abia când Boston credea că nu vrea să răspundă, sau că nu i-a auzit întrebarea, el începu să vorbească pe îndelete.

— Cine sunt eu, un biet călugăraş, ca să nu ascult dorinţa Sfintei Fecioare? Sfânta Fecioară, înţelegi tu, băiete, este de mai mult timp la fel de îngrijorată ca şi mine! Ea nu se poate învoi cu toate morţile astea, cu groaznicele torturi şi cu rugul! Mi se pare că Ea se teme că fiul ei a murit degeaba. Sfânta Fecioară nu vrea ca tu să arzi. De aceea te-am făcut frate monah.

Boston se uită la el încremenit. Pe întuneric nu se putea recunoaşte dacă într-adevăr călugărul credea ce spune; dar oricum, el era călugăr.

— Asta este o înşelătorie, şopti Boston. Are voie un călugăr ca tine să mintă?

Călugărul îi aruncă o privire obosită.

— Nu vreau să fiu părtaş la moartea ta, băiete, chiar dacă eşti păgân – se uită din nou înainte la drum – sau eretic. Moartea unui om, care a fost totuşi creat după chipul lui Dumnezeu, cântăreşte mai greu decât o minciună, mi se pare, care se poate spovedi uşor: un rozariu, două Ave-Maria. Sunt un simplu frate monah şi îi mulţumesc zilnic Domnului că nu mă pricep la nimic altceva decât la făcutul brânzei şi la tăiatul părului. Ce se întâmplă aici afară, în lume, nu trebuie să mă îngrijoreze la mine, la mănăstire. Mă trezesc la Vigil, mă duc în capelă la Laudes, fac rugăciunile de amiază şi de vecernie şi închei ziua cu Completul. Mă duc în căşăria mea şi condimentez brânza cu ierburi. Simţi aroma asta? Oftă. Acum şi regina cere brânza noastră, de parcă n-ar fi brânză destulă în tot regatul ei! Dar ea vrea să aibă brânză de la mănăstire, trebuie să fie brânză de la mănăstire, brânză de la capre binecuvântate, stoarsă în coşuri de mâini care se roagă. Pufni. Aşa o neghiobie, cu tot respectul! N-a mâncat însuşi Domnul nostru cu plăcere, odinioară, în ţara Sfântă, brânza pregătită de păgâni din laptele oilor şi vacilor lor, sau poate Biblia să spună altceva? Cere cumva Sfânta Scriptură

să ne ferim de brânza păgânilor? Plescăi din limbă şi încercă să mâne mai repede catârul. Brânză binecuvântată! strigă el. Şi evlavia poate fi dusă prea departe, Sfântă Maică a Domnului, ce părere ai?

Boston aştepta. Evident, Maria era de aceeaşi părere cu fratele monah, ca de obicei. Călugărul dădu din cap mulţumit.

— Ştiu bine, ştiu! spuse el. Maiestatea Sa are numai gânduri bune! Cere brânza noastră cu cele mai bune intenţii. Totuşi, cu toată umilinţa, îţi spun, Sfântă Fecioară, că tot mi-e dor de vremea când maurii domneau la Alhambra şi nu trebuia să iau drumul spre Granada la fiecare lună plină!

Boston se ridică în capul oaselor.

— Frate călugăr la mănăstire? spuse el. Dar, de fapt mă bucur foarte mult pentru asta.

Au ajuns la poarta oraşului când pe străzi era deja animaţie intensă. Ca şi în dimineaţa în care, împreună cu Salomon, plecaseră la munte, Boston văzu convoaiele nesfârşite de evrei care părăseau Granada numai cu îmbrăcămintea purtată pe corp.

Călugărul oftă.

— Sfântă Fecioară, Sfântă Fecioară! mormăi el. Ştiu bine că şi Tu socoteşti prigoana asta drept o ruşine! Dar, Tu, Maria cea plină de har, poţi până la urmă să faci ceva împotrivă, sau nu? Eu nu sunt decât un biet călugăr bătrân, care se pricepe să facă brânză, dar Tu, Sfântă Fecioară, poţi găsi ascultare la Cel de Sus, la Ziditorul însuşi! N-ar trebui poate să-ţi dai ceva mai multă osteneală? Nu i-ai iertat încă pe copiii Israelului, că ţi-au răstignit fiul pe cruce? Atunci gândeşte-Te că nu au fost aceştia de acum, ci stră-, stră-, strămoşii lor, cu veacuri în urmă! Şi mai gândeşte-Te, Sfântă Fecioară, spuse el, şi tonul lui deveni ceva mai sever, că pe atunci şi Tu făceai parte din acel popor, de asemenea şi Fiul tău! Vei avea motivele Tale, dacă laşi să se întâmple nenorocirea asta – dar iartă-l pe umilul tău servitor, Sfântă Mărie, Maica lui Dumnezeu cea plină de har, dacă nu poate recunoaşte aceste motive.

Catârul se opri brusc şi călugărul îi aruncă lui Boston o privire scurtă dar cercetătoare. Apoi se întoarse spre poartă unde un soldat nerăbdător îi făcea semn să se apropie.

— Ce să mai cred întrebă el ursuz. Boston văzu de la prima privire că era aceeaşi santinelă care, cu mai puţin de o săptămână în urmă, făcuse glume cu el şi cu Salomon.

Îl năpădi frica. Dar îşi mai putea aduce aminte oare soldatul, care lăsa să intre şi să iasă zilnic sute de oameni, de un tânăr evreu îmbrăcat în catifea şi mătase, dacă acum cerea să intre un tânăr călugăr ras în cap într-o căruţă cu brânză?

— Ce-i cu căruţa asta ciudată?

Călugărul coborî cu greu de pe capră şi burnusul i se ridică, descoperindu-i picioarele.

— Ai tot dreptul să mă întrebi, frate! strigă el agitat. Nu mă mai recunoşti? În fiecare lună îi duc reginei brânză: de capră, de oaie, brânză de vaci; cu ierburi şi fără, proaspătă sau învechită în saramură! Reginei îi place brânza noastră de la mănăstire. Zău că şi ţie ţi-ar plăcea, dacă ai putea s-o guşti! Regina ne răsplăteşte cu dărnicie mănăstirea că pregătim brânza asta plăcută lui Dumnezeu, dar nu ştiu dacă n-o să fie pentru ultima oară!

— Cum aşa? întrebă soldatul. Se învârti agale în jurul căruţei, verifică bătând în spiţele roţilor de lemn, băgă mâna în unul dintre coşuri şi în celălalt, apoi se opri. Arăta de parcă, treptat, ar fi început să-şi amintească ceva. Şi de ce eşti îmbrăcat ca un maur, dacă eşti călugăr?

Călugărul se ţinuse după el alergând cu picioarele lui strâmbe, acum se oprise.

— Bine că mă întrebi! strigă el. Chiar că e o întrebare bună! În răspunsul meu este cuprins şi motivul pentru care duc Maiestăţilor Lor brânza preferată, chiar dacă o să-i ducă dorul! Pentru că nu mai pot să pornesc la drum în veşmântul de ruşine al păgânilor, chiar dacă fratele abate îmi porunceşte atât de aspru să fac asta!

— Fratele abate? întrebă soldatul scărpinându-se în cap. De ce

vrea fratele abate ca un călugăr cucernic să se îmbrace ca un musulman?

— De grijă, frate, de grijă! strigă călugărul. Pentru că, uite, părintele abate s-a gândit: trebuie să trecem prin ţara maurilor; dar dacă maurii văd căruţa noastră cu brânză creştină, cine ştie? Nu ne vor prăda ei atunci? Dar dacă pe capră li se pare că şade unul de-al lor, atunci nu ne vor cruţa?

Soldatul încuviinţă, dus pe gânduri.

— Da, pe seama maurilor se pun multe rele! Părintele abate al vostru a avut dreptate să fie îngrijorat. Dar de ce porţi peste burnus crucea?

Călugărul luă o mină şireată. Îi făcu soldatului semn să se apropie.

— Nu-i decât un truc, şopti el. Burnusul şi turbanul pentru mauri, crucea pentru creştini! Numai pentru evrei nu port nimic, pentru că, aşa cum puteţi vedea cu proprii ochi la poarta voastră, ei nu sunt primejdioşi. Dar pot eu să fiu sigur, chiar dacă sunt deghizat în maur, că vreun aliat al regilor creştini nu îmi va lua brânza crezând că este brânză musulmană? N-ar fi chiar obligaţia lor de creştini drept-credincioşi? Îi este îngăduit maurului să aibă brânză? În vremurile astea, frate, nu mai ştii de cine să te păzeşti! Cel mai bine, de toţi! Cum să mai fi altfel sigur?

Soldatul se uită la el cam încurcat.

— S-ar putea să ai dreptate, mormăi el. La asta nu m-am gândit.

— Nici nu trebuie, nici nu trebuie, frate! spuse călugărul. Pentru gândit nu avem Sfânta Mamă Biserica? Nu gândeşte ea pentru mine şi pentru tine şi pentru noi toţi? Vezi şi tu cu câtă şiretenie s-a gândit părintele abate! Oftă. Dar data viitoare n-o să mai umblu aşa, Dumnezeu să mă ierte. În straie de păgân! Pe tot drumul mi-a frecat şi mi-a zgâriat pielea, parcă ar fi vrut să-mi aducă aminte că sunt un trădător al portului ordinului meu! Fratele meu mai tânăr, de aici, se întoarse şi îl arătă pe Boston, nu a mai putut s-o suporte şi şi-a luat din nou rasa. Nu-i adevărat ce spun?

Boston încuviinţă din cap speriat.

„Mai bine să fiu jefuit de mauri decât să trădez portul ordinului meu”, aşa a spus. Da, este un creştin adevărat! Preferă să i se fure brânza decât să poarte burnusul.

Soldatul încuviinţă din cap plin de respect.

— Aveţi o misiune grea, cucernice frate, murmură el. Dumnezeu să vă păzească.

Apoi făcu semn căruţei să intre în oraş.

Boston şedea liniştit între coşurile cu brânză.

— Iar ai minţit, călugărule, spuse el după aceea.

Călugărul de pe capra căruţei încuviinţă din cap cu tristeţe.

— De îndată ce va fi timp pentru asta, o voi ruga pe Sfânta Fecioară să mă ierte, mormăi el. Ce fel de vremuri or mai fi şi astea în care nu poţi alege decât între păcate diferite, dacă vrei să faci ceea ce este plăcut lui Dumnezeu?

38.

De la palat, Isabella se duse, prin Piaţa Exerciţiilor, peste drum, la Alcazaba. Dimineaţa era la fel de strălucitoare ca şi toate celelalte din ultimul timp, nu ar fi trebuit deci soarele să-i lumineze cugetul? Am prea multe de dus, prea multe, gândi ea. Toate hotărârile astea înfricoşătoare. Am crezut că dacă vom elibera ţara de sub domnia maurilor, totul va fi bine. Dar nimic nu este bine şi când vine vorba de evrei, povara cade întotdeauna pe umerii mei. Pe lângă asta şi un soţ care nu-mi dă niciun ajutor, nu-mi este de niciun folos, pentru că se distrează cu micile lui curtezane. Talavera mi-a prezis asta demult. Povara cea mai grea a regilor este singurătatea. Sperasem că, împreună cu Ferdinand, voi scăpa de ea dar, de atâţia ani, este tot aşa.

Strânse buzele. Drumul de astăzi trebuia să fie. Aşteptase special până înainte de amiază, mai devreme încă ar fi putut să-şi spună că văzduhul senin de peste Realejo nu însemna nimic. Dar la ora asta? Era sâmbătă, în toate bucătăriile creştine şi maure din oraş mâncarea de prânz era pe vatră. În momentul acesta ar fi trebuit să o creadă definitivă. Pentru că întotdeauna îi venea atât de greu să ia această hotărâre.

— Maiestate! spuse Santángel, plecându-se adânc. Intrase aproape fără zgomot în piaţă, prin Poarta Vinului. Mi-aţi trimis un mesager?

De ce îl alesese pe el, tocmai pe el, un *conversos*? Dar pe cine altul? Dacă l-ar fi luat cu ea în turn pe Talavera, ştia ce ar fi spus. *Nu are nicio importanţă, fiica mea. Coboară de aici, copila mea, şi uită ce ai văzut. Atotputernicul Tată Ceresc va lua lucrurile în propriile Sale mâini, El îţi va da un semn, dacă îţi cere aceste morţi. Până atunci încrede-te numai în*

Domnul şi coboară din turn.

Şi după aceea? gândi Isabella întristată. După aceea m-aş frământa noapte de noapte în pat şi m-aş întreba dacă nu este totuşi obligaţia mea ceea ce îmi cere Torquemada. Dacă salvarea sufletelor bieţilor îndărătnici este posibilă numai prin foc şi dacă de mine depinde să dau această poruncă! Talavera nu m-ar fi ajutat, Talavera dă întâietate blândeţii; în tot ce spune îl contrazice pe Marele Inchizitor, neînţelegerea asta mai rău mă încurcă.

Şi atunci de ce nu pe Torquemada? De ce să nu mă însoţească încă o dată în turn Marele Inchizitor?

Deoarece, ca şi la Talavera, ştiu dinainte răspunsul lui, răspunsul lui contrar, el vrea întotdeauna să-i vadă pe toţi arzând. Şi eu stau între ei şi trebuie să iau hotărârea, ajută-mă Sfântă Fecioară, ajută-mă. Cum pot să ştiu ce îi este plăcut Domnului, dacă slujitorii bisericii Lui îmi cer lucruri atât de diferite?

Şi deci de aceea Santángel? Ce sfat ar putea să-i dea tocmai Santángel?

Nu trebuie să-mi dea niciun sfat, gândi Isabella. Vreau numai să văd cum îi fulgeră ochii acolo, sus, în turn, dacă nu se înalţă focul peste *juderia.* A renegat încă demult credinţa iudaică, în tot regatul nostru nimeni nu merge mai des şi cu mai multă evlavie la biserică decât el – şi totuşi. Dacă privesc sâmbăta, împreună cu un *converso,* coşurile din Realejo, pot să fiu sigură. Voi recunoaşte după faţa lui. Şi atunci voi şti ce am de făcut.

— Vrem să urcăm împreună pe turnul Vela, señor Santángel, spuse regina. Îmi puteţi da ajutor să răspund la o întrebare grea.

Santángel se înclină uşor, încă o dată.

Ştie despre ce este vorba. Este aproape de prisos să mai urcăm în turn. Văd încă de acum din pâlpâirea ochilor săi ce ne aşteaptă acolo.

— Am mai fost o dată acolo sus, acum o săptămână, spuse Isabella. Împreună cu Marele Inchizitor. El a vrut să-mi arate că cei *conversos* din Granada nu iau în serios noua lor credinţă? Că sunt

încă tot nişte *marranos*, evrei, señor Santángel, care ţin sărbătoarea de sabat. N-a fost niciun fum deasupra acoperişurilor în ajunul sabatului! Îl privi ţintă în ochi pe Santángel.

— Nu ştiu dacă din cuvintele Voastre pot să ghicesc o jignire, Maiestate! spuse el. Nu vreţi să spuneţi totuşi, că eu…

Regina îl opri printr-un gest.

— Nicidecum, señor Santángel, câtuşi de puţin, spuse ea. Serviţi casa soţului meu de atâţia ani şi sfatul vostru a fost întotdeauna înţelept! Nimeni nu cântă cu mai multă însufleţire la misă decât dumneavoastră.

Santángel aştepta.

— Dar toţi ceilalţi care, cu numai patru luni înainte de sosirea noastră în Granada, aparţineau credinţei părinţilor voştri? spuse regina. Mult prea repede, señor Santángel, şi mult prea mulţi dintre foştii fraţi întru credinţă ai voştri şi-au abjurat credinţa, de îndată ce a cerut-o edictul! Pot eu să am încredere în ei? Au primit ei cu adevărat toate sfintele învăţături catolice ale noastre, sunt sufletele lor salvate? Sau vor să evite soarta tristă de a părăsi ţara fără averile lor?

— Voi înşivă le-aţi lăsat numai aceste două posibilităţi, Maiestate, spuse Santángel ceremonios. Cum puteţi să mai fiţi nemulţumită dacă au primit singura noastră credinţă adevărată numai ca în felul acesta să scape de soarta grea a pribegiei?

Regina clătină din cap nerăbdătoare.

— Nu sunt nemulţumită! spuse ea. Nu gândesc ca episcopul Talavera pentru care este plăcut lui Dumnezeu numai un creştin botezat de bună voie! Pentru mine este suficient ca evreul să fie botezat şi să se ducă la biserică, să se spovedească, să urmeze riturile Sfintei noastre Biserici Catolice! Cu voia Domnului toate celelalte se vor desăvârşi. Ce-i drept însă, señor Santángel, şi acum îl privi de parcă ar fi descoperit chiar şi sub fruntea lui un rest de iudaism, numai dacă evreul nu-şi ţine în acelaşi timp şi riturile lui ebraice! Să sfinţeşti sabatul? Niciun foc în vatră?

Santángel tăcea.

Pe cealaltă parte a Pieţei Exerciţiului ieşea Johanna din palat. Arăta visătoare. Ţinea o mână apăsată pe piept.

Ce face aici, ce ascunde la piept? gândi Isabella mirată. S-ar putea să ţină ascunsă acolo miniatura habsburgului, aşa cum am ţinut-o eu odinioară pe a lui Ferdinand? S-ar putea ca vederea acelui băiat blestemat, aliat cu dracul, şi totuşi atât de pirpiriu, să-i fi deschis în sfârşit ochii ca să vadă ce noroc înseamnă prinţul Filip pentru ea? Poate că aşa, deodată, visează acum la el, strângându-i la piept portretul? S-ar putea deci, să dăinuie speranţa că acest copil recalcitrant se cuminţeşte?

Respiră adânc.

— Johanna! strigă regina.

Johanna tresări. Luă mâna de la piept, parcă surprinsă. Regina zâmbi. Într-adevăr! Într-adevăr! L-a ascuns acolo şi nu vrea să observ, ce altceva ar putea să fie. Privirea asta visătoare! Nu îl va mai refuza pe habsburg, de asta sunt acum sigură de tot, Domnul le-a potrivit pe toate minunat.

— Vino cu mine sus, pe turnul Vela, spuse Isabella şi mângâie braţul fiicei sale cu tandreţe. Johanna se trase înapoi. Într-o zi poate vei fi regină şi va trebui să iei hotărâri, aşa ca mine acum. E bine dacă înţelegi de timpuriu ce vei avea de făcut.

Johanna plecă fruntea cu buzele strânse, dar nu o contrazise.

În timpul urcuşului toţi trei tăcură. Johanna mergea înainte.

— Ei? spuse Isabella. Nu îndrăznea să-l privească pe Santángel în ochi.

Când fusese cu Torquemada, sus, pe platformă, era seară, seara dinainte de sabat. Ce însemna dacă seara nu se înălţa fum din hornuri? Toată săptămâna a trebuit să se gândească la asta. Se supusese prea repede voinţei Marelui Inchizitor. Ce însemna oare dacă în Realejo, în ajun de sabat, vetrele rămâneau reci? Nu putea să însemne tot atât de bine că acei *conversos* găteau acum toţi chiar în ziua de sabat, ca să dovedească cât de definitiv şi-au repudiat

credinţa?

De aceea fusese neliniştită toată săptămâna. Numai lipsa fumului deasupra acoperişurilor în ajunul sabatului nu putea să fie o dovadă, oricât ar vrea s-o convingă cu insistenţa lui Torquemada. Se apropie de parapet. Din case, pretutindeni în oraş, se înălţa fum deasupra acoperişurilor.

Numai peste Realejo cerul era albastru, ca mantia Fecioarei.

— Iată, señor Santángel!

Santángel tăcea.

— Nu este niciun foc aprins în Realejo, şopti Isabella şi simţi, aproape cu durere, cât de mult îşi dorise să fie altfel. Nicio vatră nu e aprinsă acolo, cu toate că fiecare om din Granada aşteaptă prânzul. Dumneavoastră vedeţi fum, señor Santángel? Dumneavoastră vedeţi fum?

Faţa, altfel atât de bine stăpânită a lui Santángel, arăta chinuită. Tăgădui din cap, încet.

— Şi cum puteţi explica asta, señor Santángel? Ferdinand s-ar bucura, întotdeauna ea se temuse că lui nu îi pasă de suflete ci de aur, acum îl va căpăta din plin. Ajutaţi-mă, señor! Cum putem explica asta?

Santángel tăcea.

În acest moment Johanna se aplecă cu braţele întinse, mult peste parapetul turnului.

— Zbor! strigă ea. Zbor!

Aşteptă un moment, dar nicio doică nu o strigă. Apoi se întoarse către mama ei.

— Nu înţeleg de ce vă miraţi, spuse ea. Nu se vorbeşte pretutindeni că pentru cina de sabat evreii taie copii de creştini şi le beau sângele? N-aţi auzit poveştile din Segovia? Izbucni în râs. Atunci de ce ar mai trebui să gătească în *juderia?* Sângele proaspăt de creştin oricum este cald! Apoi începu să râdă cu atâta poftă, încât se scutura.

39.

Nu departe de poarta oraşului, călugărul opri căruţa.

— Acum suntem în Granada, băiete, spuse el. Indiferent din ce pricină ţi-ai dorit tot timpul ăsta. Pentru că nicăieri, aş vrea să mi se pară, primejdia nu-i mai mare decât aici.

Boston simţi un moment dorinţa arzătoare să-i povestească totul. Era atât de greu să păstreze tăcerea despre un adevăr pe care nu îl putea niciun moment uita. Călugărul însuşi nu era şi el niţeluş smintit? Nu s-ar putea să-l creadă?

Dar prudenţa a învins.

— Foarte mulţumesc, frate! şopti el. Că nu m-ai…

— Poate vrei să mai mergi cu mine şi sus, pe Alhambra? întrebă călugărul. Sau treaba ta este aici, jos, în oraş?

Boston clătină din cap că nu.

— Pe Alhambra, spuse el.

Căruţa porni. Tariq şi Salomon trebuiau să fie pe Alhambra, temniţa era pe Alhambra. Şi poate că tot acolo va găsi şi placa asta blestemată, dar la ce i-ar mai fi folosit acum? Acolo sus mai era şi regina, şi dacă exista vreo posibilitate să pornească Columb totuşi în călătorie, asta se afla şi ea sus, în cetate.

— Prrr! strigă călugărul. La intrarea de jos, spre colina cetăţii, a vorbit cu santinela, nu a mai durat atât de mult ca mai înainte, la poarta oraşului.

— Minciunile mele se înalţă treptat cât un munte, cât muntele Ararat, mormăi călugărul. Of, cât de mult doresc să mă spovedesc!

Sau aş putea să mă întorc cu fratele călugăr, gândi Boston, înapoi la mănăstirea lui, cu siguranţă că mă vor primi acolo, dacă reuşesc să pun pe cineva să mă radă în cap la timp. Unde aş putea să fiu mai

ferit de Inchiziţie decât direct sub ochii ei? Şi peste mai mulţi ani, cine ştie, poate că va fi uitată şi povestea cu aliatul satanei. Aş putea să învăţ cum se face brânza şi să spun rugăciuni din zori şi până seara, n-ar mai trebui să-mi fie frică.

Se apropiau de Medina, voci şi râsete, zgomotele cotidiene.

Şi America? Uiţi America?

America nu va fi descoperită, şi dacă eu rămân pentru totdeauna în mănăstire, îmi poate fi indiferent. De ce să cred că va fi descoperită dacă îndrăznesc să mă duc acum la regină? La mănăstire aş fi sigur până ce, după ultimul maslu, voi adormi paşnic, în cântecul fraţilor călugări. Fără tortură. Fără rug.

În Medina, căruţa se opri în faţa clădirii bucătăriei.

— Ce stai, băiete? întrebă călugărul. Nu crezi că ar trebui să-mi ajuţi să descarc brânza din căruţă?

Boston încuviinţă din cap. Şi Tariq? Şi Salomon?

Ridică un coş, brânză de oaie, brânză de vacă, brânză de capră, proaspătă sau învechită în saramură. Într-o zi călugărul se va odihni după drum, în cetate; în timpul ăsta el îşi va căuta prietenii. Şi totuşi ştia că nu are şanse. Cum ar fi putut să-i elibereze?

Dacă nu îi va descoperi, se va întoarce cu călugărul la mănăstire, hotărârea era luată. Voia să-i spună, de îndată ce va fi lăsat brânza în bucătărie. Nu putea să spere nesfârşit la o întoarcere în viaţa lui adevărată, îl mai ţinea aici numai dorinţa de a-i ajuta pe Tariq şi Salomon. Cum ar fi putut să trăiască ştiind că, din cauza lui, ei trebuie să sufere în mâinile Inchiziţiei?

Dacă pierdem speranţa, vine ceea ce ne temem, cu siguranţă.

Apucă coşul de amândouă toartele, conţinutul era greu. Lacrimile ce voiau să urce le sili să se întoarcă înapoi. Disperarea şi uşurarea se amestecau într-un fel ciudat; la mănăstire ar putea cel puţin să trăiască fără frică viaţa asta străină.

Şi Tariq? Şi Salomon?

În acest moment se auzi strigat.

— Filip! strigă o voce. Nu tare. Doar atât cât să-l facă să tresară.

Sau cine vei fi tu, aliatul dracului! Lasă coşul pe loc şi vino-ncoace! Altfel trebuie să chem garda!

Johanna coborâse scara turnului ultima. Deci nu era deloc fum peste *juderia,* ce o nelinişştea oare pe mamă-sa atât de mult? Era vina ei dacă căpăţânoşii de evrei nu voiau să se lase convertiţi? Cine putea să-i ceară reginei să salveze şi sufletele care nu voiau să se lase salvate? Dacă făcea un rozariu în plus, sau poate chiar zece, Domnul îi va ierta această vină, dacă, totuşi, era vreuna, cu adevărat! Trebuia să-i lase pe evreii încăpăţânaţi să ardă în iad în loc să-i trimită pe rug, numai ca să le salveze intrarea sufletelor lor în rai! În fiecare zi acelaşi lucru. Era plictisitor, plictisitor, plictisitor.

Nici chiar perniţa dintre sâni nu-şi ţinuse promisiunea. Nu se întâmplase nimic. Aproape că şi-ar fi dorit să fie într-adevăr unealta dracului, cât de interesant ar fi fost atunci.

Ieşi afară pe poartă, spre Medina. Grădinarii lucrau în straturile de legume şi flori. Băieţii de bucătărie aduceau căldări cu apă de la fântână şi fluierau aşa, numai pentru ei. Chiar şi slugile aveau o viaţă mai veselă decât a ei.

O căruţă a mănăstirii se opri în faţa clădirii bucătăriei, ea o mai văzuse deja deseori, ultima oară poate cam acum o lună. Brânza puţea până la cer, cu siguranţă că tot aşa şi fratele călugăr de pe capră; avea o burtă mare, nu înţelegea de ce mamă-sa îi prefera pe oamenii aceştia evreilor sau maurilor care erau atât de manieraţi şi de curaţi. Burta grasă a călugărului sălta la fiecare pas sub burnusul subţire. Era ruşinos cum se purtau cuvioşii aceştia, mamă-sa nu vedea asta?

Dar la jumătatea unui pas se opri. Burnusul. Turbanul. De ce purta călugărul burnus şi turban? Aruncă o privire scurtă însoţitorului. Până atunci fratele de la mănăstire venise întotdeauna singur pe Alhambra. Dar celălalt purta cel puţin o rasă, aşa cum trebuie. Era încă tânăr, ras în cap, se purta stângaci. Şi arăta ca…

Johanna inspiră cu putere.

— Filip! strigă ea şoptit. Sau oricine vei fi, aliatul dracului! Lasă coşul jos şi vino-ncoace! Altminteri trebuie să-mi chem gărzile!

Dar nu era deloc sigură. Dacă tânărul şi-ar fi întors faţa încet şi mirat, sau nici măcar nu ar fi ştiut că era vorba despre el şi ar fi muncit mai departe liniştit, ea ar fi înţeles că asemănarea era doar o iluzie.

Dar el nu ezită. De îndată ce auzi vocea începu să tremure. Aliaţii dracului tremurau? Speriat, lăsă coşul jos.

Johanna îi făcu un semn cu mâna şi dispăru în spălătorie. Spălătoresele o priviră cu respect şi făcură o reverenţă adâncă.

— Uşş, uşş, uşş! spuse Johanna şi le goni din încăpere ca pe nişte muşte. Puteţi pleca!

Una dintre femei, zăpăcită, apucă cearşaful pe care tocmai îl frecase într-un ciubăr cu o perie, dar Johanna o lovi peste mână cu evantaiul.

— Nu v-am spus că sunteţi libere până mâine? strigă ea.

În uşă, ultima femeie se ciocni de tânărul călugăr. Johanna nu crezuse nicio secundă că el se va opune chemării ei. Dacă era deştept ştia că pentru el nu mai exista o a doua scăpare. Nu fără ajutorul ei. Dar voia el să scape? De ce a revenit oare?

Tânărul ţinea capul plecat, parcă ar fi vrut să-şi ascundă faţa. Rasa largă îi flutura pe trupul slab, nu fusese o confuzie. Acum va afla totul.

— Vorbeşte!

Tânărul ridică încet capul şi o privi. Nu arăta chiar atât de jalnic ca acum o săptămână. Poate că asta era din cauza capului ras. Poate că depindea şi de ceea ce ştia acum despre el.

— De ce te furişezi pe Alhambra după ce n-ai găsii altceva mai bun de făcut decât să fugi de aici? Vreau să-mi povesteşti, aliat al dracului!

În sfârşit, se va întâmpla ceva palpitant.

40.

Boston nu ezitase prea mult înainte de a o urma pe prinţesă în clădire. Îl recunoscuse, cum să mai scape de ea.

Îi tăiaseră drumul nişte femei, unele mai bătrâne, altele mai tinere, aruncând în urmă priviri nedumerite; părul de sub basmale le atârna în şuviţe umede, rochiile şi şorţurile erau ude, din cap până în picioare. Se mira că îşi dă seama de aceste amănunte.

În încăpere era cald. Pe jos erau căzi de lemn cu rufe înmuiate, din care se înălţa abur care făcea aerul umed şi lipicios, printre ele căldări cu apă de la fântână; într-o vatră de cărămidă mocnea un foc, deasupra căruia era încălzit un cazan de aramă uriaş.

— Vorbeşte! spuse prinţesa.

Boston înălţă capul. Cu o săptămână în urmă ea îl ajutase să fugă.

— De ce te furişezi în cetate travestit aşa, după ce acum câteva zile n-ai ştiut să faci nimic mai bun decât să fugi de aici? Vreau să-mi mărturiseşti totul, aliat al dracului!

Eu aş fi vrut totuşi să mă fac călugăr, gândi Boston obosit. Am păţit atâtea în ultimele zile, nici măcar nu mă mai pot speria. Se rezemă de perete. Voalul de abur din aer estompa trăsăturile prinţesei.

— De ce m-ai lăsat să scap atunci? întrebă el.

Prinţesa se înfurie.

— Nu ţi-am pus eu *ţie* o întrebare? strigă ea. Vreau să ştiu cine eşti, aliat al dracului!

Boston încuviinţă din cap. Ar putea să fie şi drăguţă, gândi el. Dacă n-ar fi atât de nerăbdătoare, dacă nu s-ar înfuria atât de iute, dacă n-ar arăta atât de nemulţumită, încât nemulţumirea şi nerăbdarea să i se înscrie atât de persistent în trăsături. Se miră de

propriile gânduri. Ar fi mai bine să decidă ce vrea să-i povestească.

Boston se înclină şi îşi împreună mâinile.

— Venisem atunci în Granada – ca să mă călugăresc! spuse el hotărât. Când m-aţi prins în *funduq*, eram pe drum… voiam să ajung la mănăstire, dar când aţi crezul că…

— Prostii, taci! spuse prinţesa. Ochii îi fulgerau de furie. Astea să i le povesteşti evlavioasei mele mame, dar nici măcar ea n-o să te creadă! Ţi-am găsit uneltele!

— Unelte? Nu avea sens să tăgăduiască

— Oul! Perniţa de piele cu banda zimţată de fier! Cartea ciudată în care este vorba de Granada, de mama, chiar şi de Boabdil! Dacă nu eşti aliatul dracului, explică-mi obiectele astea!

— Nu ştiu despre ce… spuse Boston, dar între timp prinţesa se înfuriase şi mai tare. I se epuizase din nou răbdarea.

— Pot să chem gărzile! şuieră ea. Gândeşte-te bine ce vrei, aliat al dracului!

Boston încuviinţă din cap.

— Dar n-o să mă crezi, dacă nu vrei să mă crezi nici măcar că sunt călugăr. Se uită în jur căutând ceva. Lângă perete, sub fereastra prin care aburul ieşea afară în vălătuci groşi, se afla o bancă tocită şi lustruită, pe care spălătoresele puneau coşurile de rufe goale.

Mută un coş pe pardoseală, şi încă unul. Apoi se aşează pe bancă şi o invită cu privirea pe prinţesă.

— E o poveste mai lungă.

Vedea cum curiozitatea şi mânia ei intraseră în contradicţie. Curiozitatea însă a învins.

— Eu nu sunt din ţara voastră, a spus Boston prudent. Prinţesa nu l-a întrerupt. S-ar putea chiar, gândi Boston uimit, să-i placă, dacă îi spune adevărul. Şi ce îi mai rămânea de ales decât să explice mobilul şi rucsacul? Să o convingă că nu dracul îi dăduse lucrurile astea?

— Eu nu sunt nici măcar din vremea voastră.

Prinţesa a tresărit, dar a rămas tăcută. Era evident că adevărul

incredibil nu o mânia la fel demult ca minciunile de dinainte. Poate că, de fapt, îl găsea mai credibil, în orice caz mai interesant. Iar el nu avea de ales.

— Vremea căreia îi aparţin se află cu mai mult de cinci sute de ani în viitor, spuse Boston căutându-i ochii. Ştiu că sună ca un basm. Dar este adevărat.

Aştepta. Prinţesa tăcea. Boston vedea că încheieturile mâinii ei, cu care ţinea muchia băncii, erau albe de încordare.

— Nu ştiu exact cum am ajuns aici, m-am trezit aici aşa, deodată; şi cum să mă întorc ştiu mult mai puţin.

— Instrumentele, spuse prinţesa. Vocea ei, care trebuia să sune ameninţătoare, suna doar înăbuşită. Să-mi explici instrumentele.

— Cartea, este o carte, spuse Boston. Pur şi simplu o carte obişnuită. În vremea mea lucrurile arată altfel, asta îţi poţi închipui. S-a inventat mult în aceşti cinci sute de ani. S-a inventat şi s-a descoperit.

America! gândi el. Dacă aş putea să o fac pe prinţesă să mă creadă, atunci şi ea ar putea să o convingă pe mama ei că Columb trebuie să călătorească. Iar ceea ce tu numeşti ou, este în realitate un instrument cu care se poate vorbi cu oameni din alte locuri; iar punga de piele…

— Puahhh! spuse prinţesa. Este o lampă! Este o lampă!

— Da, fireşte, este şi asta, spuse Boston repede. Numai să nu se înfurie din nou! Însă, de fapt…

— Şi cum vrei să dovedeşti tot ce spui? întrebă Johanna. Că vii din viitor? Că uneltele sunt deci uneltele viitorului şi nu uneltele dracului? Cum vrei să dovedeşti asta?

Boston tăcea.

— Cinci sute de ani! spuse Johanna. Atunci sunt moartă!

Boston dădu din cap afirmativ. Dar nu mai este din nou chiar atât de furioasă, gândi el prevăzător. Poate un pic cam impulsivă, mai curând neîncrezătoare, nu atât de mânioasă ca la început, când am vrut să mă prefac că aş vrea să devin călugăr. Crede mai curând

adevărul, dar asta este o nebunie. Pentru că adevărul este cel mai nebunesc.

Apoi îşi dădu seama brusc cum ar putea să-l ajute Johanna. Fireşte! Ea era prinţesă. Dacă el ar putea să o convingă…

În primul rând America. După aceea Tariq şi Salomon.

— Şi de aceea, înţelegi tu, spuse el insistent, încercând să o privească în ochi, pentru că vin din viitor, de aceea ştiu multe despre vremea voastră! Ştiu ce se va întâmpla în următorii cinci sute de ani! Şi de aceea mai ştiu şi – mă asculţi?

Johanna întorsese capul ca să evite privirea lui. Cugetă dacă trebuie să mă creadă, gândi Boston. Dacă nu sunt totuşi aliatul diavolului.

— Mă asculţi?

Prinţesa încuviinţă din cap.

— Continuă, spuse ea sec.

— De aceea ştiu, spuse Boston şi încercă să-şi păstreze tonul calm, şi că mama ta este gata să comită o greşeală îngrozitoare!

— Îndrăzneşti să susţii că regina greşeşte? Bădăranule!

Boston făcu un gest de contestare.

— Trebuie să-l lase pe genovez să călătorească, spuse el. Colón! El va descoperi pentru voi America, înţelegi? Şi prin asta Spania va deveni nemăsurat de bogată!

— Aurul îi este indiferent mamei mele, spuse prinţesa, dar Boston vedea cât de puţin crede în ceea ce spune. Pe mama mea, în tot ce face, o interesează permanent numai sufletele. Şi, în afară de asta, Colón vrea să călătorească spre *India.* Despre vreo Americă, se uită la el neîncrezătoare, nu am auzit niciodată.

— Fireşte că nu! Ea nici nu este încă descoperită! Este un continent total necunoscut, voi nu ştiţi absolut nimic despre el! Dar el există, Johanna, crede-mă totuşi! America există şi ea va îmbogăţi Spania!

Johanna se ridică în picioare.

— Tu îmi povesteşti că vii din viitor! spuse ea. Îmi povesteşti că

va fi descoperit un continent despre care noi nu ştim! Îmi povesteşti, cu alte cuvinte, numai lucruri în care nu poate crede niciun creştin. Dar unde este dovada ta?

Boston se dezumflă. Un moment simţise că prinţesa, chiar dacă încă nu-l credea cu adevărat, cel puţin i-ar fi plăcut să-l creadă. Dar nu avea nicio dovadă pentru ea.

— Încearcă totuşi să consideri că ar fi posibil spuse el. Ţi se pare mai uşor să crezi în dracul?

Johanna clătină din cap foarte încet.

— Nu ştiu ce să cred, murmură ea, fără să-l slăbească din ochi. Mâna ei se îndrepta şovăind spre decolteul rochiei. Ochii ei se înfipseră în ai lui, ca şi cum ar fi încercat să-l vrăjească. Şi asta de aici? Ce este asta?

Mai întâi retrase mâna ezitând dar apoi i-o întinse, aproape ameninţătoare. Ţinea în ea, nimic altceva decât punguliţa cu ketchup, dintr-un lanţ de magazine hamburgheze. Boston o recunoscu.

— Asta! întrebă el uluit, şi simţi că îl podideşte râsul. Aşteptarea fusese atât de mare, se aşteptase la orice: şi acum asta: doar o punguliţă cu ketchup. Asta este, acum nu-şi mai putu reţine râsul, nu este nimic mai mult decât nişte ketchup!

Prinţesa arăta supărată; cât de repede i se schimba dispoziţia. Retrase mâna cu punguţa şi o ţinu aproape, în faţa ochilor.

— Ket-ce?

Nu trebuia să-l creadă nebun. Avea nevoie de ea, avea nevoie de ea.

— Ketchup! Pur şi simplu numai ketchup. Dar nici asta probabil că încă nu cunoaşteţi. Se face din roşii. Abia când văzu faţa uluită a Ioanei îşi dădu seama că nu avea cum să ştie nici ce sunt roşiile. Roşiile creşteau în America; şi America nu era descoperită.

— Roşiile vin din America, spuse Boston. Ia uită-te, Johanna! Tocmai despre ce ţi-am povestit. Trebuie să-l lăsaţi pe Colón să călătorească!

Cu o mişcare rapidă îi luă punguţa din mână. O simţea cam lipicioasă şi un pic umedă de sudoare. Pe linia asta se rupe!

Johanna se holba la mâinile lui. Se retrăsese un pas speriată, ca şi cum ceea ce voia el să-i arate ar fi fost ceva periculos.

— Pe aici se deschide, spuse Boston. Vezi? Aşa. Apucă plicul cu vârful degetelor de marginea superioară; o rupse de-a lungul perforaţiilor. Era prudent. Ketchupul păta dezgustător, nu trebuia să stropească. Aici! spuse Boston.

Prinţesa se aplecă puţin înainte fără să-şi mişte picioarele de pe loc. Întinse gâtul, şi apoi scoase un strigăt înăbuşit. Duse o mână la gură.

— Pur şi simplu ketchup! spuse Boston ca să o liniştească. Apăsă punguţa, ketchupul ieşi peste margine. El îl linse şi îi întinse prinţesei punguţa. Gustă!

Abia după aceea văzu că ea tremură. Tremura atât de tare încât lui i se făcu frică. Avea ochii ficşi şi ieşiţi din orbite.

— Dar nu-i decât ketchup! strigă din nou Boston, şi ca să dovedească, a stors conţinutul vâscos din ambalaj şi l-a supt. E chiar destul de gustos!

În acel moment prinţesa începu să ţipe.

41.

Acum Santángel nu mai voia decât un singur lucru: să se întoarcă imediat în oraş. Trebuia să cugete ce a însemnat vizita în turn. Sora lui mai trăia încă în oraş cu soţul ei, cu copiii ei, încă nu se hotărâseră cum să se comporte după edict; acum el ştia că era prea târziu pentru orice hotărâre.

Oare să îi sfătuiască: Faceţi ca mine! Botezaţi-vă!?

Văzuse totuşi adineaori ce li s-ar întâmpla chiar şi atunci. Marele Inchizitor nu ar fi convins niciodată că o făceau cinstit, când îngenuncheau în faţa crucii, Torquemada nu va renunţa niciodată la spionaj şi prigoană. În Granada, un *conversos* trebuia să înveţe să trăiască cu rugul în faţa ochilor.

Chiar şi faptul că regii îl exceptau pe el însuşi din îndoielile lor, se putea schimba repede. Mai era încă prea important pentru Ferdinand, în calitate de consilier, când era vorba de aur şi bogăţii, regele avea nevoie de el, îi era mai util viu decât mort.

Să o sfătuiască deci pe sora lui să părăsească ţara? Să lase aici averea, aşa cum poruncea edictul, să caute o corabie aşa cum făceau mii şi mii de evrei? Era oare viaţă sigură în străinătate, fie şi în sărăcie, era oare de preferat ameninţării cu moartea din Granada?

Dacă există totuşi o viaţă sigură în străinătate. Santángel se înfioră amintindu-şi ce se întâmplase în secolul trecut cu fraţii lui întru credinţă în Franţa, în Augsburg, Regensburg, Nürenberg, atâtea nume ciudate, atât de multe mii de morţi şi acolo. Totuşi încercase, cu ajutorul maurilor, cu ajutorul lui Isaac, să uşureze exodul evreilor din Granada. Ei ar fi putut să-şi ia cu ei averea, un evreu bogat era oriunde şi întotdeauna mai bine-venit decât unul care cere de pomană.

Dar dacă Moartea Cea Mare bântuia, ca acum o sută de ani, de la vărsarea Ronului, în îndepărtata Bavarie, peste stepele maghiarilor şi prin toată ţara habsburgilor; dacă ciuma bântuia undeva în Europa, atunci erau vinovaţi evreii, pentru că ei ar fi otrăvit fântânile: aşa se spune mereu. Ei pângăresc ostiile; ei beau sângele copiilor creştini: aşa se spune. Orice nenorocire îngrozitoare s-ar întâmpla pentru creştini, evreii vor purta veşnic vina. Indiferent unde ne ducem, şi la noua destinaţie, într-o zi tot vom arde.

Ce sfat să-i dea atunci surorii lui? Nu poţi să rămâi şi nu poţi să pleci. Acolo unde eşti nu poţi trăi; dar nici în altă parte.

Un servitor veni spre el grăbit, peste Piaţa Exerciţiilor.

Să-i rog pe regi încă o dată să cugete asupra edictului? Dacă aş fi crezut că ar putea să fie de folos, o făceam demult. Evlavia reginei, zelul fanatic al lui Torquemada nu vor îngădui niciodată ca poporul meu să fie lăsat în pace. Şi Ferdinand, despre ale cărui interese financiare nimeni nu este mai informat decât mine, Ferdinand, în ai cărui ochi speranţa de a avea aur îi vrăjeşte o sclipire pe care numai gândul la amanta lui o mai poate da, Ferdinand, înaintea tuturor, nu va putea să fie niciodată de acord. El aşteaptă deja de multă vreme bogăţia pe care această prigoană i-o promite. Războiul cu maurii a fost scump.

— Señor, spuse servitorul înclinându-se respectuos. Maiestatea Sa vă invită în Sala Ambasadorilor. Eminenţa Sa, Marele Inchizitor, vrea să înceapă interogatoriul însoţitorilor aliatului satanei.

Johanna se aşezase pe bancă, lângă băiat. Va încerca el totuşi să-i povestească basmele lui, oare cât de proastă o credea? Era el călugăr? Nici vorbă! Orice altceva decât călugăr!

Ea aştepta. Povestea lui era de necrezut, mult mai de necrezut decât tot ceea ce sperase. Din viitor! Nimeni nu putea să vină din viitor. Degetele ei se cramponau de bancă. Oare nu putea nimeni să vină cu adevărat din viitor? Povestea lui era minunată, nicidecum plictisitoare.

— Unde e dovada? întrebă Johanna. El nu va putea s-o dovedească, trebuia să-i dea totuşi crezare? Dacă, în ciuda tuturor, spunea adevărul? Dacă el venea cu adevărat dintr-o vreme în care instrumente ca acelea pe care Marele Inchizitor le prezentase triumfând, ca dovadă pentru alianţa cu diavolul, nu erau deloc deosebite? În care printr-un flecuşteţ caraghios, cum era oul negru, puteai vorbi cu oameni care se aflau în alte locuri? Dacă într-adevăr ar exista un continent, un întreg continent încă nedescoperit, între coastele Spaniei şi Indiei, atât de apropiat încât oamenii ar putea ajunge la el cu corăbiile, în câteva săptămâni?

A dus mâna la decolteu. Să mai explice totuşi şi asta! Dacă poate explica şi asta, voia să-l creadă. Perniţa minunată, misterioasă.

— Şi asta? Ce este asta?

Văzu că lui îi venea să râdă. Cum îndrăznea să râdă de secretul ei?

— Nu e nimic mai mult decât ketchup, spuse el. Acum râdea de-a binele.

Johanna simţi că o năpădeşte mânia. Ce credea el, cine era? Spunea poveşti în care nimeni nu putea să creadă, pentru care trebuia să arzi, da, să arzi! Şi să mai şi râdă de secretul ei!

— Ket-ce? întrebă ea.

El povestea despre America, povestea din nou despre America. Dar mult mai interesant era ce făcea.

Rupea perniţa, perniţa ei.

Johanna s-a speriat. A întins gâtul dar nu s-a apropiat. Pe margine, acolo unde băiatul rupsese perniţa, lucea roşu.

A scos un strigăt înăbuşit. Din ea ieşea ceva roşu, roşu ca sângele. Şi-a pus mâna la gură.

— Ketchup! a spus din nou băiatul. A apăsat perniţa, peste marginea ei ieşea sânge. L-a lins, apoi i-a întins şi ei perniţa.

— Gustă!

Johanna a simţit că i se taie picioarele. În Segovia, se spunea că evreii au tăiat copii creştini ca să le bea sângele. Dracul voia sânge

de creştin.

Ea ar fi vrut să fugă dar nu se putea urni din loc. Cum ar fi putut să mai stea la îndoială că băiatul ăsta e aliat cu dracul? Acum primea pedeapsa pentru încăpăţânare şi îndărătnicie. Maică Sfântă Mărie, iartă-mă că m-am îndoit!

Tremura atât de tare că nici măcar nu mai putea să strige.

— Nu este decât ketchup! a strigat din nou băiatul. Şi a tras o înghiţitură mare. Din ochii lui se vedea ce mult îi place.

Acum, în sfârşit, ea a putut să ţipe.

42.

Au fost duşi la palat legaţi. În lumina rece a amurgului, Tariq a recunoscut-o pe regină, i-a recunoscut pe Arhiepiscopul de Granada, despre care se spunea că dădea mână liberă blândeţii, de câte ori era posibil şi pe Marele Inchizitor, la mijloc. Lângă Marele Inchizitor era chiar Santángel în persoană şi se prefăcea că nu i-a văzut niciodată pe cei trei.

Şi Tariq îşi goli privirea când o trecu peste faţa trezorierului, spera ca Salomon şi Isaac să nu facă acum nicio greşeală. Cel care lipsea era numai regele, putea să fie un semn bun, sau unul rău, sau, poate că nu însemna nimic?

— Îngenuncheaţi pentru interogatoriu! spuse Marele Inchizitor.

Foarte încet, Tariq căzu în genunchi. Spre Mecca, spre Mecca, gândi el. Îngenunchez cu ochii spre Mecca. Nu voi îngenunchea niciodată în faţa unui om viu, niciodată în faţa unui mâncător de porci.

— Aşa! spuse Marele Inchizitor. Pe o măsuţă joasă, în dreapta lui, Tariq recunoscu speriat sacul ciudat al lui Boston din care, pe neaşteptate, se auzi un sunet straniu, scurt şi piţigăiat. *Allah. Să ne păzească!*

Marele Inchizitor se aplecă înainte, ca şi cum nu ar fi auzit sunetul, ca şi cum nu i-ar fi fost frică. Tariq văzu în ochii lui cât de mult ardea de nerăbdare Torquemada să înceapă discuţia. Cu mâna dreaptă, care îi tremura, căută pe măsuţa de lângă el.

— Aşa!

Nu trebuie să mă uit în ochii lui, gândi Tariq. S-ar mânia şi mai tare. Trebuie să fiu umil, cu ochii plecaţi. Toţi trei trebuie să fim umili.

— Acum sunteţi toţi trei din nou împreună!

Tariq văzu că Isaac nu mai putea să stea în genunchi.

— Ce ni se reproşează? întrebă el. Eu sunt un negustor respectat din acest oraş, pe lângă asta, creştin credincios ca şi Voi! Cât de bucuroşi am fost, când regii, se înclină către Isabella şi ar fi căzut dacă nu s-ar fi sprijinit, au intrat în această cetate! Când s-a încheiat, în sfârşit, domnia maurilor! Totuşi acum…

— Taci! spuse Marele Inchizitor. Vrei să ştii pentru ce sunteţi acuzaţi? Evreule! Capetele de acuzare sunt atât de multe şi îi cer prea mult efort unui om bătrân ca mine, să le ţină minte pe toate! Râdea. Râsul lui era lipsit de bucurie şi Tariq simţi că începe să tremure. Era indiferent cu câtă umilinţă s-ar fi purtat, era indiferent, orice ar fi spus. Marele Inchizitor ştia deja cu ce sentinţă se va încheia acest interogatoriu: La fel ca toate interogatoriile lui. Un interogatoriu al Inchiziţiei nu se încheie altfel decât cu moarte, aşa se spune.

— Nu este adevărat că aţi vrut să încălcaţi edictul din martie al regilor, prin aceea că aţi făcut pregătiri să scoateţi din oraş averile evreilor îndărătnici, cu toate că acestea revin de drept coroanei? Nu este adevărat că în acest scop aţi încheiat un contract cu navigatorii mauri care ar fi trebuit să scoată pentru voi, cu corăbiile lor, aurul evreiesc în afara ţării? Şi nu este adevărat, că aceşti mauri trebuiau să capete aur, atât de mult, încât Boabdil ar fi putut, acolo sus, la el, în Alpujarras, să-şi înzestreze o oaste şi să pornească război împotriva regilor? Şi toate astea – cu ajutorul satanei?

Respiraţia îi hârâie în piept, gândi Tariq. E bătrân şi bolnav, de ce nu cade mort? De ce nu-l trăsneşte Allah, ca să-i apere pe adevăraţii credincioşi?

Isaac se clătină din nou lângă el, însă Tariq îşi dădu seama că motivul nu era frica, ci epuizarea. Nu plânge, gândi Tariq uimit. Deşi acum venise într-adevăr momentul. Nu e deloc fricos, dar ce mai contează asta acum.

— Recunoaşteţi învinuirile ce vi le aduce Sfânta Inchiziţie?

întrebă Talavera. El se ridicase în picioare şi făcuse un pas spre ei, părea că ar vrea să-l sprijine pe Isaac care se clătina. Sau poate că mai există o cu totul altă explicaţie pentru ceea ce au găsit soldaţii în ajun de sabat, cu o săptămână în urmă, în casa voastră, Isaac? Nu este neobişnuit dacă un negustor ca dumneata spune că un depozit plin de mărfuri este proprietatea lui.

— Linişte! strigă Marele Inchizitor şi bătu cu pumnul pe braţul scaunului. De când este arhiepiscopul de Granada însărcinat de Inchiziţie? Să întreb, dacă aceştia de aici, arătă cu degetul tremurător spre Isaac, vor să mărturisească, sau dacă este necesar, să le arăt mai înainte instrumentele, depinde numai de mine, frate Talavera! Aliatul diavolului a fost văzut cu ei!

Talavera se înclină uşor.

Şi Santángel? gândi Tariq. Ce gândeşte acum Santángel? Arată atât de calm. Nu se teme că îl vom învinui? Cum poate fi sigur că vom mai tăcea şi atunci când Marele Inchizitor va porunci să se aducă instrumentele? Menghina. Scaunul de tortură. Roata. Strivitorul de capete.

— Dar acum, strigă Torquemada, ridicând sacul pe genunchi, este vorba despre altceva! Este vorba de o acuzaţie care cântăreşte mai mult decât tot ce am arătat până acum! Pentru că, aşa cum adeveresc cu jurământ soldaţii Maiestăţii Sale, în noaptea aceea aţi fost împreună cu un băiat pe care, fără orice îndoială, l-am dovedit ca aliat al diavolului! Mâinile lui se căzneau zadarnic să scoată ceva din săculeţ. Nerăbdător, făcu semn unui servitor care se uita în jur speriat şi şovăitor, sperând că s-ar putea să fie vorba de altul. Fără nicio îndoială! strigă Marele Inchizitor din nou. Îi întinse servitorului sacul cu un gest poruncitor.

Mâinile omului tremurau de frică atunci când îi întinse lui Torquemada oul negru. Din nou se auzi sunetul neliniştitor, scurt şi piţigăiat. Marele Inchizitor nu tresări nici de data asta.

— Ei? Nu-i aşa că dracul însuşi v-a inspirat planurile, că dracul însuşi, sub înfăţişarea unui băiat străin, sau în alianţă cu el, a pus la

cale complotul evreilor cu maurii? Că satana însuşi îl susţine pe regele maurilor Boabdil să-şi realizeze planurile de a recuceri domnia Andaluziei, ca să înlăture credinţa creştină?

— Nu! strigă Tariq. Cu dracul noi nu vom avea niciodată…! Cu toate că era fără rost. Cu toate că era indiferent şi tot ce spuneau nu avea nicio importanţă.

— Taci, pui de maur! strigă Marele Inchizitor. Trebuie să vă arătăm mai întâi instrumentele? Nu vreţi mai bine să mărturisiţi, după ce aţi fost puşi în faţa mulţimii de dovezi zdrobitoare? Vedeţi, cu voi sunt îngăduitor! Nu vreau tortura, nimeni nu urăşte tortura mai mult decât Marele Inchizitor! Depinde de acuzat, întotdeauna de acuzat, depinde numai de voi, numai de voi înşivă! Dacă mărturisiţi acum, toţi trei, atunci flăcările vă vor curăţa sufletele prin moarte, fără să trebuiască să vă mai adaug înainte acele dureri pe care totuşi, eu însumi, ochii îi pâlpâiau, nu aş vrea să le mai trăiesc iar şi iar! Strigătele! Gemetele! Trosnetul oaselor de la degete, frângerea şirei spinării şi crăparea capului! Gemu. Ochii dilataţi îi străluceau.

— Copiii nu, eminenţă! spuse regina încet. Până atunci tăcuse. Eminenţă, nu copiii! Trebuie să vă ajungă salvarea sufletelor lor numai prin foc.

Torquemada îi aruncă o privire plină de dispreţ.

— Veţi recunoaşte că aceşti copii…

În acest moment uşa a fost deschisă brusc.

— Îl avem! răcni un soldat. Vocea lui se gâtui. L-am prins pe aliatul dracului!

Împreună cu camarazii lui îl târî pe Boston în sală.

43.

Primul lucru care îi trecuse prin cap lui Boston când santinelele se năpustiseră asupra lui, era gândul, oricât de ridicol ar fi fost, că urma să intre în mâinile Inchiziţiei numai din cauza unei stupide punguţe de ketchup, tocmai când crezuse că, probabil, toate s-ar putea încă îndrepta spre bine. Dacă n-ar fi luat punguţa atunci, în viaţa lui de dinainte, când s-a dus la masă cu Tukan, Kadir şi fetele, după vizita la Alhambra. Dacă nu s-ar fi dus absolut deloc cu ei. Mamă-sa susţinea că dacă mănânci prea des în buticurile astea cu hamburgeri îţi dăunează sănătăţii.

Foarte rău pentru sănătate, gândi Boston. Mai rău nu ar putea să fie, în niciun caz. De ce îmi vin nişte gânduri atât de absurde. În ultimele săptămâni mi-a fost pur şi simplu frică, atât de des, încât nu mai simt demult că frica este frică.

— Aliatul satanei! strigă Marele Inchizitor. Se sprijini cu amândouă mâinile pe braţele scaunului şi încercă să sară în picioare dar căzu înapoi.

Lângă Marele Inchizitor şedea regina, mai şedeau şi doi bărbaţi. De unul dintre ei Boston îşi amintea de la discuţia cu genovezul. Santángel. În faţa lor îngenuncheaseră Tariq, Isaac şi Salomon fără să ridice privirile.

— Ei, acum vă avem deci pe toţi împreună!

Acu' îl loveşte damblaua, s-a învineţit la faţă, gândi Boston. Ar fi vrut să le zâmbească celor trei; dar a văzut cu câtă disperare se sileau să nu se uite la el şi a înţeles.

— Ei, aliat al diavolului, nu vrei să-ţi saluţi complicii? Aceştia trei de aici susţin că nu te cunosc!

— Nu sunt aliatul diavolului! spuse Boston privindu-l drept în

ochi pe Marele Inchizitor. Este o absurditate!

— Îi cunoşti pe cei trei, sau nu-i cunoşti? strigă Marele Inchizitor. Nu a sunat aşa întrebarea mea?

Se înveneţeşte tot mai tare, gândi Boston. Dacă se mai agită încă un pic, cade mort.

— Nu i-am văzut niciodată până acum, spuse el. Vedea cum umerii lui Tariq se lăsau în jos. Isaac se clătina. Iar eu nu sunt aliatul diavolului!

— L-am găsit la prinţesă! strigă soldatul care tot îi mai ţinea braţul lui Boston răsucit dureros, la spate. A băut sânge, sânge, eminenţă! Prinţesa…

— Fiica mea? strigă regina. Ce are el cu Johanna…

În acest moment intră în sală Johanna, la braţ cu doica. Îi aruncă lui Boston o privire plină de ură. Pe faţa ei se puteau recunoaşte urme de lacrimi, dar se ţinu dreaptă când se aşeză încet, pe taburetul adus în grabă de un servitor.

— Johanna! strigă regina. Nu sări în picioare, nu făcu niciun pas către copila ei. El nu a! Îşi privi fiica cu nerăbdare.

— Toate se vor lămuri imediat, strigă Marele Inchizitor bătând cu palma pe braţele scaunului. Şşş! Şşş! Marele Inchizitor conduce interogatoriul! Îl privi fix pe Boston. Susţii că nu eşti aliat al satanei? Păi toţi tăgăduiesc, ereticii! Nu sunt vrăjitoare, nu sunt *marrano,* n-am pângărit ostia! Crezi tu, băiete, că am întâlnit vreodată un acuzat care să recunoască vina care i s-a găsit. Dar toţi au mărturisit până la urmă, toţi! Ceea ce dovedeşte că Sfânta Inchiziţie este îndrumată sigur de Sfântul Spirit în greaua sarcină de a-i recunoaşte pe eretici! Pentru că toţi, toţi recunosc, în cele din urmă, când le arătăm instrumentele…

— Dar eu pot dovedi! strigă Boston. Nu a fost sânge. A fost, pur şi simplu, numai ketchup! Pot să dovedesc!

Marele Inchizitor râse.

— Aduceţi menghina, spuse el.

— Pot să dovedesc, strigă din nou Boston. Ah, frica se mai putea

totuşi simţi ca frică. Aveţi doar rucsacul meu! În el este…

Marele Inchizitor făcu din nou semn servitorului. Servitorul se înclină; apoi veni la Boston cu ghidul de călătorie al doamnei Hilbert.

— Ei? strigă Marele Inchizitor. Cum vrei să ne explici cartea asta pe care o avem aici, în faţă?

Boston inspiră adânc. Desigur, aveau deja cărţi în anul 1492, ştia precis; chiar şi tiparul fusese inventat.

— Asta este, pur şi simplu, numai o carte! spuse el. Noi numim astfel de cărţi ghiduri de călătorie. Când oamenii zboară spre Granada, ca…

— Zboară? strigă Marele Inchizitor agitat. Oameni care zboară?

Boston văzu că toţi se uitau la el încremeniţi.

— El susţine că vine din viitor, spuse prinţesa cu o voce mică şi monotonă. Dintr-o vreme în care oamenii zboară şi pot vorbi între ei de la un loc la altul. Doica o strânse mai tare de braţ.

— Ha! strigă Marele Inchizitor. Blasfemie! Blasfemie! Numai îngerii Domnului pot zbura!

— Vă rog! spuse Boston încercând să facă un pas spre el. Braţul răsucit la spate îl durea de parcă îi fusese smuls demult din umăr. Priviţi cartea! Aici scrie totul! Se uită la pagina deschisă. „Granada (270 000 locuitori) este un animat oraş universitar şi totodată păstrătoarea…"

— Taci! strigă Marele Inchizitor. Taci, taci, taci! Ce altceva ne dovedeşti cu cunoaşterea limbii în care este scrisă cartea asta, decât că stăpâneşti limba diavolului? Privi triumfător în jurul lui. Nu-i aşa? Nu-i aşa? Niciunul dintre învăţaţii noştri nu a fost în stare să descifreze acest scris! Tu însă, băiatule, susţii că îl înţelegi. Ce altceva ne dovedeşti prin asta decât că eşti aliat cu diavolul?

— Nu! strigă Boston! Dacă-mi aduceţi punguliţa cu ketchup, vă pot arăta…

În sală intră un mesager scăldat în sudoare.

— Un mesaj pentru Maiestatea Sa! spuse el timid şi se înclină

adânc.

— De ce ne tulburi interogatoriul? strigă Marele Inchizitor. Nu mai putea să aştepte ce aveai de spus?

Mesagerul clătină din cap înfricoşat.

— Mă trimite señor Colón, Maiestate, spuse el. Să vă comunic că părăseşte Granada chiar zilele acestea, ca să călătorească în ţara francezilor. A primit veste de la fratele său că regele din oraşul Paris îi va pregăti corăbii pentru călătoria lui spre India şi Cipangu şi Cathai!

Regina se uită la el plictisită.

— Nu are decât să se ducă şi Domnul fie cu el, spuse regina. Transmiteţi asta lui señor Colón, din partea mea. Granada nu îl va regreta. Dorim regelui francezilor mult noroc!

Mesagerul se înclină şi ieşi din sală repede, cu spatele.

— Un visător! spuse Isabella şi se adresă din nou Marelui Inchizitor: Continuaţi eminenţă şi scuzaţi întreruperea.

America nu va fi descoperită, gândi Boston. Acum este sigur. Regina îl lasă pe Columb să plece şi eu nu mă mai pot întoarce. Viaţa mea nu va exista, şi eu nu vreau să mor pe rug acum, chiar deloc.

— Dacă îmi aduceţi pungulița, spuse el uitându-se imploră tor spre regină, vă pot dovedi…

— El susţine că sângele este făcut dintr-un fruct necunoscut, spuse prinţesa pe un ton inexpresiv, care creşte într-o ţară numită America, aflată între noi şi India. O ţară uriaşă, nedescoperită, pe care señor Colón o va descoperi pentru noi.

Vocea ei era la fel de monotonă. Îi este frică, gândi Boston. Frică îngrozitoare. Este uluită. Am speriat-o atât de tare, ce prostie din partea mea, nu mai ştie ce să creadă, un adevăr este la fel de înfricoşător ca şi celălalt.

— El susţine…

Ochii Marelui Inchizitor erau gata să-i iasă din orbite.

— Blasfemie! Blasfemie! Oameni care zboară ca îngerii şi o ţară

pe care Domnul, în indescriptibila Lui creaţie armonioasă, a uitat să o plăsmuiască! Nu există nimic între coastele Spaniei şi depărtata Indie, nimic! Este dovedit, cunoscut tuturor învăţaţilor! Pomeneşte Biblia cumva de o ţară care va apărea în mijlocul oceanului, multe mii de ani după ce Domnul şi-a încheiat creaţia, în numai şase zile? A fost deci creaţia lui nedesăvârşită, cum susţine acest băiat, Domnul a uitat ceva? Domnul ar fi fost deci uituc, ca orice babă? Mai inspiră de câteva ori adânc, hârâitul suna înfricoşător. Blasfemie! Sfânta Scriptură nu ştie nimic despre această ţară! A aruncat-o poate chiar satana acolo, în valuri, ca să ne ducă în ispită? Ce tot spui, ereticule?

— Sfânta Scriptură, în Cartea Facerii nu pomeneşte nici de regatul nostru spaniol, eminenţă, spuse un bărbat în costum de episcop. Şi totuşi nimeni nu va tăgădui că el există. Nu tot ce nu descrie Biblia nu înseamnă, de aceea, că nu există.

— Nu poate arhiepiscopul să renunţe a-l contrazice pe Marele Inchizitor? strigă Torquemada. Acest băiat…

— De ce nu îl lăsăm să ne arate şi să ne explice pretinsele dovezi? întrebă episcopul neclintit. Noi toţi, nu veţi contesta asta, eminenţă, nu găsim explicaţii pentru ceea ce s-a găsit în săculeţul lui. Numai de aceea le socotim drept uneltiri diavoleşti, nu-i aşa? Cum ar fi dacă băiatul ar şti totuşi să le explice?

— Am fotografii pe mobil! şopti Boston arătând spre obiectul care se găsea neluat în seamă pe genunchii lui Torquemada. Voia să le arate zgârie-norii, statuia libertăţii. Ce bine, ce bine, ce bine, că îşi dorise mereu să vadă America. Şi le va face o fotografie tuturor. Nici atunci nu îl vor crede?

Marele Inchizitor îşi drese glasul:

— Oul! strigă el poruncitor şi făcu semn unui servitor. Miji ochii.

Acum vei putea să ne dovedeşti ce susţii! Să nu spună nimeni că Sfânta Inchiziţie nu este plină de generozitate! Dacă îţi reuşeşte să convingi Sfânta Inchiziţie, atunci vom cugeta ce trebuie să se întâmple cu tine! Dacă nu reuşeşti să dovedeşti, Marele Inchizitor

rânji, nu vei fi numai ars!

La un semn al lui, soldaţii îi dădură drumul lui Boston. Un servitor îi înmână mobilul. Boston nu-şi mai amintea să-i fi tremurat vreodată degetele atât de tare.

— Este un aparat cu care se poate vorbi prin aer, cu oameni care se găsesc în alte locuri. Chiar şi în locuri depărtate. Dar cu el se mai pot face şi poze, voi face asta imediat. Şi pozele se pot arăta. Am memorizat poze din America, veţi vedea. Veţi descoperi America, Maiestate, şi astfel Spania se va îmbogăţi! Există aur şi argint din belşug!

Nimeni nu se clinti. Nicio uimire. Nicio bucurie. Nici măcar îndoială.

— Există zgârie-nori…

— Zgârie-nori! strigă Torquemada. Cerul este împărăţia Domnului! Cine se încumetă să se atingă de nori…

Boston se căzni mult timp să deschidă mobilul. Display-ul era stins.

— Ei? strigă Marele Inchizitor. Ei?

Regina şedea aplecată mult în faţă. Prinţesa se strânsese lângă braţul doicii şi îşi ascundea faţa pe umărul ei.

Dar display-ul rămase întunecat. Boston încerca mereu, cu degetele care-i tremurau, să pornească mobilul. Dar display-ul rămânea întunecat.

— Acumulatorul, şopti Boston. Acumulatorul este descărcat!

— Ce? strigă Marele Inchizitor. Ce tot spui, băiete? Nu voiai să ne dovedeşti…

— Acumulatorul este descărcat, şopti Boston din nou. Nu merge decât dacă are curent. Acumulatorul este descărcat.

— Ha! strigă Marele Inchizitor. Făcu semn servitorului să-i aducă mobilul. Servitorul tremura.

Le este frică tuturor, gândi Boston. Numai lui Torquemada nu. Marele Inchizitor nu se teme nici de dracul, în care totuşi crede. Este îngrozitor.

— Acumulator! Curent! Ce tot spui băiete! Cu mâna lui tremurătoare încercă, la fel ca şi Boston, să aprindă mobilul. Display-ul rămânea întunecat.

— Avem acum dovada definitivă! strigă el apăsând tasta iar şi iar. N-am lăsat eu însumi să stea lumina tot timpul aprinsă în unealta asta a diavolului, nu am pus-o eu să sune? Acum rămâne întunecată şi mută. Băiatul a vrăjit unealta ca să nu descoperim ce ascunde diavolul în ea! Ce urmăreşte diavolul prin asta! Ce dovadă ne mai trebuie?

— Se întâmplă, dacă îl laşi prea mult timp deschis! strigă Boston. Vă rog. Se întâmplă pur şi simplu dacă…

— Duceţi-l înapoi în carceră! spuse Marele Inchizitor, ca şi cum Boston nici nu ar fi vorbit. Aceştia trei, arătă spre Isaac, Tariq şi Salomon vor arde pe rug, pentru că au încălcat edictul regilor. Dar acesta, de aici, ochii lui se îngustară ca nişte fante. Rânji către Boston. Faceţi-l să guste mai înainte instrumentele. Ţineţi totul pregătit, pentru că vreau să fiu de faţă! Începem cu menghina. Mâine, chiar mâine! Sufletul lui este atât de îndărătnic că pentru a-l salva nu e de ajuns să ardă. Scoateţi diavolul din el!

— Nu! răcni Boston. Nu!

Cât de mult mai putea simţi încă frica lui ca frică.

44.

Santángel se afla sus, pe turnul Vela şi privea în jos, către oraş. De data asta urcase singur. Trebuia să cugete.

Peste Realejo cerul era la fel de albastru, sabatul nu se sfârşise încă. Fusese ceva în ceea ce spusese băiatul, ciudatul băiat pe care îl credeau aliat al diavolului. Povestea lui era incredibilă, nu era de mirare, că îl aruncaseră înapoi, în carceră. Totul era absolut incredibil.

Şi totuşi. Exista oare o altă explicaţie mai credibilă? Diavolul, gândi Santángel. Buzele lui se strâmbară a batjocură. Cât de util pentru Marele Inchizitor că în orice situaţie se poate referi la diavol! Dar dacă aş fi dracul… chiar şi pentru această presupunere Torquemada m-ar trimite în foc – aş alege un băiat atât de nepriceput ca aliat al meu împotriva regilor? Împotriva bisericii puternice? Nu ar exista un aliat mai bun? Nu aş pregăti mai inteligent revolta maurilor, dacă acesta ar fi fost scopul meu? Într-adevăr, satana trebuie să fie destul de prostănac, dacă procedează atât de neîndemânatic!

Dar dacă n-a fost dracul cel ce i-a predat băiatului aceste lucruri, oul ciudat, despre care nimeni nu poate spune la ce serveşte, atunci de unde provin?

Fumul ieşi pe primul horn în *juderia*, altele îl vor urma. Sabatul trecuse. Cât timp încă, câte zile, câte săptămâni va mai fi sărbătorit sabatul, undeva în Granada?

De ce să nu crezi, chiar dacă te îndoieşti, că ar putea să fie adevărat ce povesteşte băiatul? Nu este unica explicaţie în care se adună toate? Ce ştim noi despre esenţa timpului, şi timpul, în curgerea lui, ascultă numai de Dumnezeu. Nu ar putea El atunci,

dacă I place, să facă ce vrea cu el?

Deci, dacă ar fi adevărat că băiatul vine din viitor, atunci nu ar putea să fie adevărat şi ce a spus despre acea misterioasă ţară din mijlocul oceanului? Ţara pe care ochiul omenesc nu a văzut-o niciodată: America. Cum ar fi dacă băiatul ar spune adevărul? Dacă acolo, între coastele Spaniei şi depărtata Indie, s-ar găsi cu adevărat o lume necunoscută, plină de bogăţii nemăsurate?

Şi fără Inchiziţie.

Santángel privi în jos, spre oraş, deasupra căruia cerul îşi pierdea treptat culoarea. Regilor le trebuiau bani, le trebuiau bani imediat. Războiul împotriva maurilor le golise tezaurele, făcuse să crească muntele de datorii, încât însuşi lui Ferdinand începuse să-i fie frică. Şi singura sursă care exista pentru ei, erau evreii lor.

De aceea, pentru poporul lui nu exista speranţă; nici pentru sora lui, cu întreaga ei familie, nici pentru toţi ceilalţi de jos, din Realejo, care acum, la sfârşitul sabatului, aprindeau focurile în vetre. Toţi vor trebui să moară, ca averea lor să revină coroanei. Şi chiar dacă fug, totul aparţine coroanei. Aşa hotăra edictul.

Se simţea tot mai agitat. Dar cum ar fi dacă această ţară, America, ar exista cu adevărat? Dacă de acolo ar curge aurul spre Spania, în cantităţi nemăsurate, cum afirmase băiatul, aur care ar fi putut să-i îmbogăţească pe regi?

Atunci ei nu ar mai avea nevoie de averile evreilor.

Santángel dădu din cap afirmativ. Această Americă ar putea însemna salvarea, o ţară fără Inchiziţie; dacă această Americă există, Colón trebuia să călătorească.

Aruncă o ultimă privire asupra oraşului în lumina amurgului. Ştia ce are de făcut ca să o convingă pe regină, era sigur că nici nu îi va fi greu să o facă.

Santángel traversă în grabă curtea, mergând spre palat. La vremea asta regina se retrăgea în încăperile ei particulare.

Granada în aprilie, prezent

Nu râdeau. Niciunul dintre ei nu râdea de el.

— Ei, bătrâne, spuse cel mic. O întreagă *Horrorstory.*

Ce a spus? Limba lor suna aspru, neinteligibil.

Cel cu puf pe buza de sus şi celălalt, care la prima lor vizită fusese vorbitorul, tăceau duşi pe gânduri. Manuel luă sticla.

— Spuneţi deci că a făcut o călătorie prin timp? întrebă cel cu tuleie de mustaţă. Cel puţin încerca să o facă în spaniolă.

Râdeţi! De ce nu râdeţi? gândi Manuel. Spuneţi-mi că toate astea sunt năluciri, că nu există călătorii prin timp! Că nu sunt vinovat dacă tânărul a dispărut!

— Pentru că a găsit placa? întrebă cel care vorbea cel mai bine spaniola.

Manuel încuviinţă din cap obosit.

— Când a fost smulsă de pe perete, aşa mi s-a povestit, pe vremea când eram un copilaş, şi astăzi oricine ştie asta, aici, în Alcaiceria, s-a deschis o fereastră în timp, spuse Manuel. N-am ştiut ce se va întâmpla dacă atingem placa, dacă o luăm în mână. Apucă sticla dar nu bău. Eram foarte prudenţi. Foarte prudenţi, întotdeauna, toţi.

Tinerii se holbau la el. Nu râdeau numai din cauză că nu îl înţelegeau?

— Şi atunci aţi pus placa intenţionat, în faţă de tot, ca să o ia cineva? întrebă cel cu tuleie, parcă în treacăt. Pentru că aţi vrut să scăpaţi în sfârşit de ea?

Manuel încuviinţă din cap.

— Ei, bătrâne, lasă! spuse iar mărunţelul.

— Bunicul mi-a povestit – pe vremuri, când se mai vorbea încă mult despre placă, chiar dacă pe şoptite – că numai prin ea se poate închide la loc poarta timpului, murmură Manuel. Dar cât de adevărat…

— Şi ce s-a întâmplat atunci cu cel ce a călătorit prin timp, întrebă tânărul cu tuleie. Şi cel ce închide poarta din nou? În care parte ajunge?

— Da, în ce parte ajunge? întrebă mărunţelul. Acum sau atunci? Înţelegea şi el deci ce se spune.

— Nimeni nu ştie, spuse Manuel. De data asta trase o duşcă. Credeţi că altfel n-ar mai fi încercat să o facă şi alţii până acum? Credeţi că noi, copiii, n-am fi fost curioşi şi nu ne-ar fi plăcut să încercăm? Simţi o ameţeală uşoară. Puse sticla deoparte. Dar nu ştiam…

— …dacă vă veţi mai întoarce înapoi, spuse băiatul care vorbea cel mai bine spaniola. Ei, într-adevăr! Cum aţi fi putut să mai puneţi placa jos ca să o ia altul?

Manuel plecă fruntea.

— Poate că dispariţia prietenului vostru nu are nimic de-a face cu placa! spuse el rugător. Poate că este doar o întâmplare! O coincidenţă ciudată!

— Puah! spuse mărunţelul.

După aceea vorbiră din nou în limba lor neinteligibilă. Ca şi cum el nu ar mai fi fost acolo.

— Dar povestea asta nu le-o poţi spune nici măcar curcanilor, trânti cel cu tuleie pe buza de sus. Mai bine, hai să mergem, nu? Altfel Hilbert o să intre din nou în panică.

Nu îşi luară rămas-bun. Plecară pur şi simplu, fără să se mai uite la el încă o dată şi dispărură în aglomeraţia de pe străzi.

Şi acum? gândi Manuel. Poate că se duc la poliţie, poate că nu. Şi chiar dacă vor fi crezuţi… Oftă. Nu eşti pasibil de pedeapsă dacă expui la vânzare o placă.

Dar, oricum, poliţia nu-i va crede pe cei doi tineri.

Şi, în afară de asta, nu avea importanţă dacă era pasibil de pedeapsă. Tânărul blond se afla undeva în trecut şi nu putea să se întoarcă înapoi.

45.

al-Andalus, 1492

— Johanna! spuse regina. Servitorul aprinsese faclele în Curtea Leilor, lumina lor se oglindea în apa bazinului Capetele leilor aruncau umbre tremurătoare pe pietriş. Ce întâmplare îngrozitoare pentru tine! Şi totuşi ce noroc pentru Granada şi pentru întreaga creştinătate. Dacă nu ai fi strigat de frică atunci când a băut sângele, băiatul satanic ar fi rămas pentru totdeauna nedescoperit.

Trebuia să vorbească foarte tare ca să acopere clipocitul fântânii arteziene. Johanna stătea din nou la distanţă, pe partea cealaltă a bazinului, copila era atât de îndărătnică. Bine că doica avea grijă de ea, ca o cloşcă de puii ei. Cine ştie câte ar mai fi putut să ticluiască acest atât de dificil copil al ei, câte ar mai fi păţit. Întâlnirea cu ambasadorul diavolului mai avusese încă o dată un deznodământ bun. Şi ea, ca regină, până la urmă nu putea să se ocupe de toate. Dacă ar fi sprijinit-o măcar Ferdinand.

— Johanna? spuse regina.

Dar Ferdinand nu fusese prezent la interogatoriu, nici în după-amiaza asta. Lipsea şi acum, când ar fi avut atât de multe de discutat. Se şuşotea deja în odăile slugilor din Medina, se şuşotea în tot oraşul. Şi ea rămânea singură cu hotărârile ei, nu avea ca sfătuitori decât pe Marele Inchizitor şi pe arhiepiscop, ale căror sfaturi se contraziceau permanent. Ar fi avut nevoie atât de urgentă de sfatul lui.

Aşa le fusese oare înţelegerea, odinioară, când tinerelul de şaptesprezece ani îi pusese ironic inima la picioare? Jocurile lui Ferdinand trebuiau să aibă un sfârşit. Până la urmă domnea şi el peste aceste ţări; însă ei i se părea tot mai mult că pentru el era mai

important să cucerească femeile tinere decât imperiile; că bogăţiile erau pentru el mai importante decât sufletele.

Pe Santángel îl observă abia când, din umbra turnului, intră în interiorul curţii.

— Iertare, Maiestate, că vă tulbur la ora serii, spuse el plecându-se adânc.

Ea nu avea încredere în el. Era un *converso.* Dar era inteligent, nimeni nu se pricepea mai bine ca el în chestiuni financiare. Ferdinand nu se putea lipsi de el.

— Luaţi loc lângă mine, señor Santángel, spuse Isabella. Trebuie să fie ceva important, dacă vă aduce la mine în acest moment, de asta sunt sigură. Ceva ce nu poate aştepta?

Santángel se înclină.

— Este foarte adevărat ce spuneţi, Maiestate, rugămintea mea nu poate aştepta. Am şovăit deja prea mult timp şi dacă mai tac încă, el se îndreptă de mijloc, se poate întâmpla să mă încarc cu o mare vină în faţa lui Dumnezeu şi a oamenilor.

Isabella se aplecă înainte.

— Atunci vorbiţi, señor Santángel, spuse ea. Sunt curioasă să aud ce aveţi de spus.

Santángel îşi frecă bărbia.

— Am venit să vă vorbesc despre un vis, Maiestate, spuse el. Un vis în care îmi… Se întrerupse.

— Aşadar, spuse regina nerăbdătoare. Aşadar, señor Santángel?

— Iertare, Maiestate, dar nu degeaba am şovăit atât de mult, să vă vorbesc despre asta, spuse el. De grijă. De teamă că nu mă veţi crede, aşa cum ar face şi eminenţa sa Marele Inchizitor, care m-ar acuza de blasfemie. Dar acum, Maiestate, tăcerea îmi apasă greu sufletul! Hotărâţi voi ce sunteţi dispusă să credeţi. Hotărâţi ce vreţi să faceţi!

— Asta şi fac, señor Santángel, spuse regina pe un ton rece. Nu este necesară permisiunea dumneavoastră. Eu sunt regina.

Santángel făcu din nou o plecăciune adâncă.

— Mă tem, Maiestate, că Spania este tocmai acum în situaţia de a comite o gravă eroare! Dar pentru asta şi eu port vină!

Isabella se simţi tot mai neliniştită.

— Terminaţi odată cu introducerea! spuse ea supărată. Terminaţi cu scuzele! Vorbeaţi despre un vis.

Santángel rămăsese tot în poziţie înclinată.

— Vă amintiţi, Maiestate, de discuţia Voastră cu señor Colón, cu câteva zile în urmă, la care era de faţă şi aliatul diavolului travestit în Filip, prinţul habsburg, şi în care V-aţi hotărât definitiv să nu mai sprijiniţi pe mai departe planurile genovezului de a căuta calea maritimă de vest spre India.

Isabella încuviinţă din cap aproape inobservabil.

— Şi vă mai amintiţi, de asemenea, că la această convorbire nu era de faţă excelenţa sa arhiepiscopul Talavera, care deţinea conducerea comisiei numite de înălţimea Voastră pentru a verifica planurile lui Colón; astfel că în acea zi i-am ţinut locul eu şi, în disputa cu señor Colón, am înfăţişat motivele care determinaseră comisia să declare planurile lui ca fiind neexecutabile.

Isabella încuviinţă din cap, în tăcere.

— Am procedat de bună credinţă, Maiestate! strigă Santángel. Pentru asta vă cer iertare! Dar în noaptea următoare mi-a apărut în vis… Ezită din nou.

— Cine oare? strigă Johanna şi Isabella văzu mulţumită că fiica ei părea să prindă din nou interes pentru viaţă. Povestiţi prea complicat, señor Santángel! Aproape că îmi vine să-mi pierd răbdarea cu dumneavoastră!

— În noaptea următoare mi-a apărut în vis – Sfânta Fecioară! şopti Santángel şi îşi făcu cruce. Mi s-a arătat limpede şi luminoasă, tronând pe un nor şi în jurul ei erau raze ca de la o mie de sori! Şi mi-a vorbit mie, Maiestate, robului Ei prea umil, care, chiar şi în somn, abia îi mai putea suporta strălucirea! Se înclină pentru a suta oară. Ea mi-a poruncit, să vă spun Vouă că toată ştiinţa învăţaţilor nu este decât deşertăciune pământească şi că acel ce se încrede în ea

nu poate decât să fie abătut de la calea credinţei şi dus la rătăcire! Orice ar vrea să spună învăţaţii Voştri: numai credinţa vă duce pe calea cea dreaptă!

— Ca să mi se explice asta, señor Santángel, sigur că nu am nevoie de dumneavoastră, spuse regina supărată.

— Nici nu sunt cuvintele mele, Maiestate, ci ale Sfintei Fecioare, cele pe care vi le repet aici, cu toată umilinţa, spuse Santángel aruncându-i o privire scurtă. Sfânta Fecioară şi nu eu a fost cea care V-a prevenit să nu vă încredeţi în ştiinţele arogante şi înşelătoare şi de dragul lor să respectaţi mai puţin credinţa!

— Şi care hotărâre a ştiinţei, señor Santángel, a fost anume aceea care a stârnit mânia Sfintei Maici a Domnului? întrebă Isabella. Nu ştia nici ea de ce nu îl crede. Fireşte, era un *converso.* A vrut Ea să vă spună că pământul este totuşi o tipsie?

Santángel clătină din cap cu putere în semn de negaţie.

— Cu totul dimpotrivă, Maiestate! strigă el. Nu! Nu! Domnul a creat pământul în formă de glob, pentru ca omul să poată ajunge din oricare loc în oricare altul, fără să se prăbuşească vreodată peste margine! Aşadar, Maiestate, nici de pe coastele Voastre spaniole şi până în depărtata Indie!

— Asta nu ar tăgădui-o nimeni, spuse Isabella nerăbdătoare. Sfânta Fecioară nu trebuia să se osteneacă. Ceea ce face totuşi imposibilă această călătorie, señor Santángel, este, aşa cum chiar dumneavoastră ne-aţi şi explicat, durata ei. Omul ar muri de foame pe drum. Niciun navigator nu ar putea să ajungă viu în India.

Santángel îşi frângea mâinile.

— Şi tocmai asta a stârnit mânia Sfintei Fecioare! Dacă Domnul le-a dăruit urmaşilor lui Adam pământul în formă de sferă, aşa mi-a vorbit Ea, ca omul să poată ajunge dintr-un loc în altul fără să se prăbuşească peste margine, cum pot îndrăzni atunci oamenii să nu primească darul Domnului cu toată încrederea că Domnul va ţine mâna Sa ocrotitoare asupra corăbierilor? Că deci nimeni nu va muri de sete şi de foame dacă se încumetă să folosească calea maritimă

spre India? Poate exista vreun bine-credincios creştin care să se încreadă mai mult în ştiinţă decât în bunătatea Domnului?

Johanna, de partea cealaltă a fântânii, spumega de furie.

— Ce prostie! spuse ea şi se depărtă de doică. Ce prostii tot spuneţi, señor Santángel!

Regina clătină din cap supărată.

— Fii cuminte, Johanna, fata mea! spuse ea severă. Continuaţi, señor Santángel. Ce v-a mai vestit Sfânta Fecioară?

— Ea mi-a poruncit să vă vorbesc, ca prin preamilostivul Vostru ajutor, toate sufletele nemântuite din Cathai şi din depărtata Indie să poată fi salvate! Ea mi-a poruncit să vă spun că puteţi pregăti pentru señor Colón corăbiile, pentru ca, aşa cum, fără îndoială, este dorinţa Voastră, Maiestate, oamenilor din depărtatele ţări de dincolo de ocean să li se poată aduce sfânta noastră credinţă. Sunteţi aleasă pentru asta, Maiestate. Primiţi această misiune. Încredeţi-vă în bunătatea Domnului!

Isabella tăcea.

— Ascultaţi-mă, Maiestate! spuse Santángel insistent. Ce lucru rău se poate întâmpla dacă faceţi ceea ce vă îndeamnă Sfânta Fecioară? Ce aveţi de pierdut?

Isabella răsfrânse buzele.

— Pretenţiile lui señor Colón, cum prea bine ştiţi, sunt nemăsurate. Vă mai amintiţi? Vrea să fie contraamiral! Vicerege! Şi cât de multe încă mai vrea să fie ale lui! Şi, trebuie să-i revină toate astea, aşa, dintr-odată?

Santángel începuse să meargă de colo până colo. Pietrişul scrâşnea uşor sub pantofii lui.

— Dar el obţine tot ce cere numai dacă ajunge cu adevărat în India, spuse Santángel implorator. Înţelegeţi totuşi, Maiestate! Nu pierdeţi nimic dacă îi acordaţi ceea ce vă cere! Pentru că nu capătă nimic din toate acestea, dacă el şi corăbiile lui pier pe drum! Dacă nu ajunge la coastele Indiei, nu capătă niciun *maravedi!* Dar dacă corăbiile lui vor ajunge la acel ţărm, aşa cum mi-a promis Sfânta

Fecioară, calea maritimă spre India nu şi-ar merita preţul? Gândiţi-vă la suflete! Gândiţi-vă, Maiestate, şi la aur!

Isabella îi aruncă o privire mânioasă.

— Sfânta Fecioară nu ţi s-a arătat pentru că o interesau bogăţiile! Şi pentru mine, ca şi pentru Ea, este vorba numai de suflete!

Santángel se opri în faţa scaunului ei şi o privi de sus.

— Nu există nimeni în regatul Vostru care să pună asta la îndoială, Maiestate, spuse el insistent. Dar înţelegeţi, totuşi, că tot ce aţi putea pierde, sunt doar cele două milioane de *maravedis,* cât ar costa, pentru armarea corăbiilor lui Colón. Toate celelalte le capătă numai dacă ajunge cu adevărat la destinaţie! Mesagerii noştri îl mai pot încă rechema.

Isabella clătină din cap dusă pe gânduri.

— Poate, murmură ea.

— Şi ca să mă credeţi, Maiestate, ca să mă credeţi cât de multă nădejde îmi pun în această prevestire, vreau eu însumi să-mi pun în joc întreaga mea avere pentru asta! Nu numai coroana să plătească expediţia lui Colón. Dacă Sfânta Fecioară mi s-a arătat mie, Maiestate, este un semn prin care îmi cere să plătesc şi eu partea mea.

— Ce vrea să însemne asta, señor Santángel? întrebă regina aspru.

— Voi participa la cheltuielile de armare a caravanelor, spuse Santángel. Cu tot ce posed. Coroana dă numai restul.

Nimeni nu-l observase pe rege care, ia ultimele cuvinte, intrase în curte în pas de promenadă. Îşi sărută acum soţia pe ceafă.

— Isabella, spuse el. După cum văd ai o vizită! O conversaţie mică, în fapt de seară?

Isabella tresări.

— Unde ai fost? întrebă ea. Unde ai fost, Ferdinand? Au trebuit să fie rezolvate treburi importante, aliatul diavolului a fost găsit cu ajutorul fiicei tale, Marele Inchizitor a judecat: şi regele iar a lipsit! Unde ai fost, Ferdinand?

Ferdinand zâmbi şi îi făcu o bezea fiicei sale.

— Afaceri importante, Isabella, afaceri importante! spuse el şi îngenunche lângă scaunul ei. Începu să-i mângâie braţul. Regret nespus dacă mi s-a simţit lipsa!

Isabella îi dădu la o parte mâna de pe braţul ei.

— Nu ţi-a simţit lipsa! i-o tăie ea. Nimeni. Toţi din acest regat s-au obişnuit deja de mai mult timp ca hotărârile importante să fie luate fără regele lui.

Ferdinand zâmbi ironic.

— Ia uite! spuse el. Să înţeleg că există aici o mică supărare, preaiubita mea soţie? Şi atunci l-ai chemat ca înlocuitor pe trezorierul meu, ca să găseşti la el sprijin pentru hotărârile tale?

— Señor Santángel a venit ca să-mi ceară să-l las pe genovez să călătorească, spuse Isabella cu răceală. I s-a arătat Sfânta Fecioară.

— I s-a arătat Sfânta Fecioară! strigă Ferdinand. Ah, minuni peste minuni! Şi Sfânta Fecioară doreşte ca señor Colón să călătorească? Sfânta Fecioară nu mai are şi alte griji?

— Ferdinand! strigă Isabella. Cum vorbeşti despre Maica Domnului?

— Păi, señor Colón nu va porni în niciun caz în călătorie pe aurul meu, strigă Ferdinand şi se ridică. Îşi scutură genunchii de praf. Există deja o cale spre India, prin Marea Mediterană, scumpa mea soţie, de ce mai avem nevoie şi de această a doua cale? Genovezul nu călătoreşte.

— Genovezul nu călătoreşte? strigă Isabella. De ce te opui? Nu ai fost niciodată de faţă când s-au discutat lucrurile, dar hotărârea vrei s-o iei tu? Nici măcar nu ai auzit ce are de spus señor Santángel, şi gata: Señor Colón nu călătoreşte! sări în picioare. Ajunge, Ferdinand! strigă ea. Zău, este prea de tot! Purtarea asta a ta trebuie să ia sfârşit odată! Eşti rege, Ferdinand! Porţi răspunderea pentru toate sufletele din ţară! Acum Domnul ne-a însărcinat şi cu răspunderea pentru sufletele de dincolo de mare! Şi tu vrei să le laşi nemântuite? Nu vrei să urmezi porunca Domnului?

Ferdinand o prinse de braţ, dar ea îl respinse.

— Ajunge, Ferdinand, cât timp nu te porţi ca un rege, nu vei putea nici să iei hotărâri ca un rege! Genovezul va călători. Respiră adânc.

— Trimite să-l recheme, señor Santángel, spuse ea apoi, mai liniştită. Aveţi dreptate. Dacă nu ajunge în India, ce avem de pierdut? Dar dacă el descoperă într-adevăr calea maritimă, cât de mult s-ar câştiga! Nu ar fi aceasta răsplata şi pentru mine? Încuviinţă din cap încet. Toate sufletele nemântuite, señor Santángel. Toate sufletele nemântuite. Vă mulţumesc că sunteţi gata să vă daţi şi dumneavoastră averea pentru ele.

Santángel se înclină adânc.

— Aşa a vrut Sfânta Fecioară, spuse el.

Johanna, pe partea cealaltă a fântânii, surâdea.

46.

Granada în aprilie, prezent

Pe drumul înapoi, spre *hostal,* n-au vorbit. Au mers repede, ca şi cum pentru ei ar fi fost important ca doamna Hilbert să nu mai aibă grija elevilor dispăruţi. Dar, în realitate, doamna Hilbert le era indiferentă. După discuţia din Alcaiceria trebuiau să alerge, să facă ceva, ca să nu-i înnebunească povestea auzită.

Au pomenit despre asta numai după cină. Ca şi cum ar fi luat o hotărâre comună, nu le-au povestit nimic celorlalţi din ceea ce auziseră în Alcaiceria. S-au întors în cameră şi au încuiat uşa. Apoi s-au suit în paturi, deşi mai era timp liber. Prin fereastra deschisă pătrundea cu putere zgomotul de pe Gran Via.

— Tu crezi? întrebă Serghei, uitându-se la Tukan. E căcăcioasă tare, nu-i aşa?

Tukan se uita pe fereastră. Soarele la asfinţit se oglindea roşu într-o fereastră de pe cealaltă parte a străzii.

— Habar n-am, spuse el, fără să ridice privirea. N-am absolut nicio idee.

Tăcură câtva timp. Soarele coborî un milimetru şi, în cele din urmă, dispăru.

— Eu îl cred, spuse Kadir convins. Tipul era terminat! Povestea asta l-a dat gata! În orice caz, credea ce spune.

Ceilalţi doi dădeau din cap afirmativ.

— Şi cum să meargă asta, ia zi? Dacă unul a smuls placa acum o mie de ani, sau când…

— Mai de curând, de vreo cinci sute, spuse Tukan.

Serghei îi făcu semn să se oprească.

— Okay, să zicem cinci sute: Atunci ar trebui să existe aici o

gaură unde a fost, nu-i aşa? În sala ambasadorilor, sau cum s-o fi numind. De unde au scos-o.

— Dar nu era, spuse Kadir. Când am fost noi acolo, sus, nu era.

Tukan clătină din cap.

— Şi? Ce dovedeşte asta? Credeţi că ei, lasă cinci sute de ani o gaură acolo, nu cumva? Turiştii nu mai vin, măi omule, dacă nu e totul în regulă. Era logic să o repare.

— Dar atunci gaura nu mai există, spuse Serghei. În care să fie pusă la loc placa originală. Deci poarta în timp nu mai poate fi nicicum încuiată.

Tukan se bătu cu degetul pe frunte.

— În trecut, cap sec, spuse el. Atunci gaura mai există! tăcură.

— Dar într-un fel, mormăi Kadir, totul este complet ilogic, nu? Eu cred că cei cinci sute de ani, sau cât o fi, au trecut fără placă, iar dacă cineva o pune acum la loc, aceşti ani trec brusc înapoi, cu placă, dar cum e posibil asta, zău? Ori aşa, ori aşa! Timpul nu poate trece de două ori, ce zici?

— Măi-măi, mormăi Serghei. Multe îţi mai trec prin cap, bătrâne! Asta ar însemna chiar, îi privi fix pe amândoi, că tot ce s-a petrecut se putea întâmpla de două ori, nu-i aşa? Atunci s-ar putea ca şi altceva să fie altfel, ce zici? Atunci s-ar putea…

— Termină odată, spuse Tukan. Oala e plină cu rahat, îmi vine rău! Se uita pe fereastră. Faţada de peste drum era acum în umbră. La trecut nu se mai poate schimba nimic, după aceea, asta-i logic! Atunci şi prezentul ar fi logic cu totul altfel, dacă voi, amândouă capetele seci, aţi pricepe ce spun eu!

— Tranca fleanca, spuse Serghei înclinându-se. Vrei să studiezi, sau ce? La ce multe te gândeşti!

— Ei şi? spuse Tukan. Este totuşi logic, nu? Timpul nu există decât o dată.

— Explică asta la fizică, spuse Serghei. Poţi să iei o notă bună. Îţi scrie în carnet: Tukan gândeşte! Pui pariu?

Tukan sări în picioare şi îi trase lui Serghei un pumn în braţ.

— Termină, bătrâne, spuse el. Termină, odată!

Câtva timp rămaseră tăcuţi.

— Oricum, nimeni nu poate să înţeleagă, spuse Kadir; că cineva poate să meargă înapoi. Pentru că atunci timpul ar exista de două ori, nu? Şi că a doua oară, logic, totul va fi altfel decât prima oară.

— Şi din care trecut suntem atunci în prezent? întrebă Serghei. Te-ai gândit la asta, aiuritule? Din primul sau din al doilea?

— Măi, măi, spuse Tukan,

— N-am niciun chef să-mi bat capul cu beleaua asta, spuse Serghei. Tipul era matol. Era pilangiu. Rachiul i-a ars becul şi acum spune poveşti de rahat.

Kadir încuviinţă uşurat.

— Pun pariu că mititelului i s-a întâmplat ceva, spuse Serghei. Ceva complet normal, cred eu. Îmi pare de-a dreptul rău pentru el, dar aşa e câteodată. Mama mea se va ruga pentru el.

Tukan se ridică.

— Mai ieşim pe-afară? întrebă Serghei sărind şi el din pat. Să ginim gagici mişto? Şi o *cerveza* mică?

Kadir chicotea. Fireşte, n-o să fie decât Cola. Asta le trebuia urgent.

al-Andalus, 1492

Johanna era culcată în pat, nemişcată. Doica, pe culcuşul ei din faţa uşii, gâfâia şi fornăia şi sforăia, cum să mai doarmă?

Inima îi bătea repede. Răsucea punguţa în mâini, era lipicioasă şi lăsase o urmă roşie în locul unde o ascunsese între sâni.

De ce făcuse asta? De ce nu o lăsase pur şi simplu în curte când gărzile veniseră la ţipetele ei şi îl prinseseră pe băiat?

Ca dovadă? gândi Johanna. Poate că am vrut să i-o arăt Marelui Inchizitor, sau mamei mele, regina. Dar de fapt, nu. De fapt nu se gândise la nimic.

Pe marginea ruptă, punguţa era acum cafenie-roşcată, lichidul se

închisese la culoare, aşa cum face întotdeauna sângele. De ce credea din nou, aşa, deodată, că băiatul spusese adevărul?

Doica, pe culcuşul ei vorbea în somn.

— Nu, mormăi ea agitându-şi braţele, nu! Iartă-mă, satano! Nu!

Păzeşte-te, doică, păzeşte-te, gândi Johanna. Dacă te-ar auzi acum Torquemada, ai fi deja întinsă pe roată. Uneori noaptea, când Johanna putea să înţeleagă ce vorbea doica, îi povestea dimineaţa despre cele auzite. Atunci faţa doicii se acoperea de ruşine şi de frică.

— Prostii, porumbiţa mea! Ce neghiobii tot spui.

Nu o voi trăda niciodată, orice ar spune, gândi Johanna. Şi în afară de asta, gândul mi-e la altele.

Începuse din nou să-l creadă pe băiat, pentru că nu-l mai credea pe Santángel, asta reieşise acum. Şi de aceea îi bătea atât de tare inima. Căci dacă Santángel o minţise pe regină…

Se aşeză în capul oaselor şi admiră secera alb-albăstrie a lunii. Navigatorii ştiau să o folosească ca să-şi găsească drumul peste mări. Spre India.

Desigur, Santángel inventase povestea. De ce să i se arate Sfânta Fecioară tocmai unui *converso*? Johanna strânse din buze. Oricum ea nu credea că toţi sfinţii aceştia se arată permanent celor evlavioşi, tot atât de puţin cum putea să creadă că dracul are în puterea lui jumătate din ţările lor spaniole. Dar, bine, bine, fie şi aşa: chiar dacă Sfânta Fecioară ar fi vrut neapărat să i se arate cuiva, de ce atunci tocmai lui señor Santángel? De ce nu, dacă voia ceva de la regină, chiar reginei însăşi? De ce ocolul ăsta, care cu siguranţă că mai ascundea şi pericolul ca regina să nu îl creadă pe Santángel? În timp ce Isabella, dacă Sfânta Fecioară i s-ar fi arătat ei însăşi în somn, ar fi îndeplinit poruncile ei fără ezitare? De ce oare Maria nu se gândise la asta? De ce, chiar dacă aven să transmită un mesaj, trebuise să i se arate tocmai acestui *converso*?

Santángel minţise, şi foarte inteligent. El ştia ce trebuie să-i povestească reginei, la ce ispite ea nu putea rezista. Dar de ce

trezorierul tatălui ei, care cu câteva zile în urmă fusese cel mai mare adversar al genovezului, dorea deodată atât de insistent ca acesta să călătorească? Chiar acum o săptămână le explicase tuturor de ce o astfel de îndrăzneală era condamnată să eşueze; de ce insista acum deodată ca regina să-i dea caravelele cerute? Şi de ce, pentru Dumnezeu, era gata să-şi pună în joc, pentru asta, propria-i avere?

Johanna bătea cu degetele pe plapuma de mătase. Dacă aş avea cu cine să vorbesc, gândi ea. Mama are ţările ei şi evlavia ei, tata are o iubită, surorile mele sunt mici, şi doica e proastă. N-am pe nimeni. Întotdeauna singură, întotdeauna singură. Dacă nu l-aş fi trădat pe băiat, atunci, în curte…

Pentru că numai asta putea să fie cauza schimbării de opinie a lui señor Santángel: El l-a crezut pe băiat.

Pe trezorier nu-l interesa drumul spre India, gândi Johanna. Ştia foarte exact că era prea lung şi de aceea inaccesibil. Pe el îl interesa misterioasa ţară America, despre care povestise băiatul, ţara necunoscută dintre coastele cunoscute, atât de apropiată încât oamenii puteau ajunge la ea. Numai aşa se putea explica de ce señor Santángel stăruia brusc să-şi armeze Colón caravelele.

Johanna se uită cu atenţie la punguţă. Dacă señor Santángel, prudentul Santángel, credea cele spuse de băiat despre America, asta nu trebuia să însemne că îl crede şi în ceea ce priveşte călătoria prin timp? Şi deci că băiatul nu era un aliat al diavolului? Că într-adevăr, într-un fel misterios, provenea dintr-un viitor îndepărtat?

Degetele îi tremurau. Un mesager din viitorul îndepărtat. Şi ea îl dăduse pe mâna lui Torquemada.

Johanna duse cu grijă punguţa la buze. Dacă spusese adevărul, atunci ceea ce el băuse nu era sânge. Atunci era într-adevăr sucul acelui fruct străin care nu exista decât în America.

Cu vârful degetului bătu uşor în punguţa cu lichid maroniu. Apăsă tare pe sticla albă, flexibilă, până când ieşi prin deschizătură şi ultimul rest de roşu. Dulce, şi niţel picant şi ca un fruct pe care nu-l mai gustase niciodată.

Johanna lăsă punguţa să cadă, o pată apăru pe mătasea albă. Nu e sânge, nu e sânge. Sângele are gust de metal, sângele e sărat. Băiatul a spus adevărul.

Inima ei bătea acum atât de repede încât îi tăia respiraţia. Îi plăcea când inima îi bătea mai repede, simţea că trăieşte. Nimic nu o mai plictisea. Señor Santángel credea că băiatul venise la ei dintr-o altă vreme; acum credea şi ea.

— Sfântă Maică a Domnului, îţi mulţumesc, şopti Johanna.

În curând, Marele Inchizitor va porunci să i se pună băiatului menghina pe degete şi să fie legat de roată. Cum de Torquemada nu se întreba niciodată de ce toată mulţimea de oameni pe care îi acuza de alianţă cu satana, vrăjitoarele, ereticii şi aliaţii lui, nu evadau cu toţii din închisori cu ajutorul dracului? De ce satana nu le venea niciodată în ajutor complicilor lui, ceea ce ar fi trebuit să însemne o treabă uşoară pentru stăpânul iadului?

Johanna pufni. Marele Inchizitor era atât de prost şi de orbit. Dacă băiatul ar fi fost cu adevărat trimis de diavol, de ce acesta nu l-a eliberat încă mai demult?

Dar pentru că băiatul nu era aliat cu dracul, pentru că nu era nimic altceva decât un călător venit la ei dintr-un viitor îndepărtat, el stă acum în carcera de sub turnul Comares, până îl vor lua zbirii lui Torquemada ca să îl ducă la feluritele lor instrumente de tortură şi apoi la rug.

Numai ea era de vină. Dacă n-ar fi ţipat. Dacă l-ar fi crezut. Era vinovată.

Şi după moartea lui, asta era şi mai îngrozitor, totul va fi ca şi înainte, şi tot mereu aşa. Fiecare zi la fel, mereu şi mereu şi întotdeauna.

O dată în viaţă se întâlnise cu o minune; şi ea o distrusese.

Johanna clătină din cap încet. Luna dispăru în spatele orizontului. Ea îl băgase pe băiat în temniţă ea îl va elibera din temniţă.

47.

Deoarece mesagerul încă nu se întorsese la Alhambra nici până aproape de amiază, Isabella porunci să se înşeueze un cal.

De ce nu venea? Nu îl mai ajunsese pe Colón? Sau Colón nu voise să-i ierte umilinţele din ultimii ani şi îşi continuase drumul spre regele de la Paris?

Nu mai putea să rabde incertitudinea. Dacă însuşi señor Santángel era dispus să-şi pună în joc averea, el care, totuşi, putea rămâne trezorierul lui Ferdinand numai pentru că era atât de inteligent şi de viclean, atunci şi ea putea să fie sigură că señor Colón îşi va atinge cu adevărat scopul. Că acolo există comori ascunse. Şi, cu siguranţă, suflete. Dar Colón nu se întorcea înapoi; deci porni în întâmpinarea lui călare.

Abia la Santa Fé, în tabăra de campanie, care, la asediul Granadei, poruncise să fie construită în formă de cruce pentru trupele ei, au reuşit în sfârşit să se întâlnească. Ea a luat-o drept o prevestire.

— Señor Colón, mă bucur mult că vă întoarceţi.

Genovezul se înclină foarte puţin. Pe faţa lui nu se mai putea descoperi nimic din umilinţa linguşitoare căreia, oricum, nu-i dăduse crezare.

— Eram, señor, în cursul unor discuţii importante, ieri, când a sosit vestea de la dumneavoastră, spuse Isabella. Că vreţi să părăsiţi definitiv ţara. Era vorba de un interogatoriu al Inchiziţiei, señor Colón. A fost prins un băiat pe care satana însuşi l-a trimis în palatul nostru.

Genovezul se înclină abia perceptibil. Arăta extenuat, mantia lui slinoasă era plină de praf. Mirosea a sudoare şi epuizare.

— De aceea nu am avut timp să vă reţin şi să vă invit la o nouă discuţie, spuse ea. Pentru că Inchiziţia, după cum ştiţi, are întâietate.

De data asta Colón nu îşi mai dădu osteneala să se încline.

— Păi, ce a fost a fost, spuse Isabella. Nu trebuia să se observe că în prezenţa acestei haimanale, venite de nu se ştie unde, ea se simţea de fiecare dată parcă surprinsă. De îndată ce interogatoriul s-a terminat am trimis să vă cheme. Pentru că, señor Colón, am hotărât, făcu semn unui servitor care se apropie cu un sul de pergament în mână, să vă armăm două caravele pentru călătoria voastră spre India.

Genovezul nu se clinti.

— La ultima noastră convorbire mi s-a părut că luaţi ceea ce v-am prezentat drept nişte năluciri, spuse el.

Isabella făcu un semn de contestare.

— După o matură chibzuinţă, spuse ea, am ajuns totuşi la convingerea că această călătorie vă poate fi aprobată.

Colón clătină încet din cap. O privi în ochi.

— Nu este suficient, spuse el cu răceală.

Ah, cât e de obraznic. Mereu obrăznicia asta. Nu s-ar fi putut să fie un alt bărbat, mai bun, doritor să se încumete pe drumul spre India? De ce îl alesese Domnul tocmai pe acest fiu al unui ţesător?

— Şi ceea ce dumneavoastră cereţi, señor Colón, spuse Isabella silindu-se să surâdă, vi se va cuveni. Luă pergamentul din mâna servitorului. După cum vedeţi, ne-am pus deja pecetea. Călătoriei voastre, señor Colón, nu-i mai stă nimic în cale.

Ea văzu ironia din ochii lui, nici măcar nu mai încerca să o ascundă.

— Este îmbucurător. Admiră pecetea. Nu se pregăti să îi sărute mâna. Nu căzu în genunchi, nu dădu niciun semn de recunoştinţă.

— Titlul de noblețe „Don" pentru mine şi toţi urmaşii mei? Rangul de amiral al flotei voastre, împuternicit cu aceleaşi drepturi ca şi contraamiralul? A zecea parte a tuturor veniturilor din noile ţări precum şi dreptul de a participa cu o optime în toate

întreprinderile de acolo?

— Totul vi se acordă.

— Dreptul de cavaler în toate ţările noi? Titlul de vicerege şi guvernator general ale tuturor domeniilor descoperite de mine, precum şi dreptul de a alege şi a numi toţi slujbaşii de acolo? Asigurarea că toate aceste împuterniciri şi venituri băneşti vor fi ereditare şi vor trece asupra copiilor mei?

— Totul vi se acordă, spuse din nou Isabella. Era o capitulare.

— Aşa, spuse Colón zâmbind. Ea îl ura. Nu mai era dispreţ, ci ură. Atunci să discutăm despre tot ce trebuie ca să pot porni în călătorie.

Faţa lui nu mai era cenuşie şi obosită. Ochii erau plini de trufie.

De ce tocmai omul ăsta, Doamne? Sfânta Fecioară i-o cerea. Era vorba numai de sufletele din depărtata Cathai.

Celula era rece şi întunecoasă. Boston se rezemă cu spatele de zid, cu capul în piept. Frica de tortură era atât de mare încât nu se mai putea gândi la altceva, de când, după interogatoriu, îl duseseră în carceră. Rugul, care mai urma, nici nu-l va mai simţi. Cine a trăit scaunul de tortură, strivitorul de capete, cum să mai poată simţi durere după aceea?

Cum de a putut să i se pară atât de important să revină acasă! Nimic nu era important, absolut nimic nu era mai important decât îngrozitoarea frică de durere. Care îl încremenea atât de tare încât îi oprise orice gând.

— Boston, spuse Tariq, Boston, plângi? Nici măcar nu observase.

Nimic nu mai exista în afară de frică.

— Nu le face hatârul ăsta! spuse Tariq. Nu fi laş. În curând te vei afla în a şaptea grădină a Paradisului!

— Un creştin? întrebă Isaac zâmbind, Tariq!

— Nu suntem toţi *dhimmi,* copiii unicului Dumnezeu? strigă Tariq. În a şaptea grădină a Paradisului vom bea toţi din acelaşi izvor!

Boston clătină din cap.

— Mi-e îngrozitor de frică, Tariq, şopti el. Ţie nu ţi-e frică? De rug? Mie nu-mi este frică de moarte, încă demult, dar va durea atât de tare! Va durea îngrozitor de tare!

Tariq se uită la el.

— Trebuie să-ţi impui să nu te mai gândeşti la asta, spuse el şi se ridică în picioare. Mergea de colo până colo prin celula mică. Nu fi laş! Gândeşte-te la casa părintească şi la păsările care te-au trezit cu ciripitul lor primăvara! Gândeşte-te la sărbătorile vesele de care te-ai bucurat, la muzica lăutei şi cum ai mâncat şi ai băut, până ai stat sătul şi plin de tristeţe în faţa celor mai gustoase feluri, cu burta atât de plină că puteai bate toba pe ea! Gândeşte-te la fetele care te-au vizitat în vis! Gândeşte-te la toate astea şi nu la ceea ce trebuie să vină acum.

— Tu faci aşa? şopti Boston. Se mira că îi mai vine să vorbească. Frica se ţinea de el atât de tare că nici nu mai putea să se mişte. Dar să vorbească era o consolare, cine s-ar fi gândit la asta.

— Îmi pare atât de rău de toate, Tariq! Tu eşti aici numai din cauza mea. Şi tu, Salomon. Dacă n-aţi fi încercat să furaţi placa pentru mine… Respiră adânc. Şi pe dumneata, Isaac, te rog să mă ierţi.

Ca şi el, Isaac se rezema de zid cu ochii închişi. Pusese braţul pe umerii fiului său. Salomon părea că doarme.

— Nu este vina ta, băiete, spuse Isaac deschizând ochii. Chiar dacă nu ai fi fost tu, tot m-ar fi prins, poate şi pe fiul meu, poate şi pe Tariq. Că am pactizat cu satana nu ne puteau învinovăţi! Dar chiar dacă nu ai fi fost tu, noi am fi încălcat legea regilor şi s-ar fi cerut să fim pedepsiţi. Inchiziţia nu ar fi putut să permită niciodată ca oameni de felul nostru, care au încercat să o înşele, să scape cu viaţă. Nu ar fi încercat atunci şi altul să facă ce am făcut noi? Şi fără tine am fi fost duşi la rug, băiete, şi toată Granada ar fi privit şi ar fi strigat: *Ei sunt cei ce au vrut să-i ajute pe marranos să-şi scoată averile din ţară! Care au vrut să-i ajute pe mauri să recucerească Granada! Uitaţi-*

vă la ei cum ard! Pedeapsa lor e meritată!

— Mulţumesc, şopti Boston. Să vorbească era pentru el o consolare, simţea că nu este singur.

— Dar eu am făcut ceva şi mai rău. Tariq şi Salomon puteau să fie liberi.

Tariq sări în picioare şi începu să bată în uşă. În ferestruica cu gratii apăru faţa santinelei; Boston avea impresia că îl mai văzuse.

— Hei, mâncătorule de porci! De ce nu deschizi uşa? Nu-ţi e frică că diavolul, cu care suntem aliaţi, te va pedepsi groaznic pentru asta când vei fi în iad?

Faţa din fereastră rămase liniştită.

— Cine ar putea să pedepsească mai rău decât Marele Inchizitor? Vreţi apă?

Salomon se trezi la cuvintele tatălui său.

— Soldatule, ai putea să spui, că ne-a eliberat chiar dracul! Cine eşti tu ca să te împotriveşti dracului? Poţi să spui că el a spart uşa şi te-a ameninţat cu sabia de foc…

— Vreţi apă, întrebă din nou soldatul. Boston văzu în ochii lui compătimirea.

— Dă-ne drumul, răcni Tariq şi bătu toba cu pumnii în uşa de lemn, întărită cu fier. Dă-ne drumul!

— Tariq! spuse Salomon şi îl trase înapoi de mânecă. Nu-ţi fie frică. Nu eşti singur!

Umerii lui Tariq se încordară.

— Nu sunt laş, mormăi el.

— Nu există laşi, spuse Isaac.

48.

Nu voise să ducă discuţia în curte, la fântână, aproape prieteneşte, nestânjenită. Nu era locul potrivit pentru a-l primi pe genovez. Voia o sală în care totul să arate că ea era regina. Spătarul scaunului ei era înalt, culoarea aurie a braţelor şi picioarelor îl făcea să arate ca un tron. Al doilea scaun, pe care se aşezase señor Santángel, cu liste de cifre în mână, părea mic, pe lângă primul. Al treilea scaun era încă liber. Colón era doar un cartograf, un fiu de ţesător. Ce o făcea să se sperie atât de tare?

— Ah, señor Colón, spuse Isabella când genovezul intră în *Sala de los embajadores.* Avea barba tunsă, era parfumat cu ulei de trandafir, ştia deci şi el să aprecieze incomparabilele *hamam,* băile maurilor. Numai mantia lui era aceeaşi, plină de praf şi tocită. Să discutăm acum cum se va desfăşura călătoria dumitale.

— Don Cristóbal, preciză genovezul cu răceală. Şi pentru Voi, Maiestate, de azi înainte nu mă mai numesc señor Colón. Se aşezase pe al treilea scaun fără să-i sărute mâna. Nu mai sunt señor, Maiestate. Cu pecetea Voastră m-aţi înălţat acum la rangul de nobil.

Isabella îl privi uimită. Nu mai întâlnise un om ca el.

— Don Cristóbal deci, spuse ea. Putea să-şi retragă aprobarea.

— Două milioane de *maravedis,* spuse Colón. Îmi vor fi necesari. Construcţia navelor, dotarea lor. Pe lângă asta, nu va fi simplu să găsesc destui marinari pentru o călătorie atât de primejdioasă. Şi pentru asta trebuie puşi la dispoziţie bani.

Santángel ţinea capul aplecat peste hârtii.

— Cinci mii de galbeni, spuse el. Mi se pare normal, corespunde propriilor mele calcule. Două milioane de *maravedis* pentru nave, don Cristóbal.

— Vi s-au asigurat, spuse regina fără să-l privească pe Colón.

— Mai rămâne să se decidă de unde să înceapă călătoria, spuse Colón. Faima de mai târziu va fi legată de acest port.

Ah, megalomania lui.

— Malaga? spuse Isabella. Nu ar fi bine să înceapă călătoria de acolo? Nu e departe de Granada, reşedinţa regală din prezent?

Colón făcu un gest de refuz.

— Drumurile spre această coastă sunt înţesate de fugari, spuse el. Evreii Voştri, Maiestate, la porunca Voastră, părăsesc ţara cu miile şi aproape toţi pe mare! Nu vom găsi niciun căpitan dispus să facă o călătorie plină de pericole cum este a mea, câtă vreme este mult mai uşor să câştige fără pericol aur de la *marranos.*

Santángel ridică privirea.

— Înseamnă asta, señor Colón, zâmbi ironic şi se înclină, don Cristóbal, iertaţi-mă, că, după părerea dumneavoastră, în vremurile acestea nu se poate naviga? Atunci de ce vă străduiţi atât de insistent să-i câştigaţi pe regi pentru planurile voastre?

Colón făcu un gest negativ.

— Evreii fug pe Marea Mediterană, spuse el. Spre Sicilia! Spre Constantinopol! Porturile de pe coasta Mării Mediterane sunt ca nişte case de nebuni. În vest totuşi, zâmbi, şi într-acolo mă va duce călătoria mea, oricum, porturile sunt liniştite. Portul Palos, Maiestate mi se pare potrivit. Trei caravele. Porunciţi oraşului Palos să armeze trei caravele.

— Ştiţi foarte exact ce vreţi, don Cristóbal, spuse regina cu răceală.

— Şi un tălmaci, spuse Colón. Îmi mai trebuie şi un tălmaci. Un om care să stăpânească atâtea limbi încât printre ele să fie din fericire şi una pe care să o înţeleagă şi Hanul din Cathai. Arabă. Ebraică. Coptă, poate Limbile orientului. Toate vor fi mai apropiate de limbile din Cathai şi Cipangu decât de a noastră.

— Asta mi se pare necesar şi mie, Maiestate, spuse Santángel. Căci, de fapt, dacă el ajunge la coastele răsăritene ale apusului,

ridică din umeri, cum se va putea face înţeles de păgâni? Înţelegem noi ce vor să i comunice oamenii de acolo? Şi sufletele lor, Maiestate, sufletele lor, le vom câştiga numai dacă Sfânta Noastră Învăţătură Creştină li se va predica într-o limbă pe care o înţeleg.

— Cunoaşteţi un astfel de om în Granada? întrebă Isabella. Care stăpâneşte toate aceste limbi?

Santángel ezită.

— Numai pe savantul Luis de Torres Vi-l pot numi, spuse el. Care mai stăpâneşte şi limba grecilor şi armeana. Totuşi… tăcu.

— Totuşi? spuse regina.

— Este evreu, spuse Colón. Nici măcar *converso.* Şi mie mi-a fost pomenit numele lui. Vorbeşte castiliana, la fel de bine ca şi araba, ebraica şi greaca, armeana şi copta. Dar este evreu. Vreţi, Maiestate, ca din însărcinarea Voastră regală, să trimiteţi în călătorie un evreu?

Regina lăsă capul în jos.

— Nu s-ar putea să fie convertit înainte de călătorie? întrebă ea încet.

Santángel şi Colón clătinară negativ din cap, parcă înţeleşi.

— Nici dacă i s-ar arăta instrumentele? şopti regina, fără să-i privească.

— Mai curând ar muri decât să-şi renege credinţa, Maiestate, spuse Santángel. După câte am auzit, nu este numai foarte învăţat, ci şi foarte îndărătnic.

Regina clătină din cap, dusă pe gânduri.

— Atunci, dacă Domnul a hotărât ca un evreu să fie cel ce câştigă pentru credinţa noastră sufletele din depărtata Indie, spuse ea hotărâtă, atunci evreul să călătorească. Nepătrunse sunt căile Domnului.

Colón se înclină, pentru prima oară în această discuţie.

— Voi reveni mâine, Maiestate, spuse el. După ce scriitorul Vostru va fi întocmit ordinul regal către oraşul Palos. Cu pecetea voastră dedesubt. Părăsi sala fără să aştepte răspunsul.

După aceea domni tăcerea.

— Dumneavoastră aţi vrut aşa, señor Santángel, spuse după câtva timp, regina.

— Sfânta Fecioară a vrut aşa, Maiestate, spuse Santángel. O privi zâmbind.

Ştie ce simt, gândi Isabella. Înţelege că nu-l pot suferi deloc pe Colón.

— Porunciţi să se emită şi un ordin prin care i se permite evreului Torres să călătorească pe caravelele lui don Cristóbal, spuse Santángel. Şi care îl împuterniceşte ca tălmaci în numele coroanei. În vremurile acestea, Maiestate, acum zâmbetul de pe faţa lui dispăru, pentru un evreu nu e simplu să călătorească nestânjenit prin ţările Voastre.

— Ordinele vor fi întocmite, spuse Isabella. Dacă vreţi să aşteptaţi.

Sună după scriitor.

Un servitor aduse un ulcior cu apă în care înotau felii de lămâie.

Aşteptau şi tăceau.

49.

Johanna îl aşteptase pe Santángel la Puerta de la Justicia, pe drumul lui de întoarcere în oraş. Îl pândise, ascunsă în tufărişul de la marginea drumului, ca un tâlhar; era minunat.

— Spuneţi vizitiului să plece. Santángel ridică din sprâncene. Se aplecă pe fereastra trăsurii.

— Mă surprindeţi, prinţesă, spuse el. Făcu un semn vizitiului. Nu te depărta prea mult!

— Poate că imediat vă voi surprinde şi mai tare, señor Santángel, spuse Johanna şi se urcă la el în trăsură.

După ce terminară de discutat, Santángel coborî fruntea.

— Aş vedea o posibilitate, şi într-adevăr, prinţesă, mă surprindeţi chiar mai mult decât pot spune. Nu vreau să întreb care sunt motivele.

— De ce s-o faceţi? Ele nu vă privesc deloc, spuse Johanna. Pot să mă încred în promisiunea dumneavoastră? Dacă nu reuşeşte, señor Santángel, vă riscaţi propriul cap.

Santángel se înclină ironic.

— Capul unui *converso,* oricum, nu are prea mare valoare în acest regat. Cine ştie ce s-ar mai putea întâmpla sărmanului meu cap. Dar Voi, Alteţă Regală, este posibil să Vi-l riscaţi şi pe al Vostru.

Johanna pufni în râs.

— Eu, capul meu? spuse ea. Ce să mi se întâmple? Sunt fiica reginei, Inchiziţia nu se va atinge de mine niciodată. Dacă planul eşuează, señor, dacă se află ce am făcut: atunci vor spune numai că sunt nebună. *Juana la Loca!* Johanna nebuna. Aşa vor spune, trezorierule, şi nu mai mult. Deci ce mi s-ar putea întâmpla?

— Sunteţi fiica mamei voastre, prinţesă, spuse Santángel. Chiar

dacă încă nu vă daţi seama. Niciodată două femei nu au semănat mai mult.

Fluieră vizitiul. Johanna coborî din trăsură.

— La ivirea zorilor, spuse ea. Trebuie numai să ieşiţi în stradă şi să i-l daţi. Scurt. Mai mult nu va fi nevoie.

Santángel se înclină.

— Să ne rugăm Sfintei Fecioare pentru reuşită. Şi să fiţi cruţată, prinţesă, de a vă numi, în viitor, „nebuna".

Birjarul se urcă pe capră. Johanna râdea. Nu mai era nimic plictisitor, toate erau bune.

Ceaţa învăluia munţii. Încă nu se risipise când soarele se mai înălţase; abia îl puteai ghici prin abur.

Nu mai e soare la al-Pudxarras, gândi Abu abd'Allah. Poate că luminează departe, acolo unde se află încă şi mă aşteaptă oraşul meu, Gharnata, floarea Sierrei.

Privi spre vale. Soldaţii regilor erau paşnici, seara erau văzuţi la jocul interzis cu zaruri. Comandantul era politicos şi se purta de parcă ar fi fost vorba de o vizită de prietenie, de parcă el şi oamenii lui se vor retrage într-o zi şi la despărţire vor face semne de adio, aşa cum se face când pleci de la prieteni.

Dar eu sunt prizonierul lor, gândi emirul. În propriu-mi principat, din mila lor, ce ruşine.

— Emire, spuse vocea comandantului, în spatele lui. Am venit să te invit la o partidă de şah.

Abu abd'Allah aruncă o ultimă privire peste vale.

— De acord, comandante, spuse el zâmbind.

Va pleca. Dincolo de strâmtoarea mării, Sultanul Marocului îl va primi cu bucurie.

Cedezi aşa oraşul? Regatul tău, definitiv de data asta? Ai pierdut orice speranţă?

Ce putea face împotriva regilor? Cu aurul jefuit de la evrei îşi vor întări oştirea, încă demult nu mai aveau de ce să se teamă de el. Se

va duce peste strâmtoare, nu va mai fi principe, dar va fi liber.

Îţi părăseşti poporul la ananghie.

Ce putea face împotriva regilor? Hotărârea era luată.

— Cine mută primul? întrebă emirul.

Pe drumul spre Medina, Johanna cugeta. Asta era treaba cea mai grea, toate celelalte, după discuţia cu Santángel, i se păreau deodată foarte uşoare. Primul pas. Ultimul pas. Numai de unde să ia trăsura nu-i venea nicio idee.

Bucătăriile erau destul de departe de palat şi santinelele erau rare, asta era bine. Servitorii care veneau în calea ei coborau grăbiţi privirile. În mărăcini? Rochia se rupsese într-un loc, părul de sub bonetă era ciufulit, în el se prinseseră frunze. Aş putea să-i bag pe toţi la închisoare, nimeni nu ar întreba de ei, gândi Johanna cu încăpăţânare. Oameni simpli. Slugi. Plebe. N-au decât să se zgâiască.

Pe piaţa pietruită din faţa depozitului de alimente, se opri uluită. Un catâr striga. Poate că Sfânta Fecioară îi sprijinea îndrăzneala.

— Mai eşti încă aici? întrebă Johanna. Călugărul cel mic se înclină. Purta din nou rasa, nu se ştie unde o fi găsit-o; i se întindea peste burtă, crucea de deasupra sălta la fiecare respiraţie.

— Am fost întrebat foarte mult, Alteţă Regală, spuse el. Şi pe drept, chiar pe drept. Pentru că, ia gândiţi-vă, eu am fost cel care l-a adus pe aliatul diavolului în cetatea Voastră. Îşi puse mâna pe gură şi se uită speriat. Gândiţi-vă numai câte se puteau întâmpla! Am fost o unealtă a satanei! Îşi făcu cruce.

Johanna îl privi neîncrezătoare. Nicio secundă nu se gândise la micul călugăr când ea strigase în momentul în care băiatul bea sânge sub ochii ei. Sigur că nu. Dar era o minune că încă mai trăia. Că stătea atât de nestânjenit aici, lângă căruţa lui care răspândea încă mirosul tare de brânză, chiar şi atunci când toate coşurile erau demult în cămară.

— O unealtă a satanei! strigă călugărul şi o privi cu ochii holbaţi.

Cât de recunoscători trebuie să fim Sfintei Fecioare, Alteţă Regală, că ne-a ferit încă o dată de urmări!

— Vrei să spui că te-a scăpat de rug? întrebă Johanna. După cum mi se pare Sfânta Fecioară are multe de făcut la vremea asta, aici, în cetate!

— Că a avut grijă să fie prins băiatul! strigă călugărul. Că l-aţi recunoscut Voi, prinţesă, cine este! Şi că, astfel, Sfânta Inchiziţie ne-a apărat de el!

— De tine, dimpotrivă, frate, Sfânta Inchiziţie, după cum se vede, nu s-a interesat, spuse Johanna. Altfel nu ai mai fi fost aici.

Călugărul oftă.

— Am fost dus în faţa fratelui Talavera, spuse el. Episcopul Granadei însuşi! A vrut să ştie de ce l-am adus în cetate pe băiat, travestit în călugăr.

— Şi ce i-ai răspuns?

Călugărul o privi plin de zel, cu ochii lui mari. Ca un copil, gândi Johanna, se poartă ca un copil. Şi toţi îl cred, prostănacii.

— Adevărul, Alteţă Regală, ce altceva? Nimic altceva decât sfântul adevăr! Îi este îngăduit unui călugăr să mintă? Că stăpânul iadului m-a orbit. Nu am fost cuprins de neîncredere când la ieşirea din mănăstirea noastră băiatul dracului a apărut aşa, deodată, în faţa mea, îmbrăcat în călugăr şi a zis: fratele abate i-a poruncit să meargă cu mine. El este nou în mănăstirea noastră şi a fost pus să înveţe facerea brânzei. Acum trebuie să mă însoţească. Holbă ochii şi mai tare. Şi eu, nebunul, i-am dat crezare, Alteţă Regală! M--a orbit satana, fără doar şi poate! Gândiţi-vă ce nenorocire ar fi putut să ne aducă nouă, tuturor!

— M-am gândit la asta, frate brânzar, spuse Johanna. Şi m-am mai gândit încă ce noroc ai avut că cel ce te-a întrebat a fost episcopul Talavera şi nu Eminenţa Sa, Torquemada. Strânse din buze. Sau eu, frate brânzar, sau eu, spuse ea. Pot să mă mâniez foarte tare dacă cineva încearcă să mă înşele. Şi ca să cred în dracul mai trebuie să învăţ.

Privirea lui se schimbase. Se întreabă ce vreau să spun prin asta. Ei, am să-l lămuresc.

— Vino cu mine în cămară „frate brânzar, spuse ea. S-ar putea să facem o treabă împreună. Numai tu şi cu mine. Fără să-şi bage deloc dracul coada, ceea ce în aceste locuri pare să se întâmple tot mai rar.

Văzu privirea trează de pe faţa lui. Tot ce fusese copilăresc la el, dispăruse.

— Îmi vine să cred că încep să înţeleg, mormăi călugărul.

Aşa putea să reuşească. Dacă ar fi crezut, ca mamă-sa, că sfinţii se amestecă tot timpul în treburile oamenilor, ar fi bănuit că pe călugăr l-a trimis Sfânta Fecioară. Acum totul era simplu.

— Îţi poruncesc, să duci coşurile înapoi, în căruţă. Brânza era stricată.

50.

Boston se trezi în toiul nopţii. În faţa închisorii se certau două voci.

— Dacă îţi ordon să deschizi uşa, trebuie să mă asculţi! Fără îndoială că era vocea prinţesei, o mai auzise destul de des.

— Nu pot să vă ascult, Alteţă Regală! răspunse santinela în şoaptă. Vă implor! Dacă vă deschid uşa şi prizonierii îmi scapă – mama Voastră nu va şovăi nicio clipă să mă condamne la moarte.

— Cum îndrăzneşti, tontule! Boston simţi că acum se treziseră şi ceilalţi trei. Eu sunt Prinţesa Regală şi ştii ce se întâmplă cu tine dacă te opui ordinului meu! Crezi că aş şovăi o secundă să te dau pe mâna călăului? Teme-te nu numai de mama, teme-te şi de mine! Deschide!

— Regina a poruncit… şopti santinela.

— Deschide! răcni Johanna. Nu avea deloc grijă că poate să trezească cetatea! Dar zidurile groase ale închisorii înghiţeau orice zgomot.

— Sunt patru, Alteţă Regală, şopti insistent gardianul, dar Boston auzi deja zornăitul legăturii de chei.

— Ce se întâmplă dacă vă copleşesc? Ce se întâmplă dacă vă scapă? Acum, la miezul nopţii?

— Dacă spun, am de vorbit cu deţinuţii! Cheia grea se învârti în broască. Să nu mă împiedici, soldat! După ce m-ai lăsat să intru încui din nou, în urma mea! Şi tu te duci la scară şi tragi cu urechea dacă nu cumva am fost urmărită! Dacă auzi pe cineva, te întorci şi mă anunţi.

Uşa se deschise puţin şi Johanna intră; apoi cheia se întoarse în broască, pe dinafară.

Boston se ridică în capul oaselor,

— Pssst! şopti prinţesa şi întoarse capul ascultând. Aşteptaţi până nu ne mai poate auzi.

Şi ceilalţi se holbau acum la ea.

— E nebună! spuse Tariq frecându-se la ochi. Ce cauţi aici? Te putem ucide, prinţesă! Putem…

Salomon îl întrerupse.

— Putem să o luăm ostatică, şopti el. O luăm ostatică pentru ca regina să ne lase să plecăm. Sări în picioare.

— Cred că ar trebui să renunţaţi, spuse Johanna. Tariq o apucase de braţ; ea încerca să scape din mâna lui, dar zadarnic. Cât de departe credeţi că aţi putea ajunge? Pufni. Ar trebui să mă omorâţi, ca să nu mai strig! Iar moartă nu aş mai avea prea multă valoare, ca ostatică. Nu fiţi proşti! Îl lovi pe Tariq peste mână dar el nu slăbi strânsoarea. De ce credeţi voi că am venit? Ai? Ca să vă eliberez, nătărăilor!

— Să ne eliberezi? întrebă Isaac. Acum se ridicase şi el. Voi, Alteţa Regală? Pe noi?

— Taci, evreule, spuse Johanna. Ţi-am îngăduit eu să mi te adresezi? Pe tine, precum şi pe fiul tău de colo şi pe acest băiat maur. Încercă din nou să-şi elibereze braţul şi îi aruncă lui Tariq o privire mânioasă. Veţi fi liberi numai pentru că eu vreau ca băiatul din viitor, îi zâmbi lui Boston, să scape de rug. Şi evadarea lui poate reuşi numai împreună cu voi.

Boston o privi încremenit.

— Să scap de rug? şopti el. Mâinile îi tremurau. Inima îi bătea de nu mai putea nici să-şi tragă respiraţia. De ce?

Dar Johanna nu răspunse.

— Voi chema imediat gardienii, ca şi cum aş fi foarte înfricoşată, spuse ea. Ascultaţi-mă! Totul trebuie să se întâmple aşa cum vă spun eu! Mocofanul de afară va deschide uşa şi înainte de a putea să-şi scoată sabia, voi trei îl doborâţi şi mă târâţi pe mine cu voi, afară din închisoare. Eu voi striga, voi cere ajutor, despre asta vor

vorbi mai târziu reginei ceilalţi deţinuţi.

— Alteţă Regală, eu nu înţeleg, spuse Isaac, de parcă nu îl mustrase adineaori. Ce se întâmplă dacă el a şi chemat deja alţi gardieni în ajutor? Cum mai scăpăm atunci?

Prinţesa pufni în râs.

— Acum, la miezul nopţii? spuse ea. Unde o să-i găsească atât de repede? Şi pe lângă asta: gândiţi-vă la ce pedeapsă trebuie să se aştepte dacă regina află că m-a lăsat să intru la voi, în carceră! El aşteaptă singur şi tremurând, fiţi convinşi! Pufni în râs. Toţi vor spune că sunt nebună dacă intru la voi în temniţă; dar eu voi răspunde că sunt somnambulă şi că umblu aşa în fiecare noapte. Medicii o să-mi fiarbă licori, o să fie o distracţie! Ce distracţie o să fie!

Râsul ei suna strident. Este într-adevăr nebună, gândi Boston speriat. În orice caz, ciudată este.

— Nu V-au mai rămas mulţi medici în Granada, mormăi Isaac. Toţi erau evrei.

Prinţesa nu răspunse.

— Gardianul va fi decapitat, spuse Salomon. Dacă facem ce aţi spus. Fără îndoială că gardianul va fi decapitat. Imaginaţi-vă altă poveste!

— Ce-mi pasă mie de gardian, spuse Johanna. Ascultaţi-mă! Voi veţi părăsi cetatea…

— În ce fel? şuieră Tariq. Boston văzu că, între timp, el îi eliberase braţul. Cum?

Prinţesa îi făcu semn să tacă.

— Am avut grijă de toate, şopti ea. În oraş vă veţi duce la casa trezorierului…

— Santángel? şopti Tariq uluit. Dar cum?

Pe culoar se apropiau paşi.

— Alteţă Regală? şopti gardianul. Vocea lui era agitată, înfricoşată. Alteţă Regală, sunt îngrijorat…

— Nu ţi-am spus să aştepţi la scară? răcni Johanna. Vrei să pun să

ţi se taie capul?

Paşii se depărtară grăbiţi. Nu şchioapătă chiar deloc, gândi Boston şi se miră că observase asta. Cum de nu mai şchioapătă?

— Acolo trezorierul îţi va da ţie, evreule, o hârtie care te legitimează drept señor Luis de Torres, împuternicit de regină pentru a-l însoţi pe señor Colón ca tălmaci în India, unde trebuie să descifreze limba hanului. Tu chiar vorbeşti ebraica, evreule? Şi araba? Băieţii te vor însoţi ca servitor, fiu şi catârgiu. Aşa veţi putea călători fără pericol.

— Colón va naviga? întrebă Boston agitat. Totuşi? Va naviga?

Johanna izbucni în râs. Suna aproape vesel.

— Nu ne-ai spus tu că va descoperi pentru noi o ţară nouă, băieţaş?

Iată, señor Santángel te-a crezut, altfel decât mama. Lui i-a reuşit să o convingă că Colón va ajunge în India. Ea îi armează trei caravele.

— Şi de unde? întrebă Isaac. Toate porturile sunt ticsite.

— Palos, în Vest. Şi după ce va fi descoperită, vorbea agitată, ţara străină, America, atunci voi călători şi eu acolo, cine m-ar putea împiedica? O lume nouă! Descoperim o lume nouă!

Boston îl apucă pe Salomon de braţ. Simţea cum pământul începuse din nou să se clatine. Va fi liber. Fără torturi, fără rug. Şi America va fi descoperită.

— Sunteţi gata?

Pentru prinţesă totul este doar o joacă, gândi Boston. Pentru noi e vorba de viaţă şi de moarte.

Încuviinţă din cap, ca şi ceilalţi. Cât de mult îşi dorise întotdeauna să călătorească o dată în America. Acum se va întâmpla; într-o viaţă neadevărată.

— Gardian! răcni Johanna. Vocea ei se sparse. Ajutor! Mai repede! Gardian! Ajutor!

Tariq şi Salomon se postară lângă uşă, îşi aruncară o privire şi aşteptară.

Granada în aprilie, prezent

— Ajunge, Manuel Corazón, zău, ajunge! strigă vecinul.

Peste Alcaiceria se lăsase întunericul, străzile erau pustii. Turiştii părăsiseră demult bazarul, ca să-şi ia cina în hotelurile de pe plajă şi să privească la o *sangria,* la o bere, programul de varietăţi gratuit. În faţa prăvăliilor, obloanele rulante erau coborâte, pernele şi ceştile, plăcile şi cerceii dispăruseră din drum.

Numai Manuel Corazón nu dusese nimic în prăvălie.

— Ce-ţi închipui, de câte ori mai vrei să te târăsc până acasă? Ce crezi că o să spună nevastă-mea dacă de mai multe zile vin aşa târziu, după ce a dus copiii la culcare? Ajunge Manuel Corazón, zău, acum e de ajuns!

Manuel gemu. De câteva ore şedea ghemuit pe pavajul străzii. Taburetul fusese prea înalt, foarte înalt. Şi incomod. Se legănase, se clătinase întruna.

— Manuel Corazón, strigă vecinul şi îl împinse uşor cu vârful pantofului. Nu mă mai auzi chiar deloc?

Nici măcar tinerii nu au râs de el când le-a spus povestea lui, nimănui nu-i venea să râdă. Dispăruse, băiatul, da, băiatul dispăruse.

Unde era sticla? Cine îl tot lovea cu piciorul, să nu mai dea, unde-i era sticla?

— Să nu mă calci, mormăi Manuel. Se ghemui cu genunchii sub bărbie. Unde mile sticla?

— Of, Manuel Corazón. N-aş vrea să te las aici zăcând! Dar n-am încotro! Îţi doresc tot binele, Manuel Corazón! Când îşi face turul *guardia* o să te ia cu ei. Poate că asta o să te facă să-ţi vii în fire!

Paşii se depărtară, omul îi luase sticla. Nu trebuia! Nu trebuia!

Manuel simţise umezeală şi căldură pe obraji.

Apoi adormise.

al-Andalus, 1492

Pe gardian îl doborâseră dintr-o singură lovitură, Johanna încă mai ţipa. Tariq o ţinea strâns de un braţ, Boston de celălalt, o târau aşa de-a lungul gangului. Lângă uşa carcerei soldatul zăcea pe jos gemând.

— Acum tiptil, şopti Johanna şi se desprinse de Tariq şi de Boston. Şi repede! Eu merg înainte!

Piaţa Exerciţiilor era cenuşie căci se crăpa de ziuă. Pe cer stelele păleau, luna se ascundea în spatele norilor negri, nici nu putea să existe un moment mai favorabil. Curând, primele raze ale soarelui vor colora în auriu cerul deasupra orizontului şi jos, la poalele colinei, se vor deschide porţile.

— La bucătării, şopti Johanna. În vocea ei Boston simţi emoţie şi veselie. Pentru ea totul este doar o joacă, pentru noi e vorba de viaţă şi de moarte.

— Nu l-aţi terminat definitiv pe gardian, zevzecilor! Veniţi repede până nu se trezeşte iar şi scoală toată curtea!

Boston recunoscu imediat căruţa din faţa cămării.

— Fratele brânzar, şopti el.

În bezna nopţii fără stele, coşurile abia se distingeau. Prinţesa făcu ion semn scurt. La lumina zilei ar fi fost uşor de descoperit că s-au ascuns printre coşuri; acum, pe întuneric, era mai greu.

— Îţi poruncesc să porneşti, frate brânzar, spuse prinţesa. Şi toate aşa cum ne-am înţeles.

Apoi se aplecă încă o dată peste căruţă.

— Şi tu, băiatule, ai grijă de tine! Să te ducă soarta înapoi, acolo de unde ai venit la noi. Îi puse lui Boston mâna pe braţ. Dacă nu ar fi fost Johanna, el ar fi crezut că simte o uşoară mângâiere. Şi nu mă uita, băiatule, şopti ea. Nu mă uita! Îşi retrase mâna.

— Mulţumesc, Johanna, şopti Boston. Fără tine… căruţa o luă din loc; roţile scrâşneau pe nisip.

Boston ridică mâna ca să-i facă bezele; întunericul o înghiţise deja

demult pe prinţesă. Era ciudată, asta cel puţin. Şi îngrozitoare. Nu înţelegea de ce îi părea atât de rău.

— Ce ai de gând să-i spui paznicului de la poarta de jos, frate brânzar? şopti Boston. Tot îi mai era frică, dar era altfel de frică decât cealaltă, din carceră. Mai vie, amestecată cu curaj, plină de speranţă. Atât de multe feluri de frică puteau exista!

Călugărul nu se întoarse, vorbea spre gâtul măgarului.

— Pe Sfânta Fecioară, ce ruşine! Ce ruşine o să-mi fie când o să-i spun paznicului că i-am adus reginei brânză stricată, de pute pân-la cer! Nu vă pute? Regina era gata să poruncească să fiu biciuit! A cerut să fie cât mai grabnic îndepărtată brânza împuţită din cetatea ei şi să-i aduc alta proaspătă. Ce ruşine-mi este!

Boston pufni în râs.

— Minţi şi iar minţi, frate brânzar! spuse el. N-ai teamă deloc pentru sufletul tău nemuritor?

Catârul se opri brusc. Poate că îl speriase vreun zgomot nocturn.

— Sufletul lui n-are ce să păţească, wa Allah, spuse Tariq mânios. Şi tu, frate călugăre, te vei plimba împreună cu noi în cea de a şaptea grădină a Paradisului. Allah ţine seama mai mult de fapte decât de vorbe.

— Asta ar fi putut s-o spună şi un evreu, spuse Isaac.

Călugărul coborî şi bătu uşor catârul pe gât.

— Dă-i drumul surule, spuse el. Tragi o încărcătură valoroasă. Apucă dârlogii. Ascundeţi-vă acuma între coşuri, mai avem puţin până la poartă.

Măgarul se încăpăţâna.

Tariq atinse braţul lui Boston.

— Boston-din-Viitor şopti el. Despărţirea se apropie. Dacă ne reuşeşte evadarea din cetate, îl strânse mai tare, eu vă voi părăsi la ieşirea din oraş. Nu vreau să merg cu voi în lumea voastră nouă. Mă întorc în al-Pudxarras. Mă duc în căruţă cu călugărul.

Totul va fi cum a fost, gândi Boston. Şi totuşi cât de uimitor. Ce s-a întâmplat, se va întâmpla. Dacă Columb poate călători; dacă prin

el va fi descoperită Lumea Nouă; atunci se vor întâmpla şi toate celelalte aşa cum stă scris în cărţi, acum ştiu asta. Numai că eu nu voi lua parte. Acum ştiu, a fost corect că, la munte, Tariq şi Salomon au încercat să-i fure soldatului placa, deşi eu eram descurajat. Dar nu au reuşit; şi acum e prea târziu.

— Emirul nu va mai rămâne mult timp acolo, şopti Boston. În principatul său de la munte. Îmi pare tare rău Tariq! Vino cu noi! Nu veţi recuceri al-Andalus pentru mauri, acum sunt foarte sigur. Totul se va întâmpla aşa cum s-a întâmplat. Emirul se va duce în Africa. Granada e pierdută pentru totdeauna.

Catârul făcu un prim pas şovăielnic, trăgând căruţa cu urechile date spre spate.

Tariq tăcea.

— Poate că este adevărat ce ne povesteşti tu despre viitor, spuse el. Şi totuşi, păzească-mă Allah, eu mă duc cu el! Îl urmez pe emir.

Boston încuviinţă din cap.

— Şi eu îţi mulţumesc pentru toate, spuse el. Pentru că m-ai ajutat încă din prima noapte – îţi mulţumesc, Tariq. Şi în munţi. Ţi-ai pus viaţa în joc pentru mine. Aş dori să nu ne despărţim.

— Asta aş dori şi eu, şopti Salomon. Gândeşte-te Tariq! Am trecut prin atât de multe împreună! Vino cu noi în America!

Dar Tariq clătină din cap.

— Sunt maur, murmură el. Şi maur voi rămâne. Ce să caute un maur în ţara regilor, chiar dacă se află dincolo de mare? Astăzi sunteţi voi, copiii Israelului, cei ce trebuie să fugă din Spania; chiar mâine însă, vor urma şi maurii. Dacă ţie, prietene Boston, îţi este totuşi cunoscut viitorul, spune: va fi oare vreodată pace între *dhimmi*, popoarele cărţii, aşa cum a fost în zilele de aur din al-Andalus? La vremea ta, în viitor, Boston, cum o să fie?

Boston văzu cu ochii minţii sufrageria de acasă, pe mamă-sa cu o ceaşcă de ceai în mână, la televizor ştirile, care nu-l interesau. Totul fusese atât de infinit de departe, acum era foarte aproape.

— Nici atunci nu, încă mult timp, încă mult timp nu. Era calm.

Tocmai în acel moment catârul răcni. O siluetă sări în drum, în faţa căruţei, şi întinse braţele.

— Luaţi-mă cu voi, vă implor! şopti gardianul de la închisoare. Dacă află regina, că aţi plecat, mă omoară!

Călugărul trase hăţul, măgarul se opri.

— Nu! strigă Tariq.

— Urcă-te, spuse călugărul. Nu se întoarse şi nu ceru voie nimănui. Dacă mai este loc între coşurile mele, atunci să fie şi pentru tine.

Boston îşi dădu din nou seama unde îl văzuse pentru prima oară pe soldat.

— Stăm spate în spate, spuse el.

51.

— O să ne toarne! şopti Tariq. Boston, ai înnebunit? Pe Allah şi toţi profeţii! Mâncătorul de porci o să ne toarne, jos, la poartă!

Boston aruncă o privire soldatului care şedea ghemuit şi încovoiat între coşuri.

— El m-a lăsat să scap când a aflat regina că nu sunt Filip de Burgundia. De ce ai făcut asta, soldatule? El ne-a dat să bem apă când eram prizonieri în carceră. Cred că vorbeşte serios, Tariq. Vrea într-adevăr să fugă cu noi! Dacă ar fi vrut să ne toarne ar fi putut demult să strige după ajutor.

Soldatul l-a întrerupt.

— Ascultaţi-mă, şopti el. Ce credeţi că aş păţi dacă ar afla regina că din vina mea aţi evadat din închisoare? Chiar dacă, după aceea, aş fi dat ajutor să fiţi prinşi din nou! Ce credeţi că ar spune prinţesa despre ce s-a întâmplat şi dacă cuvintele ei nu s-ar potrivi cu ale mele – cui îi va da crezare regina? Pe întuneric nu i se putea distinge faţa.

— Nu cred niciun cuvânt! spuse Tariq aspru. De ce trebuia…

— Vă implor! şopti soldatul. Dacă mă lăsaţi aici sunt pierdut! Nu mai pot răbda viaţa asta! Torturi şi omoruri pretutindeni! Luaţi-mă cu voi!

Oftă. Şi la mine în sat, mă aşteaptă iubita mea.

— Ăsta chiar că-i un motiv! spuse Tariq ironic.

Soldatul băgă mâna în cămaşă.

— Dar asta, spuse el, n-o s-o iau cu mine. Cine vrea să uite nu trebuie să ia cu el nimic.

— Stai! strigă Boston. Mult prea tare, mult prea tare. Deasupra acoperişurilor cerul începuse să se lumineze, dar deocamdată în cele

mai variate nuanţe de gri; Boston putea mai mult să ghicească decât să vadă ce scotea acum soldatul de la cingătoare. Şi totuşi… Stai! Nu o arunca! Vocea i se frânse.

Soldatul ţinea în mână placa din Alcaiceria.

— Taci! şuieră Tariq speriat. Pe Allah, Boston, taci!

Mai mult ghicită decât văzută: cu muchiile ciobite, modelul de pe suprafaţă îmbâcsit de praf cenuşiu. De fapt, nicidecum o placă obişnuită. Mai curând ca arabescurile de sus, de pe Alhambra. Dacă ar fi fost în stare bună, poate că ar fi însemnat ceva cu totul deosebit. Ornamentele de pe suprafaţa ei arătau ca semnele scrierii arabice şi brusc, Boston fu absolut sigur. Drumul lui înapoi. Poarta de întoarcere în timp.

— N-o arunca!

Dar soldatul nu îl luă în seamă. Îşi luă avânt şi azvârli placa cu toată puterea, curentul de aer îi trecu lui Boston peste faţă. Undeva, în spatele căruţei auzi bufnitura pe nisip.

— Nu! Nu! Placa!

Sări din căruţă, fără să se gândească. Pentru un infim moment crezuse că pentru el mai există o cale de întoarcere; acum speranţa dispărea în beznă, împreună cu placa.

— Nu, ah, nu! Nu! Îmi trebuie! Eu… Alergă în sus, la deal, înapoi, înapoi. Îl mai aşteptau oare prietenii? Era indiferent, total indiferent. Un singur lucru mai conta acum: să o regăsească, salvarea lui, poarta lui spre viitor. Zgomotul roţilor, pe drumul gloduros, se depărta în jos.

Şi apoi o văzu. La ivirea zorilor placa abia se distingea pe drum, şi totuşi ea trebuia să fie, o pată mai întunecată pe drumul cenuşiu. Boston făcu un salt, se aplecă. Inima i se strânse când întinse mâna spre ea. Acum.

Înapoi în viitor, aşa cum atingerea de atunci îl dusese în trecut. Totul se va întâmpla cum s-a întâmplat. Acum. Şi nimic.

Dezamăgirea îl copleşi pe Boston atât de brusc încât i se opri

respiraţia. Era ca şi cum, în acelaşi timp, îl părăsea şi speranţa întregii sale vieţi.

Placa nu-l adusese înapoi, totul fusese amăgire. Nu era nicidecum placa ce deschidea şi închidea timpul. Zadarnică încercarea lui Tariq de a o fura soldatului cu cicatrice, zadarnică speranţa lui în America. Nici placa nu. Îl ducea înapoi.

Un muezin strigă de pe minaret, încă unul intonă chemarea matinală, apoi şi al treilea. Abia după ce răsucise iar şi iar în mâini placa ciobită pe margini, un obiect vechi, total lipsit de putere magică, Boston îşi dădu seama că şi fuga lui ajunsese la sfârşit. Nu va mai ajunge din urmă căruţa.

Auzi strigătele santinelelor. Se mai afla încă tot pe dealul cetăţii. Încă în Granada regilor. Placa nu l-a dus înapoi, acasă; dar cu strigătele lui trezise gărzile de pe Alhambra.

Boston se înfioră. Nu se mai auzeau nici măcar copitele catârului. Căruţa plecase mai departe, ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic, poate că dispăruse deja prin poarta de jos; şi aici, pe deal, se adunau acum gărzile, fluierau avertismente, se deşteptau unii pe alţii.

— Vocea aliatului satanei! strigă un soldat şi Boston sări speriat în tufele de pe marginea drumului. Pot să jur că era vocea lui! Temniţa e goală! Dracul l-a eliberat! Trebuie să fie undeva aproape!

Paşi repezi pe nisip. Boston se lipi de trunchiul unui chiparos. Vocile se îndepărtară, pe deal în jos. Îl căutau din nou.

Cât de multe feluri de frică există. Asta însă, îi lăsa foarte liniştit. Acum totul era indiferent. Găsise placa, o ţinea în mână, era grea, şi pentru un moment fusese atât de sigur; dar nici cu ea nu exista pentru el niciun drum înapoi, acasă. Era prea mult, prea mult. Totul era indiferent.

Boston ieşi din tufe, înapoi pe drum. Primele raze de soare poleiau vârful copacilor; cântecul muezinului plutea peste oraş. Nu rămase mult pe gânduri. Urcă mai departe dealul, pe drumul lăsat în urmă, sus pe Alhambra, în timp ce mai jos gărzile răcneau şi îl căutau. De data asta nu va mai exista scăpare.

Dacă trebuie să se întâmple, să se întâmple repede. Nu exista o cale înapoi, în viitor, nici vreo speranţă de scăpare. Nu mai voia. Trebuia să se termine odată.

În mijlocul Pieţei Exerciţiilor se afla prinţesa.

— Băiatule! Îşi duse mâna la gură. De ce nu ai fugit cu ei?

Din palat veni doica fugind. Peste tot voci. Alhambra se trezise; vestea despre evadarea prizonierilor se răspândise; toţi porniseră să-i caute.

— Vino cu mine! şuieră Johanna. În odăile mele. Îl apucă de braţ. Doica scoase un ţipăt scurt. Urmăritorii erau aproape.

Boston voia să se apere dar nu mai avea putere. Totul eşuase; totul era indiferent.

— Pe aici, drept înainte! Prin Sala Ambasadorilor!

Ferestrele înguste erau la înălţime, soarele ajunsese deja la ele. Degete de lumină pipăiau pereţii, făceau să lucească plăcile *azulejos,* aur şi albastru. Şi de jur-împrejur, pe toţi pereţii: *wa-la ghaliba illa'llah.* Iar şi iar. Şi apoi golul urât, ca o rană.

— Vino afară, în curte, şopti prinţesa. Vino repede!

El nu voia să se grăbească, acum totul era indiferent. Nu va mai fugi niciodată, nu se va mai ascunde niciodată, totul trebuia să se sfârşească. Prinţesa striga după el. Doica striga. Soldaţii năvăliră imediat în Sala Ambasadorilor, soldatul cu cicatrice în fruntea lor, cu sabia scoasă.

— Opriţi-l! răcni el. Prindeţi-l pe aliatul diavolului. Mâna lui se coborî pe umărul lui Boston.

Boston nu-i dădu atenţie. Ridică placa cu grijă. Fie şi asta, la urma-urmei. Marginile ei ciobite se potriviră exact în locul gol şi astupară rana.

52.

Granada în aprilie, prezent

Ca şi acum câteva zile, Boston observă ce se întâmplase abia când se schimbă lumina. Sus, pe Alhambra, ziua deja începuse; dar uliţele din Alcaiceria mai erau încă aproape scufundate în întuneric.

Spaima era nemărginită. Ar fi trebuit să fie bucurie, fericire; în loc de asta era în primul rând neîncredere şi sentimentul de irealitate.

Înapoi. Din nou acasă.

Nici rug, nici torturi. Din nou înapoi, în vremea lui.

— Sunt din nou acasă, şopti Boston. Ca şi în zilele trecute, pământul de sub el începu să se clatine, ca şi atunci inima o luă la goană. Numai că de data asta ştia ce se întâmplase. Spaimă; uimire; dar de data asta fără frică.

— Sunt iar acasă!

Pe pământ, la picioarele lui, cineva gemea. Boston sări înapoi.

În acel moment prima rază de soare căzu pe uliţă şi coloră în roşu zidul de peste drum, trecu mai departe şi scoase scântei în vitrina prăvăliei.

Boston se aplecă. Îl recunoscu imediat.

— Hei? şopti Boston şi îl scutură de umăr. Măi! Era ciudat că inima i se calmase imediat. Ca şi cum chipul acesta ar fi fost o dovadă că se întorsese într-adevăr.

— Vă pot ajuta?

Omul se întoarse pe spate şi se holbă la Boston buimac, cu ochii injectaţi.

— Nu! mormăi el. Nu vreau… Apoi îşi trase răsuflarea cu un zgomot care se sfârşi într-un geamăt.

— Sfântă Maică a Domnului, spuse Boston şi simţi că îl podideşte

râsul.

Wa Allah, ya Allah, pe barba profetului! Am fost eu într-adevăr plecat vreodată?

Apoi văzu rasa de pe burtă strânsă cu o sfoară, transpirată şi plină de pete. În lumea cealaltă asta nu ar fi contat.

— Te-ai întors; şopti omul. Se aşează cu greu în capul oaselor. Arăta ca şi cum s-ar fi dezmeticit după o lovitură. O, Sfântă Mărie, cea plină de har, Maica Domnului, îţi mulţumesc. Privirea căzu pe mâinile lui Boston. Unde e placa?

— Aţi ştiut…? În loc de râs, acum mânie. Şi totuşi m-aţi lăsat să iau placa aia afurisită? Acum ea este din nou pe Alhambra, la locul ei.

Omul îşi făcu cruce a doua oară.

— Slavă Cerului şi tuturor sfinţilor, spuse el. Iată că poarta spre trecut s-a închis, până la urmă. Nimeni nu mai trebuie să se teamă că se poate rătăci prin timp.

— Şi de aceea eu a trebuit…? întrebă Boston. De aceea placa asta…? Cu numai câteva minute mai înainte ar fi aruncat-o fără să ezite. Dar aici era altă lume.

Dinspre Plaza Bib-Rambla se apropiau paşi.

— Vino repede, şopti omul. Mâna cu legătura de chei îi tremura. Înainte să te vadă aşa! Trebuie să vorbim!

Boston împinse uşa prăvăliei. Nu era încuiată. O sticlă se rostogoli pe pardoseală.

— Duşca, mormăi omul. Păi da, duşca. Vino în spate. Acum a trecut, slavă Domnului!

— Ia uite, te-ai sculat chiar aşa devreme, Manuel Corazón? spuse o voce la uşă. Boston se pitulă într-un colţ din fundul prăvăliei, printre perne şi narghilele. Vrei să fii primul care câştigă ceva? Degeaba te-ai sculat de noapte, Manuel Corazón! Turiştii dorm mult! Râdea.

Manuel râdea împreună cu el.

— Pasărea harnică prinde viermele, spuse el. Vreau să fac puţină

ordine până vin cumpărătorii. Nu mi-a mers prea bine în ultimele zile.

— Toată lumea a vorbit despre asta, spuse vocea. Mă bucur că a trecut. O zi bună, Manuel Corazón. O zi norocoasă!

— Mulţumesc, asemenea! strigă Manuel. Boston îl văzu intrând în prăvălie. A fost *guardia,* n-am vrut să te descopere. Mai întâi un *cortado* tare. Scoase o oală dintr-un colţ, turnă în ea cafea măcinată, apoi apă, dintr-o sticlă. Aşeză oala pe o plită unsuroasă. Trebuie să ne gândim.

Boston se lăsă pe o şa de cămilă.

— Dumneavoastră aţi ştiut, repetă el. Şi totuşi m-aţi lăsat să iau placa.

Manuel clătină din cap. Scotoci într-un raft după ceşti.

— N-am ştiut: doar m-am temut! Ai călătorit prin timp, văd după îmbrăcăminte. Nimeni n-a ştiut că ceea ce se spusese de secole despre placă nu este doar un basm!

— Şi de aceea aţi vrut să încercaţi? întrebă Boston neîncrezător. Era indiferent ce se va întâmpla? Vă puteţi închipui cum mi-a mers? Zău că îmi vine să vă iau la bătaie!

Manuel Corazón îi aruncă o privire scurtă.

— Crede-mă că te înţeleg foarte bine, spuse el. Crede-mă şi că am suferit ca un câine! Nici chiar tu nu poţi să fii mai fericit că te găsesc din nou aici. În oală, apa începu să clocotească şi să pătrundă în cafeaua măcinată. Mirosea a gustare de dimineaţă şi a zi senină.

— Aş putea să mă duc la poliţie, spuse Boston. Vă pot reclama!

Manuel Corazón pufni în râs.

— Şi crezi că te-ar crede? Te-ar cerceta, şi cu cât ai protesta, cu cât mai neclintit ai susţine că povestea ta este adevărată, cu atât mai mult te-ar ţine la arest. O călătorie prin timp! Ar trebui să fii nebun ca să crezi aşa ceva!

— Aş putea să le povestesc păţaniile mele! strigă Boston, dar chiar în timp ce vorbea ştia cât de absurd era. Nimeni nu l-ar crede; nici dovezi nu avea. Aş putea să cer să se examineze rasa! Sunt

metode prin care se poate stabili vechimea unui obiect.

Manuel turnă cafea în două ceşcuţe fine, apoi aruncă în ea zahăr.

— Şi crezi că ar fi făcut-o? spuse el. Metoda de analiză e scumpă. Nu ar folosi-o pentru cineva care susţine că a călătorit în trecut! Când explicaţia este evidentă şi la îndemână: băiatul e ţicnit!

Boston luă ceaşca. Îi venea să o răstoarne, să o trântească de pământ; dar ştia că negustorul are dreptate. Dacă şi-ar spune povestea nimeni nu l-ar crede. Isabella! Johanna! Columb şi America! Chiar şi mamă-sa ar fi disperată.

— Trebuie să ne gândim şi să găsim ceva care să explice de ce ai dispărut atâta timp, spuse Manuel Corazón. Ceva în care oricine să poată crede uşor. Bea-ţi cafeaua. Trebuie să dispărem de aici înainte să vină ceilalţi şi să deschidă prăvăliile.

Au luat-o pe autostradă cu maşina lui Manuel. Din lăzile prăfuite ale prăvăliei, el scosese mai înainte, pentru Boston, un şort jenant de pestriţ şi o cămaşă brodată ridicol.

— Arăt mizerabil, spusese Boston, dar Manuel i-o retezase cu un gest categoric. Boston văzu uimit că nu mai avea ochii injectaţi. Manuel arăta că poate rezolva orice problemă pe care viaţa i-o pune în faţă.

— Crezi că răpitorilor la pasă de *Haute Couture*? Modelele sunt vechi de cel puţin cinci ani. Haine vechi, în astea poliţia te crede.

Trecură, prin străzi mai mici, direct în mijlocul munţilor. Cu cât urcau, cu atât mai departe ajungea privirea; stânci netezite de ploi milenare, în ale căror crăpături şi adâncituri se prinseseră pinii, giganţi, verzi şi străvezii. Munţi şi, până la orizont văi, singuratice, nelocuite; numai ici şi colo lucea undeva departe o casă albă, probabil o gospodărie părăsită. În rest nimic, nici ţipenie de om.

Dar asfaltul era neted şi nou, cu benzi limitatoare pe stânga şi pe dreapta, cu mici refugii, de unde priveliştea spre depărtare era splendidă. Manuel opri maşina.

— Mergi pe lângă şosea încă o bucată în jos, la vale, spuse el. Dar

nu te duce prea departe! Nu ştii exact unde ai fost în ultimele zile, ei n-au întins decât o prelată printre copaci. În ultima noapte ţi-a reuşit să scapi de ei, ai fugit pe întuneric, ceasuri întregi, încotro, nu poţi să spui. Să-i caute poliţia! N-o să găsească locul, cine să se mire, în pustietatea asta? Zâmbi încurajator. Curând vor trece pe aici turiştii, spre lacul de baraj, fă în aşa fel ca să te descopere. Sau, dacă durează prea mult: Nu departe, în spatele curbei, se ramifică o potecă nisipoasă care duce la un bar, numai Dumnezeu ştie cum suportă proprietarul singurătatea, după ce seara a plecat şi ultimul client. Ştii ce am stabilit. După ce totul va fi în regulă, treci pe la mine şi fă-mi o vizită. Se aplecă peste locul partenerului de drum şi îi deschise uşa lui Boston.

Boston coborî. Văzduhul mirosea a dimineaţă, a iarbă umedă şi a pini. Dacă nu ar fi şi maşina aici, gândi el. Dacă n-ar fi ţoalele astea ordinare şi pestriţe, ar putea să fie chiar Granada regilor. Ce bine le merge altora. Sper că ar putea scăpa prin poartă.

— Şi iartă-mă, spuse Manuel Corazón, înainte de a închide portiera automobilului. Mă auzi, tinere? Iartă-mă. Poate că nici n-am crezut cu adevărat în povestea asta. Boston coborî târâş, pe pantă. Cămaşa trebuia să fie murdară, pantalonii şi ei murdari, transpiraţi, plini de praf. Mai ridică mâna în semn de bun-rămas, fără să se mai întoarcă încă o dată.

Nu era mai puţin incredibil decât prima oară.

Bliţuri. Jurnalişti, poliţişti, mama lui plângând. Şi mereu aceleaşi întrebări.

Nu, nu ştiu unde am fost. Poate găsiţi pe undeva rucsacul cu lucrurile mele. Nu, nu ştiu de ce m-au răpit, m-am gândit că ar fi vorba de bani, pentru răscumpărare.

Nu au pus condiţii? Nici asta nu ştiu.

Întrebări la pază, întrebări chiar în barul izolat cocoţat sus, deasupra văii, de unde l-au luat poliţiştii; întrebări în *hostal,* din nou la gardieni.

Dar nu ştiu nimic. Nu pot să spun nimic. Nu ştiu prea bine

spaniola, nu i-am putut înţelege deloc pe răpitori.

Spaniola ta ni se pare uimitoare, tinere.

Am învăţat-o în ultimele zile.

Nu, nu ştiu nimic, deci nu pot să spun nimic.

— Dar acum ajunge! Mai lăsaţi-l totuşi în pace pe băiat! spuse doamna Hilbert care avea permisiunea să-l însoţească ca interpretă. Vă purtaţi de parcă s-ar fi lăsat răpit cu intenţie! Nu credeţi că pentru acest tânăr a fost destul de rău tot ce a avut de suportat? Aţi dori să se întâmple aşa ceva copilului dumneavoastră? Îi fulgeră pe poliţişti cu privirea. Spaniola ei era fantastică, într-adevăr, dar Boston nu ştiuse asta. Aţi dori să se poarte aşa cu el nişte poliţişti încăpăţânaţi?

Poliţiştii ridicau din umeri. Mamă-sa plângea.

— Noaptea trecută ai strigat mereu în somn! şopti ea. Vorbeai de torturi. De rug.

Nici ei nu trebuie să-i spun adevărul. Ei chiar cel mai puţin.

— Aţi auzit! strigă doamna Hilbert. Ce dovadă vă mai trebuie? Te-au ameninţat cu tortura, Boston?

Boston încuviinţă din cap. Doamna Hilbert traducea. Poliţiştii priveau neîncrezători.

— Toată zona a fost cercetată, spuse un poliţist. Şi n-am găsit decât urme proaspete de pneuri, într-un refugiu, foarte aproape de locul unde a fost găsit. Ce are de spus despre asta?

Boston ridică din umeri. Nu ştiu nimic. Nu pot să spun nimic.

— Dar lăsaţi-l odată în pace! răcni doamna Hilbert. Vă avertizez! Presa germană aşteaptă la uşă!

Comisarul îi aruncă o privire lui Boston.

— Poate că îţi mai vine vreo idee, spuse el suspicios.

Boston fu eliberat.

Nu sunt proşti, gândi Boston. Dar n-au putut să-mi demonstreze că mint. Şi ceea ce mi s-a întâmplat de-adevăratelea, oricum, n-ar fi crezut.

53.

— Măi, spuse Tukan. Sunt tare bucuros că în sfârşit ne întoarcem acasă, dar pe bune!

— Pe bune! spuse Kadir.

— Vreme căcăcioasă! spuse Serghei.

Pe dalele de granit, cam denivelate, din faţa catedralei şi între bolovanii albi şi negri ai pavajului din Realejo se adunaseră băltoace; rigolele tocite de secole trimit puhoaiele în jos, pe ulicioarele strâmte ale cartierului maur Albaicin şi prin gangurile înguste din Alcaiceria. În bazarul oriental dintre Plaza Bib-Rambla şi vechiul caravanserai, negustorii întind în grabă folii de plastic, nesfârşit de lungi, deasupra ghetelor cu vârf ascuţit întors în sus, pernelor de piele pentru şezut pe jos, lămpilor de alamă şi narghilelelor. Negustorul african de pe Calle de los Reyes Católicos, câştiga în câteva ore, cu umbrelele lui pliante ieftine, mai mult decât în tot restul anului, cu atâta nerăbdare îi smulgeau marfa din mână turiştii sosiţi tocmai din nordul rece, ploios, dar pregătiţi la destinaţia călătoriei lor, numai pentru soare.

Băbuţe bondoace, în rochii negre şi cu papucii leorcăiţi, lipăie curajoase în sus şi în jos pe colină, parcă fără să le pese cum e vremea, ca să cumpere peşte sau pâine. Străzile se golesc. Băbuţele deschid uşile caselor şi mai aruncă o ultimă privire în urma lor, spre vremea cenuşie.

Mâine chiar, ele ştiu foarte bine, soarele va reda din nou oraşului culoarea lui adevărată, va usca băltoacele şi va prezenta turiştilor splendorile de la poalele Sierrei, aşa cum le-au promis ghidurile de călătorie. Poate chiar după-amiază. Ploaia spune adevărul numai iarna şi atunci soarele rămâne mincinos. Acum însă se vor trezi într-

o bună dimineaţă şi iată că ultima părere de zăpadă de pe piscurile munţilor, din spatele Alhambrei, va fi dispărut. Multicoloră şi luminoasă, venind de pe Sierra, vara îşi va face intrarea în oraş. Aşa a fost întotdeauna. Aşa va fi din nou şi anul acesta.

— Nu te bucuri, Boston, bătrâne, grăsane? Ei, mititelule, trebuie să fii tare bucuros că scapi de aici!

Se bucura? Boston nu era sigur.

La revedere, Tariq, gândi el. Salomon, la revedere. Şi ţie Johanna, şi ţie. Cât de multe am păţit! Sper că vă merge bine.

În autobuz mamă-sa şedea lângă doamna Hilbert şi stagiarul de spaniolă.

— Măi, ştii ce a povestit un aiurit în bazarul ăsta? Ţi-a povestit deja Tukan?

Boston clătină din cap.

— Vrei să spui Bib-Rambla. Alcaiceria.

Sergei încuviinţă din cap.

— Numa' rahat, grăsane! S-a pişat pe el. Că tu ai călătorit în trecut. Călătorie prin timp, pe bune! Şi credea fix ce a spus! Se bătu pe coapse.

— Păi am şi fost, spuse Boston.

— Ei, grăsane, eşti nemaipomenit de mincinos, ştii asta? strigă Tukan. Afară, ploaia biciuia dungi neregulate pe geamul autobuzului. Picături grele trăgeau, aproape orizontal, dâre tremurătoare: spre spate, apoi pe o curbă prudentă, parcă fără să vrea, în jos, unde apa se aduna la marginea de jos a ferestrei, deasupra garniturii de cauciuc, dispărând în cele din urmă pe peretele de tablă al autobuzului. Din când în când, părea că o picătură s-a oprit un moment, ezitând încotro s-o ia, înainte de a trece mai departe pe acelaşi drum, ca şi toate celelalte.

Şi afară, dincolo de geam, mai era încă Spania, Costa del Sol: aşezări monotone, blocuri de locuinţe, periferii fără sfârşit, un hotel Golf, direct pe autostradă, care îşi lăuda poziţia unică pe panouri uriaşe, în limbile spaniolă, germană şi engleză. Uneori, în spatele

mării de case, între două dealuri, apărea pentru o clipă o fâşie mică, gri-pal, ca să dispară din nou, imediat. Marea Mediterană.

— Aţi mai auzit una ca asta, fraţilor? El a şi fost!

Tot autobuzul râdea. Sylvia îi aruncă un zâmbet. Boston râdea şi el.

Oamenii mei, gândi el. Oamenii mei.

— Mare aiureală, spuse Tukan, chiar pe bune! În trecut, bătrâne! La ce să folosească asta, ai? Ai?

Boston încuviinţă din cap.

— Probabil, ca să poată fi descoperită America? spuse el.

Tukan, Kadir, Serghei, se uitară la el fără să înţeleagă. Când au râs în hohote Boston a râs împreună cu ei.

În faţă, în autobuz, râdeau chiar şi doamna Hilbert şi stagiarul cel timid şi, ceva mai târziu, li se alătură şi mamă-sa.

În avion, după ce străpunseseră norii, soarele îl orbi.

al-Andalus, 1492, în august

Valurile spălau plaja din Palos. Era o noapte senină şi înstelată, calea laptelui strălucea ireal, transparentă, ca un voal alb.

— Aici! strigă Salomon. O cometă! Am văzut o cometă!

— Acum este timpul lor, spuse Isaac. Veniseră să-şi ia rămas-bun de la patrie, pentru totdeauna.

— Şi Tariq? spuse Salomon. L-a luat oare călugărul până la al-Pudxarras, cum i-a promis? Şi Boston, ce o mai fi acum cu el? L-au prins?

Isaac tăcea, apoi clătină din cap.

— Am fi auzit, dacă aliatul satanei ar fi fost prins. Asta ar putea să însemne totuşi că prietenul tău este acum, din nou, la el acasă. Să nu ne mai gândim.

— Încă una! strigă Salomon arătând în sus, spre stele. Şi aici! Şi aici încă una! Crezi că ne aduc noroc, señor de Torres? Împingea cu picioarele pietricelele albe încolo şi încoace. Mâine vom naviga; şi ce

va fi pe urmă?

Fără să vrea, au întors amândoi privirea spre port, unde cele trei caravele se legănau uşor în bătaia valurilor. Catargele se înălţau semeţe, către cer.

— Atunci descoperim o lume nouă? întrebă Isaac. Zâmbi. Două stele căzătoare, apoi o a treia, s-au încrucişat pe boltă şi apoi s-au stins. Ai vreo îndoială? Atunci descoperim o lume nouă.

Indice alfabetic al personajelor istorice, localităţilor şi noţiunilor dificile

Abu abd'Allah: ultimul emir al Granadei; vezi şi Boabdil.

al-Andalus: (arabă) Denumirea teritoriului din Spania stăpânit de musulmani. Nu este identic cu Andaluzia actuală ci, în diferite epoci, a fost mai mic sau mai mare. În cele din urmă, al-Andalus a constat, până la preluarea de către regi în 1492, numai din regatul Granada.

Albaicin: cartierul maur al Granadei

Alcaiceria: fosta piaţă de mătăsuri a Granadei, astăzi o piaţă turistică asemănătoare unui bazar.

Alcazaba: vechiul fort, în incinta Alhambrei.

Alhambra: cetate maură pe o colină, în faţa Granadei (astăzi în Granada). Din Alhambra mai făceau parte în 1492: Alcazaba (v. acolo) şi palatul nasrizilor, cu Curtea Leilor, Sala Ambasadorilor etc. Astăzi mai face parte şi palatul construit la porunca lui Carol V, nepotul Isabellei şi fiul Johannei.

Allahu Akbar: (arabă) Dumnezeu este mare.

Alpargatas: (spaniolă) numiţi şi espadrilles, pantofi din pânză de bumbac, cu talpă din fibre de plante împletite.

Alpujarras (spaniolă), al-Pudxarras (arabă): lanţ muntos între Granada şi coasta Mării Mediterane. Ultimul domeniu în care s-au retras maurii din Spania.

Arabesc: ornament, având originea în arta islamică, frecvent din stuc. Alcătuit din linii împletite, semne ale scrierii arabice, sau tulpini de plante stilizate.

Autodafé: Aplicarea unei sentinţe a Inchiziţiei, frecvent pe rug. Numărul de Autodafe indicat de istoriografie, numai sub Marele

Inchizitor Torquemada, este evaluat între 400 şi 8000.

Azulejo: mozaic din plăci ceramice glazurate şi pictate în mai multe culori

Bab: (arabă) poarta oraşului.

Boabdil: alterare spaniolă a numelui Abu abd'Allah, ultimul emir din Granada. Acesta a predat lui Ferdinand şi Isabellei, în ianuarie 1492, regatul său Granada, după ce victoria, în urma unui lung asediu, părea lipsită de şanse. El a primit un regat minuscul în Alpujarras. (v. acolo) A negociat un contract de predare prin care maurilor le era îngăduit să-şi practice religia şi să trăiască în continuare după tradiţia lor. Acest contract a fost încălcat curând de regii catolici. În 1499 maurii au fost expulzaţi din Granada, sau siliţi să se convertească, la fel ca şi evreii în 1492. Bibliotecile, băile lor etc. Au fost arse, moscheile distruse sau transformate în biserici creştine, limba arabă a fost interzisă. Boabdil a părăsit Alpujarras şi a plecat în exil la Fez, în Maroc, unde a mai trăit încă aproape patruzeci de ani.

Boston: cel mai mare oraş din Noua Anglie, pe coasta estică a SUA, întemeiat în 1630 de puritanii emigraţi din Anglia. În această carte este şi numele unui tânăr.

Calle de los Reyes Católicos: bulevard în centrul Granadei

Caravelă: prima corabie cu pânze spaniolă, cu două sau trei catarge, care putea naviga contra vântului. În secolul al cincisprezecelea a fost dezvoltată în Portugalia ca mare velier. Două din cele trei corăbii ale lui Columb (Nisa şi Pinta) au fost caravele, a treia (Santa Maria) era o caracă.

Cathai: China

Cerveza: (spaniolă) bere

Chico: (spaniolă) tânăr

Cipangu: Japonia

Colón: Cristóbal Colón, numele spaniol al lui Cristofor Columb.

Converso: (sp.) evreu convertit la creştinism.

Cortado: (sp.) café cortado, cafea foarte mică, foarte tare, cu frişcă

bătută.

Costa del Sol: extremitatea sudică a coastei mediteraneene a Spaniei, deschisă pentru turişti până la ultimul grăunte de nisip.

Dhimmi: islamul îi numeşte dhimmi pe monoteişti, deci pe oamenii care cred, ca şi musulmanii, că există numai un singur Dumnezeu. Aceştia sunt, în principiu, evreii şi creştinii, numiţi încă şi „Popoarele cărţii" (Thora, respectiv Biblia) Ei se află sub protecţia statului islamic, totuşi trebuie să plătească un impozit şi posedă numai drepturi limitate.

Divan: canapea tapiţată

Edictul contra evreilor: la 31.3.1492 regii spanioli Isabella şi Ferdinand au semnat un edict care îi obliga pe toţi evreii din Spania să se convertească la creştinism sau, dacă nu, să părăsească ţara. Trebuiau să-şi lase toată averea în ţară. A urmat un gigantic val de emigrări.

Ferdinand: Ferdinand de Aragón, 1452–1516, rege al Siciliei, s-a căsătorit cu Isabella de Castilia. Astfel cele două regate au fost unite. Era considerat drept politician abil şi viclean.

Filip: „Filip cel Frumos" de Burgundia, din casa Habsburg, 1478–1506, fiul împăratului Maximilian I, s-a căsătorit cu Johanna, fiica Isabellei şi a lui Ferdinand în 1496.

Frodo: personajul principal al romanului „Stăpânul inelelor".

Funduq: vezi caravanserai.

Generalife: palatul de vară al domnitorilor arabi, deasupra Alhambrei, având grădini minunate.

Genovez: Columb era originar din Genova.

Gharnata: (ar.) Granada.

Gran Via (sp.) stradă mare, bulevard. Stradă în centrul Granadei.

Granada: oraş în Andaluzia – Spania de Sud, la poalele munţilor Sierra Nevada şi la cca. 80 km distanţă de Marea Mediterană.

guardia: (sp.) garda

Hadsch: (ar.) pelerinaj islamic la Mecca pe care trebuia să-l facă o dată în viaţă fiecare musulman credincios, dacă îi permitea

situaţia financiară şi familială. Contează drept unul din „cei cinci stâlpi ai Islamului”. Ceilalţi patru sunt: rugăciunea de cinci ori pe zi, postul în luna Ramadan, mila faţă de săraci, pomenile.

Hamam: (ar.) baie publică. În Granada, pe vremea maurilor, ar fi existat sute de băi care, în 1499, la „epurarea oraşului” de tot ce era maur, au fost incendiate sau demolate.

Harem: spaţii particulare într-un palat arab, spre deosebire de divan, spaţiu public şi oficial. În sens restrâns şi domeniul în care locuiau femeile.

hola!: (sp.) Hei!

hostal: (sp.) han, hotel modest

Inchiziţie: un fel de tribunal bisericesc pentru judecarea, prigonirea şi pedepsirea ereticilor. Iniţial au fost prigoniţi mai ales evreii convertiţi la creştinism şi musulmanii, fiind suspectaţi că îşi practică vechea religie pe ascuns. Mai târziu Inchiziţia s-a îndreptat chiar şi contra catolicilor disidenţi.

Isaac Abravanel: 1437–1508, politician şi filosof evreu, în serviciul domnitorilor Portugaliei, Spaniei, Neapolelui şi Veneţiei. Din 1483 trezorierul regilor Isabella şi Ferdinand. A încercat să împiedice edictul contra evreilor din 31.3.1492. Deşi nu a reuşit, şi-a păstrat totuşi credinţa şi nu s-a convertit la creştinism ci a fugit, în Sicilia, la Neapole şi în cele din urmă la Veneţia.

Isabella: Isabella de Castilia, 1451–1504. S-a căsătorit cu Ferdinand de Aragón. Sub titlul de „regi catolici” (acordat de papă) au domnit în Spania unită.

Ischibiliya: (ar.) Sevilla.

Johanna: 1479–1555 mai târziu numită şi „Johanna nebuna”. Fiica Isabellei de Castilia şi a lui Ferdinand de Aragón, a fost logodită cu Filip cel Frumos de Burgundia din Casa Habsburg, în vârstă de paisprezece ani (v. Acolo) cu care s-a căsătorit în 1496.

Juderia: (sp.) cartier evreiesc; în Granada era Realejo.

karavanserai: în arabă funduq; loc în care pe vremea maurilor puteau poposi călătorii. Funduq-ul din Granada, vizavi de

Alcaiceria, s-a mai păstrat încă.

Kurtuba: (ar.) Córdoba.

Lo siento mucho; (sp.) Îmi pare rău.

Luis de Torres: traducător evreu care l-a însoţit pe Columb în prima călătorie din însărcinarea reginei, cunoscător al mai multor limbi. Astfel se spera că vreuna dintre ele să fie vorbită şi în India. Deşi locuitorii Cubei, unde Columb a acostat pentru prima oară, nu vorbeau nici ebraica, nici araba, Torres a reuşit să se înţeleagă cu ei. El a rămas acolo de bunăvoie şi nu s-a mai întors niciodată în Spania.

Málaga: port la Marea Mediterană, în Andaluzia, Spania de Sud.

Malaka: (ar.) Málaga.

maravedis: valută spaniolă din vremea regilor catolici. O monedă de aur valora patru sute de maravedis.

Marele Inchizitor: Conducătorul Inchiziţiei (v. acolo) în 1492 Torquemada (v. acolo)

marrano: (sp.) porc; de-numire pentru conversos (v. acolo) despre care se bănuia că practicau în continuare ritul ebraic

mauri: musulmani, originari din Africa de Nord şi Asia Mică, care au domnit în Spania din secolul al optulea până în al cincisprezecelea. Au stăpânit vreo trei sute de ani practic întreaga Spanie şi au fost treptat împinşi înapoi de domnitorii creştini până când, în cele din urmă, le-a mai rămas numai Granada, care în 1492 a fost cucerită de Ferdinand şi Isabella.

Mayflower: corabie cu pânze cu care aşa-numiţii părinţi pelerini au emigrat în 1620 din Plymouth (Anglia), în America. Erau separatişti religioşi, probabil puritani, care nu aveau voie să-şi practice religia în Anglia.

Medina: oraş pe teritoriul Palatelor Alhambrei, cu clădiri de locuinţe pentru personalul de serviciu.

Mexuar: sală în Palatul Nasrizilor de pe Alhambra, zonă pentru judecăţi şi manifestări oficiale.

mierda!: (sp.) Rahat!

minaret: turn al moscheii din care muezinul (v. acolo) cheamă credincioşii de cinci ori pe zi la rugăciune. Modelul probabil au fost clopotniţele bazilicilor creştine răspândite în Orientul apropiat.

Moartea cea mare: noţiune contemporană pentru ciumă (mai târziu în loc de asta: Moartea Neagră). În secolul al paisprezecelea ciuma a bântuit în aproape toată Europa. Deoarece nu se cunoştea nicio explicaţie medicală, s-a dat vina pe evrei, care ar fi otrăvit fântânile. Au urmat, în multe oraşe, pogromuri îngrozitoare, în care au fost ucişi mii de evrei.

morisco: (sp.) musulman convertit la creştinism.

muezin: crainic care, din minaret, (v. acolo) îi cheamă la rugăciune pe musulmani. Prin asta el îndeplineşte o funcţie asemănătoare clopotelor din creştinism.

mulay: adresare către stăpân (domn).

Nasrizi: dinastie maură care a domnit în Granada între 1237 şi 1492.

osmani: turci. În această epocă imperiul lor a crescut şi calea spre răsărit – India – prin Marea Mediterană, a fost foarte mult îngreuiată, ceea ce a condus la interesul pentru calea maritimă de vest, spre India.

otomană: mobilă tapisată cu spătar semicircular, originară din imperiul otoman.

pacta sunt servanda: (lat.) Contractele trebuie îndeplinite.

patio: (sp.) curte, curte interioară.

Patio de la Acequia: curtea Generalife (v. acolo).

Plaza Bib-Rambla: piaţă mare în centrul oraşului vechi al Granadei, alături de Alcaiceria.

Puerta de la Justicia: (sp.) Poarta Dreptăţii; poarta de intrare în cetate, sus, pe colina Alhambrei.

Realejo: cartierul evreiesc al Granadei,

sabat: după cartea Creaţiei din Thora (Cinci cărţi Moise), în a cincea zi Dumnezeu s-a odihnit. Este ţinută de evrei ca zi de repaus. Sabatul începe vineri seara şi se sfârşeşte sâmbătă seara. În acest

timp munca este interzisă – în primul rând nu este admis nimic din tot ce ţine de activitatea lucrativă. Nu este permisă nici aprinderea focului. De aceea lipsa de fum de sabat, deasupra acoperişurilor, era pentru Inchiziţie o dovadă că în acele case se ţinea ritul iudaic. La cina din seara de ajun a sabatului se mânca pâine împletită şi se folosea sfeşnicul cu două braţe.

Sala de los embajadores: (sp.) Sala Ambasadorilor; sală de audienţe pe Alhambra

Salam alaicum!: (ar.) Pacea fie cu tine! Cel mai frecvent salut între musulmanii din lumea întreagă.

sanbenito: cămaşa penitentului, în care victimele Inchiziţiei erau duse la rug.

Santa Fé: (sp. Sfânta credinţă) La asediul Granadei din 1491, tabăra de campanie spaniolă, compusă din corturi, a ars complet. În acel loc Isabella a poruncit să se ridice un oraş nou de piatră, în formă de cruce, pentru că ea considera Reconquista, recucerirea Spaniei de la mauri, drept o cruciadă. Aici a fost semnat în 17.4.1492 şi „Contractul de la Santa Fé" prin care Isabella îi aproba lui Columb călătoria spre India şi îi făcea mari concesii, drept pentru care acest contract mai poartă şi numele „Capitularea de la Santa Fé".

Santángel: Luis de S., trezorierul lui Ferdinand de Aragón, era un converso (v. Acolo).

Până astăzi nu s-a explicat de ce şi-a pus în joc toată averea ca să facă posibilă călătoria lui Columb. Numai prin intervenţia lui a primit Columb acordul regilor catolici pentru planurile lui privind India.

Şalom: (ebr.) Pace! Salutul curent între evrei, strâns înrudit cu arabicul salam.

Segovia: În 1490 aici un evreu a mărturisit, sub tortură, că ar fi răstignit un copil creştin şi că i-a scos inima. Această mărturisire, ca şi altele, au dus la zvonurile răspândite timp de secole despre omorul ritual la evrei.

se puede?: (sp.: se poate?) Este permis? Permiteţi?

Sierra Nevada: (sp.: munte înzăpezit) Lanţ muntos, la nord de Granada.

stalactite: ţurţuri de piatră atârnând în peşterile calcaroase. În arhitectura maură tavanele casetate au fost împodobite adesea în mod asemănător.

Talavera: Hernando de T., 1428–1507, duhovnic şi consilier intim al reginei Isabella, numit arhiepiscop după cucerirea Granadei. A iniţiat traducerea Bibliei în limba arabă şi a admis instrumentele muzicale arabe în serviciul divin. A încercat să-i convingă pe mauri în favoarea creştinismului prin discuţii cu clerici musulmani. Între 1486 şi 1490 a fost preşedintele comisiei de savanţi, numită de Isabella, care trebuia să verifice planurile lui Columb. Pe baza unor erori de calcul, i-a dat lui Columb un verdict negativ.

Torquemada: 1420–1498, din 1484 Mare Inchizitor pentru întreaga Spanie. Avea o mare influenţă asupra regilor Isabella şi Ferdinand, a reorganizat Inchiziţia (v. Acolo). Considerat extrem de crud.

Vega: câmpie fertilă în faţa porţilor Granadei

wa Allah!: (ar.) pe Dumnezeu!

Wa-la ghaliba illa'llah: (ar.) Nu există alt învingător în afară de Dumnezeu (Allah); numai Dumnezeu (Allah) este învingător. Verset din Coran. Inscripţia se găseşte pretutindeni pe pereţii Palatului Nasrizilor din Alhambra.

Ya Allah!: (ar.) O, Doamne!

Zahara: După ce, în 1481, Marchizul de Cadix a cucerit orăşelul maur Villaluenga atacându-l prin surprindere, maurii au atacat fortul castilian în noaptea de Crăciun. Garnizoana a pierit, populaţia a fost înrobită.

Postfaţă

Înainte de a scrie această carte, am citit infinit demult: despre Spania maură, despre Reconquista (recucerirea ţinuturilor maure de către domnitorii spanioli), despre Inchiziţie, despre Columb şi descoperirea Americii. Am încercat să mă menţin, pe cât posibil, la faptele reale, sau, mai bine zis, la ceea ce istoriografia ne prezintă drept fapte reale; cu unele excepţii totuşi, pe care le voi menţiona imediat.

De fapt, peste şapte sute de ani în Spania a existat un imperiu maur, musulman-arab, al-Andalus. Mai mult sau mai puţin în toată Spania deocamdată, apoi, după recucerirea tot mai multor oraşe şi regiuni de către regii creştini, a mai rămas, în cele din urmă, numai regatul Granada. Şapte sute de ani înseamnă mult: prin comparaţie, SUA există abia de vreo două sute de ani. Este deci normal ca domnia maură să lase urme adânci în Spania, şi chiar în toată Europa, deoarece, pe când în restul Europei chiar în acest timp domnea „Evul Mediu întunecat", Spania maură era foarte civilizată. Acolo aveau mare pondere ştiinţele şi artele, arhitectura şi medicina. Araba era în acea vreme limba celor culţi, indiferent de credinţă. Savanţii din toată Europa călătoreau la al-Andalus, ca să cunoască ştiinţa vremii în bibliotecile de acolo.

Şi între diferitele religii, în al-Andalus avea loc un schimb activ. Deoarece Coranul, cartea sfântă a musulmanilor, recunoaşte iudaismul şi creştinismul ca religii frăţeşti, a fost posibil să se asigure creştinilor şi evreilor o viaţă fără încercări de convertire şi fără persecuţii. Oricum, ei trebuiau să plătească impozite speciale. La curţile maure existau (ca şi până la Inchiziţie şi la curţile creştine din Spania) mulţi consilieri evrei, medici şi savanţi. Şi conviețuirea

musulmanilor cu creştinii ne apare astăzi surprinzător de săracă în conflicte, mulţi creştini ocupau servicii maure: aşa era de exemplu episcopul creştin din Elvira, Racemundo, ambasador al califilor mauri la curtea creştină a împăratului Otto I. În vremea maurilor, Spania era cea mai progresistă ţară din Europa, chiar dacă nu ar trebui să o idealizăm prea mult. Astfel a existat şi în Granada, în anul 1066, un pogrom al evreilor, din motive necunoscute. Cu desăvârşire lipsită de conflicte, cu siguranţă că nu era nici convieţuirea religiilor în al-Andalus. Dar exista viaţa cotidiană, existau căsătorii mixte, se convieţuia paşnic, spre folosul general. Şi când domnitorii creştini au cucerit mai târziu oraşele maure, au preluat, la început, multe dintre tradiţiile existente acolo. Timp de secole ei au cerut ca palatele lor să fie construite de meseriaşii mauri, în stil maur. Era cu totul de la sine înţeles să stăpânească araba, ca limbă cultă. Şi, pentru moment, funcţiona chiar şi convieţuirea religiilor în oraşele creştine.

Când „regii catolici", soţii Isabella de Castilia şi Ferdinand de Aragón, au cucerit în 1492 Granada, acesta era deja de două sute de ani ultimul regat arab din peninsula spaniolă. Se poate deci presupune că, pentru Isabella, Reconquista avea un substrat de-a dreptul fanatic, în timp ce pe Ferdinand îl interesau în primul rând bogăţiile acestui regat având trei sute de kilometri lungime şi un kilometru lăţime. Dar, fireşte, personajele din această carte sunt personaje ale fanteziei mele. Ceea ce gândesc şi spun ele, ca şi toate celelalte personalităţi istorice, am inventat pe baza celor citite despre ele.

În fapt, sub Isabella şi Ferdinand a apărut în Spania Inchiziţia, care la început s-a îndreptat numai împotriva evreilor *conversos*, apoi împotriva tuturor evreilor, apoi împotriva maurilor şi, în cele din urmă, împotriva oricui. Evreii, mai târziu maurii, au fost izgoniţi şi acum, în „pur-creştina" Spanie, a dominat timp de secole un climat al fricii. Şi metodele de tortură pomenite în carte au existat, iar descrierea personalităţii lui Torquemada se sprijină pe

ceea ce am citit în cărţile de istorie.

Este de la sine înţeles că toate datele menţionate în această povestire sunt corecte din punct de vedere istoric. O singură dată mi-am permis totuşi să trişez. Astfel, fiica Isabellei, Johanna, s-a căsătorit cu prinţul Filip în 1496, fiind logodită cu el în 1493, când avea paisprezece ani. Despre o călătorie a lui Filip la logodnică, proiectată cu un an înainte, în anul 1492, nu se cunoaşte nimic, ea mi s-a părut pur şi simplu potrivită pentru povestire. De altfel, Johanna a fost într-adevăr numită „nebuna", dar abia în 1506, după moartea soţului ei, pe care se pare că l-a iubit foarte mult. Există însă o istoriografie care pune la îndoială această nebunie. Pentru că după moartea mamei sale, în 1504, Johanna a moştenit rangul de regină, pe care l-a împărţit cu tatăl ei – şi asta cu toate că Ferdinand, ca şi fiul său mai mare, erau interesaţi ca Johanna să fie considerată nebună, cel puţin pentru a nu mai fi aptă să domnească.

Cea mai uimitoare însă, pare să fie povestea lui Columb. Aici istoriografia este relativ de acord. Columb era fiul megaloman al unui ţesător de lână din Genua, posedat de ideea fixă de a descoperi calea maritimă de vest spre India. În contradicţie cu savanţii vremii sale, era obsedat de o imagine a lumii complet absurdă. În timp ce ei calculaseră foarte corect că niciun om nu ar putea supravieţui călătoriei pe mare spre India cu corabia cu pânze, pe ruta vestică, pentru că, pur şi simplu, era prea departe – că pământul era o sferă, era un fapt în general demult cunoscut şi acceptat de savanţi – convingerile lui Columb nu se întemeiau pe calcule ştiinţifice, ci în primul rând pe pasaje din Biblie, cum este acela pe care l-am citat în povestire. În mod evident mai era posedat şi de o manie religioasă. Din acest motiv nici regele Portugaliei, nici regina Spaniei nu voiau să-i aprobe călătoria – dacă Isabella i-a aprobat totuşi cele două caravele şi o caracă, este de fapt rezultatul influenţei trezorierului din Aragón, acel *converso* Santángel, şi cercetarea caută şi astăzi motivul pentru care şi-a pus averea în joc pentru această îndrăzneală, care mai era şi împotriva intereselor regatului său

Aragón, deoarece Aragónul nu avea interes pentru o nouă cale maritimă spre India. Prin portul Barcelona, Aragónul era orientat spre Marea Mediterană. De ce a susţinut atunci brusc trezorierul lui Ferdinand planurile lui Columb? De ce în general, şi de ce atât de brusc – deoarece şi faptul că Columb, spumegând de furie, a plecat din Granada spre Franţa şi ulterior regina a trebuit să-l recheme, printr-un mesager, este atestat istoric. Istoriografia nu cunoaşte niciun răspuns la asta.

Informaţiile istorice din această carte pot fi privite cu încredere în cea mai mare parte. Este dovedit şi faptul că evreul Luis de Torres l-a însoţit pe Columb ca traducător; că în locul lui a călătorit altcineva, este invenţia mea. Personajele secundare ca Tariq, Salomon, Isaac, micul călugăr, ţăranul, Pablo, comandantul, doica sau soldatul cu cicatrice permanent beat, sunt de asemenea imaginate, ca şi Boston şi toate personajele din prezent. Dar că ele ar putea să existe aşa, sau să fie asemănătoare: De asta sunt convinsă.